

БИБЛИОТЕКА АГАТА
АГАТА КРИСТИ

СМРТ ДОЛАЗИ
НА КРАЈУ

Smrt dolazi na kraju (*Nofret se sveti*)

Death Comes as the End

Agatha Christie, 1944

PROFESORU S. R. K. GLANVILLEU

Dragi Stephene,

Iako si ti bio taj koji mi je isprva predložio ideju o kriminalističkom romanu čija se radnja odvija u drevnom Egiptu, bez tvoje predane pomoći i ohrabrenja ova knjiga nikad ne bi bila napisana.

Ovdje želim napomenuti koliko sam uživala u svoj zanimljivoj literaturi koju si mi posudio i još jednom ti se zahvaliti na strpljenju s kojim si odgovarao na moja pitanja i na vremenu i pažnji koje si mi posvetio. Već znaš koliko mi je zadovoljstva donijelo pisanje ove knjige i koliko je zanimljivo ono bilo.

*Srdačan pozdrav, tvoja zahvalna prijateljica
Agatha Christie*

Smrt dolazi na kraju

Radnja ovog romana događa se u gradu Tebi, smještenom na zapadnoj obali Nila, u Egiptu oko 2000 god. pr. Kr. I vrijeme i mjesto radnje odabrani su slučajno i nemaju nikakva utjecaja na radnju. Bilo koje drugo mjesto i bilo koje drugo vrijeme poslužili bi jednako dobro: međutim, dogodilo se da je inspiracija za oba lika i radnju proizašla iz dva ili tri staroegipatska pisma iz doba XI. dinastije koja je prije dvadesetak godina pronašla egipatska ekspedicija njujorškog Metropolitanskog muzeja umjetnosti u kamenoj grobnici nasuprot Luxoru i koja je preveo profesor (u to doba još uvijek samo g.) Battiscombe Gunn u muzejskom biltenu.

Čitatelja će možda zanimati da su darovi za ka-službu - svakodnevni dio staroegipatske civilizacije - u načelu u mnogočemu slični srednjovjekovnom običaju zadužbine. Ka-svećeniku oporučno je ostavljena imovina, a od njega se zauzvrat očekivalo održavanje grobnice i prinošenje žrtava kod grobnice na određene praznike tijekom čitave godine za spokoj pokojnikove duše.

Termini „brat“ i „sestra“ u staroegipatskim tekstovima redovito označavaju pojam „ljubavnik“ i mogu se zamijeniti terminima „muž“ i „žena“. Povremeno su u tom značenju korišteni i u ovom romanu. Poljoprivredni kalendar starog Egipta, koji se sastojao od tri godišnja a doba od kojih je svako obuhvaćalo četiri mjeseca u trajanju od trideset dana, uz dodatak pet umetnutih dana na kraju godine, korišten je kao službeni kalendar za 365 dana u godini. Njihova godina obično je počinjala poplavom Nila, koja se po našem računanju vremena događa u trećem tjednu mjeseca srpnja; međutim, nedostatak prijestupne godine kroz stoljeća je doveo do zaostajanja kalendarske godine za sunčevom, uslijed čega je u doba kad se događala naša priča službena Nova godina padala nekih šest mjeseci ranije od početka poljoprivredne godine, tj. u siječnju umjesto u srpnju.

Kako čitatelj ne bi konstantno morao oduzimati tih šest mjeseci, datumi korišteni u ovom romanu kao naslovi poglavlja izrečeni su u skladu s poljoprivrednom godinom, tj. poplava traje od potkraj srpnja

do potkraj studenog, zima od potkraj studenog do potkraj ožujka, a
ljetno od potkraj ožujka do potkraj srpnja.

A.C. 1944.

1. Poplava

Drugi mjesec poplave - Dan dvadeseti

Renisenb je stajala gledajući onkraj Nila.

U daljini je nejasno mogla čuti povišene glasove svoje braće, Vahmosea i Sobeka, kako se svađaju treba li na određenom mjestu pojačati nasipe ili ne. Sobekov glas bio je visok i pun samopouzdanja kao i uvijek. Imao je običaj svoje stavove nametati drugima s urođenom sigurnošću. Vahmoseov glas bio je dubok i gundava tona; izražavao je sumnju i tjeskobu. Vahmose je uvijek osjećao neku tjeskobu iz ovog ili onog razloga. Bio je najstariji sin i tijekom očeva boravka na sjeveru upravljanje poljoprivrednim zemljištima manje-više je bilo u njegovim rukama. Vahmose je bio spor, oprezan i sklon traženju poteškoća na mjestima gdje ih nije bilo. Bio je muškarac krupne grade i sporih kretnji koji nije posjedovao nimalo Sobekove veselosti i samouvjerenosti.

Renisenb se bez poteškoća mogla prisjetiti glasova svoje starije braće kako su se svađali tim istim tonovima od njezinog najranijeg djetinjstva. To joj je odjednom pružilo određeni osjećaj sigurnosti... Ponovno je bila kod kuće. Da, vratila se kući...

A ipak, dok je bacala još jedan pogled preko blijede, svjetlucave rijeke, pobuna i bol ponovo su je obuzeli. Khay, njezin mladi suprug, bio je mrtav... Khay sa svojim nasmijanim licem i snažnim ramenima. Khay je sad bio s Ozirisom u Kraljevstvu mrtvih - a ona, Renisenb, njegova ljubljena supruga, ostala je sama.

Osam su godina proveli zajedno - bila je još gotovo dijete kad mu je došla - a sad se kao udovica vratila u kuću svog oca s Khayjevim djetetom, Teti.

U tom joj se trenutku učinilo kao da nikad nije ni otišla...

Tu je misao dočekala sa zahvalnošću...

Odlučila je zaboraviti tih osam godina - osam godina koje su bile tako pune nezamislive sreće, a sad su ih rastrgale i uništile bol i gubitak.

Da, zaboraviti ih, izbaciti ih iz svog uma. Još jednom postati Renisenb, kći ka-svećenika Imhotepa, djevojka koja ne razmišlja i ne osjeća. Ova ljubav prema mužu i bratu bila je okrutna stvar koja ju je zavarala svojom slatkoćom. Sjećala se snažnih brončanih ramena, nasmijanih usta - a sad je Khay bio balzamiran, omotan zavojima, zaštićen anuitetima na svom putovanju u drugi svijet. Na ovom svijetu više nema Khayja koji bi plovio Nilom, lovio ribu i smijao se Suncu u lice dok mu je ona, ispružena na dnu čamca s malom Teti u krilu, uzvraćala smijehom...

Renisenb je pomislila:

„Neću misliti o tome. Gotovo je! Evo me kod kuće. Sve je isto kao što je i bilo.

Ubrzo ću i ja biti ista kao prije. Sve će biti isto kao i prije. Teti je već zaboravila. Igra se s drugom djecom i smije.”

Renisenb se naglo okrenula i zaputila natrag prema kući, na svom putu prošavši pokraj nekoliko natovarenih magaraca koje su vodili prema obali rijeke. Prošla je pokraj spremnika za kukuruz i gospodarskih zgrada, pa se kroz velika vrata uputila u dvorište. U dvorištu je bilo vrlo ugodno. Ondje se nalazilo umjetno jezerce okruženo rascvjetanim oleandrima i jasminima na kojeg je sjenu bacalo drveće egipatskih smokava. Teti i druga djeca upravo su se ondje igrali; njihovi glasovi čuli su se prodorno i jasno.

Utrčavali su u mali paviljon koji se nalazio s jedne strane jezera i istrčavali iz njega.

Renisenb je uočila kako se Teti igrala drvenim lavom čija su se usta mogla otvoriti i zatvoriti povlačenjem uzice, igračkom koju je i sama voljela kao dijete.

Ponovo je zahvalno pomislila: „Vratila sam se kući.. ” Ondje se ništa nije promijenilo, sve je bilo isto kao i prije. Njezin je život bio siguran, konstantan i nepromjenjiv. Sad je Teti bila dijete, a ona jedna od brojnih majki koje su obitavale među ovim zidovima - ali okvir, sama bit stvari, ostala je nepromijenjena.

Lopta kojom se jedno od djece igralo dokotrljala se do njezinih nogu i ona ju je podigla i dobacila natrag, smijući se.

Renisenb je nastavila dalje prema trijemu obrubljenom veselo obojenim stupovima i produžila kroz kuću, prošavši pokraj velike

središnje prostorije s obojenim ornamentima od lotosa, maka i drugog cvijeća i našla se u stražnjem dijelu kuće i ženskim odajama.

Do ušiju su joj doprli povišeni glasovi i ona je ponovo zastala, uživajući u poznatim starim zvucima. Satipy i Kait - u svađi kao i uvijek! Dobro se sjećala tonova Satipyna glasa, visokih, tiranskih i nasilničkih. Satipy je bila supruga njezina brata Vahmosea, visoka, energična i glasna žena, zgodna na neki tvrdi, zapovijedni način. Vječito je svima solila pamet, maltretirala sluge, pronalazila mane u svemu, postizala da se nemoguće stvari obave čistom snagom grdnje i svoje osobnosti. Svi su se bojali njezina jezika i trčali bi poslušati njezine zapovjedi. I sam Vahmose osjećao je duboko divljenje prema svojoj odlučnoj, vatrenoj ženi, iako joj je dopuštao da ga tiranizira na način koji bi Renisenb često razbijesnio.

U intervalima između Satipyinih rečenica izrečenih visokim tonom povremeno se čuo Kaitin tihi, tvrdoglavi glas. Kait je bila supruga naočitog i veselog Sobeka, široka žena nelijepa lica. Bila je posve predana svojoj djeci i rijetko je govorila o nečem drugom. U svakodnevnim svađama sa svojom šogoricom uspijevala se obraniti jednostavnom majstorijom ponavljanja svoje početne izjave s tihom, nepomičnom tvrdoglavošću. Nije pokazivala ni najmanju ljutnju ili strast i nikada ni na trenutak nije u obzir uzimala nijednu stranu rasprave osim vlastite.

Sobek je bio veoma privržen svojoj ženi i slobodno joj je govorio o svim svojim poslovima, sa sigurnošću znajući da će ga ona naizgled saslušati, pritom proizvodeći utješne zvukove slaganja ili protivljenja, ali da pritom neće upamtiti ništa nezgodno jer će se njezin um bez sumnje čitavo vrijeme baviti nekim problemom vezanim uz djecu.

„To je nečuveno, ako mene pitaš“, povikala je Satipy. „Da Vahmose ima hrabrost miša, ne bi to trpio ni trenutka! Tko je ovdje glavni kad je Imhotep odsutan?“

Vahmose! A ja bih kao Vahmoseova supruga trebala voditi glavnu riječ u vezi pletenih prostirki i jastučića. Taj nilskom konju ravan crni rob trebao bi - " Kaitin teški, duboki glas prekinuo ju je u pola rečenice: „Ne, ne, mala moja, nemoj jesti kosu svoje lutke. Vidi, dat ću ti nešto bolje - slatkiš joj, kako je ukusan...“

“A što se tebe tiče, Kait, u tebi nema nimalo pristojnosti. Uopće ne slušaš što ti govorim i ne trudiš se odgovoriti. Tvoje ponašanje je

grozno."

„Plavi jastučić je uvijek bio moj..."

Oh, pogledaj malu Ankh - pokušava hodati.."

„Glupa si kao i tvoja djeca, Kait, a i to ti je kompliment! Ali iz ovoga se nećeš samo tako izvući. Znam svoja prava i izborit ću se za njih, kažem ti."

Renisenb se trgnula kad su se iza njezinih leđa začuli tihi koraci. Naglo se okrenula, a kad je ugledala Henet kako stoji iza nje, preplavio ju je poznati stari osjećaj negodovanja.

Henetino lice bilo je, kao i obično, iskrivljeno u poluuslužni osmijeh.

„Vjerojatno misliš kako se stvari nisu mnogo promijenile, Renisenb", rekla je.

„Kako samo uspijevamo podnositi Satipyin jezik, ne znam ni sama! Naravno, Kait joj može uzvratiti istom mjerom. Neki od nas nemaju tu sreću! Ja znam gdje mi je mjesto i zahvalna sam tvom ocu što mi je pružio dom, hranu i odjeću. Ah, dobar je to čovjek, tvoj otac. A ja sam uvijek pokušavala dati sve od sebe. Uvijek radim - pomažem malo ovdje, malo ondje - i ne očekujem zahvale niti zahvalnost. Da je tvoja draga majka poživjela, bilo bi drugačije. Ona me cijenila. Bile smo kao sestre! Bila je prelijepa žena. Pa, ja sam obavila svoju dužnost i ispunila obećanje koje sam joj dala. 'Pazi na djecu, Henet', rekla mi je na samrtnoj postelji. I ja sam svoje obećanje održala. Crnčila sam za sve vas, jesam, i nikad nisam tražila zahvalnost. Niti sam je tražila, niti sam je dobila! 'To je samo stara Henet', kažu ljudi, 'ona nije važna'. Nitko me ne cijeni. I zašto bi? Ja se samo trudim biti od pomoći, to je sve."

Poput jegulje se provukla ispod Renisenbine ruke i ušla u unutrašnju prostoriju.

„Što se tiče tih jastuka, Satipy, oprost, ali slučajno sam čula kako je Sobek rekao..."

Renisenb je pošla dalje. Njezina stara odbojnost prema Henet ponovno je izbila na površinu. Baš čudno kako nitko nije volio Henet! Bilo je to zbog njezina piskutava glasa, konstantnog samosažaljevanja i povremenog zlobnog zadovoljstva s kojim bi znala raspiriti vatru u kakvoj svađi.

“Oh, pa što onda", pomislila je Renisenb, „zašto ne bi to činila?" Pretpostavljala je kako je to bio Henetin način da se zabavi. Njezin

život morao je biti turoban - i bila je istina da se ubijala od posla i da joj nitko nije na tome bio zahvalan.

Prema Henet čovjek jednostavno nije mogao osjećati zahvalnost - privlačila je pažnju na svoje zasluge s tolikom upornošću da bi to odbilo svakog tko bi joj namjeravao iskazati ikakvu zahvalnost.

Henet, pomislila je Renisenb, bila je jedna od onih ljudi čija je sudbina biti odan drugima i nemati nikoga tko bi bio odan njima. Bila je neprivlačne vanjštine i još k tomu i glupa. A ipak je nekako uvijek znala što se događa. Njezin nečujni hod, oštar sluh i brze oči koje su voljele svuda zaviriti pobrinuli su se za to da nikad ništa pred njom nije dugo moglo ostati tajnom. Ponekad bi svoje znanje zadržala za sebe - a ponekad bi pak šapćući išla od jedne osobe do druge, pa se onda oduševljeno odmaknula kako bi promotrila rezultate svog tračanja.

Svi članovi kućanstva su u svoje vrijeme bili preklinjali Imhotepa da se riješi Henet, ali Imhotep nikad nije želio čuti za išta slično. On je vjerojatno bio jedina osoba kojoj je Henet bila draga; a ona mu se za njegovu zaštitu oduživala pretjeranom odanošću koju je ostatak obitelji nalazio posve gnusnom.

Renisenb je na trenutak nesigurno zastala, osluškujući ubrzani žamor glasova svojih šogorica, raspiren plamenom Henetina uplitanja, a potom je polako produžila u malu sobu u kojoj je sjedila njezina baka Esa. Dvorile su je dvije male crne ropkinje; trenutno je bila zabavljena pregledavanjem nekih lanenih tkanina koje su joj pokazivale i grđenjem robinjica karakterističnim prijaznim tonom.

Da, sve je bilo isto kao i prije. Renisenb je ostala stajati ondje, neprimijećena, i osluškivati. Stara Esa malo se smanjila i to je bilo sve. Ali njezin je glas bio isti i stvari koje je govorila bile su iste, gotovo od riječi do riječi, kao što ih se Renisenb sjećala iz doba prije nego što je napustila svoj dom prije osam godina...

Renisenb se ponovo iskrala van. Niti stara žena niti dvije male crne ropkinje nisu je primijetile. Trenutak ili dva Renisenb je zastala pokraj otvorenih kuhinjskih vrata.

Miris pataka koje su se pekle, mnogo priče, smijeha i grdnje, sve u isto vrijeme; brdo povrća koje je čekalo da ga netko pripremi.

Renisenb je stajala posve mirno, očiju napola zatvorenih. S mjesta na kojem je stajala mogla je čuti sve glasove odjednom. Bogate,

raznolike zvuke kuhinje, visoke, prodorne tonove Esina glasa, Satipyine kreštave tonove i, vrlo tiho, dublji, uporni Kaitin kontraalt. Bio je to pravi Babilon ženskih glasova koji su čavrljali, smijali se, žalili se, grdili, uzvikivali...

Najednom je Renisenb osjetila kako je guši sva ta uporna i bučna ženstvenost koja ju je okruživala sa svih strana. Žene - bučne, glasne žene! Kuća puna žena koje nikad ne šute i nikad ne miruju, vječito govore, viču, govore stvari umjesto da ih rade.

Khay - Khay tih i usredotočen u svom čamcu, čitavim umom koncentriran na ribu koju je upravo namjeravao probosti... Kod njega nije bilo brbljanja, tog užurbanog, neprekidnog žamora.

Renisenb je brzo ponovo izišla iz kuće i našla se u tišini i mirnoći. Ugledala je Sobeka kako se vraća s polja i u daljini Vahmosea kako se penje prema Grobnici.

Okrenula se i uputila puteljkom koji je vodio do vapnenačkih litica među kojima se smjestila Grobnica. Bila je to Grobnica velikog plemenitog Meriptaha, a njezin je otac bio posmrtni svećenik zadužen za njezino održavanje. Čitavo imanje i sva zemlja bili su dio nadarbine koja je dolazila uz Grobnicu.

Kad je njezin otac bio odsutan, dužnosti ka-svećenika zapale bi njezinog brata Vahmosea. Kad je Renisenb dovršila svoj polagani uspon strmim puteljkom, zatekla je Vahmosea u razgovoru s Horijem, očevim poslovnim pomoćnikom, u maloj kamenoj izbi pokraj žrtvene komore.

Hori je na koljenima držao razmetan svitak papirusa i naginjao se nad njim zajedno s Vahmoseom.

Obojica su se nasmiješila Renisenb kad je pristigla i sjela u komadić hlada nedaleko njih. Uvijek je jako voljela svog brata Vahmosea.

Bio joj je privržen i ljubazan prema njoj, a imao je i blagu i ljubaznu narav. Hori je također uvijek bio ljubazan prema maloj Renisenb, iako na ozbiljan način.

Katkad joj je popravljao igračke. U trenutku kad je otišla, bio je ozbiljan i tih mladić s osjetljivim i spretnim prstima. Renisenb se učinilo kako se nije gotovo nimalo promijenio, iako je djelovao nešto starije. Ozbiljni osmijeh kojim ju je počastio bio je isti kao i osmijeh kojeg se oduvijek sjećala.

Vahmose i Hori mrmljali su zbijenih glava: „Sedamdeset tri mjerice ječma s Ipijem starijim..”

„Dakle, ukupni je iznos dvije stotine i trideset mjerica pira i stotinu i dvadeset mjerica ječma.”

„Da, ali tu je i cijena drveta, a za ljetinu su platili uljem u Perhaai..”

Njihov se razgovor nastavio. Renisenb je spopala ugodna pospanost dok je tako sjedila i slušala njihovo mrmljanje u pozadini. Ubrzo je Vahmose ustao i udaljio se, dodavši svitak papirusa Horiju.

Renisenb je nastavila sjediti u prijateljskoj tišini.

Ubrzo je dotakla svitak papirusa i upitala: „Je li to od mog oca?”

Hori je kimnuo.

„Sto piše?” upitala je znatiželjno.

Odmotala je papirus i zapiljila se u znakove koji za njene neškolovane oči nisu imali nikakva značenja.

Blago se nasmiješivši, Hori se nagnuo preko njena ramena i stao povlačiti prstom po papirusu dok joj je čitao. Pismo je bilo zaodjenuto kićenim stilom profesionalnog pismo pisara iz Herakleopolisa.

„Službenik Nadarbine, ka-svećenik Imhotep kaže:

Neka vam bude kao onome tko živi milijun puta. Neka vam u pomoć dođe Herishaf, gospodar Herakleopolisa, i svi drugi bogovi neka vam budu od pomoći.

Neka vam Ptah razveseli srce kao onome tko živi dugo. Sin se obraća svojoj majci, ka-svećenik obraća se svojoj majci Esi. Kako stojiš u svome životu, kako tvoja sigurnost i zdravlje? Čitavom kućanstvu, kako ste vi? Mome sinu Vahmoseu, kako ti stojiš u svome životu, kako tvoja sigurnost i zdravlje? Izvuci ono najbolje iz moje zemlje. Teži najvišemu i radi toliko marljivo da ti nos bude zakopan u zemlji. Vidiš, ako budeš marljiv ja ću hvaliti Boga u tvoje ime - ”

Renisenb se nasmijala.

„Siroti Vahmose! Sigurna sam da i ovako radi dovoljno marljivo.”

Očeve opomene prizvale su njegovu živu sliku pred njezine oči - njegovo pompozno, pomalo arogantno držanje, njegove neprekidne opomene i upute.

Hori je nastavio:

Dobro se brini za mog sina Ipyja. Čujem da je nezadovoljan. Također se pobrini da Satipy dobro postupa s Henet. Dobro upamti

ovo. Obavezno mi piši o lanu i ulju.

Čuvaj moj urod - čuvaj sve što je moje, jer te držim odgovornim. Ako moju zemlju poplavi rijeka, jao tebi i Sobeku."

„Moj otac isti je kao i uvijek“, rekla je Renisenb sretno. „Uvijek je mislio kako ništa ne može biti obavljeno kako treba ako on nije ovdje.“

Pustila je da joj svitak papirusa isklizne iz ruke i tiho dodala: „Sve je isto kao i uvijek...“

Hori joj ništa nije odgovorio.

Uzeo je svitak papirusa i počeo pisati. Renisenb ga je neko vrijeme lijeno promatrala.

Osjećala se previše ugodno da bi išta govorila.

S vremenom je sanjivim glasom rekla:

„Bilo bi zanimljivo znati pisati po papirusu. Zašto to svi ne uče?“

„Nije potrebno.“

„Možda nije potrebno, ali bilo bi zgodno.“

„Misliš, Renisenb? Što bi to značilo tebi!“

Renisenb je razmišljala o tome trenutak ili dva. Potom je polako rekla: „Kad mi tako postaviš pitanje, doista ne znam, Hori.“

Hori je rekao: „Trenutno jedno veliko imanje treba svega nekoliko pisara, ali mislim da će doći dan kad će čitav Egipat preplaviti vojske pisara.“

„To će biti dobro“, rekla je Renisenb.

Hori je polako rekao: „Nisam toliko siguran.“

„Zašto nisi toliko siguran?“

„Zato jer je, Renisenb, zapisati na papirus deset mjerica ječma ili stotinu grla stoke ili deset polja pira toliko lako i zahtijeva tako malo truda - a ono što je napisano počet će se činiti stvarnim, pa će se dogoditi da će pisci i pisari početi prezirati onoga koji ore polja, kosi ječma i uzgaja stoku - ali svejedno će polja i stoka biti ti koji će biti stvarni-oni neće biti samo tintom načinjeni znakovi na papirusu. Kad se unište svi zapisi i svi svici papirusa i kad svi pisari budu protjerani, ljudi koji si ju i žanju nastaviti će dalje i Egipat će i dalje živjeti.“

Renisenb ga je pogledala s velikom pažnjom. Polako je rekla: „Da, shvaćam što misliš. Samo ono što možeš vidjeti i dodirnuti i pojesti je stvarno... Zapisati 'Imam dvije stotine i četrdeset mjerica ječma' ne znači ništa ako doista nemaš taj ječma.“

Čovjek bi mogao pisati laži."

Hori se nasmiješio njezinom ozbiljnom izrazu lica. Najednom je Renisenb rekla: „Popravio si mi mog lava - davno, sjećaš li se?"

„Da, sjećam se, Renisenb."

„Sad se Teti igra s njim... Istim tim lavom."

Zastala je, a potom je jednostavno rekla: „Kad je Khay pošao Ozirisu, bila sam vrlo tužna. Ali sad sam se vratila kući i ponovo ću biti sretna i zaboravit ću - jer ovdje je sve isto. Ništa se nije promijenilo."

„Misliš li doista tako?"

Renisenb ga je oštro pogledala.

„Kako to misliš, Hori?"

„Hoću reći da se promjene uvijek događaju. Osam godina je osam godina."

„Ovdje se ništa ne mijenja", rekla je Renisenb uvjerenom.

„Onda bi se možda stvari trebale mijenjati."

Renisenb je oštro rekla:

„Ne, ne, ja želim da sve ostane isto!"

„Ali ni ti sama nisi ista ona Renisenb koja je otišla s Khayjem."

„Jesam! Ili, ako nisam, uskoro ću ponovo biti."

Hori je odmahnuo glavom.

„Ne možeš se vratiti u prošlost, Renisenb. Isto je s ovim mojim mjerama ovdje.

Uzmem polovinu i dodam joj četvrtinu, pa desetinu, pa dvadesetčetvrtinu - i na kraju, shvaćajući, dobijem posve drugu količinu."

„Ali ja sam samo Renisenb."

"Ali i Renisenb se stalno nešto dodaje tako da čitavo vrijeme postaje drugačija Renisenb!"

„Ne, ne. Ti si isti Hori."

„Možda ti tako misliš, ali to nije istina."

„Jest, jest, i Vahmose je isti, tako zabrinut i tako tjeskoban, i Satipy ga tiranizira isto kao i uvijek, i ona i Kait se kao i uvijek svađaju oko prostirki ili perlica, a kad se vratim smijati će se zajedno i biti najbolje prijateljice, i Henet se još uvijek šulja uokolo i prisluškuje i kuka o svojoj odanosti, i moja baka svojim robinjicama drži prodike oko nekog lana! Sve je isto kao i uvijek i ubrzo će se moj otac vratiti kući i doći će do velike strke, reći će 'zašto niste napravili ovo' i 'trebali ste

napraviti ono', Vahmose će biti zabrinut zbog toga, a Sobek će se smijati i biti drzak i moj otac će razmaziti lpyja sad kad mu je šesnaest isto kao što ga je razmazio kad mu je bilo osam i ništa neće biti drugačije!" Zastala je, ostavši bez daha.

Hori je uzdahnuo. Potom je blago rekao: „Ne razumiješ, Renisenb. Postoji zlo koje dolazi izvana i napada tako da ga čitav svijet može vidjeti, ali postoji i druga vrsta truleži koja raste iznutra - koja ne pokazuje nikakve vanjske znake. Raste polako, dan za danom, sve dok čitav plod ne istrune - dok ga ne izjede bolest."

Renisenb se zapiljila u njega. Izrekao je to gotovo odsutno, kao da uopće nije govorio njoj, već više poput čovjeka koji razmišlja na glas.

Oštro je povikala:

„Kako to misliš, Hori? Plašiš me."

"I sam se bojim."

„Ali kako to misliš! O kakvom to zlu govoriš?"

U tom trenutku Hori ju je pogledao i iznenada se nasmiješio.

„Zaboravi što sam rekao, Renisenb. Govorio sam o bolestima koje napadaju usjeve."

Renisenb je ispustila uzdah olakšanja.

„Drago mi je. Mislila sam - ne znam što sam mislila."

Treći mjesec poplave - Dan četvrti

Satipy je razgovarala s Vahmoseom. Njen glas imao je visok, kreštav prizvuk koji gotovo nikad nije mijenjao tonalitet.

„Moraš se nametnuti, ako mene pitaš! Nikad nećeš postići da te cijene ako se ne nametneš. Tvoj otac kaže kako se mora napraviti ovo i kako se mora napraviti ono i pita zašto nešto nije učinjeno. A ti pokorno slušaš, odgovaraš da, da i ispričavaš se za stvari za koje kaže da su trebale biti napravljene - a za koje sami bogovi znaju da su često posve nemoguće! Tvoj otac odnosi se prema tebi kao prema djetetu - mladom, neodgovornom dječaku. Što se njega tiče, ti bi mogao biti Ipvjevih godina.”

Vahmose je tiho rekao:

„Ponašanje mog oca prema meni nije ni po čemu slično njegovom ponašanju prema Ipyju.”

„Uistinu nije.” Satipy se obrušila na novu temu obnovljenom otrovnošću. „Ponaša se blesavo prema tom razmaženom derištu! Svakim danom Ipy postaje sve više i više nemoguć. Potuca se uokolo, ne prihvaća se nikakva posla, ako to ikako može izbjeći, i pretvara se kako je sve što tko zatraži od njega preteško za njega! Ipy je sramota. A sve zato jer zna kako će mu tvoj otac uvijek popustiti i stati na njegovu stranu.

Ti i Sobek trebali biste se malo čvršće postaviti u vezi s tim.”

Vahmose je slegnuo ramenima.

„Kakva korist od toga?”

„Dovodiš me do ludila, Vahmose - Što je tako nalik tebi! Nemaš nimalo duha. Krotak si kao žena! Sa svime što tvoj otac kaže složiš se istog trenutka.”

„Svome sam ocu vrlo privržen.”

„Da, što on itekako iskorištava! Vječito pokorno prihvaćaš krivnju i ispričavaš se za stvari koje uopće nisu tvoja krivica! Trebao bi se zauzeti za sebe i odgovoriti mu kao što to čini Sobek. Sobek se nikoga ne boji!”

„Da, no upamti, Satipy, da sam ja onaj kojem moj otac vjeruje, a ne Sobek. Moj otac u Sobeka uopće nema povjerenja. Uvijek je sve prepušteno mom sudu, a ne Sobekovom.”

„Što je upravo razlog zašto bi te definitivno trebao učiniti partnerom na imanju!

Ti predstavljaš svog oca za vrijeme njegove odsutnosti, ti obavljaš dužnosti ka-svećenika kad njega nema, sve je ostavljeno u tvojim rukama - ali ti se ipak ne priznaje nikakav autoritet. Trebao bi postojati odgovarajući ugovor. Već si gotovo sredovječan čovjek.

Nije u redu da se tvoj otac prema tebi još uvijek ponaša kao prema djetetu."

Vahmose je sumnjičavo rekao:

„Moj otac voli držati konce u svojim rukama."

„Upravo tako. Uživa u tome da svi članovi kućanstva budu ovisni o njemu - i o njegovim hirovima u danom trenutku. To je loše, a postat će još i gore. Ovaj put kad se vrati kući moraš se hrabro suočiti s njim - moraš mu reći da zahtijevaš pismeni ugovor kojim bi se utvrdio tvoj položaj."

„Neće me slušati."

„Onda ga moraš natjerati da te sasluša. Oh, da sam barem muškarac! Da sam ja na tvom mjestu, znala bih što mi je činiti! Katkad mi se čini da sam udata za crva."

Vahmose je pocrvenio.

„Vidjet ću što mogu učiniti - mogao bih, da, možda bih mogao porazgovarati sa svojim ocem - zamoliti ga - "

„Nemoj ga moliti - moraš zahtijevati. Na kraju krajeva, ti držiš njega u šaci.

Nema nikoga osim tebe kome bi mogao povjeriti vođenje poslova ovdje. Sobek je previše divlji i tvoj mu otac ne vjeruje, a lpy je premlad."

„Uvijek je tu Hori."

„Hori nije član obitelji. Tvoj otac cijeni njegov sud, no autoritet bi ostavio isključivo u rukama vlastite krvi. No vidim kako stvari stoje; previše si krotak i blag, a tvojim žilama umjesto krvi teče mlijeko! Ne misliš na mene niti na svoju djecu. Sve dok tvoj otac ne umre nikad nećemo ostvariti položaj koji nam po pravu pripada."

Vahmose je tmurno rekao:

„Prezireš me, nije li tako, Satipy?"

„Ljutiš me."

„Slušaj, rekao sam ti da ću razgovarati sa svojim ocem kad se vrati kući. Eto, dao sam ti obećanje.“

Satipy je promrmljala ispod glasa: „Da - ali kako ćeš razgovarati s njim? Kao muškarac - ili kao miš?“

Kait se igrala sa svojim najmlađim djetetom, malom Ankh. Dijete je tek počinjalo hodati i Kait ju je ohrabivala smijehom i riječima, klečeći ispred nje i ispruženih ruku čekajući da djetešce nesigurno zatetura prema naprijed i na klimavim se nogama dogega u majčino naručje.

Kait je ta postignuća demonstrirala Sobeku, no tad je najednom shvatila da Sobek uopće ne obraća pažnju na njih, već sjedi naočita čela naborana od mrštenja.

“Oh, Sobek - uopće ne gledaš. Ništa nisi vidio. Malena, reci svome ocu da je zločesto od njega što te ne gleda.“

Sobek je razdražljivo rekao:

„Moram misliti o drugim stvarima - i brinuti o drugim stvarima.“

Kait se nagnula unatrag na petama, odmaknuvši kosu sa svojih tamnih debelih obrva kamo su je nanijeli Ankhini prsti.

„Zašto? Zar nešto nije u redu?“

Kait je progovorila bez da mu je posvetila svu svoju pažnju. Njeno pitanje bilo je više nego napola mehaničko.

Sobek je ljutito rekao:

„Problem je u tome što mi se ne vjeruje. Moj je otac starac s apsurdno staromodnim zamislima, a ipak inzistira na tome da diktira svaku i najmanju sitnicu ovdje - ništa ne želi prepustiti mom sudu.“

Kait je odmahнула glavom i neodređeno promrmljala: „Da, da, to je velika šteta.“

„Kad bi samo Vahmose imao malo više duha i podupro me, postojala bi barem neka nada da urazumimo oca. Ali Vahmose je tako strašljiv. Svaku pojedinu zapovijed koju mu izda moj otac izvršava do posljednjeg slova.“

Kait je zazveckala perlicama djetetu pred nosom i promrmljala: „Da, to je istina.“

„Kad se otac vrati kući, reći ću mu da sam u ovoj situaciji s drvom postupio u skladu s vlastitom procjenom. Mnogo je bolje bilo naplatiti njegovu vrijednost u lanu nego u ulju.“

„Sigurna sam da si u pravu.“

„Ali moj otac tako tvrdoglavo ustraje da sve mora biti po njegovom. Dići će galamu, povikat će: 'Rekao sam ti da transakciju obaviš u ulju. Kad me nema ovdje, ništa se ne radi kako treba. Ti si budalasti dječak koji ništa ne zna!' Sto on misli, koliko je meni godina? Ne shvaća da sam sad muškarac u najboljim godinama, dok su njegove najbolje godine iza njega. Njegove upute i njegovo odbijanje da odobri bilo kakvu neuobičajenu transakciju dovode do toga da ne poslušemo ni izbliza onoliko dobro koliko bismo mogli. Da bi čovjek došao do bogatstva, potrebno je katkad i riskirati. Ja posjedujem viziju i hrabrost. Moj otac ne posjeduje nijedno od to dvoje."

Ne skidajući pogleda s djeteta, Kait je tiho promrmljala: „Ti si tako hrabar i pametan, Sobek."

„No ovaj put će moj otac čuti istinu ako se usudi tražiti mane i urlati na mene!

Ako mi ne da slobodne ruke, otići ću. Napustit ću imanje."

Kait, ruke ispružene prema djetetu, naglo je okrenula glavu, prekinuvši se u pola pokreta.

„Otići? Kamo bi otišao?"

„Bilo kamo! Ne mogu više podnositi da me tiranizira i prigovara mi arogantni, pompozni starac koji mi ne daje nimalo prostora u kojem bi moje sposobnosti mogle doći do izražaja."

„Ne", rekla je Kait oštro. „Ja kažem ne, Sobek."

Sobek se zapiljio u nju, po prvi put je uistinu primijetivši zahvaljujući njezinom tonu.

Toliko je bio navikao na svoju suprugu kao na puku smirujuću pratnju svojim monolozima da je često zaboravljao kako ima posla sa živim ljudskim bićem koje misli i osjeća.

„Kako to misliš, Kait?"

„Mislim da ti neću dopustiti da radiš budalaštine. Čitavo ovo imanje pripada tvom ocu-zemlja, polja, stoka, drvo, polja lana - sve! Kad tvoj otac umre, sve će to pripasti nama - tebi, Vahmoseu i našoj djeci. Ako se posvađaš sa svojim ocem i odeš, mogao bi tvoj dio podijeliti između Vahmosea i Ipyja - i ovako Ipyja već previše voli. Ipy to vrlo dobro zna i koristi to. Ne smiješ tjerati vodu na Ipvjev mlin. Njemu bi i predobro odgovaralo da se posvađaš s Imhotepom i odeš. Moramo misliti na svoju djecu."

Sobek je zurio u nju. Potom se oglasio kratkim iznenađenim smijehom.

„Žena je uvijek nepredvidljiva. Nisam znao da možeš biti tako oštra, Kait.“

Kait je ozbiljno rekla:

„Nemoj se svađati sa svojim ocem. Nemoj mu odgovarati. Budi mudar još samo malo.“

„Možda si u pravu - ali ovo bi moglo potrajati godinama. Ono što bi moj otac trebao učiniti jest udružiti se s nama u partnerstvo.“

Kait je odmahнула glavom.

„Neće to učiniti. Previše voli govoriti kako svi mi jedemo njegov kruh, kako svi ovisimo o njemu, kako bez njega ne bismo bili nigdje.“

Sobek ju je radoznalo pogledao.

„Moj otac ti nije pretjerano drag, Kait.“

Ali Kait se ponovo nagnula prema gegavom djetetu. „Dođi, dušo - vidi, evo tvoje lutke. Dođi, hajde - dođi..“

Sobek je pogledao njezinu sagnutu crnokosu glavu. Potom je izišao, zbunjena izraza lica.

Esa je poslala po svog unuka Ipyja.

Dječak, naočit mladić koji je djelovao nezadovoljno, stajao je pred njom dok ga je ona korila visokim kreštavim glasom, zirkajući u njega svojim mutnim očima koje je još uvijek krasio prodoran pogled, iako više nisu mnogo vidjele.

„Što to moje uši čuju? Odbijaš raditi ovo, odbijaš raditi ono? Želiš se brinuti o bikovima, a ne sviđa ti se ići s Vahmoseom niti sudjelovati u poljoprivrednim radovima? Kamo ovaj svijet ide kad dijete poput tebe određuje što mu se sviđa, a što mu se ne sviđa raditi?“

Ipy je mrzovoljno rekao:

„Nisam dijete. Sad sam odrastao čovjek - i zašto bih dopuštao da se prema meni ponaša kao prema djetetu? Stalno mi zadaju ovakve ili onakve poslove bez da imam ikakvog utjecaja na odlučivanje i ikakvog odvojenog prihoda. Čitavo vrijeme Vahmose mi daje naredbe. Što on misli, tko je on?“

„On je tvoj stariji brat koji upravlja imanjem za odsutnosti mog sina Imhotepa.“

„Vahmose je glup, spor i glup. Ja sam mnogo pametniji od njega. I Sobek je glup, koliko god se hvalisao i pričao o svojoj pameti! Moj je

otac već pisao i naredio da me se pusti obavljati poslove koje sam odaberem - "

"A ti odabireš ne raditi ništa", prekinula ga je stara Esa.

„Naredio je i da mi daju više hrane i pića i rekao kako će se jako razljutiti ako čuje da sam nezadovoljan i da su se prema meni loše odnosili."

Dok je govorio, usne su mu ;se razvukle u lukav osmijeh.

„Ti si obično razmaženo derište", rekla je Esa energično. „Što ću i reći Imhotepu."

„Ne, ne, bako, ne bi valjda to učinila."

Njegov osmijeh se promijenio; postao je udvoran, iako pomalo drzak.

„Bako, ti i ja smo jedini u ovoj obitelji koji imaju pameti."

„Kako si drzak!"

„Moj otac oslanja se na tvoj sud - zna da si mudra."

„To možda i jest tako - uistinu i jest tako - no ne trebaš mi ti da mi to kažeš."

Ipy se nasmijao.

„Bolje bi ti bilo da budeš na mojoj strani, bako."

„Kakve su to priče o stranama!"

„Starija braća su vrlo nezadovoljna, zar ne znaš? Naravno da znaš. Henet ti sve govori. Satipy danonoćno drži Vahmoseu prodike, kad god joj se za to pruži prilika. A Sobek je prilikom prodaje drva napravio budalu od sebe i boji se da će moj otac pobjesnjeti kad dozna za to. Vidiš, bako, za koju godinu ja ću biti očev partner i on će činiti sve što poželim."

„Ti, najmlađi član obitelji?"

„Kakve veze dob ima s tim? Moj je otac taj koji drži moć u svojim rukama - a ja znam s njim."

„Zlo je tako govoriti", rekla je Esa.

Ipy je tiho rekao: „Nisi budala, bako... Znaš vrlo dobro da je moj otac, unatoč svim svojim velikim riječima, zapravo slabić -"

Naglo je ušutio, primijetivši kako je Esa pomaknula glavu i bacila pogled preko njegovog ramena. Okrenuo se i ugledao Henet kako stoji iza njega.

„Dakle, Imhotep je slabić?" rekla je Henet svojim tihim, cendravim glasom.

„Mislim da mu neće biti drago čuti što govoriš o njemu.“

Ipy se oglasio brzim, nelagodnim smijehom.

„Ali ti mu nećeš reći, Henet... Hajde, Henet - obećaj mi... Draga Henet...“

Henet je zapuzala prema Esi. Podigla je svoj glas s blagim cendravim prizvukom.

„Naravno, ja ni u kom slučaju ne želim stvarati nevolje - to znate. Odana sam svima vama. Nikad ništa ne ponavljam osim ako ne mislim da mi je to dužnost...“

„Zafrkavao sam baku, to je sve“, rekao je Ipy. „To ću reći i svome ocu. On će shvatiti da takvo nešto nikad ne bih mogao reći ozbiljno.“

Kratko je i oštro kimnuo Henet i izišao iz prostorije.

Henet je, gledajući za njim, rekla Esi: „Izniman dječak - izniman, krasan dječak. Kako samo hrabro govori!“

Esa je oštro rekla:

„Govori opasno. Ne sviđaju mi se ideje koje si je utuvio u glavu. Moj sin mu previše popušta.“

„Tko i ne bi? On je tako naočit, privlačan dječak.“

„I nažalost ništa više od toga“, rekla je Esa oštro.

Utihнула je na trenutak ili dva, pa polako rekla: „Henet - zabrinuta sam.“

„Zabrinuta, Esa? Zbog čega bi se ti brinula? U svakom slučaju, gospodar će ubrzo stići kući i sve će biti dobro.“

„Hoće li? Pitam se.“

Još je jednom utihnula, pa upitala: „Je li moj unuk Vahmose kod kuće?“

„Prije nekoliko trenutaka vidjela sam ga kako se približava trijemu.“

„Pođi mu reći da želim razgovarati s njim.“

Henet je otišla. Vahmosea je pronašla na zasjenjenom trijemu obrubljenom raznobojnim stupovima i prenijela mu Esinu poruku.

Vahmose se istog trenutka odazvao pozivu.

Esa je naglo rekla:

„Vahmose, Imhotep će ubrzo biti ovdje.“

Vahmoseovo se blago lice razvedrilo.

„Da, to će uistinu biti dobro.“

„Je li sve u redu? Poslovi uspješni?“

„Upute mog oca izvršene su najbolje što je bilo u mojoj moći.“

„Što je s Ipvjem?"

Vahmose je uzdahnuo.

„Moj je otac previše popustljiv kad je riječ o tom dječaku. To nije dobro za dečka."

„Moraš to objasniti Imhotepu."

Vahmose je djelovao neuvjereno.

Esa je čvrsto rekla: „Ja ću te podržati."

„Katkad", rekao je Vahmose, uzdahnuvši, „se čini da nailazimo na sve same poteškoće. No sve će biti u redu kad se moj otac vrati. Tad može sam donositi svoje odluke. Teško je djelovati kako bi on želio u njegovu odsustvu - posebno kad nemam nikakva autoriteta i nastupam samo kao njegov ovlaštenik."

Esa je polako rekla:

„Dobar si sin - odan i privržen. Bio si i dobar muž; postupio si prema poslovcici koja nalaže muškarcu da voli svoju suprugu, načini joj dom, napuni joj trbuh, ogrne je odjećom, nabavi joj skupe masti za njegu i bude joj na radost dokle god živi. Ali postoji još jedno pravilo koje glasi: Ne daj joj da ti postane gospodarom. Ja bih na tvom mjestu dobro upamtila to pravilo, unuče..."

Vahmose ju je pogledao, snažno pocrvenio i udaljio se.

Treći mjesec poplave - Dan četrnaesti

Posvuda je vladala vreva i užurbane pripreme. U kuhinji je bilo ispečeno na stotine štruca kruha, a sad su se pekly patke; širio se miris poriluka, češnjaka i raznih začinskih trava. Žene su vikale i izdavale naredbe, a sluge su trčale amo-tamo.

Posvuda se širio šapat:

„Gospodar - gospodar dolazi..“

Renisenb, koja je pomagala plesti vijence od makova i lotosova cvijeta, osjetila je kako joj srce ispunjavaju uzbuđenje i sreća. Njezin se otac vraćao kući! Tijekom proteklih nekoliko tjedana bila se neprimjetno uvukla u okvir svojeg prošlog života.

Onaj početni osjećaj otuđenosti i nepoznatosti koji je, kako je vjerovala, u njoj izazvao Hori, posve je nestao. Bila je ista stara Renisenb - Vahmose, Sobek, Satipy i Kait su svi bili isti kao i prije - i sad je, kao i u prošlosti, vladala vreva i komešanje priprema za Imhotepov povratak. Čuli su glas da će biti s njima prije mraka. Jednog od slugu postavili su na obalu rijeke da ih upozori na gospodarev dolazak i najednom je njegov glas jasno i glasno proizveo dogovoreni znak.

Renisenb je ispustila svoje cvijeće i potrčala van zajedno s ostalima. Svi su požurili prema doku na riječnoj obali. Vahmose i Sobek su već bili ondje zajedno s malom skupinom seljana, ribara i poljoprivrednika. Svi su uzbuđeno vikali i pokazivali rukama.

Da, ondje je bila barka sa svojim golemim četvrtastim jedrom koja im se približavala velikom brzinom, ploveći uzvodno dok joj je sjeverac napuhivao jedro.

Neposredno iza nje plovila je kuhinjska barka, prepuna muškaraca i žena. Ubrzo je Renisenb uspjela razabrati svog oca koji je sjedio i držao lotusov cvijet, a u njegovom društvu još jednu osobu koja joj je djelovala kao pjevačica.

Povici na obali udvostručili su se, Imhotep im je mahnuo u znak dobrodošlice, a mornari su zaustavljali barku povlačeći užad. Čuli su se povici dobrodošlice gospodaru, zazivanja bogova i zahvale za njegov povratak i nekoliko trenutaka kasnije Imhotep je izišao na

obalu, pozdravivši svoju obitelj i odgovorivši na glasne povike kao što mu je nalagao bonton.

„Hvaljen bio Sobek, sin Neitin, koji te je sigurno prenio preko vode!”

„Hvaljen bio Ptah, južno od memfiskih zidova, koji nam te donio!”

„Hvaljen bio Ra koji obasjava Dvije zemlje!”

Renisenb se gurala naprijed, opijena općim uzbuđenjem.

Imhotep im je važno prišao i Renisenb je najednom pomislila: „Ali on je sitan čovjek.

Sjećam ga se kao znatno krupnijeg.”

Obuzeo ju je osjećaj koji je gotovo nalikovao na nevjericu.

Je li moguće da se njezin otac smanjio? Ili je njezino vlastito pamćenje bilo manjkavo? Sjećala ga se kao veličanstvenog bića, tiranski nastrojenog, često arogantnog, koje je opominjalo sve na sve strane i često u njoj izazivalo unutrašnji smijeh, ali koje je unatoč tome bilo ličnost. Ali ovaj niski, nabijeni postariji čovjek koji je djelovao toliko opsjednut vlastitom važnošću, ali ipak je nije uspijevao impresionirati - što nije bilo u redu s njom? Kakve su joj se to nelojalne misli uvukle u glavu?

Nakon što je završio sa zvučnim ceremonijalnim frazama, Imhotep se posvetio osobnijim pozdravima. Zagrlio je svoje sinove.

„Ah, dobri moj Vahmose, sav u osmijesima, siguran sam da si bio marljiv za vrijeme moje odsutnosti... I Sobek, moj naočiti sin, još uvijek vesela srca, kao što vidim. A evo i Ipyja - moj najdraži Ipy - daj da te vidim - odmakni se - tako.

Porastao si, već nalikuješ na pravog muškarca; kako se moje srce raduje što te mogu ponovo zagrliti! I Renisenb - moja draga kći - ponovo kod kuće. Satipy, Kait, ni vi mi niste ništa manje nego kćeri... I Henet - moja vjerna Henet - ”

Henet je klečala do njegovih nogu, obgrlivši mu koljena i razmetljivo brišući suze radosnice.

„Lijepo te je vidjeti, Henet - jesi li dobro - sretna? Odana kao i uvijek - to godi mom srcu..”

“I moj nenadmašni Hori, tako vješt sa svojim računima i svojim perom! Je li sve uspješno? Siguran sam da jest.”

Potom, nakon što je pozdravljanje završeno i okolni žamor zamro, Imhotep je podignuo ruke, tražeći tišinu, i progovorio jasno i glasno.

„Sinovi moji i kćeri - prijatelji. Imam jednu novost za vas. Kao što svi znate, mnogo sam godina u jednom pogledu bio usamljen čovjek. Moja supruga (vaša majka, Vahmose i Sobek) i moja sestra (tvoja majka, Ipy) obje su prije mnogo godina pošle Ozirisu. Stoga vam, Satipy i Kait, dovodim novu sestru s kojom ćete dijeliti svoj dom. Gledajte, ovo je moja prilježnica, Nofret, koju ćete voljeti meni za ljubav. Došla je sa mnom iz Memfisa na sjeveru i nastanit će se ovdje s vama kad ja ponovo odem.“

Dok je govorio, uzeo je ženu za ruku i povukao je naprijed. Stala je ondje pokraj njega, glave zabačene unatrag, suženih očiju, mlada, arogantna i prelijepa.

Renisenb je sa zaprepaštenjem i iznenađenjem pomislila: „Ali ona je tako mlada - možda je mlađa čak i od mene.“

Nofret je stajala posve nepomično. Na usnama joj je lebdio tračak osmijeha koji je u sebi sadržavao više poruge nego bilo kakve želje da se ikome svidi.

Imala je vrlo ravne crne obrve i bogatu brončanu put, a trepavice su joj bile tako duge i guste da su se pod njima jedva nazirale oči.

Obitelj je, zatečena, zurila u nju u glupavoj tišini. S blagim prizvukom razdraženosti u glasu, Imhotep je rekao: „Hajdemo, djeco, poželite dobrodošlicu Nofret. Zar ne znate kako se pozdravlja očeva prilježnica kad je on dovede u kuću?“

Krzmajući i zamuckujući, obitelj je izrekla svoju dobrodošlicu.

S glumljenom srdačnošću koja je možda trebala prikriti određenu nelagodu, Imhotep je veselo uzviknuo: „Tako je već bolje! Nofret, Satipy, Kait i Renisenb će te odvesti u ženske odaje.“

Gdje su kovčezi? Jesu li kovčezi iskrcani na obalu?“

Robovi su donosili putne kovčege sa zaobljenim poklopcem sa barke. Imhotep je rekao Nofret: „Tvoj nakit i tvoja odjeća sretno su stigli. Pođi i pobrini se da budu smješteni na svoje mjesto.“

Potom, kad su se žene zajedno udaljile, okrenuo se svojim sinovima: „A što je s imanjem? Je li sve u redu?“

„Niža polja koja smo dali u najam Nakhtu - " započeo je Vahmose, ali ga je njegov otac prekinuo u pola rečenice.

„Nećemo sad o detaljima, dobri moj Vahmose. Oni mogu čekati. Večeras ćemo slaviti. Sutra ćemo se ti, ja i Hori baciti na posao.“

Dodi, Ipy, dječake moj, pođimo u kuću. Kako si samo visok izrastao - glava ti je više od moje."

Načinivši grimasu, Sobek se zaputio prema kući iza svog oca i Ipyja. Promrmljao je u Vahmoseovo uho: „Nakit i odjeća - jesi li čuo? Eto na što je potrošena dobit sa sjevernog imanja.

Naša dobit."

„Pst", rekao je Vahmose. „Otac će te čuti."

„Pa što ako me čuje? Ja ga se ne bojim kao ti."

Jednom kad su se našli u kući, Henet je stigla u Imhotepovu sobu kako bi mu pripremila kupku. Osmijevala se od uha do uha.

Imhotep je odlučio zbaciti sa sebe nešto od svoje hinjene veselosti.

„Dakle, Henet, što misliš o mom izboru?"

Iako je bio odlučio čvrstom rukom istjerati ovo po svome, vrlo je dobro znao kako će Nofretin dolazak izazvati oluju - barem u ženskom dijelu kuće. Henet je bila drugačija. Stvorenje čija odanost nije dolazila u pitanje. Ona ga nije razočarala.

„Lijepa je! Prelijepa! Kakva kosa, kakvi udovi! Dostojna je tebe, Imhotepe, što ti više mogu reći? Tvoja draga pokojna žena obradovat će se što si odabrao takvu vrsnu družicu da si život učiniš veselijim."

„Doista tako misliš, Henet?"

„Sigurna sam u to, Imhotepe. Nakon što si je toliko godina oplakivao, došlo je vrijeme da još jednom uživaš u životu."

„Ti si je dobro poznavala... I meni se činilo kako je došlo vrijeme da još jednom živim onako kako bi muškarac trebao živjeti. Ovaj - supruge mojih sinova i moja kći - možda će mi one ovo zamjeriti?"

„Bolje bi im bilo da ti ne zamjere", rekla je Henet. „Na kraju krajeva, nisu li svi članovi ovog kućanstva ovisni o tebi?"

„Savršeno točno, savršeno točno", rekao je Imhotep.

„Tvoja darežljivost hrani ih i oblači - njihovo blagostanje rezultat je isključivo tvojih napora."

„Da, uistinu", uzdahnuo je Imhotep. „Neprekidno radim za njihovu dobrobit.

Katkad se pitam shvaćaju li koliko mi duguju."

„Moraš ih podsjećati na to", rekla je Henet kimajući glavom. „Ja, tvoja ponizna, odana Henet, nikad ne zaboravljam što ti dugujem - no djeca su katkad nepromišljena i sebična, te misle, možda, da su

oni ti koji su važni i ne shvaćaju da je njihovo samo slušati upute koje im daješ ."

„To je doista posve točno", rekao je Imhotep. „Uvijek sam za tebe govorio da si inteligentno stvorenje, Henet."

Henet je uzdahnula. „Kad bi barem i drugi dijelili tvoje mišljenje."

„Što to govoriš? Zar je netko bio neljubazan prema tebi?"

„Ne, ne - to jest, ne misle oni tako - njima je posve prirodno da ja radim bez prestanka(što mi je drago činiti) - ali pokoja ljubazna riječ ili riječ zahvale toliko bi toga promijenila."

„To ćeš od mene uvijek imati", rekao je Imhotep. „I upamti da će ovo uvijek biti tvoj dom."

„Previše si ljubazan, gospodaru." Zastala je, pa dodala: „Robovi te čekaju u kupaonici s toplom vodom - a kad se okupaš i odjeneš, tvoja majka te je pozvala da dođeš k njoj."

„Ah, moja majka? Da - da, naravno..."

Imhotep je odjednom djelovao kao da mu je pomalo neugodno. Svoju zbunjenost prikrio je brzo rekavši: „Dakako - to sam i namjeravao - reci Esi da ću doći."

Esa, odjevena u svoju najljepšu nabranu lanenu haljinu, zirkala je u svog sina s nekom vrstom podrugljive zabavljenosti.

„Dobrodošao, Imhotepe. Dakle, vratio si nam se - i to ne sam, kako čujem."

Imhotep, uspravivši se, odgovorio joj je prilično posramljeno: "Oh, čula si, znači?"

„Naravno. Čitava kuća bruji od novosti. Djevojka je prelijepa, kažu, i vrlo mlada."

„Devetnaest joj je godina i - ovaj - nije neprivlačne vanjštine."

Esa se nasmijala staračkim zlobnim hihotom.

„Ah, što se može", rekla je. „Nema gore budale od stare budale."

„Draga majko, uistinu ne razumijem što želiš reći."

Esa mu je sabrano odgovorila:

„Oduvijek si bio budala, Imhotepe."

Imhotep se uspravio i počeo se ljutilo pravdati. Iako je obično bio svjestan vlastite važnosti, njegovoj majci uvijek je uspijevalo probiti oklop njegova samopouzdanja.

U njezinoj prisutnosti osjećao je kako se smanjuje. Blagi sarkastični sjaj u njezinim gotovo slijepim očima nikad ga nije propuštao izbaciti

iz takta.

Njegova majka, to se nije moglo poreći, nikad nije imala osobito mišljenje o njegovim sposobnostima. Iako je posve dobro znao da je njegova vlastita slika o sebi bila ona istinita, dok je njezina bila majčinsko mišljenje koje nije ništa značilo- ipak je njezin stav bez greške uspijevao poljuljati njegovu zadovoljnu samodopadnost.

„Zar je tako neobično da muškarac dovede u kuću prilježnicu?“

„Uopće nije neobično. Muškarci su u pravilu budale.“

„Ne shvaćam što je tu budalasto.“

„Zar misliš da će prisutnost te djevojke donijeti sklad i slogu u kuću? Satipy i Kait bit će izvan sebe, a osim toga početak će huškati i svoje muževe.“

„Kakve to veze ima s njima? Otkud im pravo protiviti se?“

„Nemaju ga.“

Imhotep je počeo ljutito šetati gore-dolje.

„Zar ne mogu u svojoj vlastitoj kući postupati kako mi je drago? Zar nisam ja taj koji uzdržava svoje sinove i njihove supruge? Zar mi ne duguju i sam kruh koji jedu? Zar im ne govorim to bez prestanka?“

„I previše im voliš to govoriti, Imhotepe.“

„Istina je. Svi oni ovise o meni. Svi!“

„Jesi li siguran da je to dobro?“

„Zar mi pokušavaš reći da nije dobro kad muškarac uzdržava svoju obitelj?“

Esa je uzdahnula.

„Sjeti se da oni rade za tebe.“

„Želiš li da ih potičem na dokolicu? Dakako da rade.“

„Oni su odrasli ljudi - barem se za Vahmosea i Sobeka može tako reći - i više nego odrasli ljudi.“

„Sobek nema nimalo pameti. U svemu griješi. Osim toga, često se odaje drskosti, što nemam namjeru tolerirati. Vahmose je dobar i poslušan dječak - “

„On je mnogo više od dječaka!“

„No katkad mu moram nešto ponoviti tri ili četiri puta prije nego što mu uđe u glavu. Moram misliti na sve i biti svugdje! Kad sam odsutan, čitavo vrijeme diktiram pisarima - pišem im iscrpne upute tako da ih moji sinovi mogu izvršiti...“

Gotovo se nikad ne odmaram - gotovo nikad ne spavam! A kad se napokon vratim kući kako bih uživao u zasluženom miru, nailazim na nove poteškoće! Čak i ti, moja majka, uskraćuješ mi pravo da imam prilježnicu poput drugih muškaraca - ljutiš se - "

Esa ga je prekinula.

„Ne ljutim se. Ovo me zabavlja. Bit će vrlo zanimljivo promatrati kućanstvo - no bez obzira na to, kažem ti kako bi najbolje bilo da djevojku povedeš sa sobom kad budeš ponovo odlazio na sjever."

„Njezino je mjesto ovdje, u mom kućanstvu! I jao onome tko se usudi ružno se ponašati prema njoj."

„Ovdje se ne radi o ružnom ponašanju. No upamti, u suhom strništu lako je potpaliti vatru. Za žene se često govori da 'mjesto na kojem su nije dobro'..."

Esa je zastala, pa polako rekla:

„Nofret je prelijepa. No upamti ovo: Svjetlucavi ženski udovi čine od muškaraca budale, i, gle čuda, za trenutak svi blijede poput karneola".^[1]

Glas joj se produbio dok je nastavljala recitirati: „Sitnica, trica, nalik na san, a na kraju dolazi smrt..."

Treći mjesec poplave - Dan petnaesti

Imhotep je saslušao Sobekovo objašnjenje o prodaji drva u zlosutnoj tišini. Lice mu je strašno pocrvenjelo, a na sljepoočnici mu je počela kuckati mala žila.

Sobekovo lako i nonšalantno držanje pomalo se pokolebalo. Naumio je istjerati svoje kao apsolutni vladar situacije, no kad se našao sučeljen s očevim mrkim pogledom, počeo je oklijevati i zamuckivati.

Imhotep ga je naposljetku nestrpljivo prekinuo.

„Da, da, da - mislio si da znaš više nego ja - nisi se pridržavao mojih uputa - uvijek jedna te ista priča - ako me nema ovdje da se za sve pobrinem...” Uzdahnuo je.

„Ne mogu ni zamisliti što bi se dogodilo s vama dječacima da mene nema!”

Sobek je odlučno nastavio:

„Ukazala se prilika da ostvarimo mnogo veću zaradu i ja sam riskirao. Čovjek ne može uvijek cjepidlačiti i biti na oprezu!”

„U tebi nema ni trunke opreza, Sobek! Brzoplet si i daleko previše drzak, te uvijek krivo procijeniš situaciju.”

„Jesam li ikad imao prilike vježbati procjenjivanje situacije?”

Imhotep je suho rekao:

„Ovaj put si to učinio - i to unatoč mojim izričitim naredbama -”

Naredbama. Zar vječito moram slušati naredbe? Odrastao sam čovjek.”

Izgubivši kontrolu, Imhotep je povikao: „Tko te hrani, tko te oblači? Tko misli na budućnost? Tko neprekidno na umu ima tvoju dobrobit - dobrobit svih vas? Kad je vodostaj rijeke bio nizak i kad nam je zaprijetila glad, nisam li uredio da vam se na jug pošalje hrana? Sretni ste što imate takvog oca - koji na sve misli! A što od vas tražim zauzvat? Samo da marljivo radite i pridržavate se uputa koje vam pošaljem - ”

„Da”, povikao je Sobek. „Trebali bismo raditi za tebe kao robovi - tako da ti možeš svojoj prilježnici kupovati zlato i dragulje!”

Imhotep je zakoračio prema njemu, nakostriješivši se od bijesa.

„Drski dječaće - kako se usuđuješ tako razgovarati sa svojim ocem. Pazi se, jer bih ti u suprotnom mogao reći kako ovo više nije tvoj dom - i kako si slobodan poći kamo god želiš!"

„A ako se ti ne budeš pazio, otići ću sam! Imam zamisli, kažem ti - dobrih zamisli koje bi nam donijele bogatstvo kad me ne bi sputavali cjepidlačenje i oprez i kad bi mi s vremena na vrijeme bilo dopušteno da postupim u skladu s vlastitim nahođenjem."

„Jesi li završio?"

Imhotepov ton bio je zlosutan. Sobek, malčice spušten na zemlju, ljutito je promrmlijao: „Da - da - nemam više ništa za reći - trenutno"

„Onda pođi i pobrini se za stoku. Nije vrijeme za besposličarenje."

Sobek se okrenuo i ljutito odmarširao. Nofret je stajala u blizini, a kad je Sobek prošao pokraj nje, dobacila mu je pogled postrance i nasmijala se. Na zvuk njenog smijeha u Sobekovo je lice navrla krv - ljutito je napola zakoračio prema njoj.

Ona je stajala posve mirno i prezrivo ga promatrala napola zatvorenim očima.

Sobek je nešto promrmlijao i nastavio u smjeru u kojem se bio uputio. Nofret se ponovo nasmijala, pa polako pošla prema mjestu na kojem je Imhotep svoju pažnju sad posvetio Vahmoseu.

„Što te spopalo da si dopustio Sobeku da tako budalasto postupi?" upitao je razdražljivo. „Trebao si ga spriječiti! Zar dosad već nisi shvatio kako Sobek nema nimalo pameti kad je riječ o kupnji i prodaji? Uvijek misli da će sve ispasti baš onako kako on želi da ispadne."

Vahmose se počeo ispričavati:

„Ne razumiješ koliko je težak moj položaj, oče. Rekao si mi da prodaju drva povjerim Sobeku. Stoga je bilo nužno dopustiti mu da postupi po vlastitom nahođenju."

„Nahođenju? Nahođenju? Nema on nahođenja! Njegovo je činiti ono što mu ja kažem da učini - a tvoje je pobrinuti se da učini upravo to."

Vahmose je pocrvenio.

„Moje? Kakav ja autoritet imam?"

„Kakav autoritet? Autoritet koji ti ja dajem."

„Ali nemam nikakvog stvarnog statusa. Kad bih pravno bio tvoj partner - "

Prekinuo se kad im je prišla Nofret. Zijevala je i po rukama premetala grimizni cvijet maka.

„Hoćeš li doći u mali paviljon pokraj jezera, Imhotepe? Ondje je hlad i čeka te voće i pivo. Zacijelo si već gotov s izdavanjem naredbi.”

„Za koji trenutak, Nofret - za koji trenutak.”

Nofret je rekla tihim, dubokim glasom: Dođi odmah. Želim da odmah dođeš...”

Imhotep je djelovao kao da mu je bilo drago, ali i pomalo posramljeno. Vahmose je brzo rekao prije nego što je njegov otac uspio išta reći: „Porazgovarajmo najprije o ovome. Važno je. Htio sam te zamoliti - ”

Nofret se obratila izravno Imhotepu, okrenuvši Vahmoseu leđa: „Zar u svojoj vlastitoj kući ne možeš činiti što želiš?”

Imhotep je oštro rekao Vahmoseu:

„Neki drugi put, sine moj. Neki drugi put.”

Udaljio se zajedno s Nofret, a Vahmose je ostao stajati na trijemu gledajući za njima.

Satipy je izišla iz kuće i pridružila mu se.

„Dakle”, upitala je ljutito, „jesi li razgovarao s njim? Što ti je rekao?”

Vahmose je uzdahnuo.

„Ne budi tako nestrpljiva, Satipy. Nije bio pravi trenutak.”

Satipy se oglasila ljutitim povikom.

“Oh, da - upravo to sam i očekivala da ćeš reći! To je i nalik na tebe. Istina je da se bojiš svog oca - strašljiv si poput ovce - blejiš mu umjesto da razgovaraš s njim odbijaš mu se suprotstaviti kao muškarac! Zar se ne sjećaš što si mi sve obećao?”

Kažem ti da sam ja veći muškarac od tebe. Obećaš mi - kažeš: 'Pitat ću svog oca - odmah - prvog dana čim stigne.' A što se dogodi -”

Satipy je zastala - da bi došla do daha, ne jer je završila - ali Vahmose ju je blago prekinuo: „Varaš se, Satipy. Počeo sam razgovor - no netko nas je prekinuo.”

„Prekinuo? Tko?”

„Nofret.”

„Nofret! Ta žena! Tvoj otac ne bi smio dopustiti svojoj priležnici da ga prekida kad sa svojim najstarijim sinom razgovara o poslu. Žene

se ne bi smjele petljati u posao."

Sasvim je moguće kako je Vahmose poželio da se Satipy počne pridržavati maksime koju je tako rječito zagovarala, no nije dobio priliku doći do riječi.

Bujica Satipyinih riječi se nastavila: „Tvoj otac joj je odmah trebao to dati do znanja."

„Moj otac", rekao je Vahmose suho, „nije pokazivao nikakve znakove nezadovoljstva."

„To je sramotno", izjavila je Satipy. „Tvoj otac potpuno je opčinjen tom ženom.

Dopušta joj govoriti i činiti što god joj se sviđi."

Vahmose je zamišljeno rekao:

„Nofret je vrlo lijepa..."

Satipy je prezrivo frknula.

“Oh, na određeni je način privlačna. Ali lijepo ponašanje joj je potpuna nepoznanica!

Dobar odgoj također! Uopće je nije briga koliko je nepristojna prema svima nama."

„Možda si ti nepristojna prema njoj?"

„Ja sam utjelovljenje pristojnosti. Kait i ja postupamo prema njoj s najvećom uljudnošću. Oh, neće imati nikakva razloga žaliti se tvom ocu. Kait i ja možemo čekati pravi trenutak."

Vahmose je naglo podignuo pogled.

„Kako to misliš - čekati pravi trenutak?"

Satipy se značajno nasmijala i počela se udaljavati. „Ono što mislim ženska je stvar - ti to ne bi razumio. Mi žene imamo svoje načine - i svoja oružja! Nofret bi bilo pametnije da malo obuzda svoju drskost. Na što se ženin život svodi, na kraju krajeva? Žena svoj život provodi u stražnjem dijelu kuće - zajedno s ostalim ženama."

Satipyin je ton sadržavao neki neobičan značaj. Dodala je: „Tvoj otac neće uvijek biti ovdje... Otići će na svoja imanja na sjeveru. A tad - vidjet ćemo."

“Satipy - "

Satipy se nasmijala - zvonkim, glasnim smijehom - i vratila se u kuću.

Djeca su trčkarala pokraj jezera i igrala se. Vahmoseova dva sina bili su stasiti, naočiti momčići koji su više nalikovali Satipy nego

svom ocu. Bilo je tu i troje Sobekove djece - od kojih je najmlađe bilo tek djeteta koje još nije pravo ni prohodalo. A bila je tu i Teti, ozbiljna, naočita četverogodišnjakinja.

Smijali su se i vikali, dobacujući se loptama. S vremena na vrijeme izbila bi kakva svađa i odjeknuli bi ljutiti djetinji povici, visoki i prodorni.

Dok je sjedio i pijuckao svoje pivo s Nofret pokraj sebe, Imhotep je promrmljao: „Kako se samo djeca vole igrati pokraj vode. Uvijek je bilo tako, sjećam se. Ali, tako mi Hator, kakvu buku proizvode!”

Nofret je brzo rekla:

„Da - a moglo bi biti tako mirno... Zašto im ne kažeš da se udalje dok si ti ovdje?”

Na kraju krajeva, kad se gospodar kuće želi opustiti, trebalo bi mu biti ukazano dužno poštovanje. Ne misliš li tako?”

„Ja - ovaj - " oklijevao je Imhotep. Ta mu je zamisao bila nova, no ugodna.

„Zapravo mi i ne smetaju", završio je nesigurno.

Dodao je prilično slabim tonom:

„Navikli su uvijek se igrati ovdje kako im drago.”

„Za tvoje odsutnosti, da", rekla je Nofret brzo. „No moje je mišljenje, Imhotepe, da bi tvoja obitelj, s obzirom na sve što činiš za njih, trebala pokazivati više osjećaja za tvoje dostojanstvo - za tvoju važnost. Previše si blag - previše popustljiv.”

Imhotep je pomirljivo uzdahnuo.

„To je oduvijek bio moj propust. Nikad nisam inzistirao na formi.”

„I zahvaljujući tome, te žene, supruge tvojih sinova, iskorištavaju tvoju dobrotu.

Trebalo bi biti samo po sebi razumljivo da ovdje moraju vladati mir i spokoj kad se poželiš odmoriti. Evo, ja ću poći do Kait i reći joj da odvede svoju djecu, zajedno s ostalom. Tad ćeš ovdje imati mir i zadovoljstvo.”

„Vrlo si obzirna djevojka, Nofret - da, dobra djevojka. Uvijek misliš na moju udobnost.”

Nofret je promrmljala: „Kad si ti zadovoljan, i ja sam.”

Ustala je i uputila se prema mjestu na kojem je Kait klečala pored vode, igrajući se malenom drvenom barkom koju je njezino drugo

dijete, dječak poprilično razmažena izgleda, pokušavalo natjerati da pluta.

Nofret je kratko i odsječno rekla: „Hoćeš li odvesti djecu, Kait?”

Kait je podigla pogled, ne shvaćajući.

„Odvesti? Kako to misliš? Uvijek se igraju ovdje.”

„Danas ne. Imhotep želi malo mira. Ta tvoja djeca su bučna.”

Kaitino široko lice oblilo je rumenilo.

„Trebala bi paziti kako razgovaraš, Nofret! Imhotep rado gleda djecu svojih sinova kako se igraju ovdje. I sam je tako rekao.”

„Ne danas”, rekla je Nofret. „Poslao me da ti kažem da čitavo to bučno leglo odvedeš u kuću, tako da on ovdje može sjediti u miru - sa mnom.”

“S tobom.. ” Kait se ugrizla za jezik kako ne bi rekla što je namjeravala. Potom je ustala i pošla do mjesta na kojem je Imhotep napola sjedio, napola ležao. Nofret je pošla za njom.

Kait mu se obratila bez imalo okolišanja.

„Tvoja priležnica mi kaže da odvedeni djecu odavde. Zašto? Što su krivo učinili?”

Zašto bi ih trebalo protjerati?”

„Mislila sam da je želja gospodara kuće sasvim dovoljan razlog”, rekla je Nofret tiho.

„Upravo tako - upravo tako”, rekao je Imhotep zlovoljno. „Zašto bih ja trebao ikome išta objašnjavati? Čija je ovo kuća?”

„Pretpostavljam da je ona ta koja želi da ih odvedeni.” Kait se okrenula i odmjerila Nofret od glave do pete.

„Nofret misli samo na moju udobnost - na moje zadovoljstvo”, rekao je Imhotep.

„Nitko drugi u ovoj kući nikad ne razmišlja o tome - osim možda sirote Henet.”

„Dakle, djeca se više ne smiju igrati ovdje?”

„Ne kad se ja dođem ovamo odmarati.”

Kaitin bijes najednom se razbuktao: „Zašto dopuštaš ovoj ženi da te okreće protiv tvoje vlastite krvi? Otkud njoj pravo da dođe ovamo i petlja se u običaje koji vladaju u ovoj kući? Običaje koji su se provodili od pamtivijeka.”

Imhotep je odjednom počeo vikati. Osjetio je potrebu da se obrani.

Ja sam taj koji određuje što će se u ovoj kući činiti-a ne ti! Svi ste se vi udružili i činite što vam se sviđa-sve uređujete onako kako vama odgovara. A kad ja, gospodar ove kuće, dođem kući, mojim se željama ne pridaje dužna pažnja. Ali ja sam ovdje gospodar, neka ti to bude jasno! Neprestano planiram i radim za vašu dobrobit - ali dobivam li zauzvrat zahvalnost i poštuju li se moje želje? Ne.

Najprije je Sobek drzak i ne ukazuje mi nimalo poštovanja, a sad ree i ti, Kait, pokušavaš tiranizirati! Zbog čega vas uopće sve uzdržavam? Pazite što radite - ili ću vas prestati uzdržavati. Sobek mi prijete da će otići - neka samo ide i neka povede sa sobom i tebe i svoju djecu."

Kait je na trenutak stajala posve mirno. Na njezinom širokom, prilično praznom licu nije bilo nikakva izraza. Potom je progovorila glasom iz kojeg su bili uklonjeni svi osjećaji: „Odvest ću djecu u kuću.."

Načinila je korak ili dva, pa zastala pokraj Nofret. Tihim glasom Kait je rekla: „Ovo je tvoje djelo, Nofret. Neću ti to zaboraviti. Ne, neću zaboraviti.."

Četvrti mjesec poplave - Dan peti

Imhotep je ispustio zadovoljni uzdah kad je završio sa svojinu ceremonijalnim dužnostima posmrtnog svećenika. Pridržavao se rituala s velikom pedantnošću - jer je Imhotep u svakom pogledu bio vrlo savjestan čovjek. Izlio je žrtvu ljevanicu, zapalio tamjan i prinio uobičajene žrtve u hranu i piću.

A sad, u sjenovitom hladu susjedne kamene izbe u kojoj ga je čekao Hori, Imhotep se ponovo pretvorio u zemljoposjednika i poslovnog čovjeka. Dvojica muškaraca zajedno su raspravila poslovna pitanja, dominantne cijene i zaradu koja je ostvarena na usjevima, stoci i drvu.

Nakon nekih pola sata, Imhotep je zadovoljno kimnuo.

„Imaš odličan smisao za posao, Hori“, rekao je.

Drugi se muškarac nasmiješio.

„I trebao bih imati, Imhotepe. Već mnogo godina se brinem o tvojim poslovima.“

„I to vrlo vjerno. A sad bih htio s tobom porazgovarati o jednoj stvari. Tiče se Ipyja.“

Požalio mi se da je njegov položaj podređen.“

„Još uvijek je vrlo mlad.“

„Ali pokazuje veliku sposobnost. Vjeruje kako njegova braća nisu uvijek poštena prema njemu. Sobek je, čini se, grub i arogantan - dok ga Vahmoseova neprestana strašljivost i oprez živciraju. Ne voli slušati naredbe. Osim toga, kaže da samo ja, njegov otac, imam pravo zapovijedati.“

„To je istina“, rekao je Hori. „I upalo mi je u oči, Imhotepe, da na ovom imanju postoji jedna slabost. Smijem li govoriti otvoreno?“

„Svakako, dobri moj Hori. Tvoje riječi su uvijek pažljive i dobro promišljene.“

„Tad ću reći sljedeće. Za tvoje odsutnosti, Imhotepe, ovdje bi trebao biti netko tko će imati autoritet.“

„Svoje poslove povjeravam tebi i Vahmoseu - “

„Znam da mi vodimo tvoje poslove za vrijeme tvoje odsutnosti - ali to nije dovoljno.“

Zašto ne bi jednog od svojih sinova učinio partnerom - sklopio s njim pravni ugovor o partnerstvu?"

Imhotep je stao koračati gore-dolje, mršteći se.

„Kojeg od mojih sinova mi predlažeš? Sobek posjeduje autoritarno držanje - ali je neposlušan - njemu ne bih mogao vjerovati. Njegova narav nije dobra."

„Mislio sam na Vahmosea. On je tvoj najstariji sin. Njegova je narav blaga i ljubazna. Posve ti je odan."

„Da, njegova je narav dobra - no Vahmose je previše bojažljiv - previše popustljiv."

Svakome popušta. Kad bi barem Ipy bio malo stariji - "

Hori je brzo rekao:

„Opasno je premladom čovjeku dati moć u ruke."

„Istina - istina - pa, Hori, razmislit ću o ovome što si mi rekao. Vahmose je nesumnjivo dobar sin... Poslušan sin..."

Hori je rekao blagim tonom, ali s prizvukom hitnosti: „Mislim da bi to bilo mudro."

Imhotep ga je znatiželjno pogledao.

„Što te muči, Hori?"

Hori je polako rekao:

„Upravo sam rekao kako je opasno dati čovjeku moć u ruke dok je premlad. Ali također je opasno moć dati u ruke nekome tko je prestar."

„Hoćeš reći da bi se mogao previše naviknuti da sluša zapovjedi, pa ih neće znati izdavati. Pa, možda u tome ima nečeg."

Imhotep je uzdahnio.

„Voditi obitelj težak je zadatak! Ženama je posebno teško upravljati. Satipy ima neukrotivu narav, a Kait se često duri. No dao sam im posve jasno na znanje da prema Nofret moraju postupati s dužnim poštovanjem. Mislim da mogu reći kako."

Zastao je. Teško dišući, uskim puteljkom uspinjao se jedan rob.

„Što je bilo?"

„Gospodaru - stigla je neka barka. Pisar po imenu Kameni stigao je s vijestima iz Memfisa."

Imhotep je uzrujano ustao.

„Još problema", uzviknuo je. „Ovo znači još problema, jednako sigurno kao što je sigurno da Ra plovi nebesima! Ako mene nema da

o svemu brinem, sve pode po krivu."

Bučno se počeo spuštati puteljkom, a Hori je ostao sjediti posve nepomično i gledati za njim.

Lice mu je imalo zabrinut izraz.

Renisenb je besciljno lutala obalom Nila u trenutku kad je začula povike i komešanje i ugledala ljude kako trče prema pristaništu.

Potrčala je i pridružila im se. U čamcu koji je pristajao na obalu stajao je neki mladić i njezino je srce samo na trenutak, kad je ugledala njegove obrise ocrtane na jarkom suncu, preskočilo jedan otkucaj.

Luda, fantastična pomisao pala joj je na um.

"Khay", pomislila je. "Khay se vratio iz Podzemnog svijeta."

Potom se narugala samoj sebi zbog svojeg praznovjerja. Umislila si je nešto nemoguće jer se u vlastitim uspomenuama Khayja uvijek sjećala u njegovom čamcu na Nilu, a ovo je uistinu bio mladić Khayjeve građe obdaren jednostavnom, gipkom gracioznošću i nasmijanim, veselim licem.

Rekao im je kako je stigao s Imhotepovih imanja na sjeveru. Bio je pisar i zvao se Kameni.

Poslali su roba po njezinog oca, a Kamenija su odveli u kuću i ponudili ga hranom i pićem. Njen otac je ubrzo stigao, nakon čega je uslijedilo mnogo vijećanja i razgovora.

Bit čitave priče doprla je do ženskih odaja, kao i obično, s Henet kao glasnicom.

Renisenb se katkad pitala kako je Henet uvijek uspijevala znati sve o svemu.

Činilo se da je Kameni bio mladi pisar zaposlen kod Imhotepa - sin jednog od Imhotepovih rođaka. Kameni je otkrio određene lažne iskaze - falsificirane knjige - a budući da je stvar sa sobom vukla brojne posljedice i uključivala upravitelje imanja.

Kameniju se najpametnijim učinilo osobno doputovati na jug i izvijestiti svog gospodara o svemu.

Renisenb nije bila osobito zainteresirana. Učinilo joj se mudrim s Kamenijeve strane što je uspio sve to otkriti. Njen otac bit će zadovoljan njime.

Neposredni ishod čitave stvari bio je da je Imhotep započeo s ubrzanim pripremama za odlazak. Nije planirao otići još dva

mjeseca, no što se brže nađe na mjestu događaja, to bolje.

Pozvano je čitavo kućanstvo, pa su im odrecitirane nebrojene upute i preporuke.

Trebalo je učiniti ovo i ono. Vahmose nipošto nije smio učiniti ovo i ono. Sobek je u nekoj drugoj stvari trebao postupati s najvećom razboritošću. Sve je to, pomislila je Renisenb, zvučalo vrlo poznato. Vahmose je pažljivo slušao oca, dok se Sobek držao mrzovoljno. Hori je, kao i obično, bio smiren i učinkovit. Ipvjevi zahtjevi i salijetanja odbačeni su s više oštine nego inače.

„Premlad si da bi imao odvojen prihod. Slušaj Vahmosea. On zna moje želje i zapovjedi.“ Imhotep je položio svom najstarijem sinu ruku na rame. „Imam povjerenja u tebe, Vahmose. Kad se vratim, ponovo ćemo razgovarati o partnerstvu.“

Vahmose je brzo pocrvenio od zadovoljstva. Uspravio se malo više nego inače.

Imhotep je nastavio:

„Samo se pobrini da za mog odsustva sve teče kako treba. Pobrini se da se prema mojoj prilježnici svi lijepo ponašaju - i da se prema njoj odnose s dužnom čašću i poštovanjem. Nju povjeravam tebi. Tvoj zadatak je kontrolirati ponašanje žena u ovom kućanstvu. Pobrini se da Satipy obuzda svoj jezik. Također se pobrini da Sobek prenese odgovarajuće upute Kait. Renisenb se također prema Nofret mora odnositi s poštovanjem. Nadalje, neću trpjeti da se itko ponaša neljubazno prema našoj dobroj Henet. Znam da je žene katkad smatraju zamornom. Već je dugo ovdje i smatra da ima pravo govoriti mnoge stvari koje nisu uvijek dobrodošle.“

Lišena je, znam, i ljepote i pameti - ali je vjerna, upamti, i uvijek je bila odana mojim interesima. Neću dopustiti da je se zlostavlja i da se prema njoj odnosi s prijezirom.“

„Sve će biti učinjeno kako kažeš“, rekao je Vahmose. „No Henet katkad svojim jezikom stvara nevolje.“

„Tja! Besmislice! Isto vrijedi za sve žene. Henet nije ništa gora od drugih. Sto se tiče Kamenija, on će ostati ovdje. Još jedan pisar dobro će nam doći, a Kameni može pomagati Horiju. Što se tiče zemlje koju sam dao u najam onoj ženi Vail - “

Imhotep je nastavio do u najsitnije detalje.

Kad je napokon sve bilo spremno za njegov odlazak, Imhotep je najednom osjetio nelagodu. Odveo je Nofret u stranu i neodlučno joj rekao: „Nofret, jesi li sigurna da želiš ostati ovdje? Zar ne bi ipak bilo najbolje da pođeš sa mnom?”

Nofret je odmahнула glavom i nasmiješila se.

„Nećeš dugo biti odsutan”, rekla je.

„Tri mjeseca - možda i četiri. Tko zna?”

„Vidiš - nećeš dugo biti odsutan. Meni će ovdje biti savršeno dobro.”

Imhotep je zabrinuto nastavio:

„Zapovijedio sam Vahmoseu - svim svojim sinovima - da se s tobom postupa s najvećim poštovanjem. Oni će biti odgovorni ako se budeš imala na što požaliti!”

„Sigurna sam da će učiniti kao što si im rekao, Imhotepe.” Nofret je zastala, pa dodala: “U koga od ukućana mogu imati apsolutno povjerenje? Tko je uistinu odan tvojim interesima? Ne mislim na članove obitelji.”

„Hori - moj dobri Hori? On je u svakom pogledu moja desna ruka - i vrlo razuman i razborit čovjek.”

Nofret je polako rekla:

„On i Vahmose su poput braće. Možda - ”

„Tu je i Kameni. On je također pisar. Zapovijedit ću mu da ti bude na usluzi. Ako se budeš imala na bilo što požaliti, on će zapisati tvoje riječi svojim perom i poslati tvoju pritužbu meni.”

Nofret je kimnula s odobravanjem.

„Dobro si se sjetio. Kameni dolazi sa sjevera. Poznaje mog oca. Na njega neće utjecati obiteljski razlozi.”

“I Henet”, uzviknuo je Imhotep. „Tu je i Henet.”

„Da”, rekla je Nofret zamišljeno. „Tu je i Henet. Bi li htio odmah razgovarati s njom - preda mnom?”

„Izvrstan plan.”

Poslali su po Henet, koja je stigla sa svojom uobičajenom puzavom gorljivošću.

Bila je puna jadikovki zbog Imhotepova odlaska. Imhotep ju je osorno prekinuo.

„Da, da, dobra moja Henet - ali tako mora biti. Ja sam čovjek koji rijetko kad može računati na imalo mira ili odmora. Neprestano moram crčiti za svoju obitelj - iako oni to katkad slabo cijene. A sad

želim s tobom vrlo ozbiljno porazgovarati. Voliš me vjerno i odano, znam - mogu ti povjeriti jedan zadatak od povjerenja. Čuvaj Nofret ona mi je veoma draga."

„Što god je drago tebi, gospodaru, drago je i meni", izjavila je Henet gorljivo.

„Vrlo dobro. Dakle, bit ćeš u službi njenih interesa?"

Henet se okrenula Nofret, koja ju je promatrala ispod spuštenih vjeđa.

„Previše si lijepa, Nofret", rekla je. „U tome je problem. To je razlog zašto su drugi ljubomorni - ali ja ću se brinuti za tebe - upozorit ću te na sve što budu činili i govorili. Možeš računati na mene!"

Usljedom je stanka dok su se pogledi dviju žena susretali.

„Možeš računati na mene", ponovila je Henet.

Nofretine usne polako su se razvukle u osmijeh - prilično neobičan osmijeh.

„Da", rekla je. „Razumijem te, Henet. Mislim da mogu računati na tebe.", Imhotep je bučno pročistio grlo.

„U tom slučaju, mislim da je sve dogovoreno - da - sve je kako treba biti.

Organizacija mi je oduvijek bila jedna od jačih strana."

Začuo se suhi hihot i Imhotep se naglo okrenuo kako bi ugledao svoju majku kako stoji na ulazu u prostoriju. Održavala se na nogama uz pomoć štapa i djelovala isušenije i zlobnije nego ikad.

„Kakvog krasnog sina imam!" primijetila je.

„Ne smijem gubiti vrijeme - moram Horiju dati neke važne upute - " Važno si mrmljajući u bradu, Imhotep se okrenuo i požurio napustiti prostoriju. Uspio je izbjeći majčin pogled.

Esa je zapovjednički kimnula Henet - a Henet je poslušno kliznula iz prostorije.

Nofret je ustala. Ona i Esa stale su jedna nasuprot drugoj, gledajući se licem u lice.

Esa je rekla: „Dakle, moj sin te ostavlja za sobom? Bolje bi ti bilo da pođeš s njim, Nofret."

„On želi da ostanem ovdje."

Nofretin glas bio je tih i pokoran. Esa se oglasila kreštavim hihotom.

„Slabo bi mu to koristilo da ti želiš otići! A zašto ne želiš ići? Ne razumijem te.

Što te ovdje privlači? Ti si djevojka koja je život provela u gradovima - možda i putovala.

Zašto odabireš monotoniju svakodnevnog života ovdje - među ljudima kojima - da budem iskrena - nisi draga - kojima se nimalo ne sviđaš?"

„Dakle, nisam ti draga?"

Esa je odmahнула glavom.

„Ne - nije tako. Stara sam i iako mi je vid veoma slab, još uvijek sam u stanju prepoznati ljepotu i uživati u njoj. Prelijepa si, Nofret, i pogled na tebe godi mojim starim očima. Baš zbog tvoje ljepote želim ti dobro. Upozoravam te. Pođi na sjever s mojim sinom."

Nofret je još jednom ponovila: „On želi da ostanem ovdje."

Njezin pokorni ton sad je definitivno bio začinjjen porugom. Esa je oštro rekla: „Imaš razlog zbog kojeg ostaješ ovdje. O čemu se radi, pitam se? Vrlo dobro, sama snosiš krivicu. No budi oprezna. Ponašaj se razborito. I nikome ne vjeruj."

Naglo se okrenula i izišla. Nofret je stajala posve nepomično. Vrlo polako njene su se usne izvile u podrugljivi, mačji osmijeh.

2. Zima

Prvi mjesec zime - Dan četvrti

Renisenb je prešlo u naviku odlaziti do Grobnice gotovo svakog dana. Katkad bi Vahmose i Hori bili ondje zajedno, katkad bi ondje zatekla samo Horija, a katkad ne bi bilo nikoga - no Renisentfje uvijek bila svjesna neobičnog olakšanja i spokoja - gotovo kao da je pobjegla od svih muka i nevolja ovog svijeta. Najdraže joj je bilo zateći Horija ondje samog. Bilo je nečeg u njegovoj ozbiljnosti, njegovom prihvaćanju njezinog dolaska bez trunke znatiželje, što je u njoj izazivalo neobičan osjećaj zadovoljstva. Sjedila bi u hladovini koju je bacala kamena izba, jednog koljena podignutog i ruku ovijenih oko njega, i zurila preko zelenog pojasa obrađenog zemljišta do mjesta na kojem je Nil tvorio blijedoplavu svjetlucavu prugu i onkraj njega u daljinu gdje su se nijanse svijetlosmeđe i ružičaste mutno pretapale jedna u drugu.

Prvi put je došla onamo prije nekoliko mjeseci obuzeta iznenadnom željom da pobjegne od svijeta nametljive ženstvenosti. Željela je spokoj i društvo - i ondje ih je i pronašla. Želja za bijegom još uvijek ju je pratila, ali to više nije bila puka odbojnost prema napetostima u kućanstvu. Pretvorila se u nešto određenije, nešto što ju je plašilo.

Jednog dana rekla je Horiju: „Bojim se...“ „Zašto se bojiš, Renisenb?“ Hori ju je ozbiljno proučavao.

Renisenb je na trenutak ili dva razmislila o tome. Potom je polako rekla: „Sjećaš li se kako si mi jednom rekao da postoje dva zla - jedno koje dolazi izvana i jedno koje dolazi iznutra?“

„Da, sjećam se.“

„Govorio si, tako si kasnije rekao, o bolestima koje napadaju voće i usjeve, no razmišljala sam - isto vrijedi i za ljude“.

Hori je polako kimnuo.

„Dakle, shvatila si to... Da, u pravu si, Renisenb.“

Renisenb je naglo rekla:

„Događa se upravo sad - ondje dolje u kući. Zlo je došlo - izvana! A znam i tko ga je donio. Nofret.“

Hori je polako rekao:

„Doista tako misliš?”

Renisenb je žučljivo kimnula.

„Da, da, znam o čemu govorim. Slušaj, Hori, kad sam došla ovamo k tebi i rekla ti kako je sve isto, čak i Kaitine i Satipyine svađe, što je bila istina. Ali te svađe, Hori, nisu bile prave svađe. Hoću reći, Satipy i Kait su uživale u njima - tako su si kratile vrijeme - nijedna od njih dvije prema onoj drugoj nije osjećala istinsku ljutnju! Ali sad je drugačije. Sad ne govore samo stvari koje su nepristojne i neugodne - govore stvari kojima žele zadati bol - i kad vide da su nečim izazvale bol, drago im je! To je užasno, Hori - užasno! Jučer je Satipy bila toliko ljuta da je zabola dugu zlatnu iglu u Kaitinu ruku - a prije dan-dva Kait je ispustila tešku bakrenu tavu punu ključale masti na Satipynu nogu. I svugdje je isto - Satipy bjesni na Vahmosea do dugo u noć - svi je čujemo. Vahmose izgleda bolesno, umorno i progonjeno. A Sobek odlazi u selo, potuca se ondje sa ženama, vraća se pijan i viče i hvališe se kako je pametan!”

„Nešto od toga je istina, znam”, rekao je Hori polako. „Ali zašto za to kriviš Nofret?”

„Jer je sve to njezino djelo! Uvijek nešto što ona kaže - male stvari - domišljate stvari-započnu sve. Ona je poput štapa kojim podbadaš volove. Pametna je, također, jer uvijek zna točno što treba reći. Katkad mislim da joj Henet govori..”

„Da”, rekao je Hori zamišljeno. „To je vrlo lako moguće.”

Renisenb se stresla.

„Ne volim Henet. Mrzim način na koji se šulja uokolo. Toliko je odana svima nama, a opet nitko od nas ne želi njezinu odanost. Kako ju je moja majka mogla dovesti ovamo i toliko je voljeti?”

„To znamo samo iz Henetinih priča”, rekao je Hori suho.

„Zašto Henet toliko voli Nofret, slijedi je posvuda, šapće joj i puže pred njom?”

Oh, Hori, kažem ti da se bojim! Mrzim Nofret! Željela bih da ode. Preljepa je, okrutna i zla!”

„Kakvo si ti dijete, Renisenb.” Potom je Hori tiho dodao: „Nofret upravo dolazi ovamo.” Renisenb je okrenula glavu. Zajedno su promatrali Nofret kako se polako uspinje strmim puteljkom koji je bio

uklesan u liticu. Smiješila se samoj sebi i ispod glasa si u bradu mrmrljala neku pjesmicu.

Kad je stigla do mjesta na kojem su sjedili Hori i Renisenb, ogledala se oko sebe i nasmiješila. Bio je to smiješak koji je pokazivao zabavljenost i znatiželju.

„Dakle, ovamo se svaki dan iskradaš, Renisenb.”

Renisenb joj nije odgovorila. Osjećala se ljutito i poraženo poput djeteta čije je skrovište otkriveno.

Nofret se ponovo ogledala oko sebe.

“A ovo je slavna Grobnica?”

„Baš kao što si rekla, Nofret”, rekao je Hori.

Pogledala ga je, dok su se njezine mačje usne iskrivile u osmijeh.

„Ne sumnjam da dobro zarađuješ na njoj, Hori. Čujem da si spretan poslovan čovjek.”

U njezinom se glasu začuo zloban prizvuk, ali Hori se nije na njega obazirao.

Nastavio se smiješiti svojim tihim, ozbiljnim osmijehom.

„Svi mi dobro zarađujemo na njoj... Na smrti se uvijek dobro zarađuje...”

Nofret se naglo stresla dok se ogledavala oko sebe, očima prelazeći preko žrtvenih stolova, ulaza u svetište i lažnih vrata.

Oštro je povikala:

„Mrzim Smrt!”

„Ne bi je trebala mrziti”, rekao je Hori tihim glasom. „Smrt je glavni izvor bogatstva ovdje u Egiptu. Smrt je kupila dragulje koje nosiš, Nofret. Smrt te hrani i oblači.”

Ona je zurila u njega.

„Kako to misliš?”

„Mislim da je Imhotep ka-svećenik - posmrtni svećenik - sva njegova zemlja, sva njegova stoka, njegovo drvo, njegov lan, njegov ječam - dio su nadarbine ove Grobnice.”

Zastao je, pa zamišljeno nastavio.

„Čudan smo narod mi Egipćani. Volimo život - a ipak tako rano počinjemo kovati planove za smrt. Eto gdje odlazi bogatstvo Egipta - u piramide, u grobnice, u nadarbine uz grobnice.”

Nofret je divlje rekla:

„Hoćeš li već jednom prestati govoriti o smrti, Hori? Ne sviđa mi se to!"

„Zato jer si prava Egipćanka - zato jer voliš život, zato jer - katkad - osjećaš sjenu smrti u svojoj neposrednoj blizini.. "

„Prestani!"

Divlje se okrenula prema njemu. Potom je slegnula ramenima, okrenula se i počela se spuštati niz puteljak.

Renisenb je zadovoljno uzdahnula. „Drago mi je što je otišla", rekla je djetinjasto.

„Preplašio si je, Hori."

„Da... Jesam li preplašio i tebe, Renisenb?"

“N-ne." Renisenb je zazvučala pomalo nesigurno. „Istina je što si rekao, samo što nikad prije nisam o tome razmišljala na takav način. Moj otac je posmrtni svećenik."

Hori je rekao s iznenadnim ogorčenjem: „Čitav Egipat opsjednut je smrću! A znaš li zašto, Renisenb? Zato jer su naša tijela obdarena očima, ali naši umovi nisu. Ne možemo si predočiti neki drugi život osim ovog - život poslije smrti. Možemo si zamisliti samo nastavak ovoga što već poznajemo. Nemamo stvarne vjere u boga."

Renisenb je zaprepašteno zurila u njega. „Kako to možeš reći, Hori? Pa mi imamo mnogo, mnogo bogova - toliko mnogo da ih ne bih znala sve nabrojati. Baš smo sinoć svi razgovarali o tome koji su nam bogovi najdraži. Sobek je bio za Sakhmet, a Kait se uvijek moli Meskhantu. Kameni se kune Totom, što je i prirodno, budući da je pisar. Satipy je za Horusa-sokola i također za našeg Mereseera. Vahmose kaže kako moramo obožavati Ptaha jer je on stvorio sve stvari. Osobno najviše volim Iziđu. A Henet je za našeg lokalnog boga Amuna.

Kaže kako među svećenicima kruže proročanstva da će Amun jednoga dana biti najveći bog u čitavom Egiptu - pa mu ona prinosi žrtve sada dok je još uvijek samo maleni bog. A tu je i Ra, bog sunca, i Oziris, pred kojim se važu srca umrlih."

Renisenb je zastala jer joj je ponestalo daha. Hori joj se smiješio.

“A u čemu je razlika, Renisenb, između boga i čovjeka?"

Ona se zablenu u njega.

„Bogovi su - oni su čarobni"

“I to je sve?"

„Ne znam što želiš reći, Hori.“

„Želim reći da tebi bog predstavlja samo muškarca ili ženu koji imaju sposobnost činiti određene stvari koje obični muškarci i žene ne mogu činiti.“

„Govoriš tako čudne stvari! Uopće te ne razumijem.“

Zagledala se u njega zbunjenim izrazom lica - potom je pogledala preko doline i nešto drugo joj je zapelo za oko.

„Vidi“, uzviknula je, „Nofret razgovara sa Sobekom. Smije se. Oh - “ najednom je naglo uvukla dah - „ne, nije ništa. Na trenutak mi se učinilo da će je Sobek udariti.

Ona se vraća natrag prema kući, a on dolazi ovamo.“

Sobek je ubrzo stigao, raspoloženja nalik na olujni oblak.

„Tu ženu treba baciti krokodilima!“ povikao je. „Moj je otac postupio kao veća budala nego inače kad je nju uzeo za priljeznicu!“

„Što ti je rekla?“ upitao je Hori radoznalo.

„Vrijeđala me kao i obično! Pitala me je li mi moj otac opet povjerio prodaju drva.

Ima jezik poput guje. Najradije bih je ubio.“

Načinio je nekoliko koraka po platformi, podignuo neki kamen, pa ga zavitlao dolje u dolinu. Činilo se da mu je zvuk koji je kamen proizveo udarivši u liticu godio.

Podignuo je još veći kamen, ali je odmah odskočio unatrag kad je zmija koja je ležala sklupčana pod kamenom podignula glavu. Uzdigla je u zrak, sikćući, i Renisenb je shvatila kako se radilo o kobri.

Zgrabivši neki teški štap, Sobek se divljački okomio na zmiju. Dobro odmjeren udarac slomio joj je kralježnicu, no Sobek ju je nastavio udarati, zabačene glave, dok su mu se oči iskriale. Ispod daha je ponavljao jednu jedinu riječ koju je Renisenb samo napola čula i koju nije uspjela prepoznati.

Povikala je: „Prestani, Sobek, prestani - mrtva je!“

Sobek je zastao, pa odbacio štap dalje od sebe i nasmijao se.

„Jedna otrovna zmija manje na ovom svijetu.“

Ponovo se nasmijao, opet dobro raspoložen, pa se udaljio niz puteljak.

Renisenb je tihim glasom rekla: „Mislim da Sobek - voli ubijati!“

„Da.“

U toj riječi nije bilo sadržano nimalo iznenađenja. Hori je samo potvrdio činjenicu koja mu je očigledno bila već dobro poznata. Renisenb se okrenula i zapiljila u njega.

Rekla je:

„Zmije su opasne - ali kako je prelijepa bila ta zmija...”

Zurila je u zmijino slomljeno, izvitopereno tijelo. Iz nekog nepoznatog razloga osjetila je tugu u srcu.

Hori je sanjivo rekao:

„Sjećam se jedne zgrade dok smo svi bili mala djeca - Sobek je napao Vahmosea.

Vahmose je bio godinu dana stariji, no Sobek je bio jači i veći. U ruci je držao kamen i njime je udario Vahmosea po glavi. Tvoja majka je dotrčala i razdvojila ih. Sjećam se kako je stajala i gledala u Vahmosea - i kako je povikala: 'Ne smiješ činiti takve stvari, Sobek! To je opasno! Kažem ti, opasno je!'" Zastao je, pa nastavio: „Bila je vrlo lijepa... Tako mi se učinilo kao djetetu. Ti si nalik njoj, Renisenb."

„Jesam li?" Renisenb je osjetila zadovoljstvo - toplinu. Potom je upitala: „Je li Vahmose bio gadno ozlijeđen?"

„Ne, ozljede nisu bile tako strašne kakvima su se činile. No Sobek je sljedećeg dana bio vrlo bolestan. Možda mu je naškodilo nešto što je pojeo, no tvoja majka je rekla da mu je to od bijesa i vrelog sunca - bilo je to usred ljeta."

„Sobek ima groznu narav", rekla je Renisenb zamišljeno.

Ponovo je pogledala mrtvu zmiju i uz drhtaj odvratila pogled.

Kad se Renisenb vratila u kuću, Kameni je sjedio na prednjem trijemu sa svitkom papirusa. Pjevao je i Renisenb je na trenutak zastala kako bi poslušala riječi.

"Poći ću u Memfis", pjevao je Kameni.

"Poći ću Ptahu, gospodaru istine.

Reći ću Ptahu: 'Daj mi večeras moju sestru'.

Rijeka je vino, Ptah je trava u njoj,

Sekhmet je lotus u njoj,

Earitje njegov pupoljak,

a Nefertum njegov cvijet.

Reći ću Ptahu: 'Daj mi večeras moju sestru.

U njezinoj ljepoti sviće zora.

Memfis je zdjela ljubavnih jabuka pred njenim licem..."

Podignuo je pogled i nasmiješio se Renisenb.

„Sviđa li ti se moja pjesma, Renisenb?”

„Kakva je to pjesma?”

„Ljubavna pjesma iz Memfisa.”

Nije skidao pogleda s nje dok je tihim glasom nastavljao pjevati: Njezine su ruke pune grana avokada, njezina je kosa teška od pomada.

Ona je poput princeze Gospodara Dviju zemalja.

Renisenbino lice oblilo je rumenilo. Brzo je produžila u kuću i gotovo se sudarila s Nofret.

„Zašto se toliko žuriš, Renisenb?” Nofretin glas imao je oštar prizvuk.

Renisenb ju je pogledala s blagim iznenađenjem. Nofret se nije smiješila. Lice joj je djelovalo natmureno i napeto i Renisenb je primijetila kako su joj prsti bili zgrčeni u šake.

„Žao mi je, Nofret, nisam te vidjela. Ovdje je mračno kad čovjek uđe izvana sa svjetlosti.”

„Da, ovdje je mračno...” Nofret je na trenutak zastala. „Vani bi bilo mnogo ugodnije - na trijemu - slušajući Kamenijevu pjesmu. Kameni vrlo lijepo pjeva, zar ne?”

„Da - da, sigurna sam da je tako.”

“A ipak nisi ostala i poslušala ga? Kameni će biti razočaran.”

Renisenbini obrazi ponovo su se zažarili. Nofretin hladni, podrugljivi pogled izazivao je u njoj nelagodu.

„Zar ne voliš ljubavne pjesme, Renisenb?”

„Što tebe briga, Nofret, što ja volim ili ne volim?”

„Dakle, male mačkice imaju i pandže.”

„Kako to misliš?” Nofret se nasmijala. „Nisi tako glupa kao što izgledaš, Renisenb.

Dakle, smatraš Kamenija zgodnim? Pa, to će mu bez sumnje biti drago.”

„Smatram tebe nepodnošljivo odbojnom”, rekla je Renisenb strastveno.

Potrčala je pokraj Nofret prema stražnjem dijelu kuće. Iza sebe je začula djevojčin posprdni smijeh. Ali kroz taj smijeh u njezinom je umu jasno odjekivalo sjećanje na Kamenijev glas i pjesmu koju je pjevao ne skidajući pogleda s njenog lica...

Te je noći Renisenb usnula san. Bila je s Khayjem i zajedno s njim plovila Podzemnim svijetom u Barci mrtvih. Khay je stajao na pramcu lađe - mogla je vidjeti samo njegov zatiljak. Potom, kad su se približili izlasku sunca, Khay je okrenuo glavu i Renisenb je shvatila kako to uopće nije bio Khay, već Kameni. U isto vrijeme krma lađe, izrezbarena u obliku zmijske glave, počela se izvijati.

Pretvorila se u živu zmiju i Renisenb je pomislila: „To je zmija koja izlazi iz grobnica i proždire duše umrlih.“ Bila je paralizirana od straha. Tad je vidjela da je zmija imala Nofretino lice i probudila se vrišteći: „Nofret-Nofret...”

Nije zapravo vrisnula - sve se to dogodilo u snu. Ležala je nepomično dok joj je srce divlje udaralo i uvjerala samu sebe da ništa od toga nije bilo stvarno. Tad je najednom pomislila: „To je Sobek govorio dok je jučer ubijao onu zmiju. Govorio je: 'Nofret...'

Prvi mjesec zime - Dan peti

Renisenb je nakon svog sna provela nemirnu noć. Nakon njega uspijevala bi zaspati tek na trenutak, a pred jutro više uopće nije spavala. Bila je opsjednuta neobjašnjivim osjećajem da se sprema neko zlo.

Rano je ustala i izišla iz kuće. Koraci su je odveli, kao što je to često bio slučaj, na obalu Nila. Ribari su već bili na vodi, a jedna velika barka veslala je snažnim zamasima prema Tebi. Bilo je i drugih lađa čija su jedra lepetala kad bi ih zahvatili slabi naleti vjetra.

Nešto se preokrenulo u Renisenbinu srcu; uskomešala se želja kojoj nije znala ime. Pomislila je: „Osjećam - Osjećam - " Ali zapravo nije znala objasniti što je osjećala! To jest, nije znala naći riječi kojima bi opisala taj osjećaj. Pomislila je: „Želim - ali što to želim?" Je li željela Khayja? Khay je bio mrtav i više se neće vratiti. Rekla je samoj sebi: „Više neću razmišljati o Khayju. Kakva korist od toga? Sve je to ionako gotovo."

Potom je primijetila još jedan lik koji je stajao na obali i gledao za barkom koja se uputila prema Tebi i nešto u vezi s tim likom - neki osjećaj koji je odavao samom svojom nepokretnošću - upao je Renisenb u oči upravo u trenutku kad je u liku prepoznala Nofret.

Nofret kako zuri u Nil. Nofret - samu. Nofret kako razmišlja o - čemu?

Iznenadivši samu sebe, Renisenb je najednom shvatila koliko su malo svi oni znali o Nofret. Prihvatili su je kao neprijatelja - kao stranca - a da nisu pokazali ni najmanje zanimanje ili znatiželju prema njezinom životu i okruženju iz kojeg je došla. Mora da je za Nofret vrlo tužno biti ovdje posve sama, bez ijednog prijatelja, okružena samo ljudima koji je ne vole, pomislila je odjedanput Renisenb.

Polako se uputila prema naprijed sve dok se nije zaustavila pokraj Nofret.

Nofret je na trenutak okrenula glavu prema njoj, pa se ponovo okrenula Nilu i nastavila ga proučavati. Na licu joj se nije mogao iščitati nikakav izraz. Renisenb je bojažljivo rekla: „Jutros na rijeci ima mnogo brodova."

„Da.“

Renisenb je nastavila, rukovodeći se nekim neobjašnjivim nagonom da uspostavi prijateljski razgovor s Nofret: „Je li mjesto odakle si došla imalo nalik ovome?“ Nofret se nasmijala kratkim, prilično ogorčenim smijehom.

„Ne, uopće nije. Moj otac je trgovac u Metnfisu. U Memfisu je veselo i zabavno.“

„Ima glazbe, pjesme i plesa. Moj otac mnogo putuje. Bila sam s njim u Siriji - u Biblosu onkraj Gazelina nosa. Bila sam s njim na velikom brodu na beskrajnim morima.“

Govorila je sa živošću i ponosom. Renisenb je stajala posve nepomično i ravnodušno, ali s rastućim zanimanjem i razumijevanjem.

„Mora da ti je ovdje strašno dosadno“, reče polako.

Nofret se nestrpljivo nasmijala.

„Ovdje je mrtvo - mrtvo - nema ničeg osim oranja i sijanja i žetve i paše - i razgovora o usjevima - i natezanja oko cijene lana.“

Renisenb se još uvijek hrvala s nepoznatim mislima dok je postrance promatrala Nofret. Odjednom kao da je iz djevojke koja je stajala pored nje izbio golemi val ljutnje, jada i očajanja, gotovo kao da se radilo o nečem fizičkom. Renisenb je pomislila: „Mlada je poput mene - mlađa. A ipak je priležnica tom starcu, tom sitničavom, ljubaznom, no prilično smiješnom starcu, mom ocu.“

Što je ona, Renisenb, znala o Nofret? Apsolutno ništa. Što je ono Hori jučer rekao kad je ona povikala: „Prelijepa je, okrutna i zla!“

„Kakvo si ti dijete, Renisenb.“

To je rekao. Renisenb je sad znala što je time mislio. Njezine riječi nisu značile ništa - čovjek nije mogao tako olako donositi sudove o drugom ljudskom biću.

Kakva je tuga, kakva gorčina, kakav očaj ležao iza Nofretina okrutna osmijeha?

Što je Renisenb ili bilo tko drugi od njih učinio da pruži Nofret dobrodošlicu?

Renisenb je rekla, mucavo i djetinjasto: „Mrziš nas sve - i jasno mi je zašto - nismo bili ljubazni - ali sad - još nije prekasno. Zar ne bismo ti i ja, Nofret, mogle jedna drugoj biti poput sestara?“

Daleko si od svega što poznaješ - sama si - zar ti ne bih ja mogla pomoći?"

Njezine riječi pretopile su se u tišinu. Nofret se polako okrenula. Na trenutak ili dva njezino je lice ostalo bezizražajno - a njezin pogled, učinilo se Renisenb, na trenutak je čak omekšao. U tom ranojutamjem spokoju, s njegovom neobičnom jasnoćom i mirom, učinilo se kao da je Nofret oklijevala - kao da su Renisenbine riječi u njoj dotakle neko posljednje uporište neodlučnosti. Bio je to neobičan trenutak, trenutak kojeg će se Renisenb poslije sjećati...

Potom se Nofretin izraz lica postupno promijenio. Postao je strašno zloban, a oči kao da su joj gorjele. Renisenb je ustuknula korak pred navalom bijesa, mržnje i zlobe u njenim očima. Nofret je rekla tihim, ljutitim glasom: „Odlazi! Ništa ne želim od tebe. Glupe budale, eto što ste, svi do posljednjeg..."

Na trenutak je zastala, pa se okrenula na peti i energično se uputila natrag prema kući. Renisenb ju je polako slijedila. Neobično, no Nofretine riječi nisu je razljutile. Otvorile su pred njezinim očima crni bezdan mržnje i očaja - nečega što nikad nije iskusila, što joj je bilo posve nepoznato i što je u njezinom umu izazivalo samo zbunjenu, neodređenu pomisao na to kako je to užasan osjećaj morao biti.

U trenutku kad je Nofret prošla vratnice i uputila se preko dvorišta, jedno od Kaitine djece presjeklo joj je put trčeći za loptom. Nofret je odgurnula dijete s puta bijesnim zamahom koji je djevojčicu odbacio na zemlju. Dijete je diglo galamu, a Renisenb joj je pritrčala i podignula je, prijekorno rekavši: „Nisi to smjela učiniti, Nofret. Pogledaj, ozlijedila si je. Porezala si je bradu."

Nofret se kreštavo nasmijala.

„Dakle, sad bih trebala paziti da ne povrijedim koje od te razmažene deriščadi?"

Zašto bih? Paze li njihove majke da ne povrijede moje osjećaje?"

Kait je istrčala iz kuće na zvuk plača svog djeteta. Pritrčala je djevojčici i pregledala joj ozlijeđeno lice. Potom se okrenula Nofret.

„Vraže i gujo! Zlobo! Čekaj pa ćeš vidjeti što ćemo mi učiniti tebi." Svom snagom udarila je Nofret u lice. Renisenb je ispustila krik i uhvatila joj ruku prije nego što je uspjela ponoviti udarac.

„Kait - Kait - ne smiješ to činiti."

„Tko to kaže? Pusti Nofret da se sama brine za sebe. Uostalom, ona je ovdje samo jedna od mnogih.“

Nofret je stajala posve nepomično. Crveni otisak Kaitine ruke sasvim se jasno vidio na njenom obrazu. Iz kuta oka, gdje joj je narukvica koju je Kait nosila oko ruke zarežala kožu, niz lice joj je tekao maleni potočić krvi.

No Renisenb je zbunio Nofretin izraz lica - zbunio i preplašio. Nofret nije pokazivala nikakve znakove bijesa. Umjesto toga oči su joj imale neobično veseo izraz, a njezine usne još jednom su se izvile u svoj zadovoljni mačji osmijeh.

„Hvala ti, Kait“, rekla je. Potom je pošla u kuću.

Tiho pjevušeći ispod glasa, spuštenih vjeđa, Nofret je pozvala Henet. Henet je odmah dotrčala, zastala, ispustila krik.

Nofret ju je prekinula usred njenih krikova.

„Pođi po Kamenija. Reci mu da ponese svoja pera, tintu i papirus. Moramo gospodaru napisati pismo.“

Henet nije skidala pogleda s Nofretina obraza.

„Gospodaru... Razumijem..“

Potom je upitala: „Tko je to učinio?“

„Kait.“ Nofret se blago nasmiješila, kao da se prisjetila kakve ugodne uspomene.

Henet je odmahнула glavom i pucnula jezikom.

„Sve je ovo vrlo loše - vrlo loše... Gospodar svakako mora doznati.“

Dobacila je Nofret brzi pogled postrance.

„Da, Imhotep svakako mora doznati.“ Nofret je glatko rekla: „Henet, ti i ja isto razmišljamo... I ja sam pomislila da bismo tako trebali učiniti.“

S kraja svog lanenog ogrtača otkvačila je ametist umetnut u zlato i položila ga u ženinu ruku.

„Ja i ti, Henet, brinemo o Imhotepovoj istinskoj dobrobiti.“

„Ovo je predobro za mene, Nofret... Previše si velikodušna... Tako krasan komad nakita.“

„Imhotep i ja cijenimo vjernost.“ Sa Nofret se još uvijek smiješila suženih mačjih očiju.

„Pođi po Kamenija“, rekla je. „I vrati se s njim. Ti i on oboje ste svjedoci onoga što se dogodilo.“

Kameni se odazvao pozivu pomalo nevoljko, nabrana čela. Nofret mu se zapovjednički obratila: „Sjećaš li se uputa koje ti je dao Imhotep prije nego što je otišao?”

„Da”, rekao je Kameni.

„Došlo je vrijeme”, rekla je Nofret.

„Sjedni, uzmi tintu i piši što ti budem govorila.”

Kad je Kameni i nakon toga još uvijek oklijevao, nestrpljivo je rekla: „Napisat ćeš ono što si vidio vlastitim očima i čuo vlastitim ušima - a Henet će potvrditi sve što budem rekla. Pismo mora biti poslano u potpunoj tajnosti i najvećom brzinom.”

Kameni je polako rekao: „Ne sviđa mi se - ” Nofret se obrecnula na njega: „Na Renisenb nemam nikakvih pritužbi. Renisenb je meka, slaba i glupa, no nije mi pokušala učiniti ništa nažao. Jesi li sad zadovoljan?”

„Kamenijevi brončani obrazi poprimili su dublju nijansu.

„Nisam na to mislio –

„Nofret je glatko rekla: „Mislim da jesi... A sad hajde - ispuni svoj zadatak - piši.”

„Da, piši”, rekla je Henet. „Sve me ovo tako uznemirilo - užasno uznemirilo.

Svakako moramo Imhotepa obavijestiti o tome. On mora doznati. Koliko god nešto neugodno bilo, čovjek mora obaviti svoju dužnost. Uvijek sam tako mislila.”

Nofret se tiho nasmijala.

„Sigurna sam da je tako, Henet. I obaviti ćeš svoju dužnost! Kameni će obaviti svoj zadatak. A ja - ja ću obaviti nešto što mi pričinja zadovoljstvo...”

Ali Kameni je još uvijek oklijevao. Lice mu je bilo natmureno - gotovo ljutito.

„Ne sviđa mi se ovo”, rekao je. „Nofret, bolje bi bilo da malo razmisliš.”

„Usuđuješ se takvo što reći meni.”

Kameni je pocrvenio začuvši ton njena glasa. Njegov pogled izbjegavao je njezin, no lice mu je još uvijek imalo isti natmureni izraz.

„Budi oprezan, Kameni”, rekla je Nofret glatko.

„Ja imam velik utjecaj na Imhotepa. On sluša sve što kažem - zasad je bio zadovoljan tobom – "Značajno je zastala.

„Prijetiš li mi, Nofret?" upitao je Kameni Ijutito.

„Možda." Trenutak ili dva Ijutito je zurio u nju, a potom je sagnuo glavu.

„Učinit ću što tražiš, Nofret, no mislim - da, mislim, - da ćeš požaliti."

„Prijetiš li ti to meni, Kameni?"

„Upozoravam te..."

Drugi mjesec zime - Dan deseti

Prolazio je dan za danom i Renisenb se katkad činilo da živi u snu. Više se nije stidljivo pokušavala sprijateljiti s Nofret. Sad se bojala Nofret. U njoj je bilo nečega što nije mogla razumjeti. Nakon scene koja se onog dana odigrala u dvorištu, Nofret se promijenila. Iz nje je zračilo neko samozadovoljstvo, neka radost, koju Renisenb nije mogla pojmiti. Katkad joj se činilo da je bila strašno pogriješila kad je Nofret zamišljala duboko nesretnom. Činilo se kao da je Nofret bila zadovoljna sobom, svojim životom i svojom okolinom. A ipak, njezina okolina se sasvim sigurno zapravo promijenila na gore.

U danima nakon Imhotepova odlaska, činilo se Renisenb, Nofret je namjerno sijala sjeme razdora među različitim članovima Imhotepove obitelji. A sad je ista ta obitelj složno zbilja redove protiv uljeza.

Između Satipy i Kait više nije bilo nesuglasica - Satipy više nije bjesnjela na nesretnog Vahmosea. Sobek se doimao tišini i manje se hvalisao. Ipy više nije bilo toliko drzak i neuljudan prema svojoj starijoj braći. Činilo se da je u obitelji vladao novopronađeni sklad, ali ipak taj sklad nije umirio Renisenb - jer ga je pratila neobična, ustrajna mržnja prema Nofret.

Dvije žene, Satipy i Kait, više se nisu svađale s njom - izbjegavale su je. Nikad nisu razgovarale s njom, a kad bi im prišla, odmah bi skupile svu djecu i udaljile se. U isto vrijeme počele su se događati čudne, iritantne male nezgode.

Nofretina lanena haljina uništena je previše zagrijanim glačalom - po jednoj drugoj haljini netko je slučajno prolio boju.

Katkad bi se oštro trnje nekim čudom našlo u njezinoj odjeći - ili bi pokraj njezinog kreveta bio pronađen škorpion. Hrana koja bi joj bila poslužena bila bi prezačinjena - ili ne bi uopće bila začinjena.

Jednog dana u njezinom komadu kruha osvanuo je mrtav miš... Bio je to tihi, sitni progon koji nije jenjavao - ništa otvoreno, ništa u što bi se moglo uprijeti prstom - u biti se radilo o ženskom ratu. Onda je jednog dana stara Esa poslala po Satipy, Kait i Renisenb.

Henet je već bila ondje, odmahujući glavom i trljajući ruke u pozadini.

„Ha!" rekla je Esa, zirkajući u njih sa svojim uobičajenim ironičnim izrazom lica.

„Dakle, evo mojih mudrih unuka. Što mislite da radite, svi vi? Kakve su to priče o uništenoj Nofretinoj haljini - i nejestivoj hrani koja joj je poslužena?"

Satipy i Kait su se obje nasmiješile. Nisu to bili ugodni osmijesi. Satipy je rekla: „Je li se Nofret požalila?"

„Ne", odgovorila je Esa. Odgurnula je periku koju je uvijek nosila, čak i u kući, jednom rukom malo u stranu.

„Ne, Nofret se nije požalila. To je ono što me brine."

„Mene ne brine", rekla je Satipy zabacivši svoju naočitu glavu unatrag.

„Zato jer si budala", prasnula je Esa.

„Nofret ima dvostruko više pameti nego bilo koja od vas tri."

„To ćemo još vidjeti", rekla je Satipy. Djelovala je dobro raspoloženo i zadovoljno samom sobom.

„Što ste to svi naumili?" upitala je Esa. Satipyino se lice uozbiljilo.

„Ti si stara žena, Esa. Ne govorim ti to iz nedostatka poštovanja - samo želim reći kako ti neke stvari više nisu važne kao što su važne nama koje imamo muževe i malu djecu. Odlučile smo stvar uzeti u vlastite ruke - imamo vlastite načine da se obračunamo sa ženom koja nam se ne sviđa i koju ne želimo prihvatiti."

„Krasne riječi", rekla je Esa. „Krasne riječi."

Zahihotala je.

„Ljepše nego što se može čuti od robinjica nad mlinskim kamenom."

„Istinita i mudra izreka", uzdahnula je Henet iz pozadine. Esa se okrenula prema njoj.

„Reci, Henet, što Nofret kaže na sve ovo što se zbiva? Ti bi to trebala znati - vječito je dvoriš."

„Kao što mi je Imhotep zapovijedio. Tu zadaću nalazim odbojnom, dakako - no moram činiti kako mi gospodar naredi. Ne mislite valjda da želim - "

Esa je prekinula njezinu cendravu litaniju:

„Znamo sve o tebi, Henet. Uvijek odana - i rijetko za to dobivaš zahvalnost kakvu zaslužuješ. Što Nofret kaže na sve ovo? To sam te pitala."

Henet je odmahнула glavom. „Ne govori ništa. Samo se - smiješi.“

„Upravo tako.“ Esa je izvadila komad voća iz zdjele koja joj je stajala pokraj lakta, pregledala ga i strpala u usta. Potom je rekla s iznenadnom zlobnom gorčinom: „Vi ste budale, svi vi. Nofret je ta koja ima moć, a ne vi. Plešete, u stvari, kako ona svira. Usudila bih se zakleti da je ona čak i zadovoljna vašim postupcima.“

Satipy je oštro rekla:

„Besmislice. Nofret nema nikog tko bi bio na njezinoj strani. Kakvu ona moć može imati?“

Esa joj je tmurno odgovorila:

„Moć mlade, prelijepe žene udane za starca. Znam o čemu govorim.“

Naglo okrenuvši glavu, dodala je:

„Henet zna o čemu govorim!“ Henet se trgnula. Uzdahnula je i prekrížila ruke.

„Gospodaru je jako draga - prirodno - da, posve prirodno.“

„Pođi u kuhinju“, rekla je Esa. „Donesi mi datulja i sirijskog vina - da, i malo meda.“

Kad je Henet otišla, starica je rekla:

„Sprema se nekakvo zlo - mogu ga namirisali. Satipy, ti si kolovođa svega ovoga.“

Pazi da ne upadneš u Nofretinu zamku dok se budeš smatrala strašno pametnom.“

Naslonila se i sklopila oči.

„Upozorila sam vas - a sad idite.“

„Nofret ima moć nad nama, kako da ne!“ rekla je Satipy zabacivši glavu kad su izišle na jezero.

„Esa je toliko stara da joj na um padaju najčudnije zamisli. Mi smo ti koji Nofret držimo u našoj moći! Nećemo poduzeti ništa protiv nje na što bi se mogla potužiti - ali mislim, da, mislim, da će ubrzo požaliti što je ikad došla ovamo.“

„Okrutne ste - okrutne - “ povikala je Renisenb.

Satipy je djelovala zabavljeno. „Nemoj se pretvarati da ti je Nofret draga, Renisenb!“

„Ne pretvaram se. Ali ti zvučiš tako - tako osvetoljubivo“

„Mislim na svoju djecu - i Vahmosea! Ja nisam pokorna žena niti osoba koja podnosi uvrede. Imam ambicije. Najveće bi mi

zadovoljstvo pričinjalo zakrenuti toj ženi vratom. Nažalost, stvar nije tako jednostavna. Ne smijemo izazvati Imhotepov bijes. Ali mislim - na koncu - da ćemo nešto uspjeti srediti."

Pismo ih je pogodilo kao koplje ribu. Zabezeknuti Vahmose, Sobek i Ipy u tišini su zurili u Horija dok im je čitao riječi sa svitka papirusa.

„Nisam li rekao Vahmoseu da ću ga držati osobno odgovornim ako se mojoj priležnici dogodi ikakvo zlo? Dok svi vi budete živi, ja ću biti protiv vas, a vi ćete biti protiv mene! Više neću živjeti s vama pod istim krovom jer niste poštovali moju priležnicu Nofret! Više nisi sin moje krvi. Ni Sobek ni Ipy više nisu sinovi moje krvi. Svaki od vas nanio je zlo mojoj priležnici. To su mi potvrdili Kameni i Henet. Izbacit ću vas iz svoje kuće - svakog od vas! Dosad sam vas uzdržavao - ali odsad vas više neću uzdržavati.

"Hori je zastao, pa nastavio: Ka-svećenik Imhotep obraća se Horiju. Tebe koji si bio odan pitam kako tvoj život, sigurnost i zdravlje? Pozdravi mi moju majku Esu i moju kći Renisenb i pozdravi Henet. Pažljivo se brini za sve moje poslove dok ne dođem k tebi i pobrini se da se pripremi ugovor kojim će moja priležnica Nofret steći udio u mojoj imovini kao moja supruga.

Ni Vahmosea ni Sobeka neću uzeti za partnere niti ću ih uzdržavati i ovim ih se putem odričem jer su mojoj priležnici nanijeli zlo! Pazi da sve bude sigurno dok se ne vratim. Kako je samo zlo kad članovi čovjekovog vlastitog kućanstva nanose zlo njegovoj priležnici. A što se tiče Ipvja, neka bude upozoren. Ako mojoj priležnici nanese i najmanju nepravdu i on će napustiti moju kuću.

"Usljedila je potpuna tišina, a onda je Sobek ustao u napadu divljeg bijesa.

„Kako se ovo dogodilo? Što je moj otac čuo? Tko mu je prenosio lažne vijesti?

Hoćemo li ovo trpjeti? Moj otac nas ne može samo tako razbaštiniti i svu svoju imovinu dati svojoj priležnici!"

Hori je blago rekao: „Njegov postupak izazvat će govorkanja - i neće biti prihvaćen kao pravilna reakcija - no, pravno gledano, Imhotep ima moć tako postupiti. Svoju imovinu može ostaviti kome god želi."

„Ona ga je začarala - ta crna, podrugljiva guja bacila je na njega neku čaroliju!"

Vahmose je zaprepašteno promrmljao:

„Ovo je nevjerovatno - ovo ne može biti istina.“

„Moj otac je poludio - poludio!“ uzviknuo je Ipy. „Okrenuo se čak i protiv mene na zapovijed te žene!“

Hori je ozbiljno rekao: „Imhotep će se ubrzo vratiti - tako je rekao. Ali dotad će njegov bijes možda splasnuti; možda ne namjerava doista učiniti kako je rekao.“

Začuo se kratak, neugodan smijeh. Satipy je bila ta koja se nasmijala. Stajala je i gledala ih iz vrata koja su vodila u ženske odaje.

„Dakle, to bismo trebali učiniti, zar ne, dični Hori? Čekati i vidjeti!“

Vahmose je polako rekao: „Što drugo možemo učiniti?“

„Što drugo?“ Satipy je podignula glas. Vrisnula je: „Što teče vašim venama, svima vama? Mlijeko? Za Vahmosea znam da nije muškarac! Ali ti, Sobek - zar nemaš nikakva lijeka za ovo zlo? Nož u srce i djevojka nam više neće moći nikako naškoditi.“

„Satipy“, povikao je Vahmose. „Moj otac nam to nikad ne bi oprostio!“

„Tako ti kažeš. Ali ja ti kažem da mrtva prilježnica nije isto što i živa prilježnica!“

Jednom kad ona umre, njegovo srce vratit će se njegovim sinovima i njihovoj djeci. Osim toga, otkud bi on mogao znati kako je umrla? Mogli bismo reći da ju je ugrizao škorpion! Svi smo zajedno u ovome, zar ne?“

Vahmose je polako rekao:

„Moj otac bi znao. Henet bi mu rekla.“ Satipy se histerično nasmijala.

“Oh, kako si mudar, Vahmose! Kako si blag i oprezan, Vahmose! Ti si taj koji bi se trebao brinuti o djeci i obavljati ženske poslove u stražnjem dijelu kuće.“

Sakhmet neka mi pomogne! Udana za muškarca koji nije muškarac. A ti, Sobek, bez obzira na sve tvoje hvalisanje, kakvu hrabrost ti posjeduješ, kakvu odlučnost? Kunem vam se Raom, ja sam veći muškarac od vas obojice.“

Okrenula se i izišla. Kait, koja je stajala iza nje, istupila je korak naprijed.

Dubokim i potresenim glasom je rekla: „Istina je što Satipy govori! Ona je veći muškarac od vas obojice. Vahmose, Sobek, Ipy - zar ćete sva trojica sjediti ovdje i ne poduzeti ništa? Što je s tvojom djecom, Sobek? Izbačeni iz kuće da umru od gladi! Vrlo dobro, ako ti nećeš ništa poduzeti, ja hoću. Nijedan od vas nije muškarac.”

Kad je i ona izišla, Sobek je skočio na noge.

„Tako mi devet bogova Eneade, Kait je u pravu! Čeka nas muški posao - a mi sjedimo ovdje, pričamo i odmahujemo glavama.”

Uputio se prema vratima. Hori je povikao za njim: „Sobek, Sobek, kamo ideš? Što ćeš učiniti?”

Sobek, naočit i ispunjen bijesom, zaurao je iz dovratka: „Učinit ću nešto - to je jasno. A u onome što ću učiniti ću i uživati”

Renisenb je izišla na trijem i na trenutak zastala ondje, zasjenivši oči rukom da ih zaštiti od iznenadne svjetlosti. Osjećala se bolesnom, potresenom i ispunjenom bezimenim strahom. Rekla je samoj sebi, mehanički si bez prestanka ponavljajući te riječi u glavi: „Moram upozoriti Nofret... Moram je upozoriti..”

Iza sebe u kući mogla je čuti muške glasove; Horijev i Vahmoseov koji su se pretapali jedan u drugi, i najviši od svih, jasan i prodoran Ipvjev dječjački glas.

“Satipy i Kait su u pravu. U ovoj obitelji nema muškaraca! Ali ja sam muškarac.

Da, muškarac sam u srcu, ako i nisam po godinama. Nofret mi se rugala, smijala mi se; ponašala se prema meni kao prema djetetu. Pokazat ću joj da nisam dijete. Ne bojim se očeva bijesa. Poznajem svog oca. Začaran je - ta je žena bacila na njega neku čaroliju. Ako je uništim, njegovo srce vratit će se meni – meni. Ja sam njegov najdraži sin. Svi vi ponašate se prema meni kao prema djetetu - no vidjet ćete. Da, vidjet ćete!”

Izjurivši iz kuće, sudario se s Renisenb i gotovo je srušio. Ona ga je zgrabila za rukav.

“Ipy, Ipy, kamo si pošao?”

„Pronaći Nofret. Vidjet će ona tko će se meni smijati.”

„Pričekaj malo. Moraš se smiriti. Nitko od nas ne smije učiniti ništa prenapljeno.”

„Prenapljeno?” Dječak se prijezimo nasmijao. „Ista si kao Vahmose. Razbor!

Oprez! Ništa se ne smije činiti u žurbi! Vahmose je obična stara baba. A Sobek samo zna pričati i hvalisati se. Pusti me, Renisenb."

Istrgnuo je lan svog rukava iz njenog stiska.

„Nofret. Gdje je Nofret?"

Henet, koja je upravo bila izjurila iz kuće, promrmijala je: „Jao meni, ovo je gadna stvar - vrlo gadna stvar. Što će se dogoditi sa svima nama? Što bi rekla moja draga gospodarica?"

„Gdje je Nofret, Henet?" Renisenb je povikala: „Nemoj mu reći!", ali Henet je već odgovorila na pitanje: „Izišla je na stražnji ulaz. Dolje prema poljima lana."

Ipy je pojurio natrag u kuću, a Renisenb je prijekorno rekla: „Nisi mu smjela reći, Henet."

„Ne vjeruješ staroj Henet. Nikad nisi imala povjerenja u mene." Cendravost u njenom glasu postala je izraženija.

„Ali sirota stara Henet zna što čini. Dječaku treba vremena da se ohladi. Nofret neće pronaći na poljima lana." Nacerila se.

„Nofret je ovdje - u paviljonu - s Kamenijem." Pokazala je glavom preko dvorišta.

I dodala naglašavajući:

„S Kamenijem.."

Ali Renisenb se već bila uputila preko dvorišta. Teti je dotrčala iz smjera jezera vukući za sobom svog drvenog lava i Renisenb ju je zgrabila i podignula u naručje.

U trenutku kad je stisnula dijete uza se shvatila je silu koja je tjerala Satipy i Kait da se onako ponašaju. Te žene su se borile za svoju djecu. Teti je ispustila krik nezadovoljstva.

„Ne tako snažno, majko, ne tako snažno. Boli me."

Renisenb je spustila dijete na zemlju i polako se uputila preko dvorišta. Na udaljenoj strani paviljona zajedno su stajali Nofret i Kameni. Okrenuli su se kad im je Renisenb prišla. Renisenb im se obratila brzo i zadihano.

„Nofret, došla sam te upozoriti. Moraš biti oprezna. Moraš se čuvati."

Izraz prijezirne zabavljenosti prešao je preko Nofretina lica.

„Dakle, psi su počeli zavijati?"

„Vrlo su ljuti - učinit će ti nešto nažao."

Nofret je odmahнула glavom.

„Nitko meni ne može učiniti ništa nažao“, rekla je s krajnjim samopouzdanjem.

„Kad bi se to dogodilo, tvoj otac bi bio obaviješten o tome - i osvetio bi se. I sami će to shvatiti kad zastanu da malo razmisle.“

Nasmijala se. „Kako su samo glupi bili - sa svojim sitnim uvredama i podvalama! A čitavo vrijeme su igrali moju igru.“

Renisenb je polako rekla:

„Dakle, čitavo si vrijeme ovo planirala? A ja sam te žalila - mislila kako smo neljubazni prema tebi! Više te ne žalim... Sad mislim, Nofret, da si izopačena. Kad ti kucne čas posljednjeg suda i kad budeš trebala poreći četrdeset i dva grijeha, nećeš moći reći: 'Nisam činila nikakvo zlo.' Niti ćeš moći reći: 'Nisam bila pohlepna.' A tvoje srce, kad ga budu stavili na vagu s perom istine, pretegnut će.“

Nofret je natmureno rekla: „Najednom si vrlo pobožna. Ali ja ti nisam nudila, Renisenb. Nisam rekla ništa protiv tebe. Pitaj Kamenija govorim li istinu.“

Potom se uputila preko dvorišta i stepenicama se uspela na trijem. Henet joj je izišla u susret i dvije žene su ušle u kuću.

Renisenb se polako okrenula Kameniju.

„Dakle, ti si bio taj, Kameni, koji joj je pomogao da nam ovo učini?“

Kameni je žustro odgovorio:

„Ljutiš li se na mene, Renisenb? No što sam ja mogao učiniti? Prije nego što je Imhotep otišao, svečano mi je naredio da mu pišem na Nofretinu zapovijed kad god ona to bude zatražila od mene. Reci da me ne kriviš, Renisenb. Što sam drugo mogao učiniti?“

„Ne mogu te kriviti“, rekla je Renisenb polako.

„Pretpostavljam da si morao izvršiti očevu zapovijed.“

„Nije mi se sviđalo što sam to morao učiniti - istina je, Renisenb, da nisam napisao niti jednu riječ protiv tebe.“

„Kao da me briga za to!“

„Ali mene jest. Štogod mi Nofret rekla, nikad ne bih napisao niti jednu riječ koja bi mogla naškoditi tebi, Renisenb - molim te, vjeruj mi.“

Renisenb je zbunjeno odmahnula glavom. Poanta koju joj se Kameni toliko trudio objasniti njoj se činila posve nevažnom. Osjećala se ljutito i povrijeđeno, kao da ju je Kameni na neki način iznevjerio. A ipak je, unatoč svemu, bio stranac. Iako je bio u krvnom

srodstvu s njima, ipak je bio stranac kojeg je njezin otac doveo iz udaljenog dijela zemlje. Bio je mlađi pisar kojem je njegov poslodavac povjerio određenu zadaću i on je tu zadaću poslušno izvršio.

„Napisao sam samo istinu“, ustrajao je Kameni.

„Kunem ti se da u pismu nije bilo nikakvih laži.“

„Ne“, rekla je Renisenb. „Ne bih to ni očekivala. Nofret je previše pametna da bi učinila takvo što.“

Ispalo je da je stara Esa ipak bila u pravu. One podvale kojima su se Satipy i Kait toliko naslađivale bile su upravo ono što je Nofret željela. Nije bilo nikakvo čudo što je lutala uokolo smiješkajući se svojim mačjim osmijehom.

„Ona je zla“, rekla je Renisenb, nastavivši razmišljati na glas.

„Da!“ Kameni se složio s njom. „Jest“, rekao je. „Ona je zlo stvorenje.“

Renisenb se okrenula i znatiželjno ga pogledala.

„Ti si je poznavao prije nego što je došla ovamo, zar ne? Poznavao si je u Memfisu?“

Kameni je pocrvenio i djelovao kao da mu je neugodno.

„Nisam je dobro poznavao... Bio sam čuo za nju. Ponosna djevojka, govorili su, ambiciozna i tvrda - djevojka koja nikome ne oprašta.“

Renisenb je zabacila glavu u iznenadnom nestrpljenju.

„Ne vjerujem u to“, rekla je. „Moj otac neće učiniti to čime nam prijete. Sad je ljut - no ne bi mogao biti tako nepravedan. Kad dođe, oprostit će nam.“

„Kad dođe“, rekao je Kameni, „Nofret će se pobrinuti za to da se ne predomisli.“

Ne poznaješ Nofret, Renisenb. Vrlo je pametna i odlučna - a osim toga je, upamti, također i vrlo lijepa.“

„Da“, priznala je Renisenb. „Lijepa je.“

Ustala je. Pomisao na Nofretinu ljepotu iz nekog ju je razloga zaboljela...

Renisenb je provela poslijepodne igrajući se s djecom. Dok je sudjelovala u njihovim igrama, neodređena je bol u njezinom srcu popustila. Tek je neposredno prije zalaska sunca ustala, popravila kosu i nabore svoje haljine koji su se zgužvali i poremetili i zapitala se zašto ni Satipy ni Kait nisu izišle kao obično.

Kameni je odavno otišao iz dvorišta. Renisenb se polako zaputila prema kući. U dnevnoj sobi nije bilo nikog, pa je produžila prema stražnjem dijelu kuće i ženskim odajama.

Esa je kimala u kutu svoje sobe, a njezina robinjica označavala je hrpe složenih lanenih plahti. U kuhinji su peći bile pune trokutastih štruca kruha. Nikog drugog nije bilo na vidiku.

Renisenb je spopao neobičan osjećaj praznine. Kamo su svi nestali? Hori je vjerojatno pošao do Grobnice. Vahmose bi mogao biti s njim ili negdje na poljima.

Sobek i Ipy vjerojatno su bili kod stoke ili su se možda brinuli oko spremišta kukuruza.

Ali gdje su bile Satipy i Kait i gdje, da, gdje je bila Nofret? Nofretinu praznu sobu ispunjavao je snažni miris njezine pomade. Renisenb je zastala u do vratku zureći u mali drveni jastuk, u kutiju s nakitom, u hrpu narukvica od perlica i prsten ukrašen plavim skarabejem. Parfemi, pomade, odjeća, platno, sandale - sve je to govorilo o njihovoj vlasnici, o Nofret koja je živjela među njima i koja im je bila stranac i neprijatelj. Gdje bi Nofret mogla biti, pitala se Renisenb. Polako se uputila prema stražnjem izlazu iz kuće i susrela Henet koja je upravo ulazila.

„Gdje su svi, Henet? U kući nema nikog osim moje bake.”

„Odakle bih ja to mogla znati, Renisenb? Ja sam radila - pomagala pri tkanju i brinula se oko tisuću i jedne stvari. Ja nemam vremena za šetnje.”

To je značilo, pomislila je Renisenb, da je netko pošao u šetnju. Možda je Satipy slijedila Vahmosea do Grobnice da bi mu nastavila držati prodike?

Ali kamo je nestala Kait? Nije bilo nalik Kait da toliko dugo ostavi svoju djecu samu. I opet joj se poput neobične uznemirujuće primisli javila pomisao: Gdje je Nofret.

Kao da joj je Henet pročitala misli, ponudila je odgovor.

„Što se Nofret tiče, ona se odavno uputila prema Grobnici. Oh, što se može. Hori i ona bi baš bili dobar par.”

Henet se prijezirno nasmijala.

„Hori također ima mozga u glavi.” Prišla je malo bliže Renisenb.

„Htjela bih da znaš, Renisenb, koliko sam nesretna zbog svega ovoga. Tog dana je došla k meni, znaš - s otiskom Kaitinih prstiju na

obrazu i krvlju koja joj je tekla iz kuta oka. Naredila je Kameniju da napiše pismo i meni da kažem što sam vidjela - dakako, nisam se mogla pretvarati da nisam vidjela! Oh, ona je prava mudrica. A ja sam čitavo vrijeme mislila na tvoju dragu majku - "

Renisenb se progurala pokraj nje i izišla na zlatnu svjetlost večernjeg sunca. Na liticama su počivale duboke sjene - čitav je svijet djelovao fantastično u taj večernji čas.

Renisenbini koraci su se ubrzali dok je napredovala prema puteljku uklesanom u liticu. Popet će se do Grobnice - pronaći Horija. Da, pronaći Horija. To je činila kao dijete kad bi se slomila koja od njezinih igračaka - kad je bila nesigurna ili uplašena. Hori je bio poput litica samih, postojan, nepomičan, nepromjenjiv...

Renisenb je zbunjeno pomislila: sve će biti u redu kad pronađem Horija... Njezin korak se ubrzao - već je gotovo trčala. Tad je odjednom ugledala Satipy kako joj prilazi. I Satipy je vjerojatno bila gore kod Grobnice. Kako je samo neobičan bio njezin hod - njihala se iz strane u stranu i posrtala kao da ništa nije vidjela...

Kad je Satipy ugledala Renisenb, ukopala se na mjestu, a ruka joj je poletjela k grudima. Renisenb, prišavši bliže, prepala se izraza Satipyina lica.

„Što nije u redu, Satipy? Zar ti je zlo?“ Glas kojim joj je Satipy odgovorila bio je promukao, a pogled joj je neprekidno prelazio s jedne strane na drugu.

Ne, ne, naravno da nije."

„Izgledaš kao da ti je zlo. Izgledaš prestrašeno. Što se dogodilo?“

„Zašto bi se nešto dogodilo? Ništa se nije dogodilo, dakako.“

„Gdje si bila?“

„Pošla sam do Grobnice - pronaći Vahmosea. Nije bio ondje. Nikog nije bilo ondje.“

Renisenb je i dalje zurila u nju. Pred njom je stajala nova Satipy - Satipy iz koje su nestali sav duh i odlučnost.

„Dođi, Renisenb - vratimo se u kuću.“

Satipy je položila ruku koja je blago drhtala na Renisenbinu, moleći je da se vrati istim putem kojim je i došla, no taj je dodir u Renisenb probudio iznenadnu uzburu.

„Ne, idem do Grobnice.“

„Ondje nema nikoga, kažem ti.“

„Volim odande gledati rijeku. Sjediti ondje.“

„Ali sunce već zalazi - prekasno je.“ Satipyini prsti stegnuli su se oko Renisenbine ruke poput škripca. Renisenb se otrgnula.

„Pusti me da idem, Satipy.“

„Ne. Vрати se. Vрати se sa mnom.“

Ali Renisenb se već oslobodila, progurala pokraj nje i uputila prema litici. Ondje je bilo nečeg - instinkt joj je govorio da je bilo nečeg... Njezin korak ubrzao se i pretvorio u trk... Potom ju je ugledala - tamnu hrpu koja je ležala u sjeni litice...

Požurila je sve dok joj nije prišla posve blizu.

Ono što je ugledala nije ju iznenadilo. Kao da je to i očekivala... Nofret je ležala izokrenute glave, tijela slomljena i izvitoperena. Oči su joj bile otvorene, ali nisu ništa vidjele... Renisenb se sagnula i dotakla hladni ukočeni obraz, pa ponovo ustala i pogledala u nju. Jedva je čula da joj je Satipy prišla i stala iza nje.

„Sigurno je pala“, rekla je Satipy.

„Pala je. Hodala je puteljkom uklesanim u liticu i pala...“

Da, pomislila je Renisenb, upravo se to dogodilo. Nofret je pala s puteljka iznad njihovih glava i njezino se tijelo smrskalo o stijene.

„Možda je vidjela zmiju“, rekla je Satipy, i preplašila se. Zmije katkad znaju spavati na suncu na tom puteljku.“

Zmije. Da, zmije. Sobek i zmija. Zmija koja leži mrtva na suncu slomljene kralježnice. Sobek sa sjajem u očima. Pomislila je: Sobek... Nofret... Tad je najednom osjetila olakšanje kad je začula Horijev glas.

„Što se dogodilo?“ Okrenula se s olakšanjem. Hori i Vahmose zajedno su im prišli.

Satipy im je gorljivo objašnjavala kako je Nofret vjerojatno pala s litice.

Vahmose je rekao:

„Vjerojatno se uputila gore u potrazi za nama, no Hori i ja pregledavali smo kanale za navodnjavanje. Nije nas bilo najmanje sat vremena. Dok smo se vraćali, ugledali smo vas dvije kako stojite ovdje.“

Renisenb je progovorila glasom koji je i nju samu iznenadio, jer je drugačije zazvučao: „Gdje je Sobek?“

Više je osjetila nego vidjela kako je Hori naglo okrenuo glavu kad je čuo njezino pitanje. Vahmose je zvučao samo zbunjeno kad je odgovorio: „Sobek? Nisam ga vidio čitavo poslijepodne. Otkad je onako ljutito izjurio iz kuće.“

Ali Hori je gledao Renisenb. Ona je podigla pogled, koji se susreo s njegovim.

Vidjela je kako je odvratio pogled i zamišljeno se zagledao u Nofretino tijelo i tog je trenutka s potpunom sigurnošću znala točno što je mislio. Upitno je promrmljao: „Sobek?“

“Oh, ne”, čula je Renisenb samu sebe kako govori. “Oh, ne... Oh, ne...”

Satipy je uporno ponavljala: pala je s puteljka. Puteljak je uzak upravo iznad ovog mjesta - i opasan. Sobek je uživao u ubijanju. “A u onome što ću učiniti ću i uživati.. ” Sobek je ubio zmiju... Sobek se susreo s Nofret na onom uskom puteljku... Čula je samu sebe kako isprekidano mrmlja: „Ne znamo - ne znamo... A onda je s olakšanjem, s osjećajem kao da joj je golem teret spao s pleća, začula Horijev ozbiljni glas kako Satipyinoj tvrdnji daje težinu i vrijednost.

„Sigurno je pala s puteljka...” Njegov pogled susreo se s Renisenbinim. Ona je pomislila: „Nas dvoje znamo... Uvijek ćemo znati..”

Čula je svoj glas kako drhtavo govori: „Pala je s puteljka...”

Poput posljednjeg odjeka pridružio im se i Vahmoseov blagi glas.

„Sigurno je pala s puteljka.”

Četvrti mjesec zime - Dan šesti

Imhotep je sjedio nasuprot Esi.

„Svi pričaju istu priču“, rekao je razdraženo.

„To je barem praktično“, rekla je Esa. „Praktično - praktično? Kakve neobične riječi upotrebljavaš!“

Esa se kratko zahihotala. „Znam što govorim, sine.“

„Govore li istinu, to je ono što ja moram odlučiti!“ objavio je Imhotep pompozno.

„Teško da bi se moglo reći da si ti boginja Maat. Ili da poput Anubisa možeš izvagati nečije srce!“

„Je li riječ o nesreći?“ Imhotep je kritički odmahnuo glavom.

„Moram imati na umu da je objava mojih namjera spram moje nezahvalne obitelji lako mogla uzburkati strasti.“

„Da, doista“, rekla je Esa. „Strasti su se uzburkale. U glavnoj su dvorani tako vikali da sam ovdje u svojoj sobi mogla čuti svaku riječ. Kad smo već kod toga, jesu li ono doista bile tvoje namjere?“

Imhotep se nelagodno promeškoltio i promrmljao: „Pisao sam u bijesu - opravdanom bijesu. Mojoj je obitelji trebalo očitati oštru lekciju.“

„Drugim riječima“, rekla je Esa, „samo si ih htio prestrašiti. Je li tako?“

„Draga majko, je li to sad bitno?“

„Shvaćam“, rekla je Esa. „Nisi znao što namjeravaš učiniti. Zbrkano razmišljanje, kao i uvijek.“

Imhotep je s naporom obuzdao svoju razdraženost.

„Jednostavno želim reći da se to pitanje više ne postavlja. Sada ispitujemo okolnosti Nofretine smrti. Kad bih vjerovao da bi ijedan član moje obitelji mogao biti tako neposlušan, tako neuravnotežen u svom bijesu, da namjerno nudi djevojci - ja - ja doista ne znam što bih učinio!“

„Dakle, sreća je“, rekla je Esa, „što svi pričaju istu priču! Nitko nije natuknuo ništa drugo, zar ne?“

„Dakako da nije.“

„Zašto onda ne bismo stvar smatrali izaključenom? Trebao si povesti djevojku na sjever sa sobom. To sam ti rekla kad si odlazio.“

„Dakle, ipak vjeruješ... - ”

Esa je naglašeno rekla: „Vjerujem u ono što mi se kaže, osim ako to nije u suprotnosti s nečime što sam vidjela vlastitim očima (a u današnje vrijeme moje oči ne vide previše toga) ili nečime što sam čula vlastitim ušima. Pretpostavljam da si ispitao Henet? Sto ona ima za reći o čitavoj stvari?”

„Duboko je uznemirena - jako uznemirena. Zbog mene.”

Esa je uzdignula obrve. „Doista. Kakvo iznenađenje.”

„Henet”, rekao je Imhotep toplo, „ima veliko srce.”

„Prava istina. Također ima jezik čije proporcije prelaze uobičajene. Ako je uznemirenost zbog tvog gubitka jedina njezina reakcija, ja bih na tvom mjestu svakako čitavu stvar smatrala zaključenom. Čekaju te brojni drugi poslovi kojima bi trebao posvetiti svoju pažnju.”

„Da, uistinu.”

Imhotep je ustao, ponovo preuzevši svoje užurbano, važno držanje.

“Vahmose me već čeka u glavnoj dvorani s cijelim čudom poslova koji hitno zahtijevaju moju pažnju. Mnoge odluke čekaju na moje odobrenje. Kao što si rekla, intimni problemi ne smiju ometati glavne životne zadaće.”

Požurio je van. Esa se na trenutak nasmiješila, ponešto podrugljivim osmijehom, a onda se njezino lice ponovno uozbiljilo. Uzdahnula je i odmahнула glavom.

Vahmose je očekivao svog oca s Kamenijem kao pratnjom. Hori je, objasnio je Vahmose, nadzirao rad balzamera i pogrebnika koji su bili zaokupljeni posljednjim stadijima priprema za pogreb. Imhotepu je trebalo nekoliko tjedana da doputuje kući nakon što je primio vijest o Nofretinoj smrti.

U trenutku kad je stigao, pogrebne pripreme već su gotovo bile dovršene. Tijelo je odležalo uobičajeni period u soli, nakon čega mu je vraćen njegov prirodni izgled koliko je to bilo moguće, pa je premazano uljima i mirišljivim solima i omotano zavojima kao što je bio red, te je naposljetku položeno u lijes.

Vahmose je objasnio da je Nofret dodijelio malu pogrebnu komoru u blizini kamene grobnice koja je jednog dana trebala primiti tijelo samog Imhotepa.

Detaljno je objasnio što je sve naredio, a Imhotep je izrazio svoje odobravanje.

„Dobro si učinio, Vahmose“, rekao je ljubazno. „Čini se da si u ovoj situaciji pokazao veliku dozu razbora i da si uspio sačuvati hladnu glavu.“

Vahmose je blago pocrvenio uslijed te neočekivane pohvale.

„Ipi i Montu su, dakako, skupi balzameri“, nastavio je Imhotep. „Ove kanopuske žare, primjerice, čine mi se nepotrebno skupima. Uistinu nema potrebe za takvom rasipnošću. Neke od cijena koje naplaćuju čine mi se daleko pretjeranima. To je problem s tim balzamerima koje je zaposlila guvernerova obitelj. Misle da mogu zaračunati kakve god fantastične cijene žele. Bilo bi mnogo jeftinije unajmiti nekoga tko nije toliko poznat.“

“U tvojoj odsutnosti“, rekao je Vahmose, „ja sam morao odlučivati o tim pitanjima - a želio sam da prilježnici koju si tako visoko cijenio budu ukazane sve počasti.“

Imhotep je kimnuo i potapšao Vahmosea po ramenu.

„Bila je to dobronamjerna pogreška, moj sine. Znam da si obično vrlo razborit kad je riječ o novcu. Shvaćam da je u ovoj stvari svaki nepotrebni trošak preuzet zbog želje da ugodiš meni. Bilo kako bilo, nisam načinjen od novca, a prilježnica je - ovaj - ipak samo prilježnica. Mislim da ćemo otkazati skuplje amulete - daj da vidim, možda postoji još koji način da umanjimo troškove...“

Samo pročitaj stavke cjenika, Kameni.“

Kameni je zašuškao papirusom. Vahmose je ispustio izdah olakšanja.

Kait je polako izišla iz kuće i zastala pokraj mjesta na kojem su se nalazile majke sa svojom djecom. „Bila si u pravu, Satipy“, rekla je.

„Mrtva prilježnica doista nije isto što i živa prilježnica!“ Satipy je podigla pogled prema njoj, no oči su joj bile mutne i neusredotočene.

Renisenb je bila ta koja je brzo upitala: „Kako to misliš, Kait?“

„Za živu prilježnicu ništa nije bilo predobro - odjeća, nakit - čak i nasljedstvo Imhotepove vlastite krvi i mesa! No sad je Imhotep zauzet smanjivanjem troškova pogreba! Na kraju krajeva, zašto trošiti novac na mrtvu ženu? Da, Satipy, bila si u pravu.“ Satipy je promrmljala: „Što sam rekla? Zaboravila sam.“

„Tako je i bolje“, složila se Kait. „I ja sam zaboravila. I Renisenb također.“

Renisenb je šutke pogledala Kait. U Kaitinu je glasu bilo nečeg - nečeg neodređeno prijetećeg što je na Renisenb ostavilo neugodan dojam. Bila je navikla Kait smatrati prilično glupom ženom - blagom i krotkom osobom na koju se nije trebalo previše obazirati. Sad joj se učinilo da su Satipy i Kait naizgled promijenile uloge. Satipy, dominantna i agresivna, bila je ukroćena - gotovo bojažljiva. Činilo se da je tiha Kait sad dominirala nad Satipy.

Ali ljudi u stvarnosti ne mijenjaju svoj karakter, pomislila je Renisenb - ili možda ipak? Osjetila je zbunjenost. Jesu li se Kait i Satipy doista promijenile tijekom proteklih nekoliko tjedana ili je promjena u jednoj bila posljedica promjene u onoj drugoj? Je li Kait doista postala agresivna? Ili se samo doimala takvom jer je Satipy odjednom to prestala biti? Satipy je definitivno bila drugačija. Njezin glas više se nije podizao u poznatom goropadnom tonu. Šuljala se po dvorištu i kući, nervozna i bojažljiva držanja koje nimalo nije nalikovalo njezinom uobičajenom samouvjerenom nastupu. Renisenb je tu promjenu pripisala šoku uzrokovanom Nofretinom smrću, no bilo je nevjerojatno da je šok mogao toliko dugo trajati.

Renisenb si nije mogla pomoći - mislila je kako bi bilo mnogo više nalik na Satipy otvoreno se naslađivati nad iznenadnom i prijevremenom smrću priležnice. Kako su stvari stajale, nervozno se trzala svaki put kad bi netko spomenuo Nofretino ime. Činilo se da je čak i Vahmose bio pošteđen njezinih uobičajenih prodika i tiranije, zahvaljujući čemu je sam počeo poprimiti odlučnije držanje. Bilo kako bilo, promjena koja se zbila u Satipy bila je promjena nabolje - ili je barem tako Renisenb pretpostavljala.

Ipak, nešto u vezi s tom promjenom izazivalo je u njoj neodređenu nelagodu...

Renisenb se prepala kad je iznenada shvatila da je Kait zurila u nju i mrštila se.

Shvatila je kako je Kait od nje očekivala da se složi s nečime što je upravo rekla.

„Renisenb je također zaboravila“, ponovila je Kait. Renisenb je odjednom osjetila kako ju je preplavio bunt. Ni Kait ni Satipy ni itko drugo ne bi joj smjeli zapovijedati čega će se sjećati, a čega ne. Mirno je uzvratila pogled Kait s nepogrešivom dozom otpora.

„Žene u kućanstvu“, rekla je Kait, „moraju se držati zajedno.“

Renisenb je pronašla vlastiti glas. Rekla je jasno i prkosno: „Zašto?”

„Zato jer dijele iste interese.”

Renisenb je snažno odmahнула glavom. Zbunjeno je pomislila: „Ja nisam samo žena; ja sam također i osoba. Ja sam Renisenb.” Na na glas je rekla: „Nije tako jednostavno.”

„Zar želiš stvarati nevolje, Renisenb?”

„Ne. Uostalom, što smatraš nevoljama?”

„Sve što je onog dana izrečeno u velikoj dvorani, a što bi najbolje bilo zaboraviti.” Renisenb se nasmijala.

„Glupa si, Kait. Sluge, robovi, moja baka - svi su morali čuti! Zašto se pretvarati da se nešto što se dogodilo nije dogodilo?”

„Bili smo ljuti”, rekla je Satipy bezizražajnim glasom. „Nismo mislili ono što smo rekli.” Dodala je s grozničavom razdraženošću: „Prestani govoriti o tome, Kait. Ako Renisenb želi stvarati nevolje, neka joj bude.”

„Ne želim stvarati nevolje”, rekla je Renisenb srdito. „No glupo je pretvarati se.”

„Ne”, rekla je Kait. „To je mudro. Moraš misliti na Teti.”

“S Teti je sve u redu.”

„Sve je u redu - sad kad je Nofret mrtva”, nasmiješila se Kait. Bio je to vedar, spokojan, zadovoljan osmijeh - a Renisenb je ponovo osjetila kako se u njoj diže plima otpora. A ipak, ono što je Kait rekla bila je istina. Sad kad je Nofret bila mrtva, sve je bilo u redu. Satipy, Kait, ona sama, djeca... Svi su bili sigurni - svi smireni - bez ikakvih strepnji spram budućnosti. Uljez, uznemirujući, prijeteći stranac, nestao je zauvijek.

Zašto joj se onda prema Nofret javljao taj osjećaj koji nije razumjela? Otkud ta potreba da nastupi kao braniteljica mrtve djevojke koja joj se nije niti svidjela?

Nofret je bila izopačena i Nofret je bila mrtva - zar nije moglo sve ostati na tome? Otkud taj iznenadni napad sažaljenja - nečeg višeg od sažaljenja - nečeg što je gotovo graničilo s razumijevanjem?

Renisenb je zbunjeno odmahнула glavom. Ostala je sjediti ondje pokraj vode i nakon što su ostali ušli u kuću, uzalud se trudeći rasvijetliti zbrku koja joj je vladala u glavi. Sunce je već bilo nisko na

horizontu kad ju je Hori ugledao dok je prelazio dvorište i pridružio joj se.

„Kasno je, Renisenb. Sunce je na zalasku. Trebala bi ući u kuću." Njegov ozbiljni, tihi glas umirio ju je kao i uvijek. Okrenula mu se s pitanjem.

„Zar se žene u kućanstvu doista moraju držati zajedno?"

„Tko ti je to rekao, Renisenb?"

„Kait. Ona i Satipy - " Renisenb je zastala.

“A ti - želiš razmišljati svojom glavom?"

“Oh, razmišljati! Ja ne znam razmišljati, Hori. Sve mi je zbrkano u glavi. Ljudi su zbrkani. Svi su drugačiji nego što sam mislila da jesu. Satipy sam uvijek smatrala hrabrom, odlučnom, dominantnom. Ali sad je slaba, neodlučna, čak i strašljiva.

Tko je onda prava Satipy? Ljudi se ne mogu samo tako promijeniti u jednom danu."

„Ne u jednom danu - ne."

„A Kait - ona je uvijek bila pokorna i poslušna i svima je dopuštala da je tiraniziraju. A sad ona tiranizira sve nas! Čini se da je se čak i Sobek boji. Čak je i Vahmose drugačiji - izdaje zapovijedi i očekuje da budu izvršene!"

“I sve te to zbunjuje, Renisenb?"

„Da. Jer ne razumijem. Katkad mi se čini da bi čak i Henet mogla biti posve drugačija nego što se doima!" Renisenb se nasmijala kao da je izrekla kakav apsurd, no Hori joj se nije pridružio. Njegovo lice ostalo je ozbiljno i zamišljeno.

„Nikad nisi previše razmišljala o ljudima, zar ne, Renisenb? Da jesi, shvatila bi -"

Zastao je, pa nastavio: „Znaš da svaka grobnica uvijek ima lažni ulaz?"

Renisenb se zablenu u njega.

„Da, naravno."

„Pa, isto vrijedi i za ljude. I ljudi grade lažne ulaze - kako bi zavarali. Ako su svjesni neke svoje slabosti ili nedostatka, izgrade impresivan ulaz koji predstavlja samouvjerenost, hvalisavost ili nadmoćan autoritet - i nakon nekog vremena počnu i sami u njega vjerovati. Oni misle, i svi ostali misle, da su doista takvi. Ali iza tih vrata, Renisenb, nema ničeg osim gole stijene..."

I tako kad naiđe stvarnost i dotakne ih perom istine - njihov pravi karakter ponovo iziđe na vidjelo. Kait su blagost i pokornost donijeli sve što je željela - muža i djecu. Glupost je činila njen život lakšim - ali kad joj je zaprijetila stvarnost u obliku opasnosti, njena istinska priroda izbila je na površinu. Nije se promijenila, Renisenb - ta snaga i ta bezobzirnost oduvijek su bili ondje."

Renisenb je djetinjasto rekla:

„Ali meni se to ne sviđa, Hori. To me plaši. Plaši me što su svi drugačiji nego što sam ih smatrala. A što je sa mnom? Ja sam uvijek ista."

„Jesi li?" Hori joj se nasmiješio. „Zašto si onda tolike sate provela sjedeći ovdje nabrana čela, umujući i mozgajući? Je li stara Renisenb - Renisenb koja je 1otišla s Khayem - ikad činila takve stvari?"

„Oh, ne. Nije bilo potrebe - " Renisenb je zastala.

„Vidiš? Sama si to rekla. To je riječ koja označava stvarnost – potreba. Ni ti nisi sretno dijete koje ni o čemu ne razmišlja i sve uzima zdravo za gotovo kakvim si se uvijek činila. Nisi tek jedna od žena ovog kućanstva. Ti si Renisenb koja želi misliti vlastitom glavom i razmišlja o drugim ljudima..."

Renisenb je polako rekla: „Pitala sam se nešto u vezi Nofret..."

„Što si se pitala?"

„Pitala sam se zato je ne mogu zaboraviti.... Bila je zla i okrutna i pokušala nam je svima nanijeti zlo, a sad je mrtva - zašto se ne mogu jednostavno zadovoljiti time?"

„Ne možeš se zadovoljiti time?"

„Ne. Pokušavam - ali - " Renisenb je zastala. Zbunjeno je prešla rukom preko očiju. „Katkad imam osjećaj da znam za Nofret, Hori."

„Znaš? Kako to misliš?"

„Ne mogu to objasniti. No javlja mi se s vremena na vrijeme - gotovo kao da je ona ovdje pokraj mene. Osjećam - gotovo - kao da sam ona - kao da znam što je osjećala. Bila je vrlo nesretna, Hori. Sad to znam, iako onda to nisam znala.

Željela nam je svima nanijeti bol jer je bila tako nesretna."

„To ne možeš znati, Renisenb."

„Ne, naravno da ne mogu znati, ali to je ono što osjećam. Taj jad, ta gorčina, ta crna mržnja - jednom sam ih vidjela na njezinom licu i

nisam razumjela! Morala je nekog voljeti, ali je onda nešto pošlo po krivu - možda je on umro... Ili je otišao...

A ona je nakon toga ostala takva - sa željom da nanese bol, da rani. Oh, možeš reći štogod želiš, ali ja znam da sam u pravu! Postala je prilježnica tom starcu, mom ocu - i došla je ovamo, gdje je nitko nije volio - misleći da će i nas učiniti nesretnima kao što je i sama bila - da, upravo se tako dogodilo!"

Hori ju je znatiželjno pogledao. „Kako samo sigurno zvučiš, Renisenb. A ipak Nofret nisi dobro poznavala."

„Ali osjećam da je to istina, Hori. Osjećam nju - Nofret. Katkad je osjećam vrlo blizu sebe..."

„Razumijem."

Među njima je zavladao tišina. Bilo se već gotovo potpuno smračilo. Potom je Hori tiho rekao: „Vjeruješ, zar ne, da Nofretina smrt nije bila nesretan slučaj? Misliš da ju je netko gurnuo s litice?"

Renisenb je osjetila snažno gnušanje prema vlastitom vjerovanju kad ga je čula uobličena u riječi.

„Ne, ne, nemoj to govoriti."

„Ali mislim, Renisenb, da bismo to morali izgovoriti - budući da ti je to na umu.

Misliš tako, zar ne?"

„Ja - da!"

Hori je zamišljeno pognuo glavu. Nastavio je: „I misliš da je Sobek to učinio?"

„Tko je drugi mogao biti? Sjećaš li se kako je ubio onu zmiju? I sjećaš se što je rekao - onog dana - dana kad je Nofret umrla - prije nego što je izišao iz velike dvorane?"

„Sjećam se što je rekao, da. No nisu uvijek ljudi koji najviše govore ujedno i oni koji najviše čine!"

„Ali vjeruješ da je Nofret ubijena?"

„Da, Renisenb, vjerujem... No to je, na kraju krajeva, samo moje mišljenje.

Nemam nikakvih dokaza.

Mislim da dokaza nikad neće ni biti. Zato sam poticao Imhotepa da prihvati mišljenje kako se radi o nesreći. Netko je gurnuo Nofret - no nikad nećemo doznati tko je to bio."

„Hoćeš reći da ne misliš kako je to bio Sobek?"

Ja ne mislim. Ali, kao što sam rekao, nikad nećemo doznati - stoga je bolje ne razmišljati o tome."

„Ali - ako nije bio Sobek - što misliš tko je bio?"

Hori je odmahnuo glavom. „Imam predodžbu - koja bi mogla biti pogrešna. Zato je bolje ne izgovoriti je..."

„Ali onda - nikad nećemo znati!" U Renisenbinu glasu začuo se očaj.

„Možda - " Hori je oklijevao - „možda je tako najbolje, Ne znati?"

„Ne znati." Renisenb je zadrhtala. „Ali onda - oh, Hori, bojim se!"

3. Ljeto

Prvi mjesec ljeta - Dan jedanaesti

Posljednje su ceremonije dovršene i sve čarolije izgovorene. Montu, božanski otac hrama Hatorina, uzeo je metlu načinjenu od trave heden i pažljivo njome pomeo komoru, istovremeno recitirajući čaroliju koja je trebala ukloniti tragove svih zlih duhova prije nego što se vrata zapečate jednom zauvijek.

Potom je Grobnica zapečaćena, a sve što je ostalo za balzamerima, lonci puni soli i krpa koje su bile kontaktu s tijelom, položeno je u manju komoru u blizini koja je također zapečaćena. Imhotep je ispravio ramena i duboko udahnuo, opustivši pobožni izraz lica koji je nosio za pogrebe. Sve je obavljeno kako je dolikovalo.

Nofret je bila pokopana uz sve propisane rituale i ni na čemu se nije štedjelo (iako je Imhotep čitav trošak smatrao pomalo pretjeranim). Imhotep je izmijenio izraze poštovanja sa svećenicima koji su, sad kad je njihova sveta služba bila dovršena, ponovo poprimili držanje ovozemaljskih ljudi. Svi su se uputili prema kući, gdje ih je čekala prikladna okrepa.

Imhotep je s najvišim božanskim ocem raspravio nedavne političke promjene.

Teba je ubrzano postajala vrlo moćan grad. Bilo je moguće da će Egipat uskoro ponovo biti ujedinjen pod jednim vladarom.

Zlatno doba graditelja piramida moglo bi se vratiti. Montu je s poštovanjem i odobravanjem govorio o kralju Nebhepet-Reu. Prvoklasan vojnik, a također i vrlo pobožan čovjek. Pokvareni i kukavički Sjever teško će mu se moći oduprijeti.

Ujedinjeni Egipat, to je ono što im je bilo potrebno. A to bi nesumnjivo značilo velike stvari za Tebu...

Muškarci su zajedno šetali i raspravljali o budućnosti. Renisenb je bacila pogled prema litici i zapečaćenoj pogrebnoj komori.

„Dakle, to je kraj“, promrmljala je. Preplavio ju je osjećaj olakšanja. Ni sama nije znala čega se plašila. Neke iznenadne provale optužbi

izrečene u posljednji tren?

No sve je prošlo glatko. Nofret je bila pokopana uza sve rituale njihove religije kako je i dolikovalo. Bio je to kraj. Henet je ispod glasa rekla: „Nadam se. Možeš biti sigurna da se nadam da je tako, Renisenb.“

Renisenb se okrenula prema njoj.

„Kako to misliš, Henet?“ Henet je izbjegavala njezin pogled.

„Samo sam rekla kako se nadam da je ovo doista kraj. Katkad je ono što smatramo krajem zapravo tek početak. A to ne bi bilo dobro.“

Renisenb je ljutito rekla:

“O čemu to govoriš, Henet? Na što ciljaš?”

„Sigurna sam da nikad ne ciljam ni na što, Renisenb. Nikad ne bih takvo što učinila. Nofret je pokopana i svi su zadovoljni. Dakle, sve je onako kako treba biti.“

Renisenb je upitala: „Je li moj otac pitao tebe što misliš o Nofretinoj smrti?“

„Da, jest, Renisenb. Inzistirao je da mu točno ispriповjedam svoje mišljenje o svemu.“

“I što si mu rekla?”

„Pa, dakako, rekla sam mu da se radilo o nesretnom slučaju. Što je drugo moglo biti posrijedi? Nisi valjda ni na trenutak pomislio, rekla sam mu, da bi netko iz tvoje obitelji naudio djevojci, zar ne? Ne bi se usudili, rekla sam mu. Daleko te previše poštuju. Možda malo gundaju, no ništa više od toga, rekla sam mu. Možeš mi vjerovati na riječ, rekla sam, da se nije dogodilo ništa takvoga.“

Henet je kimnula i zahihotala.

“I moj ti je otac povjerovao?”

Još jednom je Henet kimnula s popriličnom dozom zadovoljstva.

„Ah, tvoj otac zna koliko sam odana njegovim interesima. Uvijek će povjerovati staroj Henet u svemu. On me cijeni iako me nitko od vas ostalih ne poštuje. Ah, što se može; moja odanost svima vama nagrada je sama po sebi. Ne očekujem zahvalnost.“

„Također si bila vrlo odana i Nofret“, rekla je Renisenb.

„Doista ne razumijem odakle ti takva ideja, Renisenb. Morala sam izvršavati zapovijedi kao i svi ostali.“

„Ona je mislila da si joj odana.“

Henet je ponovo zahihotala. „Nofret nije bila baš toliko pametna kakvom se smatrala. Ponosna djevojka - djevojka koja je mislila da posjeduje čitav svijet.

Pa, sad su suci podzemlja ti koje treba zadovoljiti - a lijepo lice ondje joj neće pomoći. Bilo kako bilo, riješili smo je se. Barem, dodala je ispod glasa i dotakla jedan od amuleta koji je nosila, se nadam da je tako."

„Renisenb, htio bih razgovarati s tobom o Satipy."

„Da, Vahmose?" Renisenb je podigla pogled pun suosjećanja prema blagom, zabrinutom licu svog brata.

Vahmose je rekao polako i mračno: „Sa Satipy nešto nije u redu. Ne mogu to razumjeti."

Renisenb je tužno odmahнула glavom. Nije pronalazila nikakve utješne riječi.

„Već neko vrijeme primjećujem na njoj tu promjenu", nastavio je Vahmose.

„Trza se i drhti na svaki neobičan zvuk. Nema apetita. Šulja se uokolo kao da se boji svoje vlastite sjene. Sigurno si i ti to primijetila, Renisenb?"

„Da, uistinu, svi smo primijetili."

„Pitao sam ju je li bolesna - želi li da pozovem liječnika - no rekla mi je da nema nikakvih problema - da je sve u savršenom redu."

„Znam."

„Dakle, i ti si joj postavila isto pitanje? I ništa ti nije rekla - apsolutno ništa?"

Naglasio je posljednje riječi. Renisenb je suosjećala s njegovom tjeskobom, no nije mu mogla reći ništa što bi pomoglo.

„Uporno tvrdi da je posve dobro."

Vahmose je promrmljao: „Noću ne spava dobro - vrišti u snu. Je li - bi li je mogla mučiti kakva tuga o kojoj mi ništa ne znamo?"

Renisenb je odmahнула glavom. „Ne vidim kako bi to bilo moguće. S djecom je sve u redu. Ovdje se ništa nije dogodilo - izuzev, dakako, Nofretine smrti - a Satipy teško da bi zbog toga tugovala", dodala je suho.

Vahmose se slabašno nasmiješio: „Ne, doista. Upravo suprotno. Osim toga, ovo se spremalo već neko vrijeme. Počelo je, čini mi se, prije Nofretine smrti."

Njegov je ton bio pomalo nesiguran i Renisenb ga je brzo pogledala. Vahmose je nastavio s blagom ustrajnošću: „Prije Nofretine smrti, ne misliš li tako?“

„Ja sam to primijetila tek nakon njezine smrti“, rekla je Renisenb polako.

„I nije ti ništa rekla - sigurna si u to?“ Renisenb je odmahнула glavom.

„Ali, znaš, Vahmose, ne bih rekla da je Satipy bolesna. Više mi se čini kao da se - boji.“

„Boji?“ uzviknuo je Vahmose u posvemašnjem zaprepaštenju. „Ali zašto bi se Satipy bojala? I čega? Satipy je oduvijek posjedovala hrabrost lavice.“

„Znam“, rekla je Renisenb bespomoćno. „Uvijek smo tako mislili - no ljudi se mijenjaju - čudno je to.“

„Misliš li da Kait možda nešto zna? Je li Satipy razgovarala s njom?“

„Prije bi razgovarala s njom nego sa mnom - ali mislim da nije. Zapravo, sigurna sam da nije.“

„Što Kait misli?“

„Kait? Kait nikad ne razmišlja ni o čemu.“

Sve što je Kait učinila, prisjećala se Renisenb, bilo je da je iskoristila Satipyinu neobičnu krotkost i za sebe i svoju djecu prigrabila najbolje komade novoispletenog lana - što joj nikad ne bi bilo dopušteno da je Satipy bila pri sebi.

Čitava bi kuća odjekivala od strastvenih rasprava! Činjenica da se Satipy predala jedva promrmljavši nešto u znak protesta dojmila se Renisenb više od ičeg drugog što se moglo dogoditi.

„Jesi li razgovarao s Esom?“ upitala je Renisenb. „Naša baka dobro razumije žene i njihovo ponašanje.“

„Esa“, rekao je Vahmose s blagom razdraženošću, „mi samo govori da budem zahvalan na ugodnoj promjeni. Kaže kako bi bilo previše nadati se da će Satipy i ostati tako ugodno razumna.“

Renisenb je rekla s jedva primjetnim oklijevanjem: „Jesi li pitao Henet?“

„Henet?“ Vahmose se namrštio. „Ne, doista. Nikad ne bih s Henet razgovarao o takvim stvarima. Ta si žena i ovako pripisuje prevelike zasluge. Moj ju je otac razmazio.“

“Oh, to znam. Vrlo je zamorna. Ali bez obzira na to - pa - ”
Renisenb je oklijevala — „Henet obično sve zna.”

Vahmose je polako rekao: „Hoćeš li je ti pitati, Renisenb? I reći mi što je rekla?”

„Ako tako želiš.” Renisenb je svoju istragu odložila do trenutka kad je Henet uspjela uhvatiti nasamo. Uputile su se prema tkalačkim kućama. Na Renisenbino poprilično iznenađenje, činilo se da je njezino pitanje kod Henet izazvalo nelagodu. Nije iskazala nimalo svoje uobičajene spremnosti na tračanje.

Dotaknula je jedan od amuleta koje je nosila i bacila pogled preko ramena.

„To nema nikakve veze sa mnom, zacijelo... Nije na meni da primjećujem ponaša li se netko neobično ili ne. Gledam svoja posla. Ako se dogode nevolje, ne želim biti umiješana u njih.”

„Nevolje? Kakve nevolje?”

Henet joj je dobacila brzi pogled postrance.

„Nikakve, nadam se. Ništa što bi se ticalo nas, u svakom slučaju. Meni i tebi, Renisenb, ne može se ništa prigovoriti. U tome nalazim veliku utjehu.”

„Pokušavaš li reći da Satipy - što zapravo pokušavaš reći?”

„Ne pokušavam reći apsolutno ništa, Renisenb - i, molim te, nemoj u mojim riječima tražiti nekakva skrivena značenja. Moj položaj u ovoj kući jedva da je nešto bolji od služinskog i nije moj posao izricati svoj sud o stvarima koje nemaju nikakve veze sa mnom. Ako mene pitaš, promjena je ugodna i ako sve ostane na tome, pa, nikome neće štetiti. A sad me ispričaj, molim te, Renisenb. Moram poći provjeriti označavaju li pravilno datum na lanenim platnima. Te su žene tako nemarne, uvijek brbljaju i smiju se i zanemaruju svoj posao.”

Nezadovoljna, Renisenb ju je promatrala kako nestaje u tkalačkoj kolibi. Sama se polako uputila natrag prema kući. Satipy je nije čula kad je ušla u njezinu sobu, pa je poskočila i vrisnula kad joj je Renisenb dotakla rame.

“Oh, preplašila si me, mislila sam - ”

„Satipy”, rekla je Renisenb.

„Što nije u redu? Zašto mi ne kažeš? Vahmose je zabrinut za tebe i – ”
Satipyini prsti poletjeli su k njenim usnama. Nervozno je

promucala, očiju širom rastvorenih od straha: „Vahmose? Što - što je rekao?"

„Zabrinut je. Čuo te kako vičeš u snu - "

„Renisenb!" Satipy ju je zgrabila za ruku.

„Jesam li rekla - Što sam rekla?" ' Zjenice su joj bile raširene od užasa. „Misli li Vahmose - što ti je rekao?"

„Oboje mislimo da si bolesna - ili nesretna."

„Nesretna?" Satipy je ponovila tu riječ ispod glasa s neobičnim naglaskom., Jesi li nesretna, Satipy?"

„Možda... Ne znam. Nije riječ o tome."

„Ne. Preplašena si, zar ne?"

Satipy se zagledala u nju s iznenadnim neprijateljstvom.

„Zašto to govoriš? Zašto bih bila preplašena? Sto bi me preplašilo?"

„Ne znam", rekla je Renisenb. „No to je istina, zar ne?"

Satipy je s naporom poprimila svoje nekadašnje arogantno držanje. Zabacila je glavu unatrag.

„Ne bojim se ničega - nikoga! Kako se usuđuješ sugerirati mi takvo nešto, Renisenb? I neću trpjeti da o meni razglabaš s Vahmoseom. Vahmose i ja se razumijemo."

Zastala je, a potom oštro dodala: „Nofret je mrtva - i dobro je da smo je se riješili. To je moje mišljenje. I možeš svakome tko te pita reći da je to moje mišljenje o toj stvari."

„Nofret?" upitno je ponovila Renisenb.

Satipy se razjarila do te mjere da se činila posve nalik nekadašnjoj sebi. „Nofret - Nofret - Nofret! Zlo mi je od zvuka tog imena. U ovoj kući ga više ne moramo slušati - i hvala bogovima na tome."

Njezin glas, koji se bio podignuo do svog starog kreštavog tona, naglo se spustio kad je ušao Vahmose. Rekao je neobično strogo: „Budi tiho, Satipy. Ako te moj otac čuje, izazvat ćeš nove nevolje. Kako se možeš ponašati tako bedasto?"

Ako je Vahmoseov strogi i nezadovoljni ton bio neobičan, jednako je neobična bila i Satipyina krotka predaja.

Promrmljalaje: „Žao mi je, Vahmose... Nisam mislila..."

„Pa, ubuduće budi opreznija! I prije ste najviše nevolja uzrokovale ti i Kait. Vi žene nemate nimalo mozga!"

Satipy je ponovo promrmljala: „Žao mi je..."

Vahmose je izišao uspravnih ramena i hoda mnogo odlučnijeg nego inače, kao da mu je sama činjenica da je jednom u životu uspio nametnuti svoj autoritet koristila.

Renisenb je polako produžila u sobu stare Ese. Njezina baka, pomislila je, mogla bi joj ponuditi kakav savjet koji bi joj pomogao. Međutim, Esa, koju je zatekla vi jedenju grožđa s priličnim užitkom, odbila je čitavu stvar shvatiti ozbiljno.

„Satipy? Satipy? Otkud odjednom tolika strka oko Satipy? Zar vam se svima toliko sviđa njeno tiraniziranje i naređivanje da dižete toliku galamu jer se po prvi put u životu počela ponašati kako treba?”

Ispljunula je sjemenke grožđa i napomenula: „Bilo kako bilo, promjena je predobra da bi potrajala - osim ako je Vahmose ne uspije održati.”

„Vahmose?”

„Da. Nadala sam se da se Vahmose napokon opametio i priuštio svojoj ženi dobre batine. To je upravo ono što joj treba - a ona je tip žene koja bi vjerojatno i uživala u njima. Vahmose je sa svojim krotkim, puzavim držanjem vjerojatno predstavljao pravu kušnju za nju.”

„Vahmose je drag”, uzviknula je Renisenb ogorčeno. „Ljubazan je prema svima - i nježan poput žene - ako su žene uopće nježne”, dodala je nesigurno.

Esa je zahihotala. „Dobro pitanje, unuko. Ne, žene nisu ni najmanje nježne - ili, ako jesu, neka im Izida pomogne! I rijetke su žene koje žele ljubaznog, nježnog muža. Mnoge bi radije za muža imale naočitu, hvalisavu životinju poput Sobeka - on je taj koji zaokuplja djevojačku maštu. Ili pametnog mladića poput Kamenija - što kažeš, Renisenb? Muhe u dvorištu ne mogu predugo počivati na njemu. A ima i dobar ukus za ljubavne pjesme. Što kažeš? He, he, he.”

Renisenb je osjetila kako su joj obrazi pocrvenjeli.

„Nemam pojma o čemu govoriš”, rekla je dostojanstveno.

„Svi vi mislite da stara Esa ne zna što se događa! Ali znam, itekako.” Zirnula je u Renisenb svojim poluslijepim očima. „Možda znam i prije nego ti, dijete. Ne ljuti se. Takav je život, Renisenb. Khay ti je bio dobar brat - no on sada svojim čamcem plovi po Podzemnom svijetu. Sestra će pronaći novog brata koji će probadati ribe kopljem u našoj vlastitoj rijeci - iako Kameni tu ne bi bio od

prevelike koristi. Njega privlače svitak papirusa i pisaljka od trstike. Ipak, privlačan je mladić - i posjeduje istančan ukus za glazbu. Unatoč svemu tome, međutim, nisam sigurna da je on pravi čovjek za tebe.

Ne znamo mnogo o njemu - on je sjevernjak. Imhotep ga cijeni - ali Imhotepa sam uvijek smatrala budalom. Njega svatko može osvojiti laskanjem. Pogledaj samo Henet!"

„Posve si u krivu", rekla je Renisenb dostojanstveno.

„Onda dobro, u krivu sam. Tvoj otac nije budala."

„Nisam na to mislila. Mislila sam - "

„Znam što si mislila, dijete", nacerila se Esa. „No ti ne znaš u čemu je pravi vic.

Ne znaš kako je dobro sjediti ovdje bez briga poput mene, s čitavom tom stvari s braćom i sestrama i ljubavlju i mržnjom iza sebe. Pojesti kakvu dobro kuhanu debelu prepelicu ili močvarnu pticu i nakon nje kolač s medom, malo dobro kuhanog poriluka i celera, i sve to sprati sirijskim vinom - i nemati niti jedne jedine brige na svijetu. I gledati na svu tu strast i slomljena srca i znati da ništa od toga na tebe više ne može utjecati.

Gledati svog sina kako pravi budalu od sebe zbog zgodne djevojke i gledati nju kako čitavu kuću preokreće naglavce - to me nasmijalo, mogu ti reći! Na neki način, znaš, ta mi se djevojka sviđala! Imala je vruga u sebi, tu nema sumnje - sjeti se samo načina na koji im je svima uspijevala pronaći bolnu točku. Sobek je bio nalik na probušeni mjehur - lpy nalik na dijete - Vahmose postuđen kao muškarac kojeg tiranizira vlastita supruga.

To je kao kad u vodi ugledaš odraz vlastitog lica - ona im je pokazala upravo kako su izgledali čitavom svijetu. Ali zašto je mrzila tebe, Renisenb? Odgovori mi na to."

„Zar me doista mrzila?" rekla je Renisenb nesigurno.

„Ja - jednom sam se pokušala sprijateljiti s njom."

„A ona je to odbila? Itekako te mrzila, Renisenb."

Esa je zastala, pa oštro upitala: „Nije li to možda bilo zbog Kamenija?"

U Renisenbine obraze navalila je boja. „Kamenija? Ne znam o čemu govoriš."

Esa je zamišljeno rekla: „Ona i Kameni su oboje došli sa sjevera, ali ti si ta koju je Kameni gledao preko dvorišta.”

Renisenb je naglo rekla: „Moram ići vidjeti što je s Teti.”

Esin kreštavi, zabavljeni hihot ju je slijedio. Užarenih obraza, Renisenb je požurila preko dvorišta prema jezeru.

Kameni ju je zazvao s trijema: „Napisao sam novu pjesmu, Renisenb. Ostani i poslušaj je.”

Ona je odmahнула glavom i požurila dalje. Srce joj je ljutito kucalo. Kameni i Nofret. Nofret i Kameni. Zašto je dopustila staroj Esi, koja je tako zlobno ljubila psine, da joj ubaci takve zamisli u glavu? I zašto bi je uopće bilo briga? Uostalom, to je bilo posve nevažno. Nije gajila nikakve osjećaje prema Kameniju, apsolutno nikakve. Prema tom drskom mladiću nasmijana glasa i ramena koja su je podsjećala na Khayja. Khay... Khay. Uporno je ponavljala njegovo ime - no po prvi put ono joj nije pred oči prizvalo nikakvu sliku. Khay je bio na drugom svijetu. Bio je na Žrtvenim poljima...

Kameni je na trijemu tiho pjevao:

Reći ću Ptahu: Daj mi večeras moju sestru..”

„Renisenb!” Hori je dvaput ponovio njezino ime prije nego što ga je čula i okrenula leđa Nilu koji je dotad zamišljeno promatrala.

„Bila si izgubljena u mislima, Renisenb. O čemu si razmišljala?”

Renisenb je prkosno rekla: „Razmišljala sam o Khayju.”

Hori ju je proučavao trenutak-dva, pa se nasmiješio.

„Shvaćam”, rekao je.

Renisenb je imala neugodan osjećaj da je doista i shvaćao! Rekla je s iznenadnom žurbom: „Što se dogodi kad umreš? Zna li itko uistinu? Svi ti tekstovi - sve te stvari koje su zapisane na lijesovima - neke od njih toliko su zakučaste da naizgled ne znače ama baš ništa. Znamo da je Oziris ubijen i da je njegovo tijelo ponovo sastavljeno, da on nosi bijelu krunu i da zbog njega ne moramo umrijeti - no katkad, Hori, ništa od toga ne čini mi se stvarnim - i sve je tako zbrkano...”

Hori je blago kimnuo.

„No, što se doista događa nakon što umreš - to je ono što me zanima?”

„To ti ja ne mogu reći, Renisenb. Ta bi pitanja trebala postaviti svećeniku.”

„On bi mi samo dao uobičajene odgovore. Ja želim znati.“

Hori je blago rekao: „To nitko od nas neće znati dok i sami ne umremo...”

Renisenb je zadrhtala. „Ne - ne govori to!”

„Zar te je nešto uzrujalo, Renisenb?”

„Esa.” Zastala je, pa nastavila: „Reci mi, Hori, jesu li - jesu li se Kameni i Nofret dobro poznavali prije - nego što su došli ovamo?”

Hori je na trenutak stao posve nepomično, a tad je, hodajući pokraj Renisenb natrag prema kući, rekao: „Shvaćam. Dakle, tako stvari stoje...”

„Kako to misliš - tako stvari stoje? Postavila sam ti jednostavno pitanje.”

„Na koje ne znam odgovor. Nofret i Kameni poznavali su se na sjeveru - koliko dobro, ne znam.” Blago je dodao: „Je li to bitno?”

„Ne, naravno da nije”, rekla je Renisenb. „Potpuno je beznačajno.”

„Nofret je mrtva.”

„Mrtva i balzamirana i zapečaćena u svojoj grobnici! I to je to!”

Hori je mirno nastavio: “A Kameni - čini se da ne tuguje...”

„Ne”, rekla je Renisenb, iznenađena njegovim komentarama. „To je istina.”

Impulzivno se okrenula prema njemu: “Oh, Hori, kako - kako si ti utješna osoba!”

On se nasmiješio. „Maloj Renisenb popravio sam njezinog lava. A sad ona ima druge igračke.”

Renisenb je zaobišla kuću kad su joj prišli. „Još ne želim ući unutra. Imam osjećaj kao da ih sve mrzim. Oh, ne zapravo, razumiješ. Samo sam ljuta i nestrpljiva, a svi se ponašaju tako čudno. Zar ne možemo poći do tvoje Grobnice? Ondje je tako lijepo - čovjek je ondje - oh, iznad svega.”

„To je mudro od tebe, Renisenb. I ja isto osjećam. Kuća, poljoprivredno zemljište, polja - ondje je sve to ispod tebe, beznačajno. Vidiš dalje od svega toga - prema rijeci - i još dalje od rijeke - vidiš čitavi Egipat. Jer uskoro će Egipat ponovo biti jedno - snažan i veličanstven kakav je bio i u prošlosti.”

Renisenb je neodređeno promrmljala: „Je li to važno?”

Hori se nasmiješio. „Maloj Renisenb nije. Njoj je važan samo njezin lav.”

„Ismijavaš me, Hori. Dakle, tebi jest važno?"

Hori je promrmljao: „Zašto bi bilo? Uistinu, zašto bi? Ja sam samo pomoćnik jednog ka-svećenika. Zašto bi meni bilo važno je li Egipat velik ili malen?"

„Gledaj." Renisenb je usmjerila njegovu pažnju prema litici iznad njih. „Vahmose i Satipy su išli do Grobnice. Upravo silaze."

„Da", rekao je Hori. „Trebalo je počistiti neke stvari, nekoliko smotaka lana koje balzameri nisu upotrijebili. Vahmose je rekao da će zamoliti Satipy da pođe gore s njim i savjetuje mu što da učini s tim lanom."

Njih dvoje su zastali i zagledali se u par koji se spuštao puteljkom. Renisenb je odjednom palo na um kako su se upravo približavali mjestu s kojeg je morala pasti Nofret. Satipy je išla prva. Vahmose je malo zaostajao za njom. Iznenada je Satipy okrenula glavu kako bi nešto rekla Vahmoseu. Možda, pomislila je Renisenb, mu je htjela reći kako je to najvjerojatnije bilo mjesto na kojem se nesreća dogodila.

A tad se Satipy odjednom ukočila u mjestu. Stala je kao smrznuta, gledajući za sobom niz puteljak. Podigla je ruke kao da je ugledala kakav strašan prizor ili kao da se željela obraniti od udarca. Nešto je povikala, spotakla se, zanjihala, a onda, kad je Vahmose skočio prema njoj, ispustila je vrisak ispunjen užasom, pala s litice i naglavce se survala prema oštrim stijenama pod njom...

Renisenb, prekrivši grlo rukom, gledala je njezin pad u nevjerici. Satipy je ležala u zgužvanoj hrpi na istom mjestu na kojem su pronašli Nofret. Pribravši se, Renisenb je potrčala prema njoj. Vahmose je vikao i trkom se spuštao niz puteljak. Renisenb je stigla do tijela svoje šurjakinje i nagnula se nad njega.

Satipyine oči bile su otvorene, a kapci su treperili. Njezine su se usne pomicala, pokušavajući oblikovati riječi. Renisenb se nagnula bliže. Preplašio ju je zamućeni užas u Satipyinim očima. Tad je začula glas umiruće žene. Bio je to tek promukli šapat. Satipyina glava pala je unatrag. Čeljust joj se opustila. Hori se okrenuo kako bi dočekao Vahmosea. Dvojica muškaraca zajedno su im prišla. Renisenb se okrenula svom bratu.

„Što je uzviknula, ondje gore, prije nego što je pala?"

Vahmose je disao kratkim udasima - jedva je mogao govoriti..
„Pogledala je iza mene - preko mog ramena - kao da je ugledala još nekog tko se spuštao puteljkom - no nije bilo nikog - ondje nije bilo nikog.“

Hori je potvrdio: „Nije bilo nikog...“

Vahmoseov glas postao je tih, prestrašeni šapat: “A tad je povikala - ”

„Što je rekla?“ upitala je Renisenb nestrpljivo.

„Rekla je - rekla je...“ Njegov glas je drhtao... „Nofret...“

Prvi mjesec ljeta - Dan dvanaesti

„Dakle, to si htio reći?“ Renisenb je te riječi dobacila Horiju više kao izjavu nego kao pitanje. Užasnuta, dodala je tiho, ispod glasa, shvaćajući napokon pravu: „Satipy je ubila Nofret...“

Sjedeći, brade oslonjene na ruke, na ulazu u Horijevu malenu izbu pokraj Grobnice, Renisenb je zurila u dolinu pod njima. Sanjivo je pomislila kako su istinite bile riječi koje je jučer izrekla - (je li to doista bilo tako nedavno?) S tog mjesta kuća pod njima i užurbani, zaposleni likovi doimali su se tek poput mravljeg gnijezda. Samo je sunce, veličanstveno u svojoj snazi, koje je sjalo nad njihovim glavama - samo je uska pruga blijedog srebra na koju je na tom jutarnjem svjetlu podsjećao Nil - samo su oni bili vječni i trajni. Khay je umro, i Nofret i Satipy - a jednog dana umrijet će i ona i Hori. Ali Ra će i dalje vladati nebeskim svodom i noću ploviti svojom barkom kroz Podzemni svijet do svitanja novog dana. A rijeka će i dalje teći, teći sve od Elefantine, pokraj Tebe, pokraj sela i sve do Donjeg Egipta, gdje je Nofret živjela i bila vesela i laka srca, pa dalje prema velikim vodama i dalje od Egipta.

Satipy i Nofret... Renisenb je razmišljala na glas budući da joj Hori nije odgovorio.

„Razumiješ, bila sam tako uvjerena da je Sobek - “ Zastala je. Hori je zamišljeno rekao: „Unaprijed stvoren zaključak.“

„A opet je to bilo tako glupo od mene“, nastavila je Renisenb. „Henet mi je rekla, ili mi je više-manje rekla, da je Satipy pošla u šetnju u ovom smjeru i da se Nofret popela ovamo gore. Trebala sam shvatiti koliko je očigledno bilo da je Satipy slijedila Nofret - da su se susrele na puteljku - i da ju je Satipy gurnula s litice.

Neposredno prije toga rekla je kako je ona veći muškarac od ijednog od moje braće.“

Renisenb se prekinula i zadrhtala. „A kad sam je susrela - “ nastavila je, „tad sam trebala shvatiti. Bila je posve drugačija - bila je preplašena. Pokušala me je uvjeriti da se vratim u kuću s njom. Nije željela da pronađem Nofretino tijelo.

Sigurno sam bila slijepa kad nisam shvatila istinu. Ali bila sam tako ispunjena strahom od Sobeka...”

„Znam. Zato jer si ga vidjela kako je ubio onu zmiju Renisenb se gorljivo složila. „Da, to je bio razlog. A nakon toga sam usnula san...

Siroti Sobek - kako sam ga krivo ocijenila. Kao što si jednom rekao, prijetiti nije isto što i činiti. Sobek je uvijek bio hvalisav. Satipy je bila ta koja je uvijek bila hrabra i bezobzirna i koja se nije bojala djelovati. A onda čitavo vrijeme nakon Nofretine smrti - način na koji je Satipy hodala uokolo poput duha - svi smo bili zbunjeni - zašto se nismo dosjetili pravom objašnjenju?"

Dodala je, na brzinu mu dobacivši pogled: „Ali ti jesi?"

„Već neko vrijeme", rekao je Hori, „bio sam uvjeren da trag za razrješenje misterije Nofretine smrti leži u Satipyinoj neobičnoj promjeni ponašanja. Ta je promjena bila toliko velika da je moralo postojati neko objašnjenje za nju."

"A ipak nisi ništa rekao?"

„Kako sam mogao, Renisenb? Kakve bih dokaze ikad mogao pružiti?"

„Nikakve, dakako."

„Dokazi moraju biti čvrsti cigleni zidovi činjenica."

"A ipak, jednom si rekao", usprotivila mu se Renisenb, „kako se ljudi zapravo ne mijenjaju. A sad priznaješ da se Satipy ipak promijenila."

„Ti bi trebala raspravljati na nomarhovu sudu. Ne, Renisenb, ono što sam rekao još uvijek vrijedi - ljudi su uvijek dosljedni sebi. Satipy je, poput Sobeka, bila sposobna samo za odvažne riječi i priče. Uistinu, moguće je da bi s riječi mogla prijeći na djela - no osobno mislim da je bila od onih ljudi koji ništa ne mogu zamisliti dok se ne dogodi. U njezinom životu sve do tog kobnog dana nije bilo ničeg čega bi se trebala bojati. Kad je strah došao, uhvatio ju je nespremnu. Tad je naučila kako je hrabrost zapravo odlučnost da se suoči s nepredviđenim - a ona tu hrabrost nije imala."

Renisenb je promrmljala tihim glasom: „Kad je strah došao... Da, strah je ono što nas prati sve od dana Nofretine smrti. Satipy ga je nosila na svom licu kako bismo ga svi mogli vidjeti. Bio je ondje i zurio u mene iz njezinih očiju u trenutku kad je umrla... Kad je rekla: 'Nofret'... Kao da je vidjela - "

Renisenb je utihnula. Okrenula se Horiju, očiju upitno raširenih.

„Hori, sto je Satipy vidjela? Ondje na puteljku. Mi nismo vidjeli ništa. Ondje nije bilo ničeg.“

„Za nas, ne.“

„Ali za nju?“

Vidjela je Nofret - Nofret je došla osvetiti se. Ali Nofret je mrtva i njezina je grobnica zapečaćena. Koga je onda vidjela?“

„Sliku koju joj je pokazao njezin vlastiti um.“

„Jesi li siguran? Jer ako nije tako - “

„Da, Renisenb, što ako nije tako?“

„Hori -“ Renisenb je ispružila ruku. „Je li sad gotovo? Sad kad je Satipy mrtva?“

Je li sad uistinu gotovo?“ On je prihvatio njenu ruku objema svojima i zadržao je u umirujućem stisku.

„Da, da, Renisenb - zacijelo. Barem se ti ne moraš bojati.“

Renisenb je promrmrljala ispod glasa: „Ali Esa kaže kako me je Nofret mrzila...“

„Nofret je mrzila tebe!“

„Tako kaže Esa.“

„Nofret je bila vješta u mržnji“, rekao je Hori. „Katkad mislim da je mrzila sve osobe u ovoj kući.“

Ali ti joj barem nisi učinila ništa nažao.“

„Ne - ne, to je istina.“

„I stoga, Renisenb, u tvom umu nema ničeg što bi se moglo podići protiv tebe.“

„Hoćeš reći, Hori, da kad bih prošetala ovim puteljkom sama - u suton - u isto vrijeme kad je Nofret umrla - i kad bih okrenula glavu - ne bih vidjela ništa? Bila bih sigurna?“

„Bit ćeš sigurna, Renisenb, jer ako budeš šetala tim puteljkom, ja ću biti uz tebe i ništa ti se ružno neće dogoditi.“

Ali Renisenb se namrštila i odmahнула glavom. „Ne, Hori. Poći ću sama.“

„Ali zašto, mala Renisenb? Zar te neće biti strah?“

„Da“, rekla je Renisenb. „Mislim da hoće. No to je nešto što moram učiniti bez obzira na strah. U kući svi dršću i tresu se i trče u hramove kupiti amulete i viču kako nije mudro hodati ovim puteljkom u suton. No nije magija oduzela Satipy ravnotežu i bacila je s litice - bio je to strah - strah zbog zlodjela kojeg je počinila. Jer je zlo

oduzeti život nekome tko je mlad, jak i uživa u životu. Ali ja nisam počinila nikakvo zlodjelo, i sve ako me Nofret i jest mrzila, njezina mi mržnja ne može nauditi. U to vjerujem. Uostalom, kad bi čovjek morao živjeti u stalnom strahu, bolje bi bilo da umre - stoga ću ja prevladati strah."

„To su hrabre riječi, Renisenb."

„Moguće je da su mnogo hrabrije nego što doista osjećam, Hori."

Nasmiješila mu se i ustala. „No bio je dobar osjećaj izgovoriti ih."

Hori je ustao i stao pokraj nje. „Upamtit ću te tvoje riječi, Renisenb. Da, i način na koji si zabacila glavu unatrag dok si ih izgovarala. Oni dokazuju hrabrost i istinu za koje sam oduvijek znao da prebivaju u tvom srcu."

Primio je njezinu ruku u svoju. „Gledaj, Renisenb. Baci pogled odavde preko doline, rijeke i još dalje. To je Egipat, naša domovina. Duge godine mučena ratom i razdorom, rascjepkana u sitna kraljevstva, no sad - vrlo ubrzo - kucnut će čas kad će se još jednom ujediniti u jedinstvenu zemlju - kad će se Gornji i Donji Egipat ponovo stopiti u jedno - nadam se i vjerujem, kako bi povratio svoju prijašnju veličinu!

U tim danima Egiptu će biti potrebni muškarci i žene hrabra srca - žene poput tebe, Renisenb. Neće trebati muškarce poput Imhotepa, vječito zaokupljene vlastitim sitnim gubicima i dobicima, niti će trebati muškarce poput Sobeka, lijene i hvalisave, niti dječake poput Ipyja, koji misle samo na vlastiti probitak; ne, čak niti savjesni, pošteni sinovi poput Vahmosea neće biti ti koje će Egipat trebati u tom času.

Sjedeći ovdje, doslovce među mrtvima, zbrajajući dobiti i gubitke, vršeći izračune, shvatio sam da postoje dobiti koji se ne mogu izraziti u bogatstvima i gubici koji su mnogo bolniji od gubitka ljetine... Gledam rijeku i vidim živu krv Egipta koja je postojala davno prije nego što smo se mi rodili i koja će postojati i davno nakon što umremo...

Život i smrt, Renisenb, nisu od tolika značaja. Ja sam samo Hori, Imhotepov pomoćnik, ali kad bacim pogled preko Egipta, nalazim mir - da, i radost koju ne bih mijenjao za položaj guvernera provincije. Razumiješ li išta od ovoga što ti govorim, Renisenb?"

„Mislim da razumijem, Hori - bar malo. Ti si drugačiji od drugih ljudi ondje dolje - to znam već neko vrijeme. A katkad, kad sam ovdje s

tobom, mogu osjetiti što ti osjećaš - ali mutno - nejasno. No znam što misliš. Kad sam ovdje, čini se da stvari ondje dolje", pokazala je prstom, „više nisu bitne. Ni svađe ni mržnje ni neprekidna žurba i vreva. Ovdje čovjek pobjegne od svega toga."

Zastala je, namrštena čela, pa nastavila, pomalo zamuckujući. „Katkad - katkad mi je drago što sam pobjegla. A ipak - ne znam - ondje dolje - postoji nešto - što me zove natrag."

Hori je pustio njenu ruku i zakoračio korak unatrag. Blago je rekao: „Da - shvaćam - Kameni koji pjeva u dvorištu."

„Kako to misliš, Hori? Nisam uopće mislila na Kamenija."

„Možda i nisi mislila na njega. No bez obzira na to, Renisenb, mislim da je njegova pjesma ono što čuješ, a da toga nisi ni svjesna."

Renisenb je zurila u njega namrštena čela. „Kako neobične stvari govoriš, Hori.

Posve je nemoguće da bih ga ovdje gore mogla čuti. Predaleko je."

Hori je blago uzdahnuo i odmahnuo glavom. Zabavljenost u njegovim očima zbunila ju je. Osjetila se pomalo bijesnom i zbunjenom jer nije mogla razumjeti.

Prvi mjesec ljeta - Dan dvadeset i treći

"Mogu li razgovarati s tobom na trenutak, Esa?"

Esa se oštro zagledala u Henet, koja je stajala na ulazu u njezinu sobu s udvornim osmijehom na usnama.

„Što je?“ upitala je starica oštro.

„Ništa, zapravo - barem mislim da nije ništa - ali mislila sam da bih ipak trebala pitati za svaki slučaj - “

Esa ju je prekinula. „Hajde, uđi onda, uđi. A ti - “ kucnula je crnu robinjicu koja je nizala perlice na nit po leđima svojim štapom - „pođi u kuhinju. Donesi mi maslina - i načini mi sok od šipka.“

Djevojčica je otrčala, a Esa je pokretom ruke nestrpljivo pozvala Henet.

„Radi se samo o ovome, Esa.“

Esa se zagledala u predmet koji je Henet držala u ispruženoj ruci. Bila je to mala kutija za nakit s kliznim poklopcem pričvršćenim s dva dugmeta.

„Što s tim?“

„Kutija je njezina. A našla sam je maloprije - u njezinoj sobi.“

„O kome govoriš? O Satipy?“

„Ne, ne, Esa. O onoj drugoj.“

„Misliš na Nofret? Pa što onda?“

„Sav njezin nakit, lonci s pomadama i posude s parfemima - sve - pokopani su s njom.“

Esa je odmotala uzicu s gumba i otvorila kutiju. Unutra je bila niska malenih perlica od karneola i polovica zelenog ocakljenog amuleta polomljenog na pola.

„Pih“, rekla je Esa. „Ne sadrži bogzna što. Vjerojatno su je previdjeli.“

„Balzameri su odnijeli sve.“

„Balzameri nisu ništa pouzdaniji nego drugi ljudi. Ovo su zaboravili.“

„Kažem ti, Esa - ovoga nije bilo u njezinoj sobi kad sam posljednji put pogledala onamo.“

Esa je oštro pogledala Henet. „Što pokušavaš dokazati? Da se Nofret vratila iz Podzemnog svijeta i da je ovdje u kući? Nisi zapravo

glupa, Henet, iako se katkad voliš pretvarati da jesi. Kakvo ti zadovoljstvo pričinja širiti takve fantastične priče?"

Henet je dostojanstveno odmahivala glavom. „Svi znamo što se dogodilo Satipy - i zašto.

„Možda i znamo“, rekla je Esa. „A možda su neki od nas znali i prije! Hm, Henet?“

Uvijek mi se činilo da ti znaš više o Nofretinoj smrti od nas ostalih."

“Oh, Esa, nisi valjda ni na trenutak pomislila - ”

Esa ju je prekinula. „Nisam pomislila što? Ja se ne bojim misliti, Henet. Vidjela sam kako se Satipy protekla dva mjeseca šuljala po kući djelujući nasmrt preplašeno - a jučer mi je palo na um da je možda netko znao nešto čime ju je ucjenjivao - prijetio da će reći Vahmoseu - ili čak samom Imhotepu - ”

Henet je počela izvikivati kreštave i bučne prosvjede. Esa je zatvorila oči i naslonila se u svom stolcu.

„Nisam ni na trenutak pomislila da bi ikad priznala da si učinila nešto takvo.

Nisam to ni očekivala od tebe."

„Zašto bih? To te pitam - zašto bih?“

„Ne bih znala reći“, rekla je Esa. „Ti činiš mnoge stvari, Henet, za koje nikad nisam uspijevala pronaći zadovoljavajuće razloge."

„Pretpostavljam da misliš kako sam od nje zahtijevala mito u zamjenu za svoju šutnju. Tako mi devet bogova Eneade -"

„Ne uznemiruj bogove. Ti si relativno poštena osoba, Henet - koliko uopće neka osoba može biti poštena. I moguće je da ne znaš ništa o Nofretinoj smrti. No znaš većinu stvari koje se događaju u ovoj kući. I kad bih se sama htjela u nešto kleti, zaklela bih se da si tu kutiju sama stavila u Nofretinu sobu - iako mi nije jasno zašto si to učinila. No iza toga stoji neki razlog..."

Možda možeš Imhotepa zavarati svojim trikovima, ali mene ne možeš. I ne cendraj! Ja sam stara žena i ne mogu podnijeti cendranje. Idi cendraj Imhotepu.

Čini se da se njemu to sviđa, iako samo Ra zna zašto!"

„Odnijet ću ovu kutiju Imhotepu i reći mu - ”

„Sama ću mu dati kutiju. Odlazi, Henet, i prestani širiti te bedaste praznovjerne priče. Bez Satipy ova kuća je mirnije mjesto. Mrtva Nofret nije nam učinila ništa više nažao nego živa Nofret. No sad kad

je dug plaćen, pustimo sve da se vrate svojim svakodnevnim zadacima."

„Što je ovo?" upitao je Imhotep kad je užurbano ušao u Esinu sobu nekoliko minuta kasnije.

„Henet je duboko uznemirena. Došla mi je uplakana lica. Zašto nitko u ovoj kući nije u stanju toj odanoj ženi ukazati ni najmanju ljubaznost -"

Esa, nimalo dirnuta, oglasila se hihotom.

Imhotep je nastavio: „Ako sam dobro shvatio, optužila si je da je ukrala kutiju - kutiju za nakit."

„Zar ti je to rekla? Nisam učinila ništa slično. Evo kutije. Čini se da je pronađena u Nofretinoj sobi."

Imhotep joj je uzeo kutijicu iz ruke. „Ah, da, to je kutija koju sam joj ja dao."

Otvorio ju je. „Hm, unutra nema ničeg vrijednog. Kako nepažljivo od balzamera što je nisu odnijeli zajedno s njezinim ostalim osobnim stvarima. S obzirom na cijene koje zaračunavaju Ipi i Montu, najmanje što bi čovjek od njih očekivao jest da ne budu nepažljivi. Pa, sve mi se ovo čini kao velika galama ni oko čega - "

„Upravo tako."

„Kutijicu ću dati Kait - ne, ne, dat ću je Renisenb. Ona se uvijek ljubazno odnosila prema Nofret."

Uzdahnuo je. „Čini se da je muškarcu nemoguće pronaći trenutak mira. Te žene - vječite svađe, suze i prepiranja."

"Oh, što se može, Imhotepe. Sad je barem ovdje jedna žena manje."

„Da, uistinu. Siroti moj Vahmose! Bilo kako bilo, Esa, čini mi se - ovaj - da je tako možda najbolje. Istina, Satipy je rađala zdravu djecu, no na mnogo načina bila je posve nezadovoljavajuća supruga. Vahmose joj je, dakako, previše popuštao. No, no, s tim je sad gotovo. Moram reći da sam u posljednje vrijeme vrlo zadovoljan Vahmoseovim ponašanjem. Čini se mnogo samopouzdanijim - manje bojažljivim - a njegov sud o nekoliko pitanja bio je izvanredan - uistinu izvanredan..."

„Vahmose je uvijek bio dobar, poslušan dječak."

„Da, da - no bio je sklon sporosti i pomalo se bojao odgovornosti."

Esa je suho rekla: „Odgovornost je nešto što mu nikad nisi dopustio imati!”

„Pa, sad će se sve to promijeniti. Pripremam ugovor koji će nas vezati u partnerstvo. Bit će potpisan za nekoliko dana. Svu trojicu svojih sinova učinit ću svojim partnerima.”

„Ne valjda i Ipyja?”

"Ipy bi bio povrijeđen kad bih ga izostavio. Tako je drag dječak, tako topla srca."

“U svakom slučaju, njega se ne može optužiti za sporost”, primijetila je Esa.

„Točno tako. I Sobeka također - u prošlosti sam možda bio nezadovoljan njime, no u posljednje je vrijeme doista okrenuo novi list u svojem životu. Više ne provodi vrijeme u besposličarenju i više se ravna prema mom i Vahmoseovom mišljenju.”

„Ovo je prava himna pohvalnica”, rekla je Esa. „Pa, Imhotepe, moram ti reći kako mislim da činiš pravu stvar. Činiti svoje sinove nezadovoljnima bila je loša praksa.

No svejedno mislim da je Ipy premlad za ono što predlažeš. Smiješno je dječaku njegovih godina dati točno određen položaj. Čime ćeš ga kontrolirati?”

„U tome svakako ima nečeg.” Imhotep je djelovao zamišljeno. Potom je ustao.

„Moram ići. Za tisuću se stvari moram pobrinuti. Balzameri su stigli - moramo dogovoriti sve za Satipyin pogreb. Te su smrti skupe - vrlo skupe. K tomu su se dogodile u tako kratkom razmaku!”

“Oh, što se može”, rekla je Esa utješno. „Nadajmo se da je ovo posljednja - dok ne dođe moje vrijeme!”

„Nadam se da ćeš ti živjeti još mnogo godina, draga majko.”

„Sigurna sam da se nadaš”, rekla je Esa nacerivši se. „Na meni nema štednje, molim! To bi vrlo loše izgledalo! Trebat ću svu silu opreme kojom ću se zabavljati na drugom svijetu. Svu silu hrane i pića i mnogo kipića robova - bogato ukrašenu igraću ploču, parfeme i kozmetiku, a inzistiram i na najskupljim kanopuskim žarama - onim od alabastra.”

„Da, da, naravno.” Imhotep se nervozno premjestio s noge na nogu. „Dakako da će ti biti ukazane sve počasti kad dođe taj tužni

dan. Moram priznati da na Satipyin pogreb gledam posve drugačije. Ne bih htio izazvati skandal, no doista, s obzirom na okolnosti - "

Imhotep nije dovršio rečenicu, već se žurno udaljio. Esa se podrugljivo nasmiješila spoznajući da je fraza "s obzirom na okolnosti" bila najviše što će se Imhotep ikad približiti priznanju da smrt njegove voljene prilježnice možda i nije bila posljedica nesretnog slučaja.

Prvi mjesec ljeta - Dan dvadeset i peti

Nakon što su se članovi obitelji vratili s nomarhova suda, gdje je ugovor o partnerstvu bio potvrđen, zavladao je neki općeniti veseli duh. Iznimka je nesumnjivo bio Ipy, kojeg su u zadnji čas isključili iz partnerstva zbog njegove mladosti. Zahvaljujući tome durio se i namjerno izbivao iz kuće.

Imhotep je u izvrsnu raspoloženju zapovijedio da se na trijem iznese vrč vina i položi na veliki vinski stol.

„Pit ćeš, sine moj“, objavio je potapšavši Vahmosea po ramenu. „Na trenutak zaboravi svoju tugu i ožalošćenost. Mislimo samo na dobre dane koji su pred nama.“

Imhotep, Vahmose, Sobek i Hori ispili su zdravicu. Potom im je dojavljeno da je ukraden jedan vol i sva četvorica su požurila na lice mjesta da istraže što se točno dogodilo. Kad se Vahmose nakon sat vremena vratio u dvorište, bio je umoran i bilo mu je vruće. Pošao je do mjesta gdje je vrč s vinom još uvijek stajao na stolu. Uronio je u njega brončanu šalicu i sjeo na trijem, polako pijuckajući vino. Nakon nekog vremena došetao je Sobek i zadovoljno uzviknuo: „Ha!“ rekao je. „A sad popijmo još vina! Nazdravimo svojoj budućnosti, koja je napokon osigurana kako treba. Ovo je bez sumnje radostan dan za nas, Vahmose!“

Vahmose se složio. „Da, doista. Ovo će nam olakšati život u svakom pogledu.“

„Uvijek si tako umjeren u osjećajima, Vahmose.“

Sobek se nasmijao dok je izgovarao te riječi i uronio šalicu u vino, pa je iskapio i pucnuo usnama nakon što ju je odložio.

„Sad ćemo vidjeti hoće li moj otac ostati isti davež kao i uvijek ili ću ga uspjeti preobratiti na malo suvremenije metode.“

„Ja bih na tvom mjestu išao polako“, savjetovao ga je Vahmose. „Uvijek si tako brzoplet.“, Sobek se s ljubavlju nasmiješio svom bratu. Bio je vrlo dobro raspoložen.

„Polako i sigurno kao i uvijek“, rekao je podrugljivo. Vahmose se nasmiješio, ni najmanje uvrijeđen. „Na kraju je sve ispalo kako treba. Osim toga, moj je otac bio vrlo dobar prema nama. Ne smijemo činiti ništa što bi mu zadavalo brige.“

Sobek ga je radoznalo pogledao.

„Doista voliš našeg oca? Ti si doista privrženo stvorenje, Vahmose. Što se mene tiče - mene nije briga za nikog - to jest, za nikoga osim Sobeka, bogovi mu podarili dug život!”

Popio je još jedan gutljaj vina. „Budi pažljiv”, upozorio ga je Vahmose. „Danas si vrlo malo jeo. U takvim slučajevima, katkad, kad čovjek pije vino... -”

Prekinuo se s iznenadnim bolnim grčem na usnama.

„Sto nije u redu, Vahmose?”

„Ništa - iznenadna bol - nije to ništa...”

No podignuo je ruku kako bi obrisao čelo, koje se odjednom osulo graškama znoja.

„Ne izgledaš dobro.”

„Maloprije sam se osjećao posve dobro.”

„Nadajmo se da nitko nije otrovao vino.” Sobek se nasmijao vlastitim riječima i pružio ruku prema vrču. Zaustavljena u pokretu, ruka mu se ukočila, a tijelo mu se nagnulo prema naprijed u iznenadnom bolnom grču...

“Vahmose”, prostenjao je. “Vahmose... I - ja...”

Vahmos, koji je klizio prema naprijed, bio se presavinuo od boli. S usana mu se oteo napola prigušen krik. Sobeka su već potresali bolni grčevi. Povisio je glas: „Upomoć. Pozovite liječnika - liječnika...”

Henet je istrčala iz kuće.

„Zvali ste? Što ste rekli? Što je?” Njezini uplašeni povici dozvali su i ostale.

Obojica braće stenjala su od boli. Vahmose je jedva čujno rekao: „Vino - otrov - pošaljite po liječnika...”

Henet je kreštavo vrisnula:

„Nova nesreća. Ova je kuća uistinu ukleta. Brzo! Požurite! Pošaljite nekoga u hram po božanskog oca Mersua, vještog i vrlo iskusnog liječnika.”

Imhotep je koračao gore-dolje središnjom dvoranom kuće. Njegov fini laneni ogrtač bio je prljav i ovješen; nije se ni okupao ni presvukao. Lice mu je bilo namršteno od brige i straha. Iz stražnjeg dijela kuće čulo se tiho naricanje i jadikovanje - ženski doprinos katastrofi koja je pogodila kućanstvo – Henetin glas predvodio je ožalošćene. Iz pokrajnje prostorije dopirao je povišeni glas liječnika i

svećenika Mersua dok se ovaj mučio nad nepomičnim Vahmoseovim tijelom. Renisenb, koja se tiho iskrala iz ženskih odaja u središnju dvoranu, privukao je taj zvuk. Noge su je odvele do otvorenih vrata, pa je zastala ondje, osjećajući iscjeliteljsku moć zvučnih napjeva koje je svećenik izgovarao.

„Oh Izido, moćna čarobnice, oslobodi me, oslobodi me od sveg lošeg, zlog i crvenog, od udarca boga, od udarca boginje, od mrtvog muškarca ili mrtve žene, od neprijatelja ili neprijateljice koji bi mi se mogli suprotstaviti..“

S Vahmoseovih se usana izdigao jedva čujan uzdah. Renisenb se u svom srcu pridružila molitvi.

“Oh, Izido - oh, velika Izido - spasi ga - spasi mog brata Vahmosea - ti koja si velika čarobnica. Zbrkane misli koje su prizvale riječi napjeva prolazile su joj glavom.

„Odsvega lošeg, zlog i crvenog... Eto što nije bilo u redu sa svima nama u ovoj kući - da, crvene misli, bijesne misli - bijes mrtve žene.“

Nastavila je govoriti u sebi, obraćajući se izravno osobi u svom umu. i?

„Nije ti Vahmose naudio, Nofret - i iako je Satipy bila njegova žena, ne možeš njega držati odgovornim za njezina djela - on nikad nije imao nad njom nikakvu kontrolu - nitko nije nad njom imao nikakvu kontrolu. Satipy, ona koja ti je naudila, mrtva je. Nije li to dovoljno? Sobek je mrtav - Sobek koji je samo govorio protiv tebe, ali nikad ti zapravo nije nanio nikakvo zlo. Oh, Izido, ne daj da i Vahmose umre - spasi ga od osvetničke mržnje Nofretine.“

Imhotep, koji je rastreseno koračao gore-dolje, podigao je pogled i ugledao svoju kći. Lice mu se opustilo od nježnosti.

„Dođi ovamo, Renisenb, drago dijete.“ Pritrčala mu je, a on je ovio ruke oko nje.

“Oh, oče, što kažu?”

Imhotep je mračno rekao: „Kažu da u Vahmoseovom slučaju ima nade. Sobek - znaš li?”

„Da, da. Zar nisi čuo naše naricanje?”

„Umro je u zoru“, rekao je Imhotep. „Sobek, moj snažni, naočiti sin.“

Glas mu je zadrhtao i prepukao. “Oh, to je izopačeno, okrutno - zar ništa nisu mogli učiniti?”

„Učinili su sve što je bilo u njihovoj moći. Dali su mu napitke da ga prisile na povraćanje. Dali su mu sok moćnih biljaka. Upotrijebili su svete amulette i izgovorili moćne napjeve. Sve to nije nimalo koristilo. Mersu je vješt liječnik. Ako on nije uspio spasiti mog sina - onda je volja bogova bila da ne bude spašen.“

Glas svećenika-liječnika podignuo se u posljednjem napjevu, nakon čega je izišao iz prostorije, brišući znoj sa čela.

„Dakle?“ žurno mu je prišao Imhotep.

Svećenik je ozbiljno rekao: „Zahvaljujući Izidinoj milosti, tvoj sin će živjeti. Slab je, no najgore je djelovanje otrova prošlo. Zli utjecaj slabi.“

Nastavio je, neprimjetno promijenivši ton svog glasa u svakodnevni. „Sreća je što je Vahmose popio mnogo manje otrovanog vina. On je svoje vino pijuckao, dok ga je tvoj sin Sobek, čini se, ispio naskap.“

Imhotep je zastenjao. „Upravo si opisao razliku među njima. Vahmose svemu pristupa bojažljivo, oprezno i polako. Čak i jelu i piću. Sobek se uvijek odaje pretjerivanju, velikodušan je i - jao! - nerazborit.“

Potoni je oštro dodao: » “A vino je definitivno bilo otrovano?”

„U to nema nikakve sumnje, Imhotepe. Moji mladi pomoćnici ispitali su ostatak - sve životinje kojima su ga dali uginule su manje-više brzo.“

“A ipak ja, koji sam isto vino pio niti sat vremena ranije, nisam osjetio nikakve posljedice.“

“U to vrijeme vino nesumnjivo nije bilo otrovano - otrov je dodan kasnije.“

Imhotep je rukom stegnutom u šaku udario o ispruženi dlan druge ruke. „Nitko“, izjavio je, „nitko živ ne bi se usudio otrovati moje sinove ovdje pod mojim krovom!“

Takvo nešto je nemoguće. Nitko živ, kažem!“

Mersu je blago nagnuo glavu u stranu. Lice mu je postalo bezizražajno. „Ti to najbolje možeš procijeniti, Imhotepe.“ .

Imhotep je stajao i nervozno se češao iza uha. „Postoji priča koju bih volio da čuješ“, rekao je naglo.

Pljesnuo je rukama. Kad je na njegov poziv dotrčao sluga, rekao je: „Dovedi malog pastira ovamo.“ Ponovo se okrenuo Mersuu i rekao: „Riječ je o dječaku koji nije baš obdaren pameću. Teško shvaća što

mu ljudi govore i ne vlada posve vlastitim sposobnostima. No bez obzira na to, ima oči u glavi i dobar vid, a k tomu je i odan mome sinu Vahmoseu, koji je prema njemu bio vrlo ljubazan i dobar unatoč dječakovo slaboumnosti."

Sluga se vratio vukući za ruku mršavog dječaka gotovo crne kože odjevenog u komad platna pričvršćen oko struka. Njegove su oči bile pomalo škiljave, a lice mu je imalo preplašen i bezuman izgled.

„Govori“, rekao je Imhotep oštro. „Ponovi što si maloprije rekao meni.“

Dječak je pognuo glavu i počeo prstima gnječiti tkaninu oko svoga struka.

„Govori“, povikao je Imhotep.

Esa je šepajući ušla u prostoriju, oslanjajući se na svoj štap i zureći u dječaka svojim mutnim očima. „Prestrašio si dijete. Evo, Renisenb, daj mu ovaj komad voća. Na, dječčače, a sad nam reci što si vidio.“

Dječak je pogledom prelazio od jednog lica do drugoga. Esa mu je pomogla. „Bilo je to jučer dok si prolazio pokraj vrata koja vode u dvorište - vidio si - što si vidio?“

Dječak je odmahnuo glavom, bacivši pogled u stranu. Promrmljao je: „Gdje je moj gospodar Vahmose?“

Svećenik mu se obratio s autoritetom i ljubaznošću: „Tvoj gospodar Vahmose želi da nam ispričaš svoju priču. Ništa se ne boj. Nitko ti neće nauditi.“

Dječakovo lice je zasjalo. „Moj gospodar Vahmose bio je dobar prema meni.

Učinit ću kako on želi.“ Zastao je.

Imhotep se doimao kao da će prasnuti, no obuzdao ga je pogled koji mu je dobacio liječnik. Najednom je dječak progovorio. Iz njega je potekla nervozna bujica riječi, a dok je govorio, stalno je bacaog pogled u jednu pa u drugu stranu kao da se bojavao da bi ga neko nevidljivo biće moglo čuti.

„Bio je to onaj mali magarac - kojeg štiti Set i koji vječito izvodi nepodopštine.

Potrčao sam za njim sa svojim štapom. Magarac je protrčao pokraj vrata koje vode u dvorište, a ja sam kroz vrata pogledao prema kući. Na trijemu nije bilo nikog, ali je ondje stajao jedan vrč s vinom. Tad je neka žena, jedna od gospodarica kuće, izišla iz kuće na trijem. Prišla

je vrču s vinom, raširila ruke nad njim i onda - i onda - se vratila u kuću, mislim. Ne znam jer sam začuo zvuk nečijih koraka, okrenuo se i u daljini ugledao svog gospodara Vahmosea kako se vraća s polja. Zato sam otišao potražiti malog magarca, a moj gospodar Vahmose je ušao u dvorište."

"I ti ga nisi upozorio", povikao je Imhotep bijesno. „Nisi rekao ništa."

Dječak je uzviknuo: „Nisam znao da nešto nije u redu. Nisam vidio ništa osim žene koja je stajala ondje, smiješila se i raširila ruke nad vrčem s vinom... Nisam ništa vidio..."

„Tko je bila ta žena, dječčače?" upitao je svećenik. Dječak je odmahnuo glavom s praznim izrazom lica.

„Ne znam. Morala je biti jedna od gospodarica kuće. Ja ih ne poznajem. Čuvani stoku na udaljenom kraju obradivog zemljišta. Nosila je haljinu od obojenog lana."

Renisenb se trgnula. „Neka sluškinja, možda?" predložio je svećenik promatrajući dječčaka. Dječak je uvjerenom odmahnuo glavom.

„Nije bila sluškinja... Na glavi je imala periku i nosila je dragulje - sluškinje ne nose dragulje."

„Dragulje?" upitao je Imhotep. „Kakve dragulje?"

Dječak je odgovorio gorljivo i uvjerenom kao da je napokon prevladao svoj strah i kao da je bio posve siguran u ono što govori. „Tri niske perlica sa zlatnim lavovima koji su sprijeda visjeli s njih.."

Esin štap stropoštao se na pod. Imhotep je ispustio prigušen krik. Mersu je prijetećim tonom rekao: „Ako lažeš, dječčače - "

„Istina je. Kunem se da je istina." Dječčakov glas podignuo se prodorno i jasno. Iz pokrajnje prostorije u kojoj je ležao bolesnik začuo se slabašni Vahmoseov glas: „Kakva je to galama?"

Dječčak je jurnuo kroz otvorena vrata i šćućurio se pokraj ležaja na kojem je počivao Vahmose. „Gospodaru, mučit će me."

„Ne, ne." Vahmose je s naporom okrenuo glavu na izrezbarenom drvenom osloncu.

„Ne daj da nitko naudi djetetu. Dječčak je bedast, ali pošten. Obećaj mi."

„Naravno, naravno", rekao je Imhotep. „Nema nikakve potrebe. Očigledno je da nam je dječčak rekao sve što zna - a meni se čini da ne izmišlja. Odlazi, dijete, ali se ne vraćaj stoci na udaljenom kraju.

Ostani blizu kuće tako da te možemo opet pozvati ako te budemo trebali."

Dječak se uspravio na noge. Dobacio je Vahmoseu neodlučan pogled.

„Zar ste bolesni, gospodaru Vahmose?"

Vahmose se slabašno nasmiješio. „Ne boj se. Neću umrijeti. A sad idi - i poslušaj što ti je rečeno."

Sretno se smiješeći, dječak je izišao. Svećenik je pregledao Vahmoseove oči i opipao brzinu kojom mu je krv tekla pod kožom. Tad mu je preporučio da pokuša zaspati i ponovo se pridružio ostalima u središnjoj dvorani.

Rekao je Imhotepu: « „Prepoznaješ opis koji je dao dječak?"

Imhotep je kimnuo. Njegovi upali brončani obrazi poprimili su bolesnu boju šljive.

Renisenb je rekla: „Nofret je bila jedina koja je nosila haljine od obojenog lana.

Bila je to nova moda koju je donijela sa sobom iz gradova na sjeveru. No te su haljine pokopane s njom."

Imhotep je rekao: „A tri niske perlica sa zlatnim lavljim glavama bile su moj dar njoj. Nema drugog sličnog komada nakita u kući. Bio je skup i neuobičajen. Sav njezin nakit, s izuzetkom bezvrijedne niske perlica od karneola, pokopan je s njom i zapečaćen u njezinoj grobnici."

Ispružio je ruke ispred sebe. „Kakav je ovo progon - kakva je ovo osveta? Moja prilježnica prema kojoj sam dobro postupao, kojoj sam odao svaku počast, koju sam pokopao uz dužne rituale, ne štedeći na cijeni. Jeo sam i pio s njom u prijateljstvu - to svi mogu posvjedočiti. Nije se imala na što potužiti - uistinu sam činio za nju i više nego što bi se moglo smatrati doličnim i prikladnim. Bio sam pripravan uzeti je za partnericu na štetu svojih vlastitih sinova. Zašto bi se onda vratila iz mrtvih na ovakav način da bi progonila mene i moju obitelj?"

Mersu je ozbiljno rekao: „Mislim da mrtva žena ne želi nauditi osobno tebi. U trenutku kad si ga ti pio, vino je bilo bezopasno. Tko je u tvojoj obitelji nanio kakvu uvredu tvojoj prilježnici?"

„Žena koja je mrtva", odgovorio je Imhotep kratko.

„Razumijem. Misliš li na suprugu svog sina Vahmosea?"

„Da." Imhotep je zastao, pa povikao:

„Ali što možemo učiniti, časni oče? Kako se možemo boriti protiv ovog zla? Oh, proklet bio dan kad sam doveo tu ženu u svoj u kuću."

„Proklet, uistinu", rekla je promuklim glasom Kait, koja se pojavila na vratima koja su vodila u ženske odaje. Oči su joj bile otečene od suza koje je prolila, a na njezinom neuglednom licu ocrtavali su se snaga i odlučnost koji su ga činili dojmljivim. Njezin glas, dubok i promukao, drhtao je od bijesa.

„Proklet bio dan kad si doveo Nofret ovamo, Imhotepe, da uništi najmudrijeg i najnaočitijeg među tvojim sinovima! Donijela je smrt Satipy i smrt mom Sobeku, a Vahmose je izbjegao smrt za dlaku. Tko će biti sljedeći? Hoće li poštediti bar djecu - ona koja je udarila moju malu Ankh? Nešto se mora poduzeti, Imhotepe!"

„Nešto se mora poduzeti", rekao je Imhotep molećivo gledajući svećenika.

Svećenik je mirno kimnuo glavom. „Postoje načini i postoje sredstva, Imhotepe.

Jednom kad budemo sigurni u činjenice, možemo nastaviti. Na um mi pada tvoja pokojna supruga, Ashavet. Bila je žena iz utjecajne obitelji. Ona će biti kadra potegnuti moćne veze u Kraljevstvu mrtvih - veze koje se mogu zauzeti za nas i protiv kojih Nofret neće imati nikakvu moć. Moramo se, posavjetovati."

Kait se oglasila kratkim smijehom. „Nemojte predugo čekati. Muškarci su uvijek isti - da, čak i svećenici! Sve se uvijek mora činiti u skladu sa zakonom i presedanima. No ja kažem, djelujmo brzo - ili će pod ovim krovom biti još mrtvih." Okrenula se i izišla.

„Izvršna žena", promrmljao je Imhotep, „Predana majka svojoj djeci i poslušna supruga - no njezino ponašanje katkad nije kakvo bi trebalo biti - prema glavi kuće. Naravno, u ovakvim joj okolnostima to opraštam. Svi smo izvan sebe. Jedva da znamo što činimo."

Primio se rukama za glavu. „Neki od nas ni inače ne znaju što čine", pripomenula je Esa.

Imhotep joj je dobacio razdragan pogled. Liječnik se pripremao za odlazak i Imhotep je izišao s njim na trijem, slušajući upute kako se brinuti za bolesnika.

Renisenb, koja je zaostala za njima, upitno je pogledala svoju baku.

Esa je sjedila posve nepomično. Mrštala se, a izraz njezina lica bio je tako neobičan da je Renisenb plaho upitala: "O Čemu razmišljaš, bako?"

„Razmišljanje je prava riječ, Renisenb. U ovoj se kući događaju takve čudne stvari da je nužno da netko počne razmišljati."

„Grozne stvari", rekla je Renisenb stresavši se. „Stvari koje me plaše."

„Plaše i mene", rekla je Esa. „No možda ne iz istog razloga." Poznatom starom gestom odgurnula je periku na svojoj glavi u stranu.

„Ali Vahmose neće umrijeti", rekla je Renisenb. „Živjet će."

Esa je kimnula. „Da, jer je liječnik na vrijeme stigao do njega. Međutim, neki drugi put možda neće imati tu sreću."

„Misliš - da će biti još događaja poput ovog?"

„Mislim da bi Vahmose, ti i Ipy - možda i Kait, također - trebali uistinu jako paziti što jedete i pijete. Pobrinite se da uvijek rob kuša hranu i piće prije vas."

„A ti, bako?"

Esa se nasmiješila posprdnim osmijehom. „Ja sam stara žena, Renisenb, i volim život onako kako ga samo starci mogu voljeti dok uživaju u svakom satu, svakoj minuti koja im je preostala. Od svih vas, ja imam najbolje šanse da preživim - jer ću biti opreznija od bilo koga od vas."

„A moj otac? Nofret valjda ne bi željela nauditi mom ocu?"

„Tvoj otac? Ne znam... Ne, ne znam. Još ne vidim jasno. Sutra, kad razmislim o svemu, moram još jednom razgovarati s onim malim pastirom. U njegovoj je priči bilo nečeg - "

Utihnula je, mršteći se. Potom se uz uzdah uspravila na noge i, oslanjajući se na svoj štap, polako odšepesala u svoje vlastite odaje.

Renisenb je ušla u sobu svog brata. On je spavao, pa se tiho opet iskrala van.

Nakon trenutka oklijevanja, uputila se u Kaitine odaje. Zastala je u do vratku, neprimijećena, i promatrala Kait kako pjeva uspavanku jednome od djece. Kaitino lice ponovno je bilo mirno i spokojno - toliko je nalikovala na uobičajenu sebe da se Renisenb na trenutak učinilo kako su svi tragični događaji koji su se zbili u protekla dvadeset i četiri sata bili tek san. Polako se okrenula i uputila u svoju

sobu. Na stolu, među njezinim vlastitim kozmetičkim kutijama i bocama, ležala je kutijica za nakit koja je pripadala Nofret.

Renisenb ju je podigla i zagledala se u kutijicu koja joj je ležala na dlanu. Nofret ju je dodirivala, držala - bila je to njezina imovina. Renisenb je i opet preplavio val sažaljenja udružen s onim neobičnim osjećajem razumijevanja. Nofret je bila nesretna. Dok je držala tu kutijicu u ruci, možda je namjerno tu nesreću usmjerila u zlobu i mržnju... Čak i sad ta mržnja nije jenjavala... Još uvijek je tražila osvetu... Oh, ne, to je nemoguće, to je nemoguće!

Renisenb je gotovo mehanički odvrnula dva gumba i uklonila poklopac. Perlice od karneola bile su ondje, kao i slomljeni amulet, no ondje je bilo i još nešto... Dok joj je srce divljački udaralo, Renisenb je iz kutijice izvukla ogrlicu od zlatnih perli sa zlatnim lavovima sprijeda...

Prvi mjesec ljeta - Dan trideseti

Pronalazak ogrlice jako je preplašio Renisenb. Vođena trenutnim impulsom, brzo je vratila kutijicu za nakit, vratila poklopac na mjesto i ponovno svezala konopac oko gumba. Namjera joj je bila prikriti svoje otkriće. Čak je bacala uplašene poglede iza sebe kako bi se uvjerala da nitko nije vidio što je učinila. Provela je besanu noć, nemirno se bacakajući amo-tamo i premještajući glavu na drvenom osloncu svog kreveta. Do jutra je odlučila da se nekome mora povjeriti. Nije sama mogla nositi teret tog uznemirujućeg otkrića. Tijekom noći dvaput je prestrašeno poskočila, pitajući se nije li možda ugledala Nofretin lik kako prijeteći stoji pokraj nje. No ondje nije bilo ničega.

Izvadiвши ogrlicu s lavljim glavama iz kutijice za nakit, Renisenb ju je skrila u nabore svoje lanene haljine. Netom nakon što je to učinila, Henet je užurbano upala u njenu sobu. Oči su joj bile sjajne i oštre od zadovoljstva - imala je svježije novosti za priopćiti.

„Zamislili samo, Renisenb, nije li to užasno? Onaj dječak - onaj mali pastir, znaš - jutros su ga pronašli pokraj spremišta za kukuruz kako čvrsto spava. Svi su ga pokušali tresti i vikati mu uho, a sad se čini kao da se nikad više neće probuditi.

Kao da je popio sok od maka - što možda i jest učinio - no tko mu ga je dao? Nitko odavde, to ti jamčim. A nije vjerojatno da bi ga sam uzeo. Oh, već jučer smo mogli znati da će se to dogoditi.”

Henetina ruka poletjela je prema jednom od brojnih amuleta koje je nosila.

„Neka nas Amon zaštiti od zlih duhova mrtvih! Dječak je ispričao što je vidio.

Ispričao je kako je vidio Nju. Pa se Ona vratila i dala mu sok od maka da mu zauvijek zatvori oči. Oh, Ona je vrlo moćna, ta Nofret! Putovala je, znaš, van Egipta. Kladam se da je naučila svakakve strane primitivne magije. U ovoj kući nismo sigurni - nitko od nas nije siguran.

Tvoj bi otac trebao žrtvovati nekoliko bikova Amonu - čitavo krdo, ako je potrebno - ovo nije vrijeme za štednju. Moramo se zaštititi. Moramo se obratiti tvojoj majci - to je ono što Imhotep planira učiniti.

Svećenik Mersu kaže da tako treba učiniti. Svečano pismo mrtvima. Hori upravo u ovom trenutku sastavlja koncept. Tvoj otac htio ga je nasloviti na Nofret - obratiti se njoj.

Znaš: 'Najcjjenjenija Nofret, kakvo sam ti zlo ikad učinio - itd.' No, kao što je istaknuo božanski otac Mersu, potrebne su nam oštrije mjere od toga. S druge strane, tvoja majka Ashavet bila je vrlo ugledna žena. Brat njezine majke bio je nomarh, a njezin je brat bio glavni sluga tebanskog vezira. Jednom kad ona čuje za to, pobrinut će se da njezina vlastita djeca prestanu stradavati od ruke obične prilježnice! Oh, da, utjerat ćemo pravdu. Kao što sam rekla, Hori upravo sada sastavlja zamolbu za Ashayet."

Renisenb je namjeravala potražiti Horija i ispričati mu o ogrlici ukrašenoj lavljim glavama. No ako je Hori radio na pismu sa svećenicima u Izidinu hramu, nije bilo nikakve nade da ga uspije uhvatiti nasamo.

Da pođe svom ocu? Renisenb je nezadovoljno odmahнула glavom. Njezino nekadašnje djetinje vjerovanje u očevu svemoćnost odavno je izbljedio. Sad je shvaćala koliko se brzo raspadao u kriznim situacijama - koliko je brzo važna pompoznost zamjenjivala bilo kakvu stvarnu snagu. Da Vahmose nije bio bolestan, mogla se povjeriti njemu, iako je sumnjala da bi joj on ponudio ikakav praktičan savjet. Vjerojatno bi inzistirao da se čitava stvar priopći Imhotepu. A to su morali izbjeći pod svaku cijenu, pomislila je Renisenb s rastućom hitnošću. Prva stvar koju bi Imhotep napravio bila bi da priču razglasi na velika zvona, a Renisenb je jaki instinkt nalagao da je drži u tajnosti - iako ne bi znala reći iz kojeg razloga.

Ne, Horijev je savjet bio ono što je trebala. Hori bi, kao i uvijek, znao točno što treba učiniti. On bi uzeo ogrlicu od nje i zajedno s njom uklonio i njezinu zabrinutost i zbunjenost. Pogledao bi je onim ljubaznim, ozbiljnim očima i ona bi istog trenutka znala da će sve biti u redu...

Na trenutak je Renisenb bila u iskušenju da se povjeri Kait - no Kait joj ne bi bila ni od kakve pomoći, nikad nije slušala što joj čovjek govori. Možda kad bi je uspjela udaljiti od njezine djece - ne, ne bi koristilo. Kait je bila ljubazna, ali glupa.

Renisenb je pomislila: „Ostao je još Kameni... I ostala je moja baka."

Kameni.. U pomisli da se povjeri Kameniju bilo je nečeg ugodnog. U mislima je posve jasno vidjela njegovo lice - čiji se izraz mijenjao iz veselog izazova u zainteresiranost - u strah za nju... Ili taj strah ipak ne bi bio usmjeren prema njoj?

Otkud ta podmukla, pritajena sumnja da su Nofret i Kameni bili bliži prijatelji nego što se na prvi pogled činilo? Jer je Kameni pomogao Nofret u njezinim nastojanjima da udalji Imhotepa od ostatka obitelji? Prosvjedovao je da je tako morao učiniti. No je li to bila istina? Bilo je to lako reći. Sve što je Kameni govorio zvučalo je lako, prirodno i istinito. Njegov smijeh bio je tako veseo da bi se svatko poželio nasmijati s njim. Pokreti njegovog tijela bili su tako graciozni dok je hodao - kako mu se samo graciozno glava okretala na tim glatkim brončanim ramenima - kako su je samo gledale njegove oči - kako su je samo gledale - Renisebine misli zbunjeno su se prekinule. Kamenijeve oči nisu bile poput Horijevih, sigurne i ljubazne. One su zahtijevale, one su izazivale.

Od tih misli Renisenb se uspela boja u obraze, a oči su joj se zaiskrile.

No odlučila je da neće Kameniju ispričati o pronalasku Nofretine ogrlice. Ne, poći će Esi. Esa je se jučer dojmila. Koliko god stara bila, ta je žena posjedovala sposobnost shvaćanja i oštrouman osjećaj za praktičnost koji nitko drugi u obitelji nije imao. Renisenb je pomislila: „Esa je stara. No ona će znati.”

Na prvi spomen ogrlice, Esa se brzo ogledala oko sebe, prinijela prst usnama i ispružila ruku. Renisenb je počela prtljati po svojoj haljini, da bi na koncu izvukla ogrlicu i položila je u Esinu ruku. Esa ju je na trenutak Prinijela svojim slabim očima, pa ju je skrila u vlastitu haljinu. Potom je rekla tihim, zapovjedničkim glasom: “A sad dosta o tome. Kad čovjek u ovoj kući govori, slušaju ga tisuće ušiju. Veći dio noći provela sam ležeći budna i razmišljajući i došla do zaključka da imamo mnogo posla.”

„Moj otac i Hori pošli su u Izidin hram sastati se sa svećenikom Mersuom i dogovoriti se o sastavljanju molbe mojoj majci u kojoj se traži njezina intervencija.”

„Znam. Pa, neka se tvoj otac i dalje bavi duhovima umrlih. Moje misli bave se ovim svijetom. Kad se Hori vrati, dovedi ga k meni.

Mnogo toga imam za reći i o mnogočemu moram razgovarati - a Horiu mogu vjerovati."

„Hori će znati što treba učiniti", rekla je Renisenb sretno. Esa ju je znatiželjno pogledala.

„Često ideš k njemu do Grobnice, zar ne? O čemu razgovarate, ti i Hori?"

Renisenb je neodređeno odmahнула glavom. „Oh, o rijeci - i Egiptu - i načinu na koji se svjetlost mijenja i o bojama pijeska pod nama i stijena... No vrlo često uopće ne razgovaramo. Jednostavno sjedim ondje i tako je mirno, bez prijekornih glasova, uplakane djece i užurbanih odlazaka i dolazaka. Ondje mogu misliti svoje misli, a Hori me ne prekida. Katkad podignem pogled i shvatim da me promatra, pa se oboje nasmiješimo..."

Ondje gore znam biti sretna."

Esa je polako rekla: „Doista si sretna, Renisenb. Pronašla si sreću koja se skriva u svačijem srcu. Većina žena sreću pronalazi u dolascima i odlascima, bavljenju sitnim poslovima. U brizi sa svoju djecu, smijehu, razgovoru i svađama s drugim ženama i izmjenjivanju ljubavi i bijesa s muškarcem. Njihova sreća sastoji se od malih stvari nanizanih na uzicu poput perlica."

„Je li i tvoj život bio takav, bako?"

„Najveći njegov dio. No sada kad sam stara, mnogo sjedim sama, vid mi je slab i teško hodam - sad shvaćam da postoji unutrašnji život jednako kao i vanjski. Sad sam prestara da bih naučila kako on istinski funkcionira - pa grdim svoju sluškinjicu i uživam u ukusnoj toploj hrani iz kuhinje, mnogim vrstama kruha koje pečemo, zreloom grožđu i soku od šipka. To su stvari koje ostaju kad svega ostaloga nestane. Djeca koju sam najviše voljela mrtva su."

Tvoj otac, Ra mu pomogao, uvijek je bio budala. Voljela sam ga dok je bio dječak u kolijevci, no sad me živcira svojom hinjenom važnošću. Što se tiče mojih unuka, Renisenb, volim tebe - a kad smo već kod unuka, gdje je Ipy? Nisam ga vidjela ni jučer ni danas."

„Ima mnogo posla s nadgledanjem skladištenja žita. Moj otac postavio ga je za nadglednika."

Esa se nacerila. „Naš mladi glupan bit će zadovoljan. Paradirat će uokolo pun vlastite važnosti. Kad dođe jesti, reci mu da dođe k meni."

„Da, Esa.“

„Sto se tiče svega ostalog, Renisenb, budi tiho...“

„Htjela si me vidjeti, bako?“ Ipy je stajao pred njom nasmiješen i arogantan, glave blago nagnute u jednu stranu, držeći cvijet među svojim bijelim zubima.

Djelovao je vrlo zadovoljno sobom samim i životom općenito.

„Ako mi možeš posvetiti trenutak svog dragocjenog vremena“, rekla je Esa, škiljeći kako bi bolje vidjela i odmjeravajući ga pogledom. Podrugljivost njezinog tona nije se Ipyja ni najmanje dojmila.

„Istina je da sam danas jako zaposlen. Moram sve nadgledati, budući da je moj otac otišao u Hram.“

„Mladi šakali glasno laju“, rekla je Esa. No Ipy je ostao nepokolebljiv.

„Daj, bako, sigurno si mi htjela reći nešto više od toga.“

„Dakako da sam ti htjela reći nešto više. Za početak, ova je kuća u koroti. Tijelo tvog brata Sobeka već je u rukama balzamera. A tvoje je lice unatoč tome veselo kao da je praznik.“

Ipy se nacerio. „Ti nisi licemjerka, Esa. Zar želiš da ja budem licemjer? Vrlo dobro znaš da između mene i Sobeka nije bilo ljubavi. Činio je sve što je mogao da mi pokvari planove i da me iznervira. Ponašao se prema meni kao prema djetetu.“

Na poljima mi je dodjeljivao najdjetinjastije poslove i ponižavao me. Često mi se rugao i smijao. A kad me moj otac htio učiniti svojim partnerom zajedno s mojom starijom braćom, Sobek je bio taj koji ga je uvjerio da to ne čini.“

„Zašto misliš da je Sobek bio taj koji ga je uvjerio?“ upitala je Esa oštro.

„Kameni mi je tako rekao.“

„Kameni?“ Esa je podignula obrve, odgurnula svoju periku u stranu i počela se po glavi. „Kameni, zar doista. To je vrlo zanimljivo.“

Kameni je rekao da je tako čuo od Henet - a svi se slažemo da Henet uvijek sve zna.“

„Unatoč tome“, rekla je Esa suho, “u ovom slučaju Henet je pogriješila. Vahmose i Sobek su bez sumnje obojica mislili kako si premlad za posao - no ja sam bila ta - da, ja sam tvog oca uvjerila da te ne uključi.“

„Ti, bako?" Dječak je zurio u nju s iskrenim iznenađenjem. Potom se njegov izraz lica promijenio u mračnu grimasu, a cvijet mu je pao s usana.

„Zašto si to učinila? Što se to tebe ticalo?"

„Ono što se tiče moje obitelji, tiče se i mene."

„I moj otac te je poslušao?"

„Isprva nije", rekla je Esa suho. „No naučit ću te jednu lekciju, lijepo moje dijete. Žene djeluju zaobilaznim putovima - i nauče (ako se s tim znanjem već ne rode) koristiti se slabostima muškaraca. Možda ćeš se sjetiti kako sam poslala Henet s igračom pločom na trijem u večernju hladovinu."

„Sjećam se. Igrali smo moj otac i ja. I što s tim?"

„Ovo. Odigrali ste tri partije. I u sve partije, budući da si mnogo spretniji igrač, ti si pobijedio svog oca."

„Da."

„To je sve", rekla je Esa, zatvorivši oči. „Tvoj otac, poput svih slabih igrača, ne voli gubiti - posebno ne od djeteta. Zato se sjetio mojih riječi - i odlučio da si doista premlad da dobiješ svoj udio u partnerstvu."

Ipy se na trenutak zablenuo u nju. Potom se nasmijao - ne pretjerano ugodnim smijehom. „Pametna si, Esa", rekao je.

„Da, možda si stara, ali si pametna. U svakom slučaju, ti i ja pokupili smo svu pamet u ovoj obitelji. U prvom si srazu na našoj igračoj ploči pobijedila. No vidjet ćeš, ja ću pobijediti u sljedećem. Zato se čuvaj, bako."

„I namjeravam", rekla je Esa. „Kao protuuslugu za tvoje riječi, dopusti mi da savjetujem tebi da se čuvaš. Jedan od tvoje braće je mrtav, a drugi je izbjegao smrt za dlaku. I ti si sin svog oca - i tebe bi mogla snaći ista sudbina."

Ipy se prijezirno nasmijao. „Toga se ne moramo bojati."

„Zašto ne? I ti si također prijetio Nofret i vrijeđao je."

„Nofret!" Ipvjev prijezir bio je očigledan.

„Što ti je na umu?" upitala je Esa oštro. „Imam svoje zamisli, bako. I uvjeravam te da me Nofret i njezini magični trikovi nimalo ne zabrinjavaju. Neka samo da sve od sebe."

Iza njega se začuo prodoran jauk i Henet je utrčala u prostoriju, povikavši: „Glupi dječake - nerazumno dijete. Prkositi mrtvima! I to

nakon što smo svi imali priliku iskusiti njenu moć! A na sebi nemaš nijednog jedinog amuleta da te zaštiti!"

„Da me zaštiti? Ja ću se sam zaštititi. Makni mi se s puta, Henet, imam posla. Ti će lijeni seljaci vidjeti što znači imati pravog gospodara nad sobom." Odgurnuvši Henet u stranu, Ipy je izmarširao iz prostorije.

Esa je prekinula Henetine jauke i naricanje. „Slušaj me, Henet, i prestani trubiti o Ipvju. On možda zna što radi, a možda i ne zna. Ponaša se vrlo čudno. No želim da mi odgovoriš na jedno pitanje. Jesi li ti rekla Kameniju kako je Sobek uvjerio Imhotepa da Ipyja ne uključi u ugovor o partnerstvu?"

Henetin glas poprimio je svoj uobičajeni cendravi ton. „Jasno je kako imam daleko previše posla u ovoj kući da bih gubila vrijeme na trčkanje uokolo i govorila ljudima koješta - i to Kameniju od svih ljudi na ovom svijetu.

Sigurna sam da nikad ne bih ni riječ s njim progovorila osim ako on ne bi prvi došao k meni i obratio mi se. Kameni je čovjek ugodna držanja, što moraš i sama priznati, Esa - i nisam jedina koja tako misli - on, ne, nikako! Ako mlada udovica želi stupiti u novi brak, pa, obično joj za oko zapadne kakav naočit mladić - iako ne znam što bi Imhotep na to rekao. Kad se sve zbroji i oduzme, Kameni je tek mlađi pisar."

„Pusti sad što Kameni jest ili nije! Jesi li mu rekla kako se Sobek usprotivio Imhotepovoj namjeri da Ipvja učini jednim od partnera?"

„Pa, doista, Esa, ne mogu se sjetiti što sam možda rekla ili nisam rekla. Nisam otišla nikome s namjerom da mu nešto kažem, toliko je sigurno. No čovjek tu i tamo izmijeni koju riječ s drugima, a i sama dobro znaš kako je Sobek govorio - i Vahmose, kad smo već kod toga, iako ne toliko glasno ni toliko često - da je Ipy samo dječak i da nikako ne može biti učinjen partnerom - koliko je meni poznato, Kameni je to mogao čuti od Sobeka samoga bez da sam mu ja išta morala govoriti.

Ja nikad ne tračam - no, na kraju krajeva, čovjeku je dan jezik da bi njime govorio, a ja nisam gluhonijema."

„To ni u kom slučaju nisi", rekla je Esa.

„Jezik, Henet, se katkad može upotrijebiti kao oružje. Jezik može prouzročiti smrt - može prouzročiti i više od jedne smrti-Nadam se da

tvoj jezik, Henet, nije prouzročio ničiju smrt."

„Bogova mi, Esa, kakve to stvari govoriš! I kakve su to uopće ideje? Sigurna sam da nikad nikome ne bih rekla niti jednu jedinu riječ koju ne bi smio znati i ostatak svijeta. Vrlo sam odana čitavoj obitelji - umrla bih za bilo koga od njih.

Oh, oni podcjenjuju odanost stare Henet. Obećala sam njihovoj dragoj majci – „Ha", rekla je Esa, prekinuvši je u pola rečenice, „evo moje guste močvarice, pripravljene s porilukom i celerom. Miriše odlično - savršeno pripravljena.

Budući da si toliko odana, Henet, mogla bi kušati mali zalogaj sjedne strane - za slučaj da je otrovana."

„Esa!" zacviljela je Henet. „Otrovana! Kako možeš govoriti takve stvari! A pripravljena je u našoj vlastitoj kuhinji."

„Pa", rekla je Esa, „netko je mora kušati - za svaki slučaj. A najbolje bi bilo da to budeš ti, Henet, budući da si toliko pripravna umrijeti za bilo kojeg člana obitelji.

Ne bih rekla da bi to bila jako bolna smrt. Hajde, Henet. Gledaj kako je gusta, sočna i ukusna.

Ne, hvala, ne bih htjela izgubiti svoju robinjicu. Ona je mlada i vesela. Tvoji najbolji dani su iza tebe, Henet, a da ti se nešto i dogodi, nitko ne bi previše žalio za tobom. Dakle - otvori usta... Slasno, zar ne?

Čini mi se - posve si pozelenjela u licu. Zar ti se moja mala šala nije svidjela? Čini se da nije. Ha, ha, he, he."

Esa se stala veselo smijati, a onda se najjednom pribrala i pohlepno se bacila na svoje omiljeno jelo.

Drugi mjesec ljeta - Dan prvi

Savjetovanje u hramu bilo je dovršeno. Molba je sastavljena u svom točnom obliku i sve su pogreške ispravljene. Hori i dvojica hramskih pisara imali su mnogo posla. No sad je napokon prvi korak bio poduzet. Svećenik je zatražio da se koncept molbe pročita na glas.

"Najodličnijemu duhu Ashayet.

Ovo ti upućuje tvoj brat i muž. Zar je sestra zaboravila svog brata? Zar je majka zaboravila djecu koju je rodila? Zar vrla Ashavet ne zna da zao duh prijeti njezinoj djeci?

Njezin sin Sobek već je pošao Ozirisu zbog otrova.

Čitavog tvog života ukazivao sam ti sve počasti. Davao sam ti dragulje i haljine, pomade, parfeme i ulja za tvoje udove. Zajedno smo jeli izvrsna jela dok smo sjedili u miru i prijateljstvu s krcatim stolovima ispred sebe.

Kad si bila bolesna, nisam štedio na tvom liječenju. Pozvao sam glavnog liječnika.

Pokopana si sa svim počastima i potrebnim ceremonijama i pružene su ti sve stvari koje će ti biti potrebne u zagrobnom životu - sluge, volovi, hrana, piće, dragulji i odjeća.

Mnoge sam te godine oplakivao - i nakon mnogih godina uzeo sam prilježnicu kako bih mogao živjeti kako dolikuje muškarcu koji još nije ostario. Ta prilježnica sada čini zlo tvojoj djeci. Zar nisi upoznata s tim? Možda doista ne znaš. Kad bi Ashavet znala, zasigurno bi hitro požurila u pomoć sinovima koje je rodila. Možda se radi o tome da Ashavet zna, no zlo se i dalje čini jer je prilježnica vična zloj magiji? No ono se svakako mora činiti protiv tvoje volje, vrla Ashavet.

Stoga se sjeti da na Žrtvenim poljima imaš brojne ugledne rođake i moćne pomagače. Velikog i plemenitog Jpija, glavnog slugu vezirova. Pozovi ga upomoć!

Također pozovi brata svoje majke, velikog i moćnog Meriptaha, nomarha provincije. Upoznaj ga s ovom sramotnom istinom. Neka se stvar dovede pred njegov sud. Neka se pozovu svjedoci. Neka posvjedoče da je Nofret uistinu počinila ovo zlo. Neka da svoju

presudu, neka Nofret bude osuđena i neka bude odlučeno da više ne smije činiti zlo u ovoj kući.

Oh, dična Ashavet, ako se ljutiš na svog brata Imhotepa jer je slušao zla uvjeravanja te žene i prijetio da će učiniti nepravdu tvojoj djeci koju si mu rodila, znaj da ne pati samo on, već i vaša djeca. Oprosti svom bratu Imhotepu sve što je učinio za ljubav svoje djece."

Glavni pisar prestao je čitati. Mersu je kimnuo s odobravanjem. „Vrlo je dobro sročeno. Čini mi se da ništa nije izostavljeno."

Imhotep je ustao. „Zahvaljujem ti, časni oče. Moja žrtva će stići prije nego što sutra sunce zađe - stoka, ulje i lan. Hoćemo li nakon toga utanačiti dan za ceremoniju - za polaganje zdjele s natpisom u žrtvenu komoru Grobnice?"

„Neka bude za tri dana. Zdjela se mora ispisati i moraju se obaviti pripreme za potrebne rituale."

„Kako god ti kažeš. Nestrpljiv sam jer želim spriječiti da se dogodi još kakvo zlo."

“U potpunosti razumijem tvoju tjeskobu, Imhotepe. No ne strahuj. Dobri duh Ashavet zacijelo će se odazvati na ovu molbu, a njezini rođaci posjeduju autoritet i moć i mogu dijeliti pravdu ondje gdje je ona toliko zaslužena."

„Neka Izida učini da bude tako! Zahvaljujem ti, Mersu - i na tvojoj brizi i izlječenju mog sina Vahmosea.

Dođi, Hori, moramo se za tolika toga pobrinuti. Vratimo se u kuću. Ah - ova mi je molba doista skinula velik teret s pleća. Dična Ashavet neće iznevjeriti svog brata u nevolji."

Kad je Hori ušao u dvorište noseći svoje svitke papirusa, Renisenb ga je čekala.

Dotrčala mu je u susret s jezera. „Hori!"

„Da, Renisenb?"

„Hoćeš li poći sa mnom k Esi? Želi razgovarati s tobom i čeka te."

„Naravno. Daj da prvo vidim treba li Imhotep –

"No Imhotepa je već bio zaskočio lpy i otac i sin bili su zabavljeni povjerljivim razgovorom.

„Dopusti da odložim ove svitke i ostale stvari pa ću Poći s tobom, Renisenb."

Esa je djelovala zadovoljno kad su Renisenb i Hori došli k njoj.

„Evo Horija, bako. Odmah sam ti ga dovela."

„Dobro. Je li vani zrak ugodan?“

„Ja - mislim da jest.“ Renisenb je bila pomalo zatečena.

„Onda mi daj moj štap. Poći ćemo u kratku šetnju dvorištem.“

Esa je rijetko napuštala kuću i Renisenb je bila iznenađena. Povala je staricu rukom pod ruku. Izišli su kroz središnju dvoranu na trijem.

„Želiš li sjesti ovdje, bako?“

„Ne, dijete, prošetat ćemo sve do jezera.“ Esa je napredovala polako, no iako je šepala, čvrsto je stajala na nogama i nije pokazivala nikakve znakove umora.

Ogledavajući se oko sebe, odabrala je mjesto gdje je u maloj posudi nedaleko jezera bilo zasađeno cvijeće i gdje je drvo smokve bacalo dobrodošao hlad.

Jednom kad su se smjestili, rekla je s mračnim zadovoljstvom: „Eto! Sad možemo razgovarati bez da itko načuje naš razgovor.“

„Mudra si, Esa“, rekao je Hori s odobravanjem.

„Stvari koje ću reći ne smije znati nitko osim nas troje. Tebi vjerujem, Hori. S nama si odmalena. Uvijek si bio vjeran, diskretan i mudar. Renisenb mi je najdraža od sve djece mog sina. Nikakvo joj se zlo ne smije dogoditi, Hori.“

„Nikakvo joj se zlo neće dogoditi, Esa.“ Hori nije povisio glas, no ton njegova glasa i izraz njegova lica u trenutku kad mu se pogled sreo s njezinim umirio je staricu.

„Dobro si to rekao, Hori - tiho i bez žestine - no put čovjeka koji misli ono što govori. A sad mi reci što je danas dogovoreno.“

Hori joj je prepričao sastavljanje molbe i njezinu bit.

Esa ga je pažljivo slušala. „A sada me slušaj, Hori, i pogledaj ovo.“ Izvukla je iz nabora svoje haljine ogrlicu ukrašenu lavljim glavama i dodala mu je. Potom je rekla: „Ispričaj mu, Renisenb, gdje si ovo pronašla.“

Renisenb je učinila kako joj je rečeno. Kad je završila, Esa je rekla: „Dakle, Hori, što misliš o tome?“

Hori je na trenutak šutio, a potom je upitao:

„Ti si stara i mudra, Esa. Što ti misliš?“

Esa je rekla: „Nisi od onih, Hori, koji rado govore brzoplete riječi nepotkrijepljene činjenicama. Znao si, zar ne, od prvog trenutka, kako je Nofret umrla?“

„Posumnjao sam u istinu, Esa. Bila je to samo sumnja.“

„Upravo tako. I sad imamo samo sumnju. A ipak, ovdje pokraj jezera, nas troje možemo govoriti o svojim sumnjama - i poslije ih više ne spominjati. Čini mi se da postoje tri moguća objašnjenja za tragične događaje koji su se zbili. Prvo je da je mali pastir rekao istinu i da je ono što je vidio uistinu bio Nofretin duh koji se vratio iz mrtvih vođen zlim nastojanjem da nam se osveti prouzročivši našoj obitelji još veću tugu i jad. To je moguće - svećenici i drugi govore da je moguće, a i sami znamo da bolesti mogu biti prouzročene zlim duhovima. No meni, staroj ženi koja nije sklona povjerovati u sve što govore svećenici i drugi, čini se da postoje i druge mogućnosti.“

„Kao na primjer?“ upitao je Hori.

„Pretpostavimo da je Satipy ubila Nofret i da je, nakon nekog vremena, na istom tom mjestu ugledala prikazu pa je, izgubivši ravnotežu uslijed krivnje i straha, pala i poginula. To je sve jasno.

No sad dolazimo do još jedne pretpostavke, a to je da je netko, iz razloga kojeg tek trebamo otkriti, želio prouzročiti smrt dvojice Imhotepovih sinova. Taj netko računao je na praznovjerni strah koji će to djelo pripisati Nofretinom duhu - što je praktična pretpostavka.“

„Tko bi želio ubiti Vahmosea ili Sobeka?“ povikala je Renisenb.

„Nitko od služinčadi“, rekla je Esa. „Oni se ne bi usudili. To nam ostavlja svega nekoliko ljudi među kojima možemo tražiti krivca.“

„Netko od naši Ali to je nemoguće, bako!“

„Pitaj Horiju“, rekla je Esa suho.

„Primjećuješ da on nije uložio nikakav prosvjed.“ Renisenb se okrenula Horiju.

„Hori - zacijelo ...-“

Hori je ozbiljno odmahnuo glavom. „Renisenb, ti si mlada i puna povjerenja. Misliš da su svi koje poznaješ i voliš upravo onakvi kakvima se tebi čine. Ne poznaješ ljudsko srce i gorčinu - da, i zlo - koje ono može sadržavati.“

„Ali tko - koji - ?“

Esa se žustro ubacila: „Vratimo se na priču koju je ispričao mali pastir. Vidio je ženu odjevenu u haljinu od obojenog lana koja je nosila Nofretinu ogrlicu. Ako u pitanju nije bio duh, to znači da je vidio upravo ono što je rekao da je vidio - što pak znači da je vidio ženu koja je namjerno nastojala nalikovati na Nofret. Mogla je to biti Kait - mogla je to biti Henet - mogla si to biti ti, Renisenb!“

S obzirom na udaljenost, mogao je to biti bilo tko odjeven u žensku haljinu i s perikom na glavi.

Tišina - pusti me da nastavim. Druga mogućnost jest da je dječak lagao. Ispričao je priču koju ga je netko naučio pričati. Slušao je nekoga tko mu je imao pravo zapovijedati, a možda je bio i preglup da bi uopće shvatio poantu priče za koju su ga podmitili ili nagovorili da ju ispriča. To nikad nećemo znati jer je dječak sad mrtav - što samo po sebi već dosta govori. Navodi me na zaključak da je dječak ispričao priču koju ga je netko naučio. Kad bi ga podvrgli pažljivom ispitivanju, što smo namjeravali danas učiniti, možda bi se otkrilo da je priča lažna - uz malo strpljenja, lako je otkriti kad dijete laže."

„Dakle, misliš da u svojim redovima imamo trovača?" upitao je Hori.

„Mislim", rekla je Esa. „A ti?"

"I ja tako mislim", rekao je Hori.

Renisenb je zaprepašteno pogledala najprije jedno, pa drugo. Hori je nastavio: „No ne znam što bi mogao biti motiv."

„Slažem se", rekla je Esa. „Upravo zato sam nemirna. Ne znam tko je sljedeći u opasnosti."

Renisenb se ubacila: „Ali - netko od naših" U glasu joj se još uvijek čula nevjerica.

Esa je strogo rekla: „Da, Renisenb - netko od nas. Henet ili Kait ili Ipy ili Kameni ili sam Imhotep - da, ili Esa ili Hori ili čak - " nasmiješila se - „Renisenb."

“U pravu si, Esa", rekao je Hori. „Moramo uključiti i sebe."

„Ali zašto?" upitala je Renisenb s užasnutim čuđenjem. „Zašto!"

„Kad bismo to znali, znali bismo gotovo sve što nas zanima", rekla je Esa. „Ovako se možemo voditi samo Pitanjem tko je napadnut. Sobek, prisjetite se, se neočekivano pridružio Vahmoseu nakon što je Vahmose već počeo piti. Stoga je sigurno da je trovač, tkogod to bio želio ubiti Vahmosea, a manje je sigurno da je ta osoba željela također ubiti i Sobeka."

„No tko bi želio ubiti Vahmosea?" Renisenb je progovorila s prizvukom skepse u glasu.

„Od svih nas, Vahmose zasigurno nema neprijatelja. Uvijek je tih i ljubazan."

„Stoga je jasno da motiv nije bio osobna mržnja", rekao je Hori. „Kao što kaže Renisenb, Vahmose nije čovjek koji bi stvarao

neprijatelje."

„Ne", rekla je Esa. „Motiv je zakučastiji od toga. Ovdje na djelu imamo ili neprijateljstvo upereno protiv čitave obitelji, ili iza svega ovoga leži pohlepa na koju nas upozoravaju Ptahotepove pouke. Pohlepa je, kaže on, svežanj svih vrsti zala i vreća svega što je prijekora vrijedno!"

„Shvaćam u kojem smjeru kreće tvoj um, Esa", rekao je Hori. „No kako bismo došli do bilo kakvog zaključka, morat ćemo pokušati predvidjeti budućnost."

Esa je žustro kimnula glavom i njezina velika perika kliznula joj je preko jednog uha. Iako je to njezin izgled učinilo grotesknim, nitko nije osjetio poriv da se nasmije.

„Pokušaj predvidjeti budućnost, Hori", rekla je.

Hori je na trenutak ili dva šutio, zamišljena pogleda. Dvije žene su čekale. Tad je napokon progovorio.

„Da je Vahmose umro kao što je bilo planirano, najveću bi korist izvukli preostali Imhotepovi sinovi, Sobek i Ipy - jedan dio imanja nedvojbeno bi bio ostavljen Vahmoseovoj djeci, no upravljanje njime bilo bi u Sobekovim i Ipyjevim rukama - posebno u Sobekovim. Sobek bi bez sumnje bio najveći dobitnik. Za pretpostaviti je da bi obavljao dužnosti ka-svećenika za vrijeme Imhotepove odsutnosti i da bi nakon Imhotepove smrti naslijedio tu službu. No, iako bi Sobek od Vahmoseove smrti imao veliku korist, on ipak ne može biti krivac, jer je i sam pio otrovano vino tako pohlepno da je umro. Stoga, kako ja to vidim, smrt njih dvojice može donijeti korist samo jednoj osobi (u ovom trenutku, to jest), a ta osoba je Ipy."

„Slažem se", rekla je Esa.

„Primjećujem, Hori, da si dalekovidan - i cijenim tvoju umjerenost. No razmislimo malo o Ipyju. Mlad je i nestrpljiv, ima u mnogome lošu narav i u dobi je kad mu se ostvarenje njegovih želja čini najvažnijom stvari u životu. Prema svojoj starijoj braći osjećao je bijes i gorčinu i smatrao je da su ga nepravedno isključili iz obiteljskog partnerstva. Čini se, također, da mu je Kameni rekao neke nerazborite stvari -"

„Kameni?" Renisenb je bila ta koja ju je prekinula. Čim je to učinila, istog je trenutka pocrvenjela i ugrizla se za usnicu. Hori je okrenuo glavu kako bi je pogledao. Dugi, nježni, prodorni pogled kojim ju je

promotrio zabolio ju je na neki neobjašnjivi način. Esa je iskrivila vrat i zirnula u djevojku.

„Da“, rekla je. „Kameni. Je li ga na to možda inspirirala Henet, to je druga priča.“

Ostaje činjenica da je Ipy ambiciozan i arogantan, da je svojoj braći zavidio na autoritetu i da se definitivno smatra, kao što mi je sam odavno rekao, najinteligentnijom osobom u obitelji.“

Esin ton bio je suh. Hori je upitao:

„To je rekao tebi? „Bio je toliko ljubazan da je i meni priznao posjedovanje određene količine inteligencije.“

Renisenb je s nevjericom upitala: „Dakle, misliš da je Ipy namjerno otrovao Vahmosea i Sobeka?“

„Držim da je to jedna mogućnost, ništa više. Trenutno razgovaramo o sumnjama - dokaze tek trebamo pribaviti. Ljudi ubijaju svoju braću od početka vremena, znajući da su bogovima takva ubojstva mrska, a ipak ih na to nagone pohlepa i mržnja. A ako je Ipy doista to učinio, neće nam biti lako pronaći dokaze njegove krivnje, jer je Ipy, to mu priznajem, pametan.“

Hori je kimnuo. „No, kao što sam rekla, ovdje pod smokvom razgovaramo samo o sumnjama. I sad ćemo svakog člana kućanstva razmotriti u svjetlu sumnje. Kao što sam već rekla, služinčad ću isključiti jer nikad ne bih povjerovala da bi se itko od njih usudio učiniti nešto takvo. No Henet neću isključiti.“

„Henet?“ uzviknula je Renisenb. „Ali Henet nam je svima odana. Nikad ne prestaje to govoriti.“

„Laž je jednako lako izgovoriti kao i istinu. Henet poznajem mnogo godina.“

Poznavala sam je kad je došla ovamo kao mlada žena s tvojom majkom. Bila je njezina rođakinja - siromašna i nesretna. Njezin muž nije ju volio - jer je Henet doista uvijek bila neugledna i neprivlačna - i razveo se od nje. Jedino dijete koje je rodila umrlo je u povojima.

Došla je ovamo s velikom odanošću prema tvojoj majci, no ja sam vidjela kako je promatrala tvoju majku dok se kretala po kući i dvorištu - i kažem ti, Renisenb, u njezinom pogledu nije bilo ljubavi. Ne, gorka zavist bila bi bliža istini - a što se tiče njezinih tvrdnji da voli sve vas, ja joj ne vjerujem.“

„Reci mi, Renisenb“, rekao je Hori. „Je li tebi osobno Henet draga?“

Ne-ne", rekla je Renisenb nevoljko. „Ne mogu. Često sam samu sebe korila jer ne volim Henet."

„Zar ne misliš da je to možda zato jer instinktivno znaš da su njezine riječi laž?"

Pokazuje li ona ikad svoju navodnu ljubav prema vama ikakvim stvarnim djelima?"

Nije li uvijek izazivala sukobe među vama šapćući i ponavljajući stvari za koje je znala da će vas povrijediti i pobuditi u vama bijes?"

„Da-da, to je istina." Esa se suho nasmijala.

“U glavi imaš ne samo oči, već i uši, vrli Hori."

Renisenb se usprotivila: „Ali moj joj otac vjeruje i voli je."

„Moj sin je budala i oduvijek je bio budala", rekla je Esa. „Svi muškarci uživaju u laskanju - a Henet laskanje primjenjuje obilno kao što se pomade primjenjuju na gozbama! Možda mu je doista odana - katkad mi se čini da i jest - no svakako nije odana nikom drugom u ovoj kući."

„Ali ne bi valjda - ne bi ubila", protestirala je Renisenb. „Zašto bi Henet željela otrovati ikog od nas? Kakve bi koristi imala od toga?"

„Nikakve. Nikakve. A što se tiče razloga - ne znam ništa o onome što se događa u Henetinoj glavi. Što ona misli, što osjeća, to ja ne znam. No katkad mi se čini da se čudne stvari kuhaju iza tog laskavog, udvornog držanja. A ako je tako, njezini razlozi su razlozi koje mi, ti, ja i Hori, ne bismo mogli razumjeti."

Hori je kimnuo. „Postoji trulež koja izjeda iznutra. Jednom sam Renisenb govorio o tome."

A ja te nisam razumjela", rekla je Renisenb. „Ali sad počinjem malo bolje razumijevati. Sve je počelo s Nofretmim dolaskom - tad sam vidjela da nitko od nas nije baš onakav kakav sam mislila da jest. To me uplašilo... A sad..." - rukama je načinila bespomoćnu gestu - „strah je sve što je preostalo..."

„Strah nije ništa drugo nego manjak znanja", rekao je Hori. „Kad budemo znali, Renisenb, više neće biti straha."

“A onda je, dakako, tu i Kait", nastavila je Esa.

„Ne Kait", usprotivila se Renisenb. „Kait ne bi pokušala ubiti Sobeka. To je nevjerovatno."

„Ništa nije nevjerovatno", rekla je Esa. „Barem sam toliko naučila u životu. Kait je glupa do srži, a ja glupim ženama nikad nisam

vjerovala. One su opasne. Vide samo vlastito neposredno okruženje i u stanju su vidjeti samo jednu stvar istovremeno.

Kait živi u središtu malog svijeta koji se sastoji od nje same, njezine djece i Sobeka kao oca njezine djece.

Lako joj je moglo pasti na pamet da bi, uklonivši Vahmosea, priskrbila bogatstvo svojoj djeci. Imhotep nikad nije bio zadovoljan Sobekom - brzoplet je, nestrpljiv i neodgovoran. Vahmose je bio sin na kojeg se Imhotep oslanjao. No kad bi Vahmose bio uklonjen s puta, Imhotep bi se morao osloniti na Sobeka. Ona bi na to gledala, čini mi se, na tako jednostavan način."

Renisenb je zadrhtala. Unatoč vlastitoj nevoljkosti, u Esinim je riječima prepoznala točan opis Kaitina odnosa prema životu. Njezina blagost, njezina nježnost, njezino tiho držanje puno ljubavi, sve je to bilo namijenjeno njezinoj vlastitoj djeci. Izuzev nje same, njezine djece i Sobeka, za Kait nije postojalo ništa više na svijetu. Ona je svijet promatrala bez znatiželje i bez interesa.

Renisenb je polako rekla: „No valjda bi shvatila kako je posve moguće da se Sobek vrati žedan i popije malo vina, kao što se i dogodilo?"

"Ne", rekla je Esa. „Mislim da ne bi. Kait je, kao što sam rekla, glupa. Vidjela bi samo ono što bi željela vidjeti - Vahmosea kako pije vino i umire i kako se čitava stvar pripisuje magičnoj intervenciji naše zle i prelijepo Nofret. Ona bi vidjela samo jednu jednostavnu stvar - ne bi vidjela različite mogućnosti i vjerojatnosti, a budući da nije željela da Sobek umre, nikad joj ne bi palo na um da bi se mogao neočekivano vratiti."

„A sad je Sobek mrtav, a Vahmose živi! Ako je tvoja pretpostavka točna, kako joj grozno to mora biti."

„Takve ti se stvari događaju kad si glup", rekla je Esa. „Stvari pođu sasvim drukčijim tokom nego što si planirao."

Zastala je, pa nastavila: „A sad dolazimo do Kamenija."

„Kamenija?" Renisenb je osjetila potrebu da tu riječ izgovori tiho i bez prosvjeda. Još jednom je postala neugodno svjesna Horijeva pogleda koji je počivao na njoj.

„Da, Kamenija ne možemo isključiti. Nema nikakva poznatog motiva da nam nanese zlo - ali opet, s druge strane, što uopće znamo o njemu? Dolazi sa sjevera - iz istog dijela Egipta kao i

Nofret. Pomogao joj je, voljko ili nevoljko, tko to može znati? - da Imhotepovo srce okrene protiv njegove vlastite djece.

Promatrala sam ga tu i tamo i, da vam kažem istinu, ne znam mnogo o njemu.

Općenito uzevši, čini mi se običnim mladićem obdarenim određenom oštrinom uma. Osim sto je naočit, posjeduje još nešto što privlači ženske poglede. Da, žene će uvijek voljeti Kamenija, a ipak mislim - možda sam u krivu - da on nije osoba koja doista zaokuplja njihove umove i srca. Čini se uvijek veselim i bezbrižnim, a u vrijeme Nofretine smrti nije pokazivao neku veliku tugu.

„No sve to su samo površinska zapažanja. Tko može znati što se događa u ljudskom srcu? Odlučan čovjek lako bi mogao odigrati ulogu... Možda nam Kameni u stvarnosti strastveno zamjera zbog Nofretine smrti i možda je želi osvetiti?

Budući da je Satipy ubila Nofret, je li i Vahmose, njen muž, zato morao umrijeti?

Da, a možda i Sobek, koji joj je prijetio - a možda i Kait koja ju je mučila na svoje tričave načine i Ipy koji ju je također mrzio? Čini se fantastičnim, ali tko može biti siguran?"

Esa je zastala. Pogledala je Horija.

„Tko može biti siguran, Esa?" Esa je lukavo zaškiljila u njega. „Možda ti možeš biti siguran, Hori? Misliš da znaš, zar ne?"

Hori je na trenutak šutio, a potom je rekao: „Imam vlastite zamisli, da, o tome tko je otrovao to vino i zašto - no one još nisu posve jasne - i doista ne vidim - "

Na trenutak je zastao i namrštio se, pa odmahnuo glavom.

„Ne, ne bih mogao nikoga sa sigurnošću optužiti."

„Ovdje govorimo samo o sumnjama. Hajde, Hori, govori."

Hori je odmahnuo glavom. „Ne, Esa. To je samo mutna zamisao... A ako je istinita, onda je bolje za tebe da ne znaš. Znanje bi moglo biti opasno. Isto se odnosi i na Renisenb."

“U tom je slučaju znanje opasno za tebe, Hori?"

„Da, opasno je... Mislim, Esa, da smo svi u opasnosti - iako je Renisenb možda u najmanjoj opasnosti od svih."

Esa ga je neko vrijeme šutke promatrala. „Mnogo bih toga dala", rekla je naposljetku, „da doznam što ti je na umu."

Hori joj nije izravno odgovorio. Činilo se da je trenutak ili dva razmišljao, a potom je rekao: „Jedini ključ za nečije misli je njegovo ponašanje. Ako se netko ponaša čudno, neobično, ako nije nalik sebi -“

„Dakle, sumnjaš u njega?“ rekla je Renisenb.

„Ne“, rekao je Hori. „Upravo sam to htio reći. Čovjek čiji je um zao i čije su namjere zle svjestan je te činjenice i zna da je mora pod svaku cijenu sakriti.

Stoga se neće usuditi pokazati nikakvo neobično ponašanje...”

„Čovjek?“ upitala je Esa.

„Čovjek ili žena - svejedno je.”

„Shvaćam“, rekla je Esa. Dobacila mu je vrlo oštar pogled. Potom je rekla: “A što je s nama? Što je sa sumnjom kad smo nas troje u pitanju?”

„I s time se moramo suočiti“, rekao je Hori. „Meni je ukazano veliko povjerenje.

Sastavljanje ugovora i prodaja uroda u mojim su rukama. Kao pisar, bio sam zadužen za sve račune. Moguće je da sam ih krivotvorio - kao što je Kameni otkrio da su učinili na sjeveru. Vahmose je isprva mogao biti zbunjen, a onda je mogao početi sumnjati. Stoga bih morao ušutkati Vahmosea.”

Slabašno se nasmiješio vlastitim riječima.

“Oh, Hori“, rekla je Renisenb, „kako možeš govoriti takve stvari! Nitko tko te poznaje ne bi u to povjerovao.”

„Nitko nikoga ne poznaje, Renisenb. Dopusti mi da ti to još jednom ponovim.”

„A ja?“ rekla je Esa. „Na što sumnja ukazuje u mom slučaju? Pa, stara sam. Kad mozak ostari, katkad oboli. Počne mrziti ondje gdje je nekad volio. Možda su mi dosadila djeca moje djece, pa želim uništiti svoju vlastitu krv. To je bolest prouzročena zlim duhom koja katkad spopada starce.”

“A ja?“ rekla je Renisenb. „Zašto bih ja pokušala ubiti svoju braću koju volim?”

Hori je rekao: „Kad bi Vahmose, Sobek i Ipy bili mrtvi, ti bi bila posljednje od Imhotepove djece. On bi ti našao muža i čitavo bi imanje pripalo tebi - a ti i tvoj muž bili bi skrbnici Vahmoseove i Sobekove djece.”

Potom se nasmiješio. „Ali pod smokvinim drvetom ne sumnjamo na tebe, Renisenb.“

„Pod smokvinim drvetom ili negdje drugdje, volimo te“, rekla je Esa.

„Dakle, izišla si iz kuće?“ rekla je Henet, utrčavši u Esinu sobu čim je ona ušepala unutra.

„To nisi učinila već gotovo godinu dana!“ Njezine oči znatiželjno su promatrale Esu.

„Starci“, rekla je Esa, „imaju hirove.“

„Vidjela sam te kako sjediš pokraj jezera - s Horijem i Renisenb.“

„Ugodno društvo, oboje. Postoji li ikad išta što ti ne vidiš, Henet?“

„Doista, Esa, ne znam o čemu govoriš! Sjedili ste ondje na otvorenom i čitav vas je svijet mogao vidjeti.“

Ali nismo bili dovoljno blizu da nas svijet čuje!“ Esa se nacerila, a Henet se ljutito uspravila.

Ne znam zašto si toliko neljubazna prema meni, Esa! Uvijek aludiraš na nešto.

Previše sam zaposlena brigom da u ovoj kući sve bude učinjeno kako treba da bih slušala tuđe razgovore. Što mene briga što ljudi govore!“

„To sam se i sama često pitala.“

„Da nema Imhotepa koji me, za razliku od vas, cijeni -“

Esa ju je oštro prekinula: „Da, da nema Imhotepa! Imhotep je taj na kojeg se oslanjaš, zar ne? Kad bi se nešto dogodilo Imhotepu -“

Sad je na Henet bio red da prekine Esu. „Imhotepu se ništa neće dogoditi!“

„Kako znaš, Henet? Postoji li u ovoj kući takva sigurnost? Vahmoseu i Sobeku se nešto dogodilo.“

„To je istina - Sobek je mrtav - a Vahmose je za dlaku izbjegao smrt -“

„Henet!“ Esa se nagnula naprijed. „Zašto si se nasmiješila kad si to rekla „Ja? Nasmiješila?“ Henet je bila zatečena. „Sanjaš, Esa! Zar je vjerojatno da bih se smiješila - u ovakvom trenutku - dok govorim o ovako groznoj stvari!“

„Istina je da sam gotovo slijepa“, rekla je Esa. „No nisam baš posve slijepa.“

Katkad, uz pomoć kakvog trika svjetlosti ili pomicanja kapaka, vidim savršeno dobro. Zna se dogoditi da ljudi budu nepažljivi dok

razgovaraju s osobom za koju znaju da ne vidi dobro. Dopuštaju si izraze lica koje si u nekoj drugoj prilici ne bi dopusti. Zato te još jednom pitam: zašto se smiješiš s takvim Potajnim zadovoljstvom?"

„To što govoriš je sramotno - posve sramotno!"

„Sad se bojiš."

"A tko se ne bi bojao kraj svega što se u ovoj kući događa?" povikala je Henet kreštavo. „Svi se bojimo sigurna sam, kad se zli duhovi vraćaju iz mrtvih kako bi nas mučili! Ali znam što je posrijedi. Slušala si Horija. Što ti je rekao o meni?"

„Što Hori zna o tebi, Henet?"

„Ništa. Baš ništa. Bolje pitaj što ja znam o njemu. Pogled Esinih očiju postao je prodoran.

„Dakle, što znaš?" Henet je zbacila glavu unatrag. „Ah, svi vi prezirete sirotu Henet! Mislite kako je ružna i glupa. No ja znam što se događa! Mnogo toga znam - zapravo, nema mnogo toga što bi se događalo u ovoj kući, a za što ja ne bih znala. Možda sam glupa, ali znam prebrojiti koliko je zrna posađeno u jednoj gredici. Možda vidim više nego pametni ljudi poput Horija. Kad me Hori bilo gdje susretne, gleda kroz mene kao da ne postojim, kao da je ugledao nešto iza mene, nešto čega uopće nema ondje. Bolje bi mu bilo da gleda mene, kažem ti! Možda misli da sam glupa i da me može zanemariti - ali nisu pametni uvijek oni koji sve znaju. Satipy je sebe smatrala pametnom, a gdje je Satipy sad, željela bih znati?"

Henet je trijumfalno zastala - potom kao da je klonula i na očigled se malo skupila, nervozno gledajući Esu. No Esa se činila izgubljenom u vlastitim mislima.

Na liču je imala šokiran, gotovo preplašen pogled pun zaprepaštenja. Rekla je polako i zamišljeno: "Satipy.."

Henet je rekla svojim starim cendravim tonom: „Žao mi je, Esa, što sam izgubila živce. Doista, ne znam što me je spopalo. Nisam mislila ništa od toga što sam rekla..."

Podigavši pogled, Esa ju je prekinula. „Odlazi, Henet. Jesi li mislila što si rekla ili nisi mislila što si rekla zapravo i nije bitno. No izgovorila si jednu riječ koja je u mom umu probudila nove misli... Odlazi, Henet, i upozoravam te - pazi što govoriš i činiš. Ne bismo htjeli da u ovoj kući više itko umre. Nadam se da si me razumjela."

Strah je sve što je preostalo... Renisenb je shvatila da su joj se te riječi automatski uspele na usne tijekom razgovora pokraj jezera. Tek je kasnije počela shvaćati koliko su istinite bile. Mehanički se uputila prema Kait i djeci kako bi im se pridružila na mjestu gdje su se okupili pokraj malog paviljona, no ubrzo je shvatila da su joj se koraci počeli usporavati i napokon stali kao da su bili vođeni vlastitom voljom.

Shvatila je da se bojala pridružiti Kait, pogledati u to neugledno i smireno lice, za slučaj da joj se učini da ondje ugleda lice trovača. Promatrala je Henet kako užurbano izlazi na trijem i ponovo odlazi i shvatila da se njezin uobičajeni osjećaj odbojnosti pojačao. U očaju se okrenula prema vratnicama na izlazu iz dvorišta i trenutak kasnije susrela Ipyja koji je umarširao unutra, glave visoko podignute i s veselim osmijehom na svom drskom licu.

Renisenb se zatekla kako zuri u njega. Ipy, razmaženo derište obitelji, naočiti, svojehlavi dječak kojeg se sjećala kad je otišla s Khayjem...

„Hej, Renisenb, što je? Zašto me tako čudno gledaš?”

„Čudno te gledam?” Ipy se nasmijao. „Djeluješ jednako slaboumno kao Henet.”

Renisenb je odmahнула glavom.

„Henet nije slaboumna. Vrlo je pronicljiva.”

„Puna je zlobe, to znam. Zapravo je prava napast u kući. Namjeravam je se riješiti.”

Renisenbine usne rastvorile su se i sklopile. Prošaptalaje: „Riješiti je se?”

„Draga moja sestro, što je to s tobom? Jesi li i ti počela viđati zle duhove poput onog bijednog, slaboumnog crnog djeteta?”

„Ti sve smatraš slaboumnima!”

„To dijete je nesumnjivo bilo slaboumno. Pa, istina je da sam sklon nestrpljivosti kad je glupost u pitanju. I previše sam je podnosio. Nije nimalo zabavno, mogu ti reći, kad te čitavo vrijeme gnjave dva spora starija brata koja ne vide dalje od svog vlastitog nosa! Sad kad su oni uklonjeni s puta i kad se moram baktati samo sa svojim ocem, ubrzo ćeš primijetiti razliku. Moj otac će činiti što ja kažem.”

Renisenb ga je pogledala. Djelovao je neobično naočito i arogantno. U njemu je bilo neke vitalnosti, nekog osjećaja

trijumfalnog života i energije, koji joj je upao u oči, jer je dolazio do izražaja više nego inače. Činilo se kao da mu je neka unutrašnja svijest pružala taj vitalni osjećaj blagostanja.

Renisenb je oštro rekla: „Moja braća nisu obojica uklonjeni s puta, kako si rekao. Vahmose je još uvijek živ.” Ipy ju je pogledao s prijezirom i porugom.

“I pretpostavljam da misliš kako će se posve oporaviti?”

„Zašto ne?” Ipy se nasmijao.

„Zašto ne? Pa, recimo samo jednostavno da se ne slažem s tobom. Vahmose je gotov, s njim je završeno - možda će još neko vrijeme malo puzati uokolo, sjediti na suncu i jecati. Ali on više nije muškarac. Oporavio se od prvih učinaka otrova, ali i sama možeš vidjeti da nakon toga nije napredovao.”

„Zašto ne bi napredovao?” upitala je Renisenb. „Liječnik je rekao da će mu trebati samo malo vremena da opet ojača kao nekad.”

Ipy je slegnuo ramenima. „Liječnici ne znaju sve. Govore mudro i koriste dugačke riječi. Okrivi opaku Nofret ako želiš - ali Vahmose, moj dragi brat Vahmose, osuđen je na propast.”

“A ti se osobno ničeg ne bojiš, Ipy?”

„Bojim?” Dječak se nasmijao, zabacivši svoju naočitu glavu unatrag. „Nofret te nije baš previše voljela, Ipy.”

„Meni ništa ne može nauditi, Renisenb, osim ako ja ne odlučim dopustiti da mi nešto naudi! Još sam mlad, ah pripadam među one ljude koji su rođeni da uspiju.

Sto se tiče tebe, Renisenb, pametno bi ti bilo da budeš na mojoj strani, jesi li čula? Često se prema meni Ponašaš kao prema neodgovornom dječaku. Noja sam sad više od toga. Svaki novi mjesec pokazat će razliku. Uskoro u ovoj kući neće biti ničije volje osim moje.

Moj otac će možda izdavati naredbe, no iako ih bude izgovarao njegov glas, um koji će ih osmišljavati bit će moj!”

Načinio je korak ili dva, pa zastao i dodao preko ramena: „Stoga pazi, Renisenb, da mi se ti ne zamjeriš.”

Dok je Renisenb stajala i zurila za njim, začula je korake i okrenula se kako bi iza sebe ugledala Kait. „Što ti je Ipy rekao, Renisenb?”

Renisenb je polako rekla: „Rekao je kako će ubrzo on biti gospodar ovdje.”

„Ma nemoj?" rekla je Kait. „Ne bih rekla."

Ipy je lakim korakom pretrčao preko stepenica na trijemu i ušao u kuću. Činilo se da ga je prizor Vahmosea kako leži na kauču razveselio. Vedro je rekao: „Hej, kako ide, brate? Zar te više nikad nećemo vidjeti na poljima? Ne razumijem zašto se bez tebe sve nije raspalo na komadiće!"

Vahmose je zabrinuto rekao slabašnim glasom:

„Uopće to ne mogu razumjeti. Otrov je već izišao iz mog organizma. Zašto mi se nije povratila snaga? Jutros sam pokušao hodati, ali nisam se uspio održati na nogama. Slab sam - slab - i što je još gore, čini se da sam svakog dana sve slabiji i slabiji."

Ipy je odmahnuo glavom s glumljenim suosjećanjem. „To je uistinu loše. A liječnici ti ne znaju pomoći?"

„Mersuov pomoćnik dolazi svaki dan. Ni on ne razumije moje stanje. Pijem jake biljne napitke. Svaki dan molimo se boginji. Za mene se priprema posebno hranjiva hrana. Nema nikakvog razloga, uvjerava me liječnik, zbog kojeg ne bih brzo ojačao. A ipak, čini se da sam svakim danom sve slabiji."

„To je velika šteta", rekao je Ipy. Produžio je dalje, tiho pjevušeći sebi u bradu, dok nije naletio na svog oca i Horija, zabavljene nekakvim računima. Imhotepovo lice, zabrinuto i nervozno, razvedrilo se kad je ugledao svog ljubljenog najmlađeg sina.

„Evo mog Ipyja. Kakve vijesti nosiš s imanja?"

„Sve je u najboljem redu, oče. Žanjemo ječam. Urod je dobar."

„Da, hvala Rau da je vani sve u redu. Kad bi barem i unutra sve bilo tako dobro.

Ipak, moram se uzdati u Ashayet - ona nam neće odbiti pomoći u ovoj nevolji.

Zabrinut sam za Vahmosea. Ne mogu razumjeti tu slabost - tu neobjašnjivu slabost."

Ipy se prijezirno nasmiješio. „Vahmose je uvijek bio slabić", rekao je.

„To nije istina", rekao je Hori blago. „Njegovo zdravlje uvijek je bilo dobro."

Ipy je nametljivo rekao: „Zdravlje ovisi o čovjekovu duhu. Vahmose nikad nije imao nimalo duha. Čak se bojavao izdavati zapovjedi."

„To se u posljednje vrijeme promijenilo“, rekao je Imhotep. „Posljednjih mjeseci Vahmose se pokazao punim autoriteta. Bio sam iznenađen. No ta me slabost u njegovim udovima zabrinjava. Mersu me je uvjeravao da bi oporavak trebao ići brzo jednom kad učinci otrova nestanu.“

Hori je odmaknuo papirus u stranu. »Postoje i drugi otrovi“, rekao je tiho.

„Kako to misliš?“ Imhotep se naglo okrenuo. Hori je progovorio blagim, zamišljenim glasom.

„Postoje poznati otrovi koji ne djeluju naglo i nasilno. Podmukli su. Ako se svaki dan uzme mala količina, otrov se nakuplja u organizmu. Smrt dolazi tek nakon dugih mjeseci slabosti... Znanje o takvim stvarima postoji među ženama - katkad se njima koriste kako bi uklonile muža i prikazale njegovu smrt prirodnom.“

Imhotep je probljedio. „Zar želiš reći da je to - to - razlog Vahmoseove slabosti?“

„Želim reći da je to jedna od mogućnosti. Iako njegovu hranu uvijek kuša rob prije nego što mu je posluže, takva mjera opreza ništa ne znači, jer količina sadržana u bilo kojem jelu u bilo kojem danu ne bi imala nikakvog negativnog učinka.“

„Gluposti“, povikao je Ipy glasno. „Potpune gluposti! Ne vjerujem da takvi otrovi postoje. Ja nikad nisam čuo za njih.“

Hori je podignuo pogled. „Ti si vrlo mlad, Ipy. Još uvijek postoje stvari koje ti nisu poznate.“

Imhotep je uzviknuo: „Ali što možemo učiniti? Obratili smo se Ashavet. Poslali smo žrtve u hram - iako nikad nisam imao previše vjere u hramove. Žene su te koje vjeruju u takve stvari. Što još možemo učiniti?“

Hori je zamišljeno rekao: „Neka Vahmoseu hranu priprema samo jedan rob u kojeg imate povjerenja, a neka i tog roba stalno netko nadgleda.“

„Ali to znači - da ovdje u ovoj kući - “

„Besmislica“, povikao je Ipy. „Potpuna besmisli-“

Hori je podignuo obrve. „Pokušajmo“, rekao je. „Ubrzo ćemo vidjeti je li besmislica ili nije.“

Ipy je ljutito izišao iz prostorije. Hori je ostao zamišljeno zuriti za njim, zbunjeno se mršteći.

Ipy je izjurio iz kuće u takvom bijesu da je gotovo srušio Henet koja mu se našla na putu. „Makni mi se s puta, Henet. Vječito se šuljaš uokolo i smetaš svima.”

„Zašto si tako grub, Ipy? Ozlijedio si mi ruku.”

„Baš dobro. Dosta mi je i tebe i tvog cmizdrenja. Što brže zauvijek odeš iz ove kuće, to bolje - a ja ću se pobrinuti za to da odeš.”

Henetine oči zlobno su sijevnule. „Dakle, ti bi me htio izbaciti, ha? Nakon što sam svima vama posvetila toliko brige i ljubavi. Bila sam privržena čitavoj obitelji.

Tvoj otac to vrlo dobro zna.”

„Siguran sam da se mnogo naslušao o tome! A i mi smo! Ako mene pitaš, ti si obična stara zlobna izazivačica nevolja. Pomogla si Nofret u njezinim spletkama - to mi je vrlo dobro poznato. Kad je ona umrla, opet si nam se došla ulagivati. Ali vidjet ćeš - na koncu će moj otac poslušati mene, a ne tvoje lažljive priče.”

„Vrlo si ljut, Ipy. Što te je toliko razljutilo?”

„Nije bitno.”

„Nije valjda da se nečeg bojiš, ha, Ipy? Čudne stvari se ovdje događaju.”

„Ne možeš me preplašiti, ti stara rago.” Projurio je pokraj nje i izišao iz kuće.

Henet se polako uputila u kuću. Vahmoseov uzdah privukao je njezinu pažnju.

Ustao je s ležaja i pokušavao je hodati. No činilo se da su ga noge gotovo odmah iznevjerile i, da mu Henet nije brzo priskočila u pomoć, bio bi pao na zemlju.

„Evo, Vahmose, evo. Vрати se na ležaj.”

„Kako si jaka, Henet. Čovjek to ne bi pomislio gledajući te.” Ponovo se smjestio i položio glavu na drveni oslonac.

„Hvala ti. No što nije u redu sa mnom? Otkud taj osjećaj da su mi se mišići pretvorili u vodu?”

„Ova je kuća začarana, eto što nije u redu. Sve je to djelo vražice koja nam je došla sa sjevera. Ništa dobro nikad nije došlo sa sjevera.”

Vahmose je promrmljao s iznenadnim očajanjem: „Umirem. Da, umirem..”

„Drugi će umrijeti prije tebe”, rekla je Henet mračno.

„Što? Kako to misliš?" Vahmose se podigao na lakat i zablenuo u nju.

„Znam što govorim." Henet je nekoliko puta kimnula glavom. „Nisi ti taj koji će sljedeći umrijeti. Čekaj, pa ćeš vidjeti."

„Zašto me izbjegavaš, Renisenb?" Kameni joj je stao direktno na put. Renisenb je pocrvenila, ne mogavši se dosjetiti zadovoljavajućeg odgovora. Bilo je točno da je namjerno skrenula u stranu kad je ugledala Kamenija kako joj se približava.

„Zašto, Renisenb? Reci mi zašto?"

Ali Renisenb nije imala pripremljen odgovor. Mogla je samo glupavo odmahnuti glavom. Potom je podigla pogled prema njemu dok je stajao nasuprot njoj.

Osjećala je neodređen strah da bi joj se i Kamenijevo lice moglo učiniti drugačijim. Osjetila je neobično veselje kad je shvatila da se ono nije promijenilo. Njegove oči ozbiljno su je gledale, a na njegovim usnama po prvi put nije bilo osmijeha. Njegov ju je pogled nagnao da spusti svoj. Kameni ju je uvijek mogao uznemiriti. Njegova blizina fizički je utjecala na nju. Srce joj je kucalo za nijansu brže.

„Znam zašto me izbjegavaš, Renisenb."

Renisenb je uspjela pronaći svoj glas. „Ja - nisam te imala namjeru izbjegavati.

Nisam te vidjela kako dolaziš."

„To je laž." Sad se smiješio. Mogla je to čuti u njegovom glasu. „Renisenb, prelijepa Renisenb."

Osjetila je njegovu toplu, snažnu ruku kako se omotava oko njezine i istog se trenu istrgnula.

„Ne diraj me! Ne volim kad me se dira."

„Zašto mi se opireš, Renisenb? Vrlo dobro znaš što postoji među nama. Mlada si, jaka i prelijepa. Neprirodno je da čitav život provedeš tugujući za svojini mužem.

Ja ću te odvesti iz ove kuće, pune smrti i zlih čarolija. Poći ćeš sa mnom i bit ćeš sigurna."

„A što ako ne želim poći?" rekla je Renisenb vatreno.

Kameni se nasmijao. Njegovi su snažni bijeli zubi zasjali.

„Ali ti želiš poći, samo što si to ne želiš priznati! Život je dobar, Renisenb, kad su brat i sestra zajedno. a cu te voljeti i usrećiti, a ti

ćeš biti veličajno polje za mene, svog gospodara.

Vidiš, više neću Ptahu pjevati-'Daj mi večeras moju sestru', već ću poći Imhotepu i reći mu: 'Daj mi moju sestru Renisenb.' No mislim da ovdje nisi sigurna, pa ću te stoga odvesti. Dobar sam pisar i mogu se zaposliti u kućanstvu bilo kojeg od velikih tebanskih plemića ako tako budem želio, iako mi se zapravo sviđa ovdašnji seoski život - obrađivanje zemlje, stoka, pjesme žetelaca i mala barka na rijeci.

Želio bi s tobom jedriti po rijeci, Renisenb. Povest ćemo i Teti sa sobom. Ona je prelijepo, snažno dijete i ja ću je voljeti i biti joj dobar otac. Hajde, Renisenb, što kažeš?"

Renisenb je šutjela. Bila je svjesna da joj srce divlje udara i osjećala je kako joj neka vrsta omamljenosti zamagljuje osjetila. Ipak, taj osjećaj mekoće i predaje pratilo je još nešto - osjećaj protivljenja.

„Bilo je dovoljno da njegova ruka dodirne moju i ja sam se rastopila..." pomislila je. „Zbog snage njegovih ramena... Njegovih četvrtastih ramena... Njegovih nasmijanih usta... No ne znam ništa o njegovom umu, o njegovim mislima, o njegovom srcu. Između nas nema mira ni slatkoće... Što želim? Ne znam... Ali ne ovo... Ne, ne ovo - "

Začula je sebe kako govori i čak su i njoj samoj vlastite riječi zazvučale slabo i nesigurno: „Ne želim još jednog muža... Želim biti sama... Biti svoja..."

„Ne, Renisenb, griješiš. Nisi stvorena da budeš sama. Tvoja ti ruka to govori dok drhti zajedno s mojom... Vidiš?" Uz napor volje Renisenb je povukla ruku.

„Ne volim te, Kameni. Mislim da te mrzim."

On se nasmiješio. Tvoja mržnja mi ne smeta, Renisenb. Tvoja mržnja nije'daleko od ljubavi. Još ćemo razgovarati o tome."

Počeo se udaljavati, krećući se gipkošću i elegancijom mlade gazele. Renisenb se polako uputila prema mjestu gdje se Kait pokraj jezera igrala s djecom. Kait joj se obratila, no Renisenb joj je odgovarala odsutno. Činilo se, međutim, da Kait to nije primjećivala, ili je kao i obično bila previše zaokupljena svojom djecom da bi obraćala pažnju na druge stvari. Renisenb je odjednom prekinula tišinu rekavši: „Bih li se trebala ponovo udati? Što ti kažeš, Kait?"

Kait joj je odgovorila mirno i bez prevelikog zanimanja: „Mislim da bi to bilo dobro. Mlada si i snažna, Renisenb, i mogla bi roditi još mnogo djece.”

„Jesu li djeca sve čemu se žena može nadati u životu, Kait? Biti zabavljena sitnim poslovima u stražnjem dijelu kuće, rađati djecu i provoditi popodneva igrajući se s njima pokraj jezera pod smokvinim drvećem?”

„To je sve što je ženi važno. Zsigurno to znaš. Ne pokušavaj se prikazati ropkinjom - žene u Egiptu imaju moć - naslijeđe preko njih prelazi na njihovu djecu. Žene su živa krv Egipta.”

Renisenb je zamišljeno pogledala Teti, koja je bila zabavljena izradom vijenca od cvijeća za svoju lutku. Teti se pomalo mrštila uslijed koncentracije pri poslu.

Nekoć je Teti toliko nalikovala na Khayja dok bi izbacivala donju usnu i nagingjala glavu blago u stranu da bi se Renisenbino srce stegnulo od boli i ljubavi. No sad ne samo da je Khayjevo lice bilo mutno u Reniseninu sjećanju, nego i Teti više nije imala naviku izbacivati donju usnu i nagingjati glavu u stranu. U drugim trenucima Renisenb bi držala Teti u čvrstom zagrljaju osjećajući kako je dijete još uvijek dio njezinog vlastitog tijela, njezina krv i meso, sa strastvenim osjećajem posjedovanja.

„Ona je moja, samo moja”, govorila bi u sebi. Dok ju je sad promatrala, Renisenb je pomislila: „Ona jest ja - i ona je Khay - ”

Tad je Teti podigla pogled i, ugledavši svoju majku, nasmiješila se. Bio je to prijateljski i ozbiljan osmijeh koji je sadržavao povjerenje i zadovoljstvo.

Renisenb je pomislila: „Ne, ona nije ja i nije Khay - ona je ona. Ona je Teti. Sama je kao što sam i ja sama i kao što smo svi sami. Ako među nama bude ljubavi, bit ćemo prijateljice čitavog života - no ako ljubavi ne bude, ona će odrasti i bit ćemo strankinje. Ona je Teti, a ja sam Renisenb.”

Kait ju je znatiželjno promatrala. „Što želiš, Renisenb? Ne razumijem te.”

Renisenb joj nije odgovorila. Kako je mogla Kait riječima objasniti nešto što je i sama jedva razumjela. Ogdledala se oko sebe, po zidovima koji su omeđivali dvorište, po kućnom trijemu obojenom u

jarke boje, po mirnim vodama jezera i gracioznom malom paviljonu, urednim posudama za cvijeće i nasadima papirusa.

Sve je bilo sigurno, zatvoreno, ničega se nije trebalo bojati dok ju je okruživao mrmor poznatih kućnih zvukova, dječje brbljanje, udaljeni prodorni ženski glasovi koji su dopirali iz kuće i još udaljeniji zvuči stoke.

Polako je rekla: „Odavde se ne vidi rijeka...”

Kait je djelovala iznenađeno. „Zašto bi itko želio gledati rijeku?”

Renisenb je polako rekla: „Glupa sam. Ne znam.. ” Pred očima je posve jasno ugledala panoramu rasprostrtih zelenih polja, bogatih i rodni, i iza njih u velikoj daljini začarane nijanse blijedoružičaste i ametistne boje koje su se pretapale u horizont, te blijedu srebrno-plavu prugu Nila koja je čitavi prizor cijepala napola... Naglo je udahnula - jer su s tom vizijom zvuči i prizori oko nje izbljedjeli - umjesto njih osjetila je neki mir, bogatstvo, beskrajno zadovoljstvo...

Rekla je sebi: „Ako okrenem glavu, ugledat ću Horija. On će podići pogled sa svog papirusa i nasmiješiti mi se... Ubrzo će zaci sunce, nastat će tama i ja ću zaspati...

I doći će smrt.”

„Što si rekla, Renisenb?”

Renisenb se trgnula. Nije bila svjesna da je išta rekla na glas. Vratila se iz svoje vizije u stvarnost. Kait ju je znatiželjno promatrala.

„Rekla si smrt, Renisenb. O čemu si razmišljala?”

Renisenb je odmahнула glavom. „Ne znam. Nisam mislila - ”

Renisenb se ponovo ogledala oko sebe. Kako je ugodan bio taj obiteljski prizor začinjen pljuskanjem vode i dječjom igrom. Duboko je udahnula. „Kako je ovdje mirno. Čovjek ne bi mogao zamisliti da se ovdje dogodi išta strašno.”

No upravo su pokraj jezera sljedećeg jutra pronašli Ipija. Ležao je na zemlji licem okrenut prema dolje s glavom u vodi, gdje ga je neka ruka držala dok se utapao.

Drugi mjesec ljeta - Dan deseti

Imhotep je sjedio pogrbljen i šćućuren. Djelovao je mnogo starije, poput slomljenog smežuranog starca. Lice mu je nosilo zbunjenu izraz koji je pobuđivao sažaljenje. Henet mu je donijela hranu i počela ga nagovarati na jelo.

„Da, da, Imhotepe, moraš čuvati svoju snagu.”

„Zašto bih? Što znači snaga? Ipy je bio snažan - snažan i mlad i lijep - a sad leži u solima... Moj sin, moj ljubljani sin. Posljednji od mojih sinova.”

„Ne, ne, Imhotepe - imaš Vahmosea, tvog dobrog Vahmosea.”

„Koliko dugo? Ne, i on je osuđen na propast. Svi smo osuđeni na propast. Kakvo nas je to zlo snašlo? Zar sam mogao znati da ću prouzročiti ovakve stvari dovevši prilježnicu u svoju kuću? Pa to je posve prihvatljiv postupak - pravedan i zakonit u skladu sa zakonima ljudi i bogova. Ukazivao sam joj sve počasti. Zašto me onda ovo snašlo? Ili je možda Ashayet ta koja me progona svojom osvetom? Je li ona ta koja mi odbija oprostiti? U svakom slučaju, oglušila se na moju molbu. Zlo i dalje traje.”

„Ne, ne, Imhotepe. Ne smiješ tako govoriti. Prošlo je toliko malo vremena otkako je zdjela položena u žrtvenu komoru. Zar ne znamo koliko drugo pravu i pravdi treba na ovom svijetu - koliko su beskonačna čekanja na nomarhovu sudu - i još veća ako slučaj ide pred vezira. Pravda je pravda, na ovom svijetu kao i na sljedećem, napreduje sporo, ali na koncu uvijek stigne.”

Imhotep je sumnjičavo odmahnuo glavom. Henet je nastavila.

„Osim toga, Imhotepe, moraš se prisjetiti da Ipy nije bio Ashayetin sin - rodila ga je tvoja sestra Ankh. Zašto bi se onda Ashayet gorljivo zauzimala za njegovu dobrobit? No s Vahmoseom će biti drukčije - Vahmose će se oporaviti jer će se Ashayet pobrinuti za to.”

„Moram priznati, Henet, da u tvojim riječima nalazim utjehu... Mnogo je istine u njima. Istina je da Vahmose svakim danom biva sve snažniji i snažniji. On je dobar i odan sin - ali, jao, moj Ipy - takav duh - takva ljepota!”

Imhotep je iznova zajecao. „Jao nama! Jao nama!” Henet mu se suosjećajno pridružila.

„Prokleta bila ta djevojka i njezina ljepota! Da je moje oči barem nikad nisu ugledale.“

„Da, uistinu, dragi gospodaru. Prava Sethova kći kao nijedna druga. Vješta u magiji i zlim čarolijama, u to nema nikakve sumnje.“ Začulo se kuckanje štapa po podu i Esa je šepajući ušla u dvoranu. Prezrivo je frknula.

„Zar nitko u ovoj kući nema nimalo razuma? Zar nemaš pametnijeg posla nego blejati kletve namijenjene nesretnoj djevojci koja ti je potpalila maštu i koja si je dopustila malo ženskog prkosa i zlobe, poticana glupim ponašanjem glupih žena tvojih glupih sinova?“

„Malo prkosne zlobe - zar ovo nazivaš prkosnom zlobom, Esa? Dvojica mojih sinova su mrtva, a treći umire! Oh, bogovi, zar je moguće da mi je vlastita majka takvo što rekla!“

„Čini se potrebnim da ti netko to kaže, budući da sam nisi u stanju prepoznati istinsku prirodu činjenica Izbaci si iz glave to bedasto praznovjerno vjerovanje da je duh mrtve djevojke odgovoran za ovo zlo. Živa je ruka držala Ipvjevu glavu u jezeru dok se nije utopio i živa je ruka ubacila otrov u vino koje su popili Vahmose i Sobek. Imaš neprijatelja, da, Imhotepe, no taj je neprijatelj u ovoj kući. Najbolji dokaz je da je Vahmose svakim danom sve zdraviji i snažniji otkako smo poslušali Horijev savjet i otkako mu sama Renisenb priprema obroke ili ih priprema rob pod njezinim nadzorom, a ona mu ih osobno nosi. Pokušaj se prestati ponašati poput budale, Imhotepe, i jecati i čupati si kosu s glave - pri čemu ti je Henet od izvanredne pomoći - “

“Oh, Esa, kako si nepravedna prema meni!“

„Pri čemu ti, kao što sam rekla, Henet pomaže - ili zato što je i sama budala ili iz nekog drugog razloga - “

„Neka ti Ra oprostí tvoju neljubaznost prema sirotoj usamljenoj ženi, Esa!“

Esa je nastavila, mahnuvši svojim štapom u dojmljivoj gesti.

„Saberí se, Imhotepe, i razmisli. Tvoja pokojna supruga Ashavet, koja je, uzgred budi rečeno, bila krasna žena i nije bila budala, možda se i može poslužiti svojim utjecajem da ti pomogne na onom svijetu, no teško da bi se od nje moglo očekivati da umjesto tebe razmišlja na ovom! Moramo nešto poduzeti, jer ako ništa ne poduzmemo, dogodit će se još smrti.“

Živi neprijatelj? Neprijatelj u ovoj kući? Zar doista vjeruješ u to, Esa?"

Naravno da vjerujem u to jer je to jedina mogućnost koja ima smisla."

Ali to znači da smo svi u opasnosti?"

„Dakako da jesmo. Nismo u opasnosti od čarolija i mrtvih duša, već od ljudskog djelovanja - od pet prstiju koji truju hranu i piće, od ljudskog lika koji se prikrada dječaku dok se ovaj kasno uvečer vraća iz sela i gura mu glavu u vode jezera!"

Imhotep je zamišljeno rekao: „Za to bi bila potrebna snaga."

„Tako se čini na prvi pogled, da, no nisam posve sigurna. Ipy je u selu popio mnogo piva. Njegovo raspoloženje bilo je divlje i hvalisavo. Moguće je da se vraćao kući nesiguran na nogama i da je, ne bojeći se nimalo osobe koja mu je prišla, svojevolumeno sagnuo glavu kako bi se umio u jezeru. U tom slučaju ne bi bila potrebna velika snaga."

„Sto pokušavaš reći, Esa? Da je tu grozotu počinila žena! Ali to je nemoguće - čitava je stvar nemoguća - u ovoj kući ne može biti neprijatelja. Da u ovoj kući postoji neprijatelj, mi bismo to znali - ja bih to znao!"

“U ljudskom srcu može prebivati zlo, Imhotepe, koje se na licu ne vidi."

„Hoćeš reći da netko od naših slugu ili neki rob - "

Niti sluga niti rob, Imhotepe."

„Netko od nas? Ili možda misliš na Horija ili Kamenija? Ali Hori je praktički član obitelji koji se dokazao kao vjeran i dostojan povjerenja. A Kameni - on je stranac, istina, ali je naša krv i svoju je odanost dokazao predanošću u mojoj službi. K tomu mi je jutros došao i molio me da dam svoj pristanak za njegov brak s Renisenb."

“Oh, ma nemoj?" Esa je pokazala zanimanje. “I što si mu rekao?"

„Što sam mu mogao reći?" Imhotep je bio zlovoljan. „Je li ovo vrijeme za razgovore o vjenčanjima? To sam i njemu rekao."

„A što je on rekao na to?"

„Rekao je kako je po njegovom mišljenju baš sada pravo vrijeme za razgovore o vjenčanjima. Rekao je kako Renisenb u ovoj kući nije sigurna."

„Pitam se“, rekla je Esa. „Doista se pitam... Je li sigurna? Mislila sam da jest - i Hori je tako mislio - ali sada...“

Imhotep je nastavio. „Zar čovjek može održavati vjenčanja i pogrebe jedne pokraj drugih? Ne pristoji se. Čitava bi noma brujala o tome.“

„Nije vrijeme za konvencije“, rekla je Esa. „Posebice jer se čini da su balzameri trajno s nama. Sve ovo mora da je pravi blagoslov za Ipyja i Montua - mora da im posao ide izvanredno dobro.“

„Povisili su cijene za deset posto!“ Imhotepove misli bile su na trenutak skrenute s njegove tuge. „Nepravda! Kažu da je radna snaga poskupjela.“

„Trebali bi nam dati popust na količinu!“ Esa se mračno nasmiješila vlastitoj šali.

„Draga moja majko.“ Imhotep ju je užasnuto pogledao. „Ovo nije šala.“

„Čitav je život šala, Imhotepe - a smrt je ta koja se posljednja smije. Zar ne čujemo to na svakoj gozbi. Jedite, pijte i veselite se jer biste sutra mogli umrijeti. Pa to za nas ovdje itekako vrijedi - pitanje je samo tko će sutra umrijeti.“

To što govoriš je strašno - strašno! Što možemo učiniti?”

„Nikome ne vjeruj“, rekla je Esa. „To je prvo i najvažnije.“ Još jednom je naglašeno ponovila: „nikome ne vjeruj.“

Henet je počela jecati. „Zašto gledaš mene... Sigurna sam da sam od svih ljudi barem ja dostojna povjerenja. To sam i dokazala tijekom svih ovih godina. Ne slušaj je, Imhotepe.“

„Hajde, hajde, dobra moja Henet - naravno da ti vjerujem. I predobro poznajem tvoje vjerno i odano srce.“

„Ne znaš ti ništa“, rekla je Esa. „Nitko od nas ništa ne zna. U tome leži opasnost po nas.“

„Optužuješ mene zacvilila je Henet.“

„Ne mogu nikoga optužiti. Nemam ni znanja ni dokaza - samo sumnju.“

Imhotep je oštro podignuo pogled. “U koga sumnjaš?”

Esa je polako rekla: „Posumnjala sam jednom - i drugi put - i treći put. Da budem iskrena, najprije sam posumnjala na Ipyja - no Ipy je mrtav, što znači da sam bila u krivu. Potom sam posumnjala na

jednu drugu osobu - a tad, na sam dan Ipvjeve smrti, pala mi je na um i treća zamisao..."

Zastala je. »Jesu li Hori i Kameni kod kuće? Pozovi ih ovamo - da, i pozovi Renisenb iz kuhinje. I Kait i Vahmosea. Imam nešto za reći što bi čitava kuća trebala čuti.'

Esa je pogledom prešla preko lica okupljenih članova obitelji. Njezine oči susrele su Vahmoseov ozbiljni i blagi pogled, Kamenijev spremni osmijeh, uplašeno pitanje u Renisenbinim očima, smireni Kaitin pogled lišen svake znatiželje, tihu zagonetnost Horijeva zamišljena pogleda, razdraženi strah na Imhotepovu zgrčenu licu i gorljivu znatiželju i - da - zadovoljstvo u Henetinim očima. Pomislila je: „Njihova lica ništa mi ne govore. Ne mogu doprijeti do njihovih pravih osjećaja. A ipak, ako sam u pravu, među njima mora postojati nekakva izdaja."

Na glas je rekla: „Moram vam svima nešto reći - no najprije ću razgovarati samo s Henet - ovdje pred svima vama."

Henetin se izraz lica promijenio. Sva gorljivost i zadovoljstvo napustili su ga.

Djelovala je preplašeno. Njezin se glas podignuo u kreštavom prosvjedu.

„Sumnjaš na mene, Esa. Znala sam! Sad ćeš me optužiti, a kako bih se ja, sirota žena koja nije obdarena prevelikom pameću, trebala obraniti? Osudit ćete me - osudit ćete me bez da me saslušate."

„Saslušat ćemo te", rekla je Esa ironično i opazila kako se Hori nasmiješio. Henet je nastavila, glasom koji je postajao sve histeričniji i histeričniji.

„Ništa nisam učinila - nedužna sam... Imhotepe, najdraži moj gospodar, spasi me..." Bacila se na tlo i obgrlila Imhotepova koljena. Imhotep je počeo ogorčeno prosvjedovati, istodobno tapšući Henet po glavi.

Doista, Esa, moram prosvjedovati - ovo je sramotno..."

Esa ga je prekinula. Nisam iznijela nikakvu optužbu - nikog ne bih optužila bez dokaza. Samo želim da Henet svima ovdje prisutnima objasni značenje određenih stvari koje je rekla."

„Ništa nisam rekla - apsolutno ništa..."

„Oh, da, rekla si", rekla je Esa. „Rekla si riječi koje sam čula svojim vlastitim ušima - a moj sluh sasvim je u redu, čak i ako mi je vid slab.

Rekla si kako znaš nešto o Horiju. Da čujemo što to znaš o Horiju?"

Hori je djelovao pomalo iznenađeno. „Da, Henet“, rekao je. „Što to znaš o meni?"

Da čujemo."

Henet se oslonila na bedra i obrisala oči. Djelovala je natmureno i prkosno. „Ne znam ništa“, rekla je. „Što bih ja znala?"

„Upravo to čekamo da nam kažeš“, rekao je Hori. Henet je slegnula ramenima.

„Samo sam brbljala. Nisam ništa mislila."

Esa je rekla: „Ponovit ću ti tvoje vlastite riječi. Rekla si da te svi mi preziremo, ali da ti znaš mnogo o tome što se u ovoj kući događa - i da vidiš više nego što vide pametni ljudi. "A potom si rekla sljedeće - kad te Hori sretne, gleda te kao da ne postojiš, kao da vidi nešto iza tebe - nešto čega ondje nema."

„Uvijek me tako gleda“, rekla je Henet natmureno. »Gleda me kao da sam kakav kukac - nešto što je posve nevažno." je polako rekla: „Ta rečenica usjekla mi se u um - nešto iza - nešto čega ondje nema. Henet je rekla: 'Bolje bi mu bilo da gleda mene.' Potom je nastavila govoriti o Satipy - da o Satipy - rekavši kako je Satipy bila pametna, a sad je više nigdje nema..."

Esa se ogledala oko sebe. „Znači li to nešto ikome od vas? Sjetite se Satipy - Satipy koja je mrtva... I sjetite se da bi čovjek trebao gledati u osobu - a ne u nešto čega ondje nema..."

Usljedio je trenutak mrtvačke tišine, a onda je Henet vrisnula. Bio je to visok, prodoran vrisak - vrisak, činilo se, pukog užasa. Nepovezano je povikala: „Nisam - spasi me, gospodaru, ne dopusti joj... Ništa nisam rekla - ništa."

Imhotepov suzdržavani bijes provalio je iz njega. „Ovo je neoprostivo“, zaurlao je. „Neću dopustiti da se ovu sirotu ženu straši i optužuje. Sto imaš protiv nje? I sama si rekla da nemaš apsolutno nikakvih dokaza."

Vahmose mu se pridružio bez svoje uobičajene bojažljivosti. „Moj otac je u pravu. Ako imaš kakvu definitivnu optužbu protiv Henet, onda je iznesi."

„Ja ne optužujem Henet“, rekla je Esa polako. Naslonila se na svoj štap. Činilo se kao da se smanjila. Progovorila je polako i ozbiljno. Vahmose se s autoritetom okrenuo prema Henet.

„Esa te ne optužuje za zla koja su se dogodila, no ako sam je dobro razumio, misli da znaš nešto što si zadržala za sebe. Stoga, Henet, ako znaš išta o Horiju ili bilo čemu drugom, sad je vrijeme da progovoriš. Ovdje, pred svima nama. Govori. Što znaš?”

Henet je odmahнула glavom. „Ništa.”

"Nadam se da si potpuno sigurna u to što govoriš, Henet. Znati nešto može biti opasno."

„Ne znam ništa. Kunem se. Tako mi devet bogova Eneade, tako mi boginje Maat, tako mi samog Ra!" Henet je drhtala. U njezinom glasu nije bilo ni traga onoj uobičajenoj glumljenoj cendravosti. Zvučao je preplašeno i iskreno.

Esa je duboko uzdahnula. Njezino tijelo nagnulo se naprijed. Promrmljala je: „Pomozite mi da se vratim u svoju sobu.”

Hori i Renisenb odmah su joj pritrčali. Esa je rekla: „Ne ti, Renisenb. Hori će mi pomoći." Naslonila se na njega i on joj je pomogao napustiti prostoriju i uputiti se prema svojim vlastitim odajama. Pogledavši u njegovo lice, primijetila je da je ono nosilo mrk i nesretan izraz. Promrmljala je: „Dakle, Hori?”

„Postupila si nerazborito, Esa, vrlo nerazborito.”

„Morala sam znati.”

„Da - no strašno si riskirala.”

„Razumijem. Dakle, i ti isto misliš?”

„Već neko vrijeme tako mislim, no nemam dokaza - niti sjene dokaza. Čak ni ti sad, Esa, nemaš dokaza. Sve je to u tvoj ovoj glavi.”

„Dovoljno je da znam.”

„Moglo bi biti i previše.”

„Kako to misliš? Ah, da, naravno.”

„Čuvaj se, Esa. Odsad pa nadalje si u opasnosti.”

"Moramo pokušati djelovati brzo."

"To je istina, no što možemo učiniti? Potrebni su nam dokazi."

„Znam.”

Više nisu ništa uspjeli reći. Esina sluškinjica dotrčala je k svojoj gospodarici. Hori ju je predao u ruke djevojčici i počeo se udaljavati. Lice mu je bilo smrknuto i zbunjeno. Sluškinjica je brbljala i oblijetala oko Ese, no ona ju je jedva primjećivala. Osjećala se neobično. Bilo joj je zlo i bilo joj je hladno... Pred sobom je još jednom ugledala krug napetih lica koja su je promatrala dok je govorila. Samo jedan pogled

- trenutni bljesak straha i razumijevanja - je li moguće da se prevarila? Je li doista bila toliko sigurna u ono što je vidjela? Na kraju krajeva, njezin vid bio je slab... Da, bila je sigurna. Radilo se manje o izrazu lica, a više o iznenadnoj napetosti čitavog tijela - napinjanju - ukrućivanju. Samo jednoj osobi među svima njima njezine su nesuvisle riječi imale smisla. Onog smrtonosnog, nepogrešivog smisla koji označava istinu.."

Drugi mjesec ljeta - Dan petnaesti

„Sad kad smo ti iznijeli čitavu stvar, Renisenb, što imaš za reći?“ Renisenb je nesigurno pogledavala čas svog oca, čas Vahmosea. Osjećala se otupjelo i sjneteno.

„Ne znam.“ Te su riječi bez ikakvog tona pale s njenih usana.

“U uobičajenim okolnostima”, nastavio je Imhotep, „imali bismo i više nego dovoljno vremena za raspravu. Imam i drugih rođaka. Mogli bismo birati i odbacivati sve dok se ne bismo složili oko najprikladnijeg muža za tebe. No budući da je sve tako nesigurno - da, život je nesiguran.“

Glas mu je zadrhtao. Nastavio je: „Eto kako stvari stoje, Renisenb. Danas smrt prijete svima nama. Vahmoseu, tebi i meni. Tko će biti njezina sljedeća žrtva?“

Stoga je moja dužnost da svoje poslove dovedem u red.

Ako se Vahmoseu išta dogodi, ti, moja jedina kći, trebat ćeš muškarca koji će stajati uz tebe, Podijeliti s tobom tvoje nasljedstvo i na mojem imanju obavljati dužnosti koje ne može obavljati žena. Jer, tko zna u kojem trenutku vas mogu napustiti?

U svojoj sam poruci odredio da skrbništvo nad Sobekovom djecom. Novom porukom želim da nasljedstvo pripadne Horiju ako Vahmose vise ne bude živ - isto vrijedi i za skrbništvo nad Vahmoseovom djecom - budući da je to njegova želja - za ne, Vahmose?“ Vahmose je kimnuo.

„Hori i ja oduvijek smo bili vrlo bliski. Doživljam ga gotovo kao člana obitelji.“

„Istina, istina“, rekao je Imhotep. „No činjenica je ipak da Hori nije član obitelji.“

Kameni, s druge strane jest. Dakle, kad se sve uzme u obzir, on je u ovom trenutku najbolji muž kojeg možemo pronaći Renisenb. Što kažeš, Renisenb?“

„Ne znam“, ponovila je ona. Osjetila je strašnu slabost.

„Naočito je i ugodan, ne slažeš li se?“

“Oh, svakako.“

„Ali se ne želiš udati za njega?“ rekao je Vahmose blago. Renisenb je svom bratu dobacila zahvalan pogled. On je tako čvrsto odlučio ne

dopustiti da je požuruju ili joj dosađuju dok je ne prisile da učini nešto što nije željela učiniti.

„Zapravo ne znam što želim učiniti.“ Brzo je nastavila: „Glupo je, znam, ali danas sam glupa. Sve je to - to je zbog pritiska kojem smo svi izloženi.“

„Uz Kamenija ćeš se osjećati zaštićeno“, rekao je Imhotep. Vahmose je upitao svog oca: „Jesi li razmišljao o Horiju kao o mogućem mužu za Renisenb?“

„Pa, da, i to je jedna od mogućnosti.. “

„Njegova žena umrla je dok je bio još mladić. Renisenb ga dobro poznaje i dobro se slaže s njim.“

Renisenb je sjedila kao u snu dok su dvojica muškaraca razgovarala. Radilo se o njezinom braku i Vahmose joj je pokušavao pomoći da odabere ono što je i sama željela, no ona se osjećala beživotnom poput Tetine drvene lutke. Istog je trenutka naglo rekla, prekinuvši njihov razgovor a da nije ni čula što su govorili: Udat ću se za Kamenija, budući da vi mislite da je tako najbolje.“

Imhotep je ispustio zadovoljan uzvik i požurio iz dvorane. Vahmose je prišao svojoj sestri. Položio je ruku na njezino rame.

„Želiš li taj brak, Renisenb? Hoćeš li biti sretna?“

„Zašto ne bih bila sretna? Kameni je naočit, veseo i ljubazan.“

„Znam.“ Vahmose je još uvijek djelovao nezadovoljno i sumnjičavo. „Ali tvoja je sreća važna, Renisenb. Ne smiješ dopustiti da te moj otac prisili na nešto što sama ne želiš. Znaš kakav je on.“

“Oh, da, da, kad si on nešto utuvi u glavu, svi mu moramo popustiti.“

„Ne nužno.“ Vahmose je progovorio s odlučnošću. „Ja mu u ovom slučaju neću popustiti, osim ako ti tako želiš.“

“Oh, Vahmose, ti se nikad nisi suprotstavio našem ocu.“

„No u ovom slučaju hoću. Ne može me prisiliti da se složim s njim i ja to neću učiniti.“

Renisenb ga je pogledala. Kako je odlučno i nepokolebljivo djelovalo njegovo inače neodlučno lice! „Dobar si prema meni, Vahmose“, rekla je zahvalno...

„Ali doista ne popuštam pod pritiskom. Onaj stari život ovdje, život povratku na koji sam se toliko veselila, zauvijek je nestao. Kameni i

ja stvorit ćemo si novi život zajedno i živjeti kako bi dobri brat i sestra i trebali."

„Ako si sigurna - "

„Sigurna sam", rekla je Renisenb. S ljubavlju mu se nasmiješivši, izišla je iz dvorane i stupila na trijem Otuda se uputila preko dvorišta. Na rubu jezera Kameni se igrao s Teti. Renisenb im je vrlo tiho prišla i promatrala ih dok oni još nisu bili svjesni njezine prisutnosti. Činilo se da je Kameni, veseo kao i uvijek, uživao u igri jednako koliko i djevojčica. Renisenb je osjetila toplinu u srcu.

Pomislila je:

„Bit će dobar otac Teti." Potom je Kameni okrenuo glavu i ugledao je, pa se uz smijeh uspravio.

„Načinili smo Tetinoj lutki ka-svećenika", rekao je. „On prinosi žrtve i izvodi obrede kod Grobnice."

„Zove se Meriptah", rekla je Teti. Bila je vrlo ozbiljna. „Ima dvoje djece i pisara poput Horija."

Kameni se nasmijao. „Teti je vrlo inteligentna", rekao je. „Osim toga, također je i jaka i prelijepa." Pogledom je prešao s Teti na Renisenb. U tom milujućem pogledu Renisenb je pročitala pomisao koja mu je bila na umu - pomisao na djecu koju će mu ona jednog dana roditi. Renisenb je osjetila blago uzbuđenje - a ipak ju je u isto vrijeme probolo iznenadno žaljenje. Voljela bi da je u tom trenutku u njegovim očima ugledala samo svoju vlastitu sliku. Pomislila je: „Zašto ne vidi samo Renisenb?" Tad ju je taj osjećaj prošao i ona mu se nježno nasmiješila.

„Moj je otac razgovarao sa mnom", rekla je.

„I ti si pristala?" Na trenutak je oklijevala prije nego što je odgovorila: „Pristala sam." ; Posljednja je riječ bila izgovorena i to je bio kraj. Sve je bilo dogovoreno. Poželjela je da se nije osjećala tako umorno i tupo.

„Renisenb?"

„Da, Kameni."

„Hoćeš li mi se pridružiti u plovidbi rijekom? To je nešto što sam oduvijek želio učiniti s tobom."

Bilo je neobično što je to rekao. Kad ga je prvi put ugledala, pomislila je na četvrtasto jedro, rijeku i Khayjevo nasmijano lice. A

sad je zaboravila Khayjevo lice i Kameni će umjesto njega sjediti pokraj jedra na rijeci i smijati joj se. Eto što je smrt. To ti smrt učini.

„Osjećao sam ovo“, govoriš, „osjećao sam ono“ - no to su samo riječi; više ne osjećaš ništa. Mrtvi su mrtvi. Sjećanje ne postoji... Da, ali tu je bila Teti. Bio je tu život i obnavljanje života, baš kao što su vode poplave svake godine odnosile staro tlo i pripremale ga za novi urod. Kao što je Kait rekla: „Žene iz istog kućanstva moraju se držati zajedno.“ Uostalom, što je ona nego žena ovog kućanstva - Renisenb ili neka druga, nevažno je...

Tad je začula Kamenijev glas, užurban i pomalo uznemiren. - O čemu razmišljaš, Renisenb? Katkad odeš tako daleko... Hoćeš li poći sa mnom na plovidbu rijekom?"

— Da, Kameni. Poći ću s tobom."

„Povest ćemo i Teti."

Bilo je nalik na san, pomislila je Renisenb - čamac jedro, Kameni, ona i Teti.

Pobjegli su od smrti i straha od smrti. Ovo je bio početak novog života. Kameni je govorio, a ona mu je odgovarala kao u transu...

„Ovo je moj život“, pomislila je, „nemam kamo pobjeći.. “ Potom je zbunjeno pomislila: „Ali zašto razmišljam o bijegu? Kamo bih mogla pobjeći?“ I opet joj se pred očima ukazala malena kamena izba pred Grobnicom i ona kako sjedi ondje s jednim koljenom privučenim k sebi i brade oslonjene na ruku... Pomislila je: „No to je bilo nešto van života - ovo je život - i sad više nema bijega sve do smrti.."

Kameni je usidrio čamac i zakoračio na obalu. Podignuo je Teti iz čamca.

Djevojčica se primila za njega i njezina je ruka pokidala uzicu na kojoj mu je oko vrata visio amulet. Amulet je pao Renisenb pred noge. Podignula ga je. Bio je to ankh načinjen od legure srebra i aluminija i zlata. Ispustila je žalostan uzvik.

„Svijen je. Žao mi je. Budi oprezan -" rekla je kad joj je Kameni uzeo amulet iz ruke.

„Mogao bi puknuti." No njegovi snažni prsti savili su ga još i više i namjerno ga slomili na pola.

“Oh, što si učinio!"

„Uzmi jednu polovicu, Renisenb, a ja ću uzeti drugu. To će biti znak među nama - da smo dvije polovice iste cjeline." Pružio joj je

polovicu amuleta, ali kad je Renisenb ispružila ruku kako bi je prihvatila, nešto je u njenoj glavi kvrcnulo i ona je naglo uvukla dah.

„Što je, Renisenb?“

„Što želiš reći - Nofret Renisenb je progovorila s iznenadnom sigurnošću.

„Slomljeni amulet u Nofretinoj kutijici za nakit. Ti si joj ga dao... Ti i Nofret...“

Sad mi je sve jasno. Sad shvaćam zašto je bila toliko nesretna. I znam tko je kutijicu za nakit stavio u moju sobu. Sve znam... Ne laži mi, Kameni. Kažem ti da znam.“

Kameni joj se nije usprotivio. Mirno ju je nastavio promatrati i nije oborio pogled.

Kad je progovorio, njegov je glas bio ozbiljan, a na njegov licu po prvi put nije bilo osmijeha.

„Neću ti lagati, Renisenb.“ Pričekao je trenutak, blago se namrštivši kao da je pokušavao sabrati misli.

„Na neki način, Renisenb, drago mi je što si doznala. Iako se nije dogodilo ono što misliš.“

„Dao si joj slomljeni amulet - kao što si ga želio dati meni - kao znak da ste oboje dva dijela jedne cjeline. To su bile tvoje riječi.“

„Ljuta si, Renisenb. To mi je drago jer pokazuje da me voliš. No, bez obzira na to, moram ti objasniti. Nisam ja dao amulet Nofret. Ona ga je dala meni. Zastao je.“

„Možda mi ne vjeruješ, ali to je istina. Kunem ti se da je istina.“

Renisenb je polako rekla: „Neću reći da ti ne vjerujem... Sasvim je moguće da govoriš istinu.“ Pred sobom je ugledala Nofretino mračno, nesretno lice. Kameni je nastavio, gorljivo, dječjački...

„Pokušaj razumjeti, Renisenb. Nofret je bila vrlo lijepa. Bio sam polaskan i bilo mi je drago - kome ne bi bilo? No nikad je zapravo nisam volio - “

Renisenb je osjetila neobično sažaljenje. Ne, Kameni nije volio Nofret - ali Nofret je voljela Kamenija - voljela ga je očajničkom snagom. Upravo se na ovom mjestu na obali Nila onog jutra obratila Nofret, nudeći joj svoje prijateljstvo i ljubav. I predobro se sjećala mračne plime mržnje i očajanja koji su tad prokuljali iz djevojke. Uzrok je sad bio posve jasan. Jadna Nofret - bila je priležnica sitničavom postarijem čovjeku, a u isto vrijeme joj je srce izjedala

ljubav prema veselom, bezbrižnom, naočitom mladiću kojem je do nje bilo stalo malo ili nimalo. Kameni je revno nastavio.

„Zar ne shvaćaš, Renisenb, da sam te ugledao čim sam došao ovamo i zaljubio se u tebe? Da od tog trenutka nisam mislio ni na kog drugog? Nofret je to vrlo dobro shvaćala.”

Da, pomislila je Renisenb, Nofret je shvatila. Od tog trenutka Nofret ju je mrzila - a Renisenb je za to nije mogla kriviti.

„Čak nisam ni želio napisati ono pismo tvom ocu. Više nisam htio imati nikakve veze s Nofretinim spletkama. Ali bilo je teško - moraš pokušati shvatiti koliko je teško bilo.”

„Da, da”, rekla je Renisenb nestrpljivo. „Sve je to nevažno. Samo je Nofret važna. Bila je vrlo nesretna. Mislim da te je jako voljela.”

„Pa, ja nisam volio nju”, rekao je Kameni nestrpljivo.

„Okrutan si”, rekla je Renisenb.

„Ne, samo sam čovjek i to je sve. Ako neka žena dluči očajavati za mnom, to me može samo iritirati i je jednostavna istina. Nisam želio Nofret. Želio sam tebe.

Oh, Renisenb, ne možeš se zbog toga ljutiti na mene!”

Unatoč sebi, Renisenb se nasmiješila. „Ne daj da mrtva Nofret stvara razdor među nama živima. Volim te, Renisenb, i ti voliš mene, i to je sve što je bitno.”

Da, pomislila je Renisenb, to je sve što je bitno... Pogledala je Kamenija, koji je stajao glave malo nagnute u jednu stranu, s molećivim izrazom na svom veselom licu punom samopouzdanja. Djelovao je tako mlado. Renisenb je pomislila: “U pravu je... Nofret je mrtva, a mi smo živi. Sad razumijem njezinu mržnju prema meni - i žao mi je što je patila - no to nije bila moja krivnja. Nije bila ni Kamenijeva krivnja što se zaljubio u mene, a ne u nju. Takve se stvari događaju.”

Teti, koja se dotad igrala na obali rijeke, prišla im je i povukla svoju majku za ruku. „Hoćemo li sad poći kući? Majko - hoćemo li sad poći kući?”

Renisenb je duboko uzdahnula. „Da”, rekla je, „poći ćemo kući.” Uputili su se prema kući, s Teti koja je trčala malo ispred njih. Kameni je ispustio zadovoljni uzdah.

„Velikodušna si, Renisenb, jednako kao što si i ljupka. Među nama je sve isto kao što je i bilo?”

„Da, Kameni. Sve je isto." Kameni je spustio glas. „Ondje na rijeci - bio sam vrlo sretan. Jesi li i ti bila sretna, Renisenb?"

„Da, bila sam sretna."

„Djelovala si sretno. No činilo se kao da si razmišljala o nečem vrlo udaljenom."

„Želim da razmišljaš o meni"

„I razmišljala sam o tebi." Uzeo je njezinu ruku u svoju, a ona je nije povukla. Zapjevao je vrlo tiho ispod glasa: „Moja sestra je nalik na stablo avokada..."

Osjetio je kako je njezina ruka zadrhtala u njegovoj i začuo zvuk njezinog ubrzanog disanja. Napokon je bio zadovoljan...

Renisenb je pozvala Henet u svoju sobu. Henet je žurno ušla, ali je naglo stala u mjestu kad je ugledala Renisenb kako stoji pokraj otvorene kutijice za nakit i u ruci drži slomljeni amulet. Renisenbino lice bilo je strogo i ljutito.

„Ti si stavila ovu kutijicu za nakit u moju sobu, zar ne, Henet? Željela si da nađem taj amulet. Željela si da jednog dana -"

„Doznaš kod koga je druga polovica? Vidim da si doznala. Pa, uvijek je najbolje znati, zar ne, Renisenb?"

Henet se zlobno nasmijala.

„Željela si da me ta spoznaja povrijedi", rekla je Renisenb, čiji bijes nije slabio.

„Voliš nanositi ljudima bol, zar ne, Henet? Nikad ništa ne kažeš odmah. Čekaš i čekaš - dok se ne ukaže prava prilika. Sve nas mrziš, zar ne? Oduvijek si nas mrzila."

„Kakve to stvari govoriš, Renisenb? Sigurna sam da ne misliš tako!" No u Henetinu glasu nije bilo ni traga njegovoj običajenoj cendravosti; ustupila je mjesto lukavom trijumfu. Htjela si prouzročiti razdor između mene i Kamenija. Pa, razdora nema."

Vrlo je ljubazno od tebe što si tako spremna oprostiti Renisenb. Nisi nimalo slična Nofret, zar ne?"

„Nemojmo razgovarati o Nofret."

„Da, možda bolje ne. Kameni nije samo zgodan, već ima i sreće, ha? Hoću reći, imao je sreće što je Nofret umrla upravo onda kad je umrla. Mogla mu je prouzročiti mnoge nevolje. S tvojim ocem. Ne bi joj se svidjelo da se Kameni oženi tobom - ne, to joj se ne bi ni

najmanje svidjelo. Zapravo, mislim da bi pronašla neki način da to spriječi. Posve sam sigurna da bi."

Renisenb ju je pogledala s hladnim gađenjem. „Tvoj je jezik uvijek pun otrova, Henet. Ubada poput škorpiona. No mene ne možeš učiniti nesretnom."

„Pa to je sjajno, nije li? Sigurno si strašno zaljubljena. Oh, Kameni je vrlo naočit mladić - i zna pjevati vrlo lijepe ljubavne pjesme. Taj će uvijek dobiti što želi, ne boj se. Divim mu se, doista mu se divim. Uvijek se čini tako jednostavnim i iskrenim."

„Što pokušavaš reći, Henet?"

„Samo ti govorim kako se divim Kameniju. I posve sam sigurna da on doista jest jednostavan i iskren. To nije gluma. Čitava je stvar nalik na jednu od onih priča koje recitiraju pripovjedači na sajmovima. Siromašni mladi pisar oženi se gospodarevom kćerkom i podijeli s njom njezino nasljedstvo, pa žive sretno do kraja života. Nije li divno što naočiti mladići uvijek imaju mnogo sreće.

"U pravu sam", rekla je Renisenb. „Ti nas doista tohko mrziš."

„Kako možeš takvo što reći, Renisenb, kad znaš da sam crncila za vas sve od trenutka kad je vaša majka umrla?" No Henetin je glas još uvijek imao prizvuk zlobnog trijumfa umjesto svog uobičajenog ulagivačkog cendranja. Renisenb je ponovo pogledala kutijicu za nakit i odjednom je s potpunom sigurnošću shvatila još nešto.

„Ti si stavila zlatnu ogrlicu s lavljim glavama u kutijicu za nakit. Ne poriči, Henet.

Znam, kažem ti." Henetin je lukavi trijumf zamro. Odjednom je djelovala prestrašeno.

„Nisam si mogla pomoći, Renisenb, bojala sam se..."

„Kako to misliš - bojala si se?" Henet joj je prišla korak bliže i snizila glas. „Ona mi ju je dala - mislim na Nofret. Oh, nedugo prije nego što je umrla. Dala mi je nekoliko - darova. Nofret je bila velikodušna, znaš. Oh, da, uvijek je bila velikodušna."

„Sigurna sam da te je dobro plaćala."

„Nije lijepo od tebe što to kažeš, Renisenb. Ali ću ti svejedno ispričati sve o tome. Darovala mi je ogrlicu sa zlatnim lavovima, kopču ukrašenu ametistima i još nekoliko stvarčica. A onda, kad je onaj dječak ispričovjedio kako je vidio ženu s tom ogrlicom - pa,

uplašila sam se. Pomislila sam kako bi mogli misliti da sam ja otrovala Vahmoseovo vino. Zato sam stavila ogrlicu u kutiju."

„Je li to istina, Henet? Govoriš li ti ikad istinu?"

„Kunem ti se da je istina, Renisenb. Bojala sam Renisenb ju je znatiželjno pogledala.

„Drhtiš, Henet. Doimaš se kao da se i sad bojiš."

„Da, bojim se... Imam se razloga bojati."

"Zašto? Reci mi."

Henet je oblizala svoje tanke usne. Bacila je pogled u stranu, iza sebe. Kad je ponovno pogledala Renisenb, oči su joj podsjećale na progonjenu životinju. „Reci mi", rekla je Renisenb.

Henet je odmahнула glavom. Rekla je nesigurnim glasom: „Ništa nemam za reći."

„Previše znaš, Henet. Oduvijek si previše znala. Uvijek si u tome uživala, no sad je postalo opasno. O tome se radi, zar ne?"

Henet je ponovno odmahнула glavom. Potom se zlobno nasmijala. „Samo čekaj, Renisenb. Jednog dana ću ja u ovoj kući držati bič - i neću se ustručavati pucnuti njime. Samo čekaj, pa ćeš vidjeti."

Renisenb se uspravila. „Meni nećeš nanijeti zlo, Henet. Moja ti majka neće dopustiti da mi naneseš zlo."

Henetino lice se promijenilo - oči su joj gorjele. „Mrzila sam tvoju majku", rekla je. „Oduvijek sam je mrzila... A tebe koja imaš njezine oči - i nježni glas - njezinu ljepotu i aroganciju - i tebe mrzim, Renisenb."

Renisenb se nasmijala. „Napokon - natjerala sam te da to izgovoriš!"

Stara Esa umorno je odšepesala u svoju sobu. Bila je smetena i vrlo umorna.

Starost, shvatila je napokon je počela uzimati svoj danak. Dotad je shvaćala da se njezino tijelo brzo umaralo, no nikad prije nije primijetila da se umarao i njezin um. Sad je morala priznati da je napor stalne mentalne budnosti iscrpljivao njezinu tjelesnu snagu. Da je tad znala, kao što je vjerovala da zna, iz kojeg joj smjera prijeti opasnost - ipak joj to znanje ne bi dopuštalo da ni na trenutak odmori um. Umjesto toga, morala je više no ikad biti na oprezu, budući da je namjerno privukla pažnju na sebe. Dokaz - dokaz - morala je pribaviti dokaz...

Ali kako? Upravo je ondje, shvatila je, njezina dob radila protiv nje. Bila je preumorna da bi improvizirala - da bi učinila taj kreativni mentalni napor. Bila je sposobna samo za obranu - da ostane na oprezu, da bdije, da se čuva. Jer ubojica - glede toga nije gajila ni najmanje iluzije - neće nimalo oklijevati ponovo ubiti.

Pa, ona nije imala namjeru biti njegovom sljedećom žrtvom.

Otrov će biti oružje koje će pokušati upotrijebiti, bila je sigurna. Nikakav nasilan čin nije dolazio u obzir, budući da nikad nije bila sama, već je vječito bila okružena slugama. Dakle, upotrijebit će otrov. Pa, protiv toga se mogla boriti.

Renisenb bi joj trebala pripremati i donositi hranu. Naredila je da u njezinu sobu donesu vrč vina, a nakon što ga je kušao rob, pričekala je dvadeset četiri sata kako bi bila sigurna da neće imati nikakav zli učinak. Zamolila je Renisenb da jede i pije zajedno s njom - iako se za Renisenb nije bojala - još. Možda Renisenb nikad neće ni biti u opasnosti. No u to čovjek nije mogao biti siguran. U međuvremenu bi nepomično sjedila i svoj iscrpljeni mozak tjerala da se dosjeti načina kako dokazati istinu ili bi promatrala svoju robinjicu kako škrobi i nabire njezine lanene haljine ili niže narukvice i ogrlice na nove uzice.

Ove je večeri bila strašno umorna. Na njegovu molbu, pridružila se Imhotepu u razgovoru o pitanju Renisenbina braka prije nego što je on razgovarao sa svojom kćeri. Imhotep, potišten i žalostan, bio je tek sjena nekadašnjeg sebe. U njegovom držanju više nije bilo stare pompoznosti i samouvjerenosti. Sad se oslanjao na majčinu nesavladivu volju i odlučnost.

Što se tiče Ese, ona se bojala - strašno se bojala - da bi mogla reći nešto krivo.

Životi bi mogli ovisiti o jednoj nepromišljenoj riječi. Da, rekla je napokon, zamisao o braku bila je mudra. I nije bilo vremena za dugotrajnu i opsežnu potragu za mužem među važnijim članovima obiteljskog klana. Na koncu, ženska je linija bila ono što je važno - njezin će muž biti samo upravitelj nasljedstva koje će dobiti Renisenb i njezina djeca.

Dakle, sve se svodilo na izbor između Horija - poštenog čovjeka s kojim su gajili staro i dugo prijateljstvo i sina malog posjednika čije je

imanje združeno s njihovim - i mladog Kamenija - koji im je bio u rodu.

Esa je pažljivo odvagnula čitavu stvar prije nego što je progovorila. Jedna bi neprikladna riječ u tom trenutku mogla rezultirati katastrofom. Kad je dala svoj odgovor, naglasivši ga svom snagom svoje nepokolebljive ličnosti. Kameni, rekla je, nesumnjivo je bio pravi muž za Renisenb. Objava njihovog braka i potrebno popratno slavlje - koje će se trebati ograničiti zbog žalovanja - mogli bi se odigrati za tjedan dana.

To jest, ako Renisenb pristane. Kameni je bio izvrstan mladić - zajedno će podići jaku djecu Osim toga, njih su se dvoje voljeli.

Pa, pomislila je Esa, kocka je bačena. Sad će čitava stvar biti odlučena na igraćoj ploči. Više nije bila u njezinim rukama. Ona je učinila ono što je smatrala primjerenim. Ako je njezin potez i bio riskantan - pa, Esa je voljela svoje snage ogledati na igraćoj ploči jednako kao nekoć Ipy. Život nije ni trebao biti siguran - katkad je bilo potrebno riskirati kako bi se pobijedilo u igri. Kad se vratila u svoju sobu, sumnjičavo se ogledala oko sebe. S posebnom je pažnjom pregledala veliki vrč s vinom. Bio je poklopljen i zapečaćen baš kao što ga je i ostavila.

Uvijek bi ga zapečatila kad bi napuštala prostoriju i pečat je sad visio netaknut na grliću. Da - takve rizike nije namjeravala poduzimati. Esa je zahihotala sa zlobnim zadovoljstvom. Staricu nije tako lako ubiti. Starice znaju koliko život vrijedi - a poznaju i većinu trikova. Sutra - Pozvala je svoju sluškinjicu.

„Gdje je Hori? Znaš li?”

Djevojčica je odgovorila kako misli da je Hori gore u kamenoj izbi pokraj Grobnice. Esa je zadovoljno kimnula.

„Pođi onamo k njemu. Reci mu da sutra ujutro, kad Imhotep i Vahmose podu na polja i povedu sa sobom Kamenija radi brojenja, i kad Kait bude pored jezera sa svojom djecom, dođe k meni u moju sobu. Jesi li razumjela? Ponovi.”

Sluškinjica je ponovila i Esa ju je poslala da ide. Da, njezin je plan bio posve zadovoljavajući. Sastanak s Horijem odigrat će se u potpunoj privatnosti, budući da je Henet namjeravala poslati nekim poslom do tkalačkih koliba. Upozorit će Horija što se spremalo i moći će slobodno razgovarati. Kad se mala crnkinja vratila s porukom da

će Hori učiniti kako ga je zamolila, Esa je ispustila uzdah olakšanja. Sad kad je sve bilo riješeno, umor ju je preplavio poput poplave. Rekla je djevojčici da donese lončić namirisane pomade i izmasira joj udove.

Ritmička masaža ju je umirila, a pomada je ublažila bol u njezinim kostima.

Napokon se ispružila, položivši glavu na drveni jastuk, i zaspala - njezini su strahovi na neko vrijeme bili utišani. Probudila se mnogo kasnije s neobičnim osjećajem hladnoće. Njezina stopala, njezine šake, bili su utrnuti i hladni... Kao da joj se preko čitavog tijela prikradala nekakva ukočenost. Mogla je osjetiti kako joj umrtvljuje mozak, paralizira volju, usporava otkucaje srca. Pomislila je: „To je Smrt...” Neobična smrt - nenajavljena, bez ikakvih znakova upozorenja.

Eto, pomislila je, kako umiru starci... Tad je najednom osjetila snažno uvjerenje.

Ovo nije bila prirodna smrt! Ovo je Neprijatelj napadao iz tame. Otrov...

Ali kako? Kada? Sve što je pojela - sve što je popila - kušano, provjereno - nije bilo ni najmanjeg prostora za Pogrešku. Kako onda? Kada? Posljednjim slabašnim treptajima svijesti Esa se trudila prozreti tajnu.

Morala je znati – morala je - prije nego što umre. Osjećala je kako se pritisak na njezino srce sve više povećava - osjećala je smrtonosnu hladnoću - vlastite polagane i bolne udisaje. Kako je neprijatelj to izveo? Odjednom joj je u pomoć došlo hitro sjećanje iz prošlosti. Obrijana janjeća koža - gruda namirisane masti - eksperiment njezinog oca - kojim je htio dokazati da se neki otrovi mogu upiti kroz kožu. Lanolin - pomade načinjene od lanolina. Tako je neprijatelj dopro do nje. Njezin lončić namirisane masti, toliko potreban svakoj Egipćanki.

Otrov je bio unutra... A sutra - Hori - neće znati - ona mu neće moći reći... Bilo je prekasno.

Ujutro je preplašena robinjica oprčala čitavu kuću vičući kako je njezina gospodarica umrla u snu.

Drugi mjesec ljeta - Dan šesnaesti

Imhotep je stajao i gledao u Esino tijelo. Izraz njegova lica bio je tužan, ali nimalo sumnjičav. Njegova majka, rekao je, umrla je prirodnom smrću od starosti.

„Bila je stara“, rekao je. „Da, bila je stara. Nesumnjivo joj je došlo vrijeme da pođe Ozirisu, a sve njezine nevolje i boli samo su ubrzale njen kraj. No čini se da je smrt došla posve mirno. Hvala milostivom Rau da se ovdje dogodila jedna smrt koja nije bila potpomognuta zlim duhovima. Ovdje nije bilo nasilja. Gledajte kako mirno djeluje.“

Renisenb je plakala, a Vahmose ju je tješio.

Henet je šetala po kući uzdišući i odmahujući glavom, te govoreći kako je Esina smrt bila velik gubitak i kako joj je ona, Henet, uvijek bila privržena. Kameni je obuzdao svoje pjevanje i navukao izraz dužne sućuti.

Hori je došao i stao gledajući u mrtvu ženu. Bilo je vrijeme kad ga je pozvala k sebi. Pitao se što mu je točno željela reći. Sad nikad neće znati. No činilo mu se da je možda mogao pogoditi....

„Hori - je li Esa ubijena?“

„Mislim da jest, Renisenb.“

„Kako?“

„Ne znam.“

„Ali bila je tako oprezna.“ Djevojčin je glas bio pun tuge i nemira. „Uvijek je bila na oprezu. Poduzela je sve moguće mjere predostrožnosti. Sve što je jela i pila kušalo se i provjeravalo.“

„Znam, Renisenb. No svejedno mislim da je ubijena.“

„I bila je najmudrija od svih nas - najpametnija! Bila je sigurna da je nikakvo zlo ne može snaći. Hori, u pitanju mora biti magija! Zla magija, čarolija zlog duha.“

„Vjeruješ u to jer je u to najlakše povjerovati. Ljudi su takvi. No sama Esa ne bi u to povjerovala. Ako je znala - ako je bila svjesna prije smrti, ako nije umrla u snu - tad je znala i da je njena smrt djelo žive osobe.“

„I znala je i tko je ta osoba?“

„Da. Previše je otvoreno pokazala svoju sumnju. Postala je opasna za neprijatelja.“

Činjenica da je umrla dokazuje kako je njezina sumnja bila točna."

"I rekla ti je - u koga sumnja?"

„Ne", rekao je Hori. „Nije mi rekla. Nikad nije spominjala nikakva imena. Ipak, uvjeren sam da je njezina sumnja bila identična mojoj."

„Onda moraš reći i meni, Hori, tako da budem na oprezu."

„Ne, Renisenb. Previše mi je stalo do tvoje sigurnosti da bih takvo što učinio."

„Zar sam doista toliko sigurna. Horijevo se lice smračilo. Rekao je: „Ne, Renisenb, nisi sigurna. Nitko nije siguran. No mnogo si sigurnija nego što bi bila da doznaš istinu - jer bi u tom slučaju postala neposredna opasnost koju je nužno pod svaku cijenu smjesta ukloniti."

„Što je s tobom, Hori? Ti znaš."

Ispravio ju je. „Mislim da znam. No nisam ništa rekao niti sam išta pokazao. Esa je nerazborito postupila. Izrekla je svoju sumnju na glas. Pokazala je smjer u kojem su se njezine misli kretale. Nije to trebala učiniti - kasnije sam joj tako i rekao."

„Ali ti, Hori... Ako ti se nešto dogodi.. " Ušutjela je. Postala je svjesna Horijevih očiju koje su gledale u njene. v Ozbiljne, usredotočene, vidjele su ravno u njezin um i srce... Uzeo je njezine ruke u svoje i blago ih stisnuo.

„Ne boj se za mene, malena Renisenb... Sve će biti u redu." Da, pomislila je ona, ako Hori tako kaže, onda će doista sve biti u redu.

Preplavio ju je neobičan osjećaj zadovoljstva, smirenosti, jasne, zvonke sreće...

Ljubak i dalek poput dalekih horizonata koji su se vidjeli s Grobnice - horizonata u kojima nije bilo žamora ljudskih zahtjeva i ograničenja. Odjednom je čula sebe kako govori, prilično grubo: „Udat ću se za Kamenija." Hori je pustio njezine ruke - mirno i posve prirodno.

„Znam, Renisenb."

„Oni - moj otac - svi misle da je tako najbolje."

„Znam."

Počeo se udaljavati. Njoj se činilo kao da su joj se zidovi dvorišta iznenada počeli približavati. Glasovi koji su se čuli iz kuće i okolice doimali su se glasnijima i bučnijima. U Renisenbinu umu javila se samo jedna pomisao...

„Hori odlazi.. " Bojažljivo ga je zazvala: „Hori, kamo ideš?"

„S Vahmoseom na polja. Ondje moramo obaviti još toliko posla i popisati toliko toga. Žetva je pri kraju.“

„A Kameni?“

„Kameni će poći s nama.“

Renisenb je uzviknula: „Bojim se ovdje. Da, čak i za bijela dana, dok su svi sluge oko mene i dok Ra plovi nebesima, bojim se.“

Hori se odmah vratio. „Ne boj se, Renisenb. Kunem ti se da se ne moraš bojati.

Ne danas.“

„A kad danas prođe?“

„Dovoljno je preživjeti dan za danom - a kunem ti se da danas nisi u opasnosti.“

Renisenb ga je pogledala i namrštila se.

„No jesmo u opasnosti? Vahmose, moj otac, ja? Meni opasnost ne prijete prvo...“

Tako misliš?“

„Pokušaj ne razmišljati o tome, Renisenb. Činim sve što mogu, iako se tebi možda čini kako ne radim ništa.“

„Shvaćam - “ Renisenb ga je zamišljeno pogledala. „Da, shvaćam. Vahmose će biti prvi na udaru. Neprijatelj ga je već dvaput pokušao otrovati i nije uspio. Uslijedit će i treći pokušaj. Zato ćeš ti stalno biti u njegovoj blizini - kako bi ga zaštitio. A nakon toga red će doći na mog oca i mene. Tko to mrzi našu obitelj toliko da... – Tiho. Mudrije bi ti bilo da o tim stvarima ne govoriš. Vjeruj mi, Renisenb. Pokušaj protjerati strah iz svog uma.“

Renisenb je zabacila glavu unatrag. Ponosno ga je pogledala. Vjerujem ti, doista, Hori. Ti nećeš dopustiti da umrem... Strašno volim život i ne želim ga napustiti.“

„I nećeš ga napustiti, Renisenb.“

„Ni ti ga nećeš napustiti, Hori.“

„Ni ja ga neću napustiti.“ Nasmiješili su se jedno drugome, a onda je Hori pošao potražiti Vahmosea.

Renisenb je sjela na bedra i promotrila Kait. Kait je pomagala djeci oblikovati igračke iz gline, koristeći se vodom iz jezera. Njezini prsti bili su zabavljeni gnječenjem i oblikovanjem, a njezin je glas hrabrio dvojicu malih, ozbiljnih dječaka u njihovu poslu. Kaitino lice izgledalo je isto kao i uvijek - raznježeno, neugledno, bezizražajno. Činilo se

da atmosfera nasilnih smrti i stalnog straha koja ih je sve okruživala na nju uopće nije djelovala...

Hori je savjetovao Renisenb da ne razmišlja o tome, no Renisenb ga ni uz najbolju volju nije mogla poslušati. Ako je neprijatelj identitet bio poznat Horiju, ako je neprijatelj identitet bio poznat Esi, nije postojao nikakav razlog zašto neprijatelj identitet ne bi bio poznat i njoj. Možda je doista i bila sigurnija u neznanju, no ljudski um time se ne može zadovoljiti. Željela je znati.

Osim toga, moralo je biti vrlo lako - doista vrlo lako. Bilo je nemoguće, jasno, da je njezin otac želio ubiti svoju vlastitu djecu. Dakle, ostajao je - tko je ostajao?

Ostajale su, posve jasno i bez ikakve sumnje, dvije osobe, Kait i Henet. Obje žene... Koje svakako nisu imale nikakva razloga za ubojstvo... A ipak, Henet ih je sve mrzila... Da, Henet ih je nesumnjivo mrzila. Priznala je da mrzi Renisenb.

Zašto onda ne bi mržnjom jednaka intenziteta mrzila i ostale?

Renisenb se pokušala uvući u mračne, izmučene dubine Henetina uma. Tolike je godine živjela s njima i na sva zvona razglašavala vlastitu odanost, a u isto vrijeme je lagala, uhodila, izazivala nevolje... Došla je ovamo prije mnogo godina kao siromašna rođaka ugledne i prelijepa dame. Gledala je tu ljupku damu sretnu sa svojim mužem i djecom. A nju je njezin vlastiti muž odbacio, dok je njezino jedino dijete bilo mrtvo...

Da, možda je doista to bilo u pitanju. Nalik na ranu zadanu vrškom koplja koju je Renisenb jednom vidjela. Na površini je brzo zacijeljela, no ispod površine kužne su se stvari namnožile i stale nagrizati okolno meso i ruka je otekla i postala tvrda na dodir. Tad je došao liječnik i uz prikladnu molitvu zarinuo maleni nož u tvrdi, otečeni, izobličeni ud. Ono što se potom dogodilo nalikovalo je pucanju nasipa na kanalu za navodnjavanje. Iz rane je prokuljala bujica užasna mirisa... Možda je i Henetin um bio takav. Rane nastale od tuge i uvreda i prebrzo su zacjeljivale - a ispod njih je čitavo vrijeme vreo kužni otrov, stalno rastući dok nije narastao u golemu nadiruću plimu mržnje i otrova.

No je li Henet mrzila i Imhotepa? Činilo se nemogućim. Godinama je oblijetala oko njega, ulagivala mu se laskala mu... On je slijepo vjerovao u nju. Tolika privrženost nije valjda mogla biti posve

hinjena? A ako mu je Henet bila privržena, bi li mu mogla namjerno nanijeti svu tu tugu i sve te gubitke? Ah, ali pretpostavimo da je Henet mrzila i njega - da ga je oduvijek mrzila. Namjerno mu laskala s namjerom da na vidjelo izvuče njegove slabosti? Što ako je Imhotepa najviše mrzila? U tom slučaju, zar bi se jedan izopačeni, zlom opsjednuti um mogao dosjetiti većem zadovoljstvu od ovoga? Natjerati ga da gleda svoju djecu kako umirujednopojedno...

„Što ti je, Renisenb?“ Kait je zujila u nju. „Izgledaš vrlo čudno.“

Renisenb je ustala. „Osjećam se kao da ću povratiti“, rekla je. U određenom smislu, to je bilo posve točno. Slika koju si je izgradila u glavi izazvala je u njoj snažan osjećaj mučnine. Kait je njezine riječi shvatila doslovno.

„Pojela si previše zelenih datulja - ili je možda riba bila pokvarena.“

„Ne, ne, ne radi se o ničemu što sam pojela. Mučno mi je od ove grozote koju proživljavamo.“

„Ah, to.“ Kait je tako nonšalantno odbacila njezinu izjavu da se Renisenb zablenua u nju.

„Ali, Kait, zar te nije strah?“

„Ne, mislim da nije.“ Kait je malo razmislila. „Ako se Imhotepu išta dogodi, Hori će zaštititi djecu. Hori je Pošten. On će im čuvati njihovo nasljedstvo.“

To je Vahmoseov posao.“

I Vahmose će umrijeti.“

„Kait, to si tako mirno rekla. Zar te to ni najmanje ne dira? Hoću reći, zar te Vahmoseova smrt i smrt mog oca ne bi ni najmanje pogodile?“

Kait je razmislila trenutak ili dva. Potom je slegnula ramenima. „Obje smo žene - budimo iskrene među sobom. Imhotepa sam oduvijek smatrala nepravednim i tiranski nastrojenim. U cijeloj onoj priči sa svojom priležnicom ponio se nečuveno - kako joj je mogao dopustiti da ga uvjeri da svoju vlastitu krv i meso liši nasljedstva. Imhotep mi se nikad nije sviđao. Što se tiče Vahmosea, on mi ništa ne znači. Satipy je vladala njime u svakom pogledu. U posljednje vrijeme, otkako nje nema, odvažio se nastupiti s malo autoriteta i izdavati zapovjedi. Njemu će uvijek njegova djeca biti draža od moje - to je posve prirodno. Dakle, ako on umre, za moju djecu će tako biti još i bolje - tako ja gledam na to.“

Hori nema djece i pravedan je. Svi ti događaji bili su uznemirujući - no u posljednje mi se vrijeme čini da je ovako najvjerojatnije najbolje."

„Kako možeš tako govoriti, Kait - tako smireno, tako hladno? Kad je tvoj vlastiti muž kojeg si voljela pao prvom žrtvom?"

Preko Kaitinog lica prešao je jedva primjetan izraz koji se nije dao odrediti.

Pogledala je Renisenb pogledom koji kao da je sadržavao određenu dozu prijezirne ironije.

„Katkad si strašno nalik na Teti, Renisenb. Doista, čovjek bi se mogao zakleti da nisi ni dana starija od nje!"

„Ne tuguješ za Sobekom." Renisenb je te riječi izgovorila polako. „Da, to sam primijetila."

„Hajde, Renisenb, ispoštovala sam sve običaje. Činim sve kako se udovica čiji je muž netom umro treba ponašati."

Da - i to je ujedno sve... Dakle - to znači - da nisi voljela Sobeka?"

Kait je slegnula ramenima. "A zašto bih?"

„Kait! Bio ti je muž - dao ti je tvoju djecu." Kaitin se izraz lica smekšao. Bacila je pogled prema dvojici dječaka zabavljenih glinom, a potom prema maloj Ankh, koja se valjala po zemlji pjevušeći si nešto u bradu i mašući nožicama po zraku. „Da, dao mi je moju djecu. I na tome sam mu zahvalna. No što je on uopće bio, na kraju krajeva? Naočiti hvalisavac - muškarac koji je, uvijek išao drugim ženama. Nije neku sestru doveo u kućanstvo kako se pristoji, neku skromnu osobu koja bi nam svima bila od koristi. Ne, umjesto toga je išao u kuće na zlu glasu, trošio ondje mnogo zlata i bakra, previše pio i tražio samo najskuplje plesačice. Sreća je što ga je Imhotep držao na tako kratkoj uzici i tjerao ga da tako točno odgovara za svu prodaju na imanju. Kakvu bih ljubav i poštovanje trebala gajiti prema takvom čovjeku? I što su uopće muškarci? Potrebni su da bi začeli djecu i to je sve. No sva snaga ljudskog roda počiva u ženama. Mi smo te, Renisenb, od kojih naša djeca nasljeđuju sve što je naše. Sto se tiče muškaraca, neka samo začinju djecu i umiru mladi.."

Poruga i prijezir u Kaitinu glasu uzdigli su se poput note kakvog glazbenog instrumenta. Njezino snažno, nelijepo lice bilo je preobraženo.

Renisenb je zaprepašteno pomislila: "Kait je jaka. Ako je i glupa, riječ je o gluposti koja je zadovoljna sobom. Mrzi muškarce i prezire ih. Trebala sam znati.

Već sam jednom na trenutak ugledala tračak tog - tog prijetećeg držanja. Da, Kait je jaka - "

Renisenbin pogled nesvjesno je pao na Kaitine ruke. Stiskale su i gnječile glinu - bile su to snažne, mišićave ruke i dok ih je Renisenb promatrala kako guraju glinu pomislila je na Ipyja i na snažne ruke koje su gurnule njegovu glavu pod vodu i neumoljivo je ondje držale. Da, Kaitine ruke bile su kadre to učiniti...

Malena djevojčica, Ankh, naletjela je na neku trnovitu biljku i digla dreku. Kait je odmah potrčala k njoj. Podignula ju je, privinula je na grudi i stala je zibati.

Njezino je lice sad bilo sve sama ljubav i nježnost.

Henet je dotrčala s trijema. „Je li sve u redu? Dijete je tako glasno vikalo.

Mislila sam da je možda - "

Zastala je, razočarana. Njezino gorljivo, pakosno, zlobno lice koje se nadalo kakvoj katastrofi razočarano se objesilo.

Renisenb je pogledala najprije u jednu ženu, pa u drugu. Na jednom licu mržnja.

Na drugom ljubav. Što je od toga strasnije, zapitala se.

„Vahmose, čuvaj se. Čuvaj se Kait."

„Kait?"

Vahmose je pokazao svoje zaprepaštenje. „Draga moja Renisenb - "

„Kažem ti, ona je opasna."

„Naša tiha Kait? Uvijek je bila krotka, poslušna žena, ne previše pametna - "

Renisenb ga je prekinula.

Nije ni krotka ni poslušna. Bojim je se, Vahmose. Želim da budeš na oprezu."

Da se čuvam Kait?" Vahmoseov glas i dalje je bio pun'nevjerice. „Teško da je mogu zamisliti kako si je smrt na sve strane. Nema ona pameti koja je za to potrebna."

„Mislim da pamet ovdje nije u pitanju. Sve što je bilo potrebno bilo je poznavanje otrova. A znaš i sam da se takvo znanje često može

naći u određenim obiteljima.

Prenosi se s majke na kći. Same vare napitke od moćnih biljaka. Kait bi vrlo lako mogla posjedovati takvo umijeće. Djeci priprema lijekove kad su bolesna, znaš."

„Da, to je istina", rekao je Vahmose zamišljeno.

„I Henet je također zla žena", nastavila je Renisenb.

„Henet - da. Nikad je nismo voljeli. Zapravo, da nije bilo očeve zaštite - "

„Naš otac se prevario u njoj", rekla je Renisenb.

„To je vrlo lako moguće." Vahmose je dodao činjeničnim tonom: „Ona mu laska."

Renisenb ga je na trenutak iznenađeno pogledala. Nikad prije nije čula Vahmosea da izgovara ijednu jedinu rečenicu koja bi sadržavala bilo kakvu kritiku protiv Imhotepa. Uvijek se činilo da je prema svom ocu osjećao golemo strahopoštovanje. No sad je Vahmose polako preuzimao vodstvo, shvatila je.

Imhotep je u proteklih nekoliko tjedana ostario nekoliko godina. Više nije bio sposoban izdavati zapovijedi niti donositi odluke. Činilo se da je čak i njegova fizička pokretljivost bila oslabljena. Provodio je sate i sate zureći pred sebe, mutna i neusredotočena pogleda. Katkad se činilo da nije razumio što mu se govorilo.

„Misliš li da ona - " Renisenb je zastala. Ogledala se oko sebe, pa počela iznova: „Misliš li da je ona ta koja je - koja - ?"

Vahmose ju je uhvatio za ruku. „Budi tiho, Renisenb. Takve stvari bolje je ne govoriti - čak niti šaptom."

„Znači, i ti misliš -" Vahmose je rekao tiho i s hitnošću u glasu: „Ne govori više ništa. Imamo planove."

Drugi mjesec ljeta - Dan sedamnaesti

Sljedećeg dana bio je praznik mladog mjeseca. Imhotep je bio prisiljen uspeti se do Grobnice kako bi prinio potrebne žrtve. Vahmose je preklinjao svog oca da tu dužnost taj put prepusti njemu, no Imhotep je bio tvrdoglav. Uz držanje koje je nalikovalo na slabašnu parodiju njegovog nekadašnjeg stava, promrmljao je: „Ako se sam za sve ne pobrinem, kako mogu biti siguran da će biti obavljeno kako treba? Jesam li ikad bježao od svojih dužnosti? Nisam li skrbio o svima vama, uzdržavao vas -“

Njegov se glas zaustavio. „Sve? Sve? Ah, već sam zaboravio - moja dva odvažna sina - moj naočiti Sobek - moj mudri i voljeni Ipy. Više ih nema. Napustili su me.

Vahmose i Renisenb - moj dragi sin i kći - vas ste dvoje još uvijek uz mene - ali kako dugo - kako dugo...”

„Nadamo se da ćemo biti uz tebe još mnogo godina“, rekao je Vahmose. Rekao je to prilično glasno, kao da se obraćao gluhom čovjeku.

„Ha? Sto?“ Imhotep kao da je bio pao u nesvijest. Odjednom je na njihovo iznenađenje rekao: „Sve ovisi o Henet, zar ne? Da, sve ovisi o Henet.“

Vahmose i Renisenb izmijenili su poglede. Renisenb je blago i razgovijetno rekla: „Ne razumijem te, oče?“ Imhotep je promrmljao nešto što nisu uspjeli razabrati.

Potom je rekao, malo povisivši ton, no mutna i prazna pogleda: „Henet me razumije. Uvijek me razumjela. Zna kolike su moje odgovornosti - goleme... I uvijek nezahvalnost... Stoga mora uslijediti odmazda. To je, čini mi se, uhodana praksa koju valja slijediti. Drskost mora biti kažnjena. Henet je uvijek bila skromna, ponizna i odana. I bit će za to nagrađena...”

Uspravio se i pompozno objavio: „Razumio si me, Vahmose. Henet mora dobiti sve što poželi. Njezine naredbe moraju se izvršavati!”

„Ali zašto sad to, oče?“

„Zato što ja tako kažem. Zato što, ako budemo činili što Henet bude željela, više nitko neće umrijeti..“

Mudro je kimnuo glavom i udaljio se, ostavivši Vahmosea i Renisenb da sa čuđenjem i strahom zure jedno u drugo. „Što sve ovo znači, Vahmose?“

„Ne znam, Renisenb. Katkad mi se čini da moj otac više ne zna što govori ili čini..“

„Ne - možda i ne zna. No mislim, Vahmose, da Henet vrlo dobro zna što govori i čini. Prije svega nekoliko dana rekla mi je kako će ubrzo ona biti ta koja će pucketati bičem u ovoj kući.“ Izmijenili su poglede. Tad je Vahmose položio ruku na Renisenbinu.

„Ne smiješ je naljutiti. Previše očigledno pokazuješ svoje osjećaje, Renisenb. Jesi li čula što je moj otac rekao? Ako budemo činili što Henet želi - više nitko neće umrijeti...“

Henet je čučala u jednom od skladišta i brojala hrpe lanenih plahti. Bile su to stare plahte i ona je znak u uglu jedne od njih prinijela bliže očima. „Ashavet“, promrmljala je. „Ashavetin lan. Označen godinom kad je došla ovamo - kad smo zajedno došle ovamo... Bilo je to prije mnogo godina. Pitam se znaš li za što se sad koriste tvoje plahte, Ashayet?“ Prekinula se u pola hihota i poskočila kad ju je iznenadni zvuk iza nje natjerao da baci pogled preko ramena. Bio je to Vahmose.

„Što to radiš, Henet?“

„Balzameri trebaju još plahti. Već su hrpe i hrpe plahti potrošili. Samo jučer potrošili su četiri stotine lakata. Strašno je koliko je tkanine otišlo na sve te pogrebe! Morat ćemo uporabiti ove stare plahte.“

Kvalitetne su i nisu jako pohabane. To su plahte tvoje majke, Vahmose - da, plahte tvoje majke...“

„Tko ti je rekao da ih možeš uzeti?“ Henet se nasmijala.

„Imhotep je sve prepustio mojoj brizi. Ne moram ga pitati za dopuštenje. On vjeruje sirotoj staroj Henet. Zna da će se ona za sve pobrinuti na pravi način.“

Već dugo vremena se brinem za većinu stvari u ovoj kući, čini mi se - a sad - sad ću za to biti i nagrađena!“

„Tako se čini, Henet.“ Vahmoseov ton bio je blag. „Moj je otac rekao“, zastao je, „kako sve ovisi o tebi.“

„Zar doista? To je vrlo lijepo čuti - no možda se ti ne slažeš s njim, Vahmose.“

„Pa - nisam baš posve siguran." Vahmoseov ton još uvijek je bio blag, no sad ju je pažljivo promatrao.

„Moje je mišljenje da bi ti najpametnije bilo da se složiš sa svojim ocem, Vahmose. Ne želimo više - nevolja, zar ne?"

„Ne razumijem te najbolje. Hoćeš reći - ne želimo da više itko umre?"

„Još će ih umrijeti, Vahmose. Oh, da - "

„Tko će umrijeti sljedeći, Henet?"

„Otkud ti ideja da bih ja to mogla znati?"

„Mislim da znaš mnogo toga. Prije nekog vremena si znala, na primjer, da će Ipy umrijeti... Jako si pametna, zar ne, Henet?" Henet je ponosno zabacila glavu.

„Dakle, sad počinješ shvaćati! Više nisam sirota, glupa Henet. Sad sam ona koja zna,"

„Što to znaš, Henet?" Henetin se glas promijenio. Bio je tih i oštar. „Znam da napokon u ovoj kući mogu činiti što me volja. Nitko me neće moći spriječiti.

Imhotep se već oslanja na mene. I ti ćeš učiniti isto, ha, Vahmose?"

„A Renisenb?" Henet se nasmijala zlobnim, veselim hihotom. „Renisenb neće biti ovdje."

„Misliš da će Renisenb sljedeća umrijeti?"

„Što ti misliš?"

„Čekam da čujem što ćeš ti reći."

„Možda sam samo htjela reći kako će se Renisenb udati - i otići."

„Što si zapravo htjela reći, Henet?" Henet je zahihotala. „Esa je jednom prilikom rekla kako je moj jezik opasan. Možda doista jest!" Kreštavo se nasmijala, njišući se naprijed-natrag na petama.

„Dakle, Vahmose, što kažeš? Hoću li napokon činiti što me volja u ovoj kući?"

Vahmose ju je na trenutak proučavao prije nego što je rekao: „Da, Henet. Strašno si pametna. Činit ćeš što te volja." Okrenuo se i pošao ususret Horiju koji je došao iz glavne dvorane i rekao: „Tu si, Vahmose. Imhotep te čeka. Vrijeme je da se uspnete do Grobnice."

Vahmose je kimnuo. „Dolazim."

Stšao je glas, pa dodao: „Hori - mislim da je Henet poludjela - definitivno je pod utjecajem demona. Počinjem vjerovati kako je ona odgovorna za sve što se ovdje odigralo."

Hori je na trenutak šutio prije nego što je rekao tihim, udaljenim glasom: „Ona je čudna žena - i zla, mislim.”

Vahmose je još više stšao glas: „Hori, mislim da je Renisenb u opasnosti.”

„Od Henet?”

„Da. Upravo je natuknula kako bi Renisenb mogla sljedeća - otići.”

U taj čas začuo se zlovoljni Imhotepov glas: „Bih li trebao čekati čitav dan?”

Kakvo je ovo ponašanje? Nitko više nema obzira prema meni. Nitko ne zna koliko patim. Gdje je Henet? Henet razumije.”

Iz spremišta je trijumfalno odjeknuo Henetin kreštavi smijeh. „Jesi li čuo, Vahmose? Henet! Henet je ta!”

Vahmose je tiho rekao: „Da, Henet - shvaćam. Ti si moćna. Ti, moj otac i ja - nas troje imamo moć...”

Hori je pošao u potragu za Imhotepom. Vahmose je rekao Henet još nekoliko riječi i ona je kimnula, dok joj je lice sjalo od zlobnog trijumfa. Potom se Vahmose pridružio Horiju i Imhotepu ispričavši se zbog kašnjenja, i trojica su se muškaraca zajedno uputila prema Grobnici.

Renisenb je dan vrlo sporo prolazio. Bila je nemirna i koračala je amo-tamo od kuće do trijema, pa do jezera i potom natrag do kuće. Imhotep se vratio u podne.

Nakon što mu je posluženo jelo, izišao je na trijem i Renisenb mu se pridružila.

Sjedila je rukama obgrlivši koljena, s vremena na vrijeme podižući pogled prema očevom licu. Ono je još uvijek imalo onaj odsutni, izbezumljeni izraz. Imhotep nije mnogo govorio. Jednom ili dvaput duboko je uzdahnuo. U jednom je trenutku ustao i zatražio da pozovu Henet. No Henet je upravo tad pošla balzamerima odnijeti lanene tkanine. Renisenb je upitala oca gdje su Hori i Vahmose.

„Hori je pošao na polja lana. Ondje treba napraviti obračun. Vahmose je također negdje na poljima. Sad sve pada na njega... Jadni Sobek i Ipy! Moji dječaci - moji lijepi dječaci..”

Renisenb mu je brzo pokušala odvratiti misli. „Zar ne može Kameni nadgledati radnike?”

„Kameni? Tko je Kameni? Nemam sina po imenu Kameni.”

„Pisar Kameni. Kameni koji će postati moj muž." Imhotep se zablenuo u nju. „Tvoj, Renisenb? Ali ti ćeš se udati za Khayja."

Ona je uzdahnula, ali nije više ništa rekla. Činilo joj se okrutnim pokušati ga dozvati natrag u sadašnjost. Nakon nekog vremena, međutim, Imhotep je ustao i iznenada uzviknuo: „Naravno. Kameni! On je otišao dati neke upute nadgledniku u pivovari. Moram mu se pridružiti." Udaljio se paradnim korakom, mrmljajući si nešto u bradu, no bio je ponovo poprimio svoje staro držanje i Renisenb je to pomalo razveselilo.

Možda je to zamagljivanje njegova uma bilo tek privremeno., Ogledala se oko sebe. Činilo joj se da je tog dana u tišini koja je vladala u kući i dvorištu bilo nečeg zlokobnog. Djeca su se igrala na udaljenoj strani jezera. Kait nije bila s njima i Renisenb se zapitala kamo se mogla djenuti.

Tad je Henet izišla na trijem. Ogledala se oko sebe, pa se počela šuljati prema Renisenb. Ponovno je poprimila svoje uobičajeno ulizivačko, ponizno držanje.

„Čekala sam trenutak kad ću te uhvatiti nasamo, Renisenb."

„Zašto, Henet?" Henet je snizila glas. „Imam poruku za tebe - od Horija."

„Sto kaže?" U Renisenbinu glasu čula se nestrpljivost. „Zamolio te je da se uspneš do Grobnice."

„Sad?"

„Ne. Budi ondje sat prije nego što zađe sunce. To je njegova poruka. Ukoliko ga ne bude ondje kad dođeš, moli te da pričekaš dok stigne. Važno je, kaže."

Henet je zastala, pa dodala: „Rekao je da pričekam trenutak kad ću te uhvatiti nasamo da ti to kažem - i da nitko ne smije čuti." Henet je otpuzala dalje.

Renisenb je osjetila kako joj se raspoloženje popravilo. Radovala ju je mogućnost odlaska do Grobnice i mira i tišine koju je pružala. Radovalo ju je i što će vidjeti Horija i moći s njime slobodno razgovarati. Jedino što ju je pomalo iznenadilo bilo je da je svoju poruku povjerio Henet. Bilo kako bilo, koliko god Henet bila zlobna, vjerno je prenijela njegovu poruku.

„Zašto bih se uopće u ijednom trenutku bojala Henet?" pomislila je Renisenb.

„Jača sam od nje.“ Ponosno se uspravila. Osjećala se mladom, snažnom i punom života...

Nakon što je prenijela poruku Renisenb, Henet se još jednom uputila u spremište s lanom. Smijala se potihno sebi u bradu. Sagnula se nad razbacanim hrpama plahti.

„Uskoro ćemo vas još trebati“, rekla im je veselo. „Jesi li čula, Ashavet? Sad sam ja ovdje gospodarica i kažem ti da će tvoje plahte poslužiti kao zavoji za još jedno truplo. A čije će to truplo biti, što misliš? Hi, hi! Nisi uspjela previše toga poduzeti da ovo zaustaviš, zar ne? Ti i brat tvoje majke, onaj nomarh! Pravda? Za kakvu pravdu se ti možeš izboriti na ovom svijetu? Odgovori mi na to!“ Nešto se pomaknulo iza svežnjeva lana. Henet je napola okrenula glavu. Tad je preko nje prebačen golemi komad tkanine, začepivši joj nos i usta. Neumoljiva je ruka stala omotavati tkaninu oko njezinog tijela, povezavši je poput lesa sve dok se nije prestala otimati...

Renisenb je sjedila na ulazu u kamenu izbu, zureći u daljinu preko Nila, izgubljena u vlastitoj neobičnoj fantaziji nalik na san. Činilo joj se kako je prošlo strašno mnogo vremena otkako je prvi put sjedila ondje ubrzo nakon svog povratka u očevu kuću. Bio je to onaj dan kad je onako veselo zaključila kako se ništa nije promijenilo, kako je kod kuće sve bilo upravo onakvo kakvo je bilo kad ju je napustila prije osam godina. Sad se prisjetila kako joj je Hori rekao da ni ona sama nije bila ista ona Renisenb koja je otišla s Khayjem i kako mu je puna samopouzdanja odgovorila da će ubrzo ponovo biti.

Hori joj je tad stao govoriti o promjenama koje dolaze iznutra i o truleži koja se izvana ničim ne odaje. Sad je znala ponešto od onog što mu je bilo na umu kad je o tome govorio. Pokušavao ju je pripremiti. Ona je bila tako uvjerenjena, tako slijepa - tako je olako prihvaćala vanjsku fasadu članova svoje obitelji.

Tek joj je Nofretin dolazak otvorio oči... Da. Nofretin dolazak. Sve se vrtjelo oko njega. S Nofret je došla smrt... Bila Nofret zla ili ne, u svakom slučaju je sa sobom donijela zlo... I to je zlo još uvijek prebivalo među njima. Renisenb se posljednji put poigrala s vjerovanjem da je Nofretin duh prouzročio sve što se dogodilo... Nofret, zla i mrtva... Ili Henet, zla i živa... Prezrena Henet, Henet koja se ulagivala i dodvoravala...

Renisenb je zadrhtala, promeškollila se, pa se polako uspravila na noge. Više nije mogla čekati Horija. Sunce samo što nije zašlo. Zašto nije došao, pitala se. Ustala je, ogledala se oko sebe i uputila se puteljkom koji se vijugavo spuštao u dolinu. U taj večernji sat sve je bilo vrlo tiho. Tiho i vrlo lijepo, pomislila je. Što je spriječilo Horija da dođe? Da je došao, barem su taj jedan sat mogli provesti zajedno... Takvih sati više neće biti mnogo. U neposrednoj budućnosti, kad ona postane Kamenijeva žena – Je li se doista namjeravala udati za Kamenija? S nekom vrstom šoka Renisenb je sa sebe otrešla ono raspoloženje tupa pristanka koje ju je toliko dugo držalo.

Osjećala se poput spavača koji se probudio iz grozničava sna. Uhvaćena u onu omaglicu straha i nesigurnosti, pristala je na sve što su joj predložili. No sad je opet bila Renisenb i ako se bude udala za Kamenija bit će to zato što se željela udati za njega, a ne zato što je njezina obitelj tako dogovorila.

Kameni i njegovo naočito, nasmijano lice! Voljela ga je, zar ne? To je bio razlog zbog kojeg se namjeravala udati za njega. U taj večernji sat ondje gore na litici osjetila je jasnoću i istinu. Više nije bilo zbunjenosti. Dok je tako hodala gore iznad svijeta, bila je Renisenb, spokojna i bez straha, napokon istinska Renisenb.

Nije li jednom rekla Horiju kako mora sama proći onuda u čas Nofretine smrti?

Bez obzira pratio je na tom putu strah ili ne, svejedno ga je morala proći sama.

Pa, to je upravo činila. Ovo je otprilike bilo vrijeme u koje su se ona i Satipy sagnule nad Nofretinim mrtvim tijelom. I bilo je otprilike isto vrijeme u koje se sama Satipy uputila niz puteljak i iznenada bacila pogled iza sebe - da bi vidjela smrt kako je sustiže. I mjesto je bilo otprilike isto. Što je to Satipy čula što ju je nagnalo da odjednom pogleda iza sebe? Korake? Korake...

Ali Renisenb je upravo u tom trenutku začula korake kako je slijede niz puteljak.

Srce joj je iznenada poskočilo od straha. Dakle, ipak je bila istina! Nofret je bila iza nje i slijedila je... Strah ju je svu preplavio, ali nije usporila korak. Nije ni požurila naprijed. Morala je nadvladati svoj

strah, budući da u njezinom umu nije bilo nikakva zlodjela zbog kojeg bi trebala žaliti...

Smirila se, prikupila svu hrabrost i, nastavivši hodati, okrenula glavu. Tad je osjetila golemu provalu olakšanja. Vahmose ju je slijedio. Nije to bio nikakav duh iz svijeta mrtvih, već njezin vlastiti brat. Vjerojatno je imao nekakva posla u žrtvenoj komori Grobnice i vjerojatno je izišao iz nje tik nakon što je ona otišla. Stala je i ispustila radostan mali uzvik. ; "Oh, Vahmose, tako mi je drago što si to ti." Približavao joj se velikom brzinom.

Upravo je bila započela novu rečenicu - kojom mu je htjela ispričati o svojim budalastim strahovima - kad su joj se riječi zamrznule na usnama. Nije to bio Vahmose kojeg je poznavala - nježni ljubazni brat. Oči su mu sjale, a jezikom je brzo prelazio preko suhих usana. Ruke, koje je držao malo ispred tijela, bile su pomalo svijene, a prsti su mu nalikovali na pandže. Gledao ju je pogledom kojeg se nije moglo s ničim zamijeniti. Bio je to pogled čovjeka koji je ubio i koji se spremao to ponovo učiniti. Na licu je nosio naslađujuću okrutnost, zlo zadovoljstvo. Vahmose - nemilosrdni neprijatelj bio je Vahmose! Iza maske koju je činilo ono blago, ljubazno lice - ovo! Mislila je kako ju je njezin brat volio - no na tom neljudskom, zluradom licu nije bilo ni traga ljubavi. Renisenb je kriknula - slabašnim, beznadnim krikom. Ovo je bila smrt, shvatila je. Nije u sebi posjedovala snagu koja bi se mogla mjeriti s Vahmoseovom. Na istom mjestu gdje je Nofret pala, gdje se puteljak sužavao, i ona će pasti u smrt...

„Vahmose!" Bila je to njezina posljednja molba - kad je izgovorila njegovo ime, u njega je utkala svu ljubav koju je uvijek pružala svom najstarijem bratu.

Međutim, molba je bila uzaludna. Vahmose se nasmijao tihim, neljudskim, zadovoljnim smijehom. Potom je pojurio prema naprijed, a njegove okrutne ruke s pandžama svile su se kao da su žudjele omotati se oko njenog vrata...

Renisenb se naslonila leđima na liticu, ruku ispruženih u uzaludnom pokušaju da se obrani od njega. To je bila strava - smrt. Tad je čula zvuk, slabašno, muzikalno zujanje... Nešto je presjeklo zrak. Vahmose je zastao, zanjihao se, pa uz glasan krik pao na lice pred njezine noge. Renisenb je blesavo zurila u pernati kraj strijele. Potoni

je bacila pogled dolje preko ruba - do mjesta na kojem je stajao Hori, još uvijek držeći luk na ramenu...

„Vahmose... Vahmose...” Renisenb, otupjela od šoka, ponavljala je njegovo ime iznova i iznova. Kao da nije „mogla povjerovati... Stajala je pred malom kamenom prostorijom, a Horijeva je ruka još uvijek bila ovijena oko nje. Uopće se nije mogla sjetiti kako ju je poveo natrag uz puteljak. Mogla je samo ponavljati bratovo ime tim omamljenim tonom punim čuđenja i užasa.

Hori je blago rekao: „Da, Vahmose. Čitavo je vrijeme u pitanju bio Vahmose.”

„Ali kako? Zašto? I kako je to mogao biti on - kad je i sam bio otrovan. Gotovo je umro.”

„Ne, nije postojala ni najmanja opasnost da umre. Vrlo je dobro pazio koliko će vina popiti. Progutao je dovoljno da mu pozli, nakon čega je glumio da su mu simptomi i bol gori nego što su doista bili. Znao je da će na taj način skinuti sumnju sa sebe.”

„Ali nije on mogao ubiti Ipyja? Bio je toliko slab da je jedva stajao na nogama!”

„To je također bilo glumljeno. Zar se ne sjećaš kako je Mersu prognozirao da će se brzo oporaviti jednom kad otrov iziđe iz njegova organizma, U stvarnosti se tako i dogodilo.”

„Ali zašto, Hori? To je ono što ne mogu razumjeti - zašto?”

Hori je uzdahnuo. „Sjećaš li se, Renisenb, kako sam ti jednom govorio o truleži koja dolazi iznutra?”

„Sjećam se. Zapravo sam se baš večeras toga prisjetila.”

„Jednom si rekla da je Nofret donijela zlo sa sobom. To nije bila istina. Zlo je već bilo ovdje, skriveno u srcima članova kućanstva. Sve što je Nofret učinila bilo je da ga je iz njegovog skrovišta izvukla na svjetlo dana. Njezina prisutnost dokinula je sva pretvaranja. Kaitino nježno majčinstvo pretvorilo se u bezobzirnu samoživost za sebe i svoj pomladak. Sobek više nije bio veseo i šarmantan mladić, već hvalisavi, rasipni slabić. Ipy više nije toliko bio privlačno razmaženo dijete koliko sebičan i spletkama sklon mladić. Henetina mržnja počela se jasno pokazivati kroz njenu hinjenu odanost. Satipy se pokazala kao nasilnica i kukavica, a Imhotep je degenerirao u sitničavog, pompoznoeg tiranina.”

„Znam - znam.“ Renisenb je rukama protrljala oči. „Ne moraš mi to govoriti.“

Malopomalo i sama sam shvatila... Zašto se takve stvari događaju - zašto ta trulež, kako je ti nazivaš, dolazi iznutra?"

Hori je slegnuo ramenima. „Tko zna? Moguće je da uvijek mora postojati nekakva mijena - i ako čovjek ne postaje ljubazniji, mudriji i bolji, onda se promjena događa u drugom smjeru i uzgaja zlo. Moguće je i da je život kojim su svi oni živjeli bio previše zatvoren, previše obuzet samim sobom - bez širine ili vizije. Ili je moguće da je to zarazno, poput bolesti koja napada usjeve, pa da su oboljeli jedno za drugim.“

„Ali Vahmose - Vahmose se uvijek činio istim.“

„Da, i upravo je to jedan od razloga zašto sam posumnjao na njega, Renisenb. Jer je drugima sama priroda njihova temperamenta omogućavala olakšanje. No Vahmose je uvijek bio strašljiv.“

Njime je bilo lako vladati, jer nikad nije posjedovao dovoljno hrabrosti da se pobuni. Volio je Imhotepa i marljivo radio ne bi li on bio zadovoljan, a Imhotep ga je smatrao dobronamjernim, no glupim i sporim. Zapravo ga je prezirao. Satipy se također prema Vahmoseu ponašala sa svim prijezirom svoje nasilničke prirode.

S vremenom je teret srdžbe koji je nosio, kojeg je skrivao, ali ga je sve više i više izjedao, postajao teži. Sto se pokornijim činio izvana, to je više rastao njegov unutrašnji bijes.

A onda, upravo u trenutku kad se Vahmose ponadao da će napokon požnjeti nagradu za svoju marljivost, da će napokon biti priznat i postati očev partner, došla je Nofret. Nofret, a možda i Nofretina ljepota, bili su ti koji su užgali posljednju iskru. Ona je napala muškost sve trojice braće. Sobeka je dirnula u osjetljivo mjesto svojim prijezirom prema njemu kao prema budali, Ipyja je razbjesnila ponašajući se prema njemu kao prema prkosnom djetetu koje nije niti blizu muškosti, a Vahmoseu je pokazala da on u njezinim očima nije bio pravi muškarac.

Tek je nakon Nofretina dolaska Satipyin jezik počeo razdraživati Vahmosea toliko da to više nije mogao izdržati. Njezina poruga i peckanje, njezina primjedba kako je ona veći muškarac od njega, napokon mu je oduzela samokontrolu. Susreo je Nofret na ovom

puteljku i - razdražen do točke da to više nije mogao izdržati - gurnuo ju je s litice."

„Ali Satipy je - "

„Ne, ne, Renisenb. Tu ste svi pogriješili. Satipy je odozdo vidjela što se dogodilo.

Razumiješ li sad?"

„Ali Vahmose je bio s tobom u polju."

„Da, posljednjih sat vremena. Ali ti ne znaš, Renisenb, da je Nofretino tijelo bilo hladno. I sama si joj opipala obraz. Ti si mislila da je pala nekoliko trenutaka prije - no to je bilo nemoguće. Bila je mrtva barem dva sata. U suprotnom, na vrelom suncu, njezino lice nikako ne bi moglo biti hladno na dodir. Satipy je vidjela što se dogodilo i ostala ondje, preplašena, nesigurna, ne znajući što da učini; tad je ugledala tebe kako dolaziš i pokušala te je vratiti natrag."

„Hori, kad si sve to shvatio?"

„Naslutio sam gotovo odmah. Satipyino mi je ponašanje otkrilo istinu. Bilo je očigledno da je u smrtnom strahu od nekog ili nečeg - i ja sam vrlo ubrzo postao uvjeren da je osoba koje se bojala bio Vahmose. Prestala ga je tiranizirati i umjesto toga mu se trudila na svaki način udovoljiti. Razumiješ, to je za nju predstavljalo strašan šok. Vahmose, kojeg je prezirala kao najmekšeg među muškarcima, zapravo je bio taj koji je ubio Nofret. To je Satipyin svijet izokrenulo naglavce. Poput većine nasilnih žena, i ona je bila kukavica. Taj ju je novi Vahmose plašio. U svom strahu, počela je govoriti u snu. Vahmose je ubrzo shvatio da mu je ona predstavljala opasnost...

„Sad, Renisenb, možeš sama shvatiti što si doista onog dana vidjela vlastitim očima. Nije Satipy pala s litice jer je ugledala duha. Ugledala je isto ono što si ti danas ugledala. Na licu čovjeka koji ju je slijedio - svog vlastitog muža - ugledala je namjeru da je gurne s litice na isti način na koji je gurnuo onu drugu ženu. U svom strahu odmaknula se od njega i pala. A kad je umirućim usnama oblikovala riječ Nofret, zapravo ti je pokušavala reći da je Vahmose ubio Nofret."

Hori je zastao, pa nastavio: „Esa je slučajno nabasala na istinu zbog jedne potpuno nevažne Henetine opaske. Henet se požalila da ja nikad ne gledam u nju, već kao da gledam u nešto iza nje čega nema. Potom je nastavila pričati o Satipy.

Esa je istog trenutka shvatila da je čitava stvar mnogo jednostavnija nego što smo mislili. Satipy nije gledala iza Vahmosea - već je gledala samog Vahmosea.

Kako bi testirala svoju zamisao, Esa je tu temu načela na nepovezani način koji nikome osim samome Vahmoseu nije mogao značiti ništa - a i njemu samo ukoliko su njezine sumnje bile istinite. Njezine su ga riječi iznenadile i on je na njih reagirao tek na trenutak, no Esi je to bilo dovoljno da potvrdi da su njezine sumnje bile istinite. Ali Vahmose je u tom trenutku znao da je ona sumnjala. A jednom kad se sumnja pojavila, svi su se elementi i predobro uklapali u priču, čak i dio koji je ispričao mali pastir - dječak odan Vahmoseu koji bi učinio sve što bi njegov gospodar zapovijedio - čak bi te noći i progutao lijek koji će osigurati da se dječak više neće probuditi.."

„Oh, Hori, tako je teško povjerovati da bi Vahmose mogao počinuti takve stvari.

Nofret da, to mogu razumjeti. Ali zašto sva ostala ubojstva?"

„Teško je to tebi objasniti, Renisenb, ali jednom kada se srce otvori zlu - zlo počne cvjetati poput maka među kukuruzima. Vahmose je možda čitavog svog života osjećao žudnju za nasiljem koju nije mogao ispuniti. Prezirao je vlastitu pokornu, plahu ulogu. Mislim da mu je Nofretino ubojstvo pružilo strašan osjećaj i moći. Prvo je to shvatio po Satipy. Satipy koja ga je maltretirala i izživljavala se na njemu sad je bila poslušna i prestrašena. Sve uvrede koje su toliko dugo ležale zakopane u njegovom srcu podigle su svoje glave - kao što je ona zmija podignula svoju ovdje na puteljku onog dana. Sobek je bio zgodniji od njega, a Ipy pametniji - stoga su obojica morali biti uklonjeni. On, Vahmose, namjerio se biti vladar ove kuće i jedini oslonac i utjeha svome ocu! Satipyina smrt povećala je osjećaj zadovoljstva koji mu je pružalo ubijanje. Zbog njezinog se ubojstva osjećao moćnije. Tek nakon toga njegov je um počeo propadati - od tog trenutka nadalje zlo ga je čitavog zaposjele.

Ti, Renisenb, nisi mu bila suparnica. Volio te je dokle god je mogao. No zamisao da će tvoj muž dijeliti imanje s njim nije mogao podnijeti. Mislim da se Esa složila s idejom da se Kamenijeva prosidba prihvati s dvije zamisli u glavi. Prva je bila da će Vahmose, ako ponovo udari, vjerojatnije napasti Kamenija nego tebe - a, bilo kako bilo, vjerovala je meni da ću se pobrinuti da se tebi ništa ne dogodi. Druga je

zamisao - jer Esa je bila hrabra žena - natjerati Vahmosea da se sam oda. Ja bih ga promatrao bez njegova znanja i tako bih ga mogao uhvatiti na djelu.."

„Sto se i dogodilo", rekla je Renisenb. "Oh, Hori, tako sam se uplašila kad sam pogledala iza sebe i ugledala njega."

„Znam, Renisenb. No moralo je tako biti. Dokle god sam u stopu pratio Vahmosea, ti si bila sigurna - no to nije moglo trajati vječno. Znao sam da će, ako mu se pruži prilika gurnuti te sa puteljka na istom mjestu, to i učiniti. To bi praznovjernim objašnjenjima ostalih ubojstava dalo nov zamah."

„Znači, poruka koju mi je prenijela Henet nije bila tvoja?"

Hori je odmahnuo glavom. „Nisam ti poslao nikakvu poruku."

„Ali zasto je Henet -"

Renisenb je zastala. Sad je na nju bio red da odmahne glavom. „Ne mogu razumjeti Henetinu ulogu u svemu ovome."

„Mislim da Henet zna istinu", rekao je Hori zamišljeno. „Ovog jutra dala je Vahmoseu do znanja – sto je bilo vrlo opasno. On ju je iskoristio da te namami ovamo - što bi ona bila voljna učiniti - budući da te mrzi, Renisenb -"

„Znam."

„A nakon toga - pitam se što se dogodilo. Henet je sigurno vjerovala kako joj je njezino znanje pružilo moć. No ne vjerujem da bi je Vahmose pustio da još dugo pozivi. Možda je čak i sad - " Renisenb je zadrhtala. „Vahmose je bio lud", rekla je Renisenb. „Bio je opsjednut zlim duhovima, no nije uvijek bio takav."

„Ne, ali ipak - Sjećaš li se, Renisenb, kad sam ti ispričao priču o Vahmoseu i Sobeku kao djeci? Kako je Sobek udarao kamenom Vahmosea po glavi i kako je tvoja majka došla, blijeda i uzdrhtala, i rekla: 'Ovo je opasno'. Mislim, Renisenb, da je pod tim mislila kako su takve stvari bile opasne po Vahmosea. Sjećaš li se kako je idućeg dana Sobeku bilo zlo - svi su mislili da se otrovao hranom - a ja mislim, Renisenb, da je tvoja majka znala ponešto o neobičnom, suzdržanom bijesu koji je živio u grudima njezinog blagog, plahog sinčića i bojala se da bi se jednog dana mogao rasplamtjeti.."

Renisenb je zadrhtala. „Zar nitko nije onakav kakvim se čini?" Hori joj se nasmiješio.

„Jest, katkad. Kameni i ja, Renisenb. Mislim da smo obojica onakvi kakvima nas smatraš. Kameni i ja..."

Posljednje je riječi izgovorio značajno i Renisenb je odjednom shvatila da se nalazila pred trenutkom odluke u svom životu. Hori je nastavio: „Obojica te volimo, Renisenb. To moraš znati."

"A ipak", rekla je Renisenb polako, „si dopustio da se dogovori moj brak, a nisi ništa rekao - niti jednu jedinu riječ."

„To je bilo zbog tvoje zaštite. Esa i ja došli smo na istu ideju. Ja sam morao ostati nezainteresiran i odvojen kako bih mogao konstantno držati Vahmosea na oku i pritom ne pobuditi njegovo neprijateljstvo."

Hori je dodao s osjećajem u glasu: „Moraš razumjeti, Renisenb, da je Vahmose dugi niz godina bio moj prijatelj. Volio sam Vahmosea. Pokušao sam tvoga oca nagovoriti da mu da status i autoritet koji je želio. Nisam uspio. Sve je to došlo prekasno. I iako sam u svom srcu bio uvjeren da je Vahmose ubio Nofret, trudio sam se ne vjerovati u to. Čak sam i pronalazio izlike za njegov postupak. Vahmose, moj nesretni, izmučeni prijatelj, bio mi je jako drag. A onda je došla Sobekova smrt, pa Ipvjeva, i naposljetku Esina... Tada sam znao da je zlo u Vahmoseu konačno nadvladalo dobro. I tako je Vahmose umro od moje ruke. Brzom, gotovo bezbolnom smrću."

„Smrt - uvijek smrt."

„Ne, Renisenb. Ti danas nisi suočena sa smrću, već sa životom. S kime ćeš podijeliti svoj život? S Kamenijem ili sa mnom?"

Renisenb je zurila ravno pred sebe, preko doline pod sobom i prema srebrnoj pruzi Nila. Pred očima je posve jasno ugledala Kamenijevo nasmiješeno lice dok je onog dana sjedio nasuprot njoj u čamcu. Naočit, jak, veseo... Ponovno je osjetila udaranje vlastitog srca i navalu krvi u venama. U tom je trenutku voljela Kamenija. Voljela ga je i sad. Kameni je mogao zauzeti mjesto koje je u njenom životu zauzima Khay. Pomislila je: „Bit ćemo sretni zajedno - da, bit ćemo sretni. Živjet ćemo zajedno, uživat ćemo jedno u drugome i podići ćemo jaku, zdravu djecu. Bit će užurbanih dana ispunjenih poslom... I dana za uživanje kad ćemo ploviti po rijeci... Život će ponovo biti onakav kakvim sam ga upoznala s Khayjem... Što još mogu tražiti? Što još želim?"

I polako, doista vrlo polako, okrenula je lice prema Horiju, kao da mu je bez riječi postavila pitanje. Kao da ju je razumio, Hori joj je

odgovorio: „Kad si bila dijete, volio sam te. Volio sam tvoje ozbiljno lice i samopouzdanje s kojim si mi prilazila i tražila da popravim tvoje slomljene igračke. A onda, kad si se nakon osam godina odsutnosti vratila i sjela ovdje, donijela si mi sa sobom misli koje su vladale tvojim umom. A tvoj um, Renisenb, nije nalik na umove ostalih članova tvoje obitelji. On nije zabavljen samim sobom u nastojanju da se zatvori u vlastite uske zidine. Tvoj je um nalik na moj um. On gleda preko rijeke i vidi svijet promjena i novih ideja - vidi svijet u kojem je sve moguće za ljude koji posjeduju hrabrost i viziju..”

„Znam, Hori, znam. I ja sam osjetila te stvari s tobom. Ali neće čitavo vrijeme biti tako. Bit će trenutaka kad te neću moći slijediti, trenutaka kad ću biti sama...”

Prekinula se u nemogućnosti da pronađe riječi kojima bi oblikovala svoje rastrgane misli. Nije znala kakav bi bio život s Horijem. Unatoč svojoj nježnosti unatoč ljubavi koju je osjećao prema njoj, on će joj uvijek u određenom smislu ostati nedokučiv i dalek. Njih će dvoje dijeliti trenutke velike ljepote i bogatstva - ali što će biti s njihovim svakodnevnim životom? Nagonski je pružila ruke prema njemu.

“Oh, Hori, odluči umjesto mene. Reci mi što da učinim!”

On joj se nasmiješio - nasmiješio se djetetu koje je tad možda posljednji put progovorilo iz nje. No nije uzeo njezine ruke u svoje. „Ja ti ne mogu reći što da učiniš sa svojim životom, Renisenb - jer tvoj je život u pitanju - i samo ti možeš donijeti odluku.”

U tom je trenutku shvatila da joj on neće pomoći, da neće pokušati utjecati na njezine osjećaje kao što je to učinio Kameni. Da ju je Hori samo dotaknuo - no Hori ju nije dotaknuo. I izbor koji je bio pred njom odjednom joj se ukazao u najjednostavnijem mogućem svjetlu - kao izbor između lakog života ili teškoga. U tom je trenutku bila u velikom iskušenju da se okrene i spusti se vijugavim puteljkom prema sretnom, normalnom životu kojeg je već poznavala - kojeg je već jednom iskusila s Khayjem. Ondje je ležala sigurnost - u dijeljenju svakodnevnih zadovoljstava i tuga bez da se morala bojati ičeg osim starosti i smrti... Smrti...

Još jednom je bila načinila puni krug i od razmišljanja o životu još jednom stigla do smrti. Khay je umro. Možda će i Kameni umrijeti i

njegovo lice će, poput Khayjeva, polako izbljedjeli iz njena sjećanja...

Potom je pogledala Horiya koji je u tišini stajao pokraj nje. Bilo je neobično, pomislila je, što nikad zapravo nije znala kako je Hori izgledao... Nikad to nije morala znati... Tad je progovorila, a ton njezina glasa bio je isti kao kad je davno prije objavila da će se sama spustiti niz puteljak u suton.

„Donijela sam odluku, Hori. Podijelit ću život s tobom u dobru i zlu sve dok smrt ne dođe...” Dok su se njegove ruke ovijale oko nje, dok je osjećala iznenadnu novu slatkoću svog lica prislonjenog uz njegovo, ispunilo ju je trijumfalno bogatstvo življenja.

„Ako Hori umre”, pomislila je, „neću zaboraviti! Hori će zauvijek biti pjesma u mom srcu... To znači - da više neće biti smrti..”

Kraj

Napomene

[1] *Tvrđi prozirni mineral crvenkaste boje koji se upotrebljava kao dragi kamen. (op. prev.)*